

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

7 NUMARALI MÜHİMME-İ MEKTÛME DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

VEDAT ASLAN

YÛKSEK LİSANS TEZİ
TARİH ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
DR.ÖĞR. ÜYESİ SUHA OĞUZ BAYTİMUR

SİNOP-04.01.2022

TEZ KABUL

VEDAT ASLAN tarafından hazırlanan “**7 NUMARALI MÜHİMME-İ MEKTÛME DEFTERİ’NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**” başlıklı bu çalışma, 04.01.2022 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan	Prof. Dr. Mehmet Yavuz ERLER Ondokuz Mayıs Üniversitesi / Fen-Edebiyat Fakültesi	İmza
---------------	---	------

Üye (Danışman)	Dr. Öğr. Üyesi Suha Oğuz BAYTİMUR Sinop Üniversitesi / Fen-Edebiyat Fakültesi	İmza
---------------------------	--	------

Üye	Prof. Dr. Serkan YAZICI Sinop Üniversitesi / Fen-Edebiyat Fakültesi	İmza
------------	--	------

Üye	Dr.Öğr. Üyesi Özcan TATAR Fırat Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi	İmza
------------	--	------

Enstitü Müdürü

Doç.Dr. Erkal ARSLANOĞLU

ETİK BEYANI

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

VEDAT ASLAN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

7 NUMARALI MÜHİMME-İ MEKTÛME DEFTERİ’NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

VEDAT ASLAN

SİNOP ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

DR.ÖĞR. SUHA OĞUZ BAYTİMUR

Osmanlı Devleti’nin karar organı olan ve bürokrasinin ana unsurunu oluşturan Divân-ı Hümayû’nda alınan kararların veya hükümlerin yazıldığı defterlerden oluşan mühimme defterleri içerisinde yer alan bilgiler nedeniyle Osmanlı Arşivi için önemli kaynaklardır. Bunun yanında Osmanlı Tarihi ve çevresinde barındırdığı milletlerin tarihleri hakkında da araştırmacılara bilgiler sunar. Yani bu defterler dönemin siyasi, askeri, ekonomik ve hukuk alanında yaşanan olayları hakkında bize nadir bilgileri aktarır.

Yapmış olduğumuz bu çalışmada mühimme defterlerinin içeriği hakkında bilgiler verilmiş olup çalışmamıza söz konusu olan 7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri’nin içeriğinden söz edip transkripsiyonu ve değerlendirilmesini yaptık. Ayrıca verilen hükümlerin kimlere gönderildiği ve defterde adı geçen yer adları, ceza-i müeyyideler hakkında tablolar oluşturduk. 7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri 1225/1227 Hicri tarihli ve Miladi tarih olarak ise 1810/11 ve 1812 yılları arasında yaşanmış hârici ve dahili olaylar hakkında verilmiş gizli kararlar yer alır. Bu kararların konunun ehemmiyetine bağlı olarak gizli tutulduğu ve dönemin eşkıyalık faaliyetleri, devlet adamlarına verilen görevlendirmeler, devletlerarası münasabetler, kişilere bağlı kalmış yeniçeri isyanları ve sürgün cezalarına verilen hükümler hakkında önemli bilgileri içermektedir.

Anahtar kelimeler: Divan, Mühimme-i Mektûme, Sürgün, Eşkîyalık, Osmanlı İmparatorluğu

ABSTRACT

MSC THESIS

TRANSCRIPTION AND ASSESSMENT OFF THE MUHIMME-I MEKTUME NOTEBOOK 7 NUMBERED

VEDAT ASLAN

**SINOP UNIVERSITY INSTITUTE OF GRADUATE PROGRAMS
DEPARTMENT OF HISTORY**

SUPERVISOR:ASS. PROF. SUHA OĞUZ BAYTİMUR

Mühimme notebooks, which are the notebooks in which the decisions or provisions taken in the Divan-ı Hümâyûn, which is the decision organ of the Ottoman Empire and the main element of the bureaucracy, are written, not only enrich the Ottoman Archives since they contain more than one subject, but also provide information to researchers about the history of the Ottoman Empire and the histories of more than one nation in its surroundings. These notebooks convey rare information to us in the political, economic, and military.

In this study we have done, information about the content of the mühimme notebooks has been given, and we have mentioned the content of the book number 7, which is the subject of our study, and we have transcribed and evaluated it. In addition, we have created tables about to whom the given provisions are sent, and the place names mentioned in the book. The Muhimme-i mektume notebook numbered 7 contains the secret decisions made about the external and internal events that took place between 1810/11 and 1812, hijri dated 1225/1227 and the Gregorian date. It contains important information about the banditry activities of the period, assignments given to statesmen, interstate relations, janissary revolts and exile sentences, which were kept confidential due to the importance of the subject.

KEYWORDS: Council, Mühimme-i Mektûme, Deportation, Banditry, Ottaman Empire

TEŞEKKÜR

Bu çalışmaya beni teşvik eden ve her aşamasında yardımı ile yanımda olan saygı değer danışman hocam Doktor Öğretim Üyesi Suha Oğuz BAYTİMUR'a ve hayatımın her alanında yanımda olan sevgili aileme teşekkür ederim.

Vedat ASLAN

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL.....	II
ETİK BEYANI.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
TEŞEKKÜR.....	VI
TABLolar.....	IX
KISALTMALAR.....	X
GİRİŞ.....	1
1.MÜHİMME DEFTERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Mühimme Defterleri'nin Muhtevâ Bakımından Önem ve Değeri.....	2
1.2. Mühimme-i Mektûme Defterlerinin Tasnifi.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

1. 7 NUMARALI MÜHİMME-İ MEKTÛME DEFTERİ'NİN İNCELENMESİ	5
1.1. 7 Numaralı Mühimme-i Mektûme Defteri'nin Tetkiki ve İncelenmesi	5
1.2. 7 Numaralı Mühimme-i Mektûme Defteri'nde Yer Alan Olaylar	7
1.2.1. Defterde Geçen Eşkîyalık Olayları	7
1.2.2. Görevini Kötüye Kullanan Devlet Adamları.....	11
1.2.3. Yeniçerilerin Çıkarmış Oldukları İsyanlar ve Sürgün.....	12
1.2.4. Osmanlı Devleti'nin Devletlerarası İlişkilerini İçeren Hükümler.....	14
1.2.5. Defterde Dikkat Çeken Hükümler.....	19

1.3.Tablolar.....21

1.3.1. Defterde Adı Geçen Hükümlerin Gönderildikleri Makamlar (1810-1812).....21

1.3.2. Defterde İsmi Geçen Yer Adları (1810-1812)24

1.3.3. Defterdeki Hüküm Konuları (1810-1812)26

1.3.4. Suç ve İşlenen Suçlar Karşısında Alınan Ceza-i Müeyyideler (1810-1812)....27

İKİNCİ BÖLÜM

**2. 7 NUMARALI MÜHİMME-İ MEKTÛME DEFTERİ'NİN HÜKÛM
ÖZETLERİ VE METNİN TRANSKRİPSİYONU..... 29**

2.1. Hüküm Özetleri.....29

2.2. Metnin Transkripsiyonu.....47

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME..... 138

KAYNAKÇA.....140

ÖZGEÇMİŞ..... 141

TABLÖLAR

Tablo 1: Defterde Adı Geçen Hükümlerin Gönderildikleri Makamlar (1810-1812) ...	21
Tablo 2: Defterde İsmi Geçen Yer Adları (1810-1812)	24
Tablo 3: Defterdeki Hüküm Konuları (1810-1812).....	26
Tablo 4: Suç ve İşlenen Suçlar Karşısında Alınan Ceza-i Müeyyideler (1810-1812...)	27

KISALTMALAR

BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
MKTM	: Muktûme
MHM	: Mühimme
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
Hkm	: Hüküm
s.	: Sayfa
C.	: Cilt
C	: Cemaziyel- ahîr
B	: Receb
Ş	: Şaban
L	: Şevval
R	: Rebi'ül-ahir
M	: Muharrem
N	: Ramazan
ZÂ	: Zîlkade
S	: Safer
CÂ	: Cemaziyel -evvel

GİRİŞ

1. MÜHİMME DEFTERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Avrupa, Balkanlar, Orta doğu, Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz çevresinde hükümdarlığını kuran Osmanlı İmparatorluğu, Anadolu Selçuklu Devleti'nin ve çevresindeki birçok devletin içtihatlarından yararlanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu siyasi hayatını sürdürdüğü coğrafyanın konumu sayesinde sosyal yaşamını, iktisadi ve hukuki içtihatlarını orada yaşayan insanların kanunlarına veya töre hukukuna göre yapmıştır. Bu süreçlerde ise millet sistemini kullanarak insanları bir arada tutmaya gayret etmiştir. Birden fazla inanç ve farklı kültürlerle sahip olan insanların bir arada yaşaması beraberinde bazı sorunların ortaya çıkmasına da neden olmuştur. Bundan dolayıdır ki ülkede dahili ve harici sorunların meydana gelmesi bürokraside yeni kurumların meydana gelmesini sağlayacaktır. Böylelikle yaşanan sorunların devletin merkezi olan darsaadete bildirilmesi ve gelen şikâyetlerin karara bağlanması için devletin karar meclisi olan Divan-ı Hümayun oluşturulmuştur. Divan-ı Hümayun, padişah veya sadrazam makamının başkanlığı ile bir araya gelen yöneticilerin dahili ve harici işlerinin görüşülmesi için oluşturulan kuruma verilen isimdir. Bu durum Divan-ı Hümayun'un merkezdeki yönetici sınıfının işlerinin yürütüldüğü önemli bir bürokrasi mekanizması haline getirmektedir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nde divan teşkilatının oluşmasında Selçuklular, diğer Türk devletleri ve İlhanlılarda etkili olmuştur. Selçuklularda Divan-ı Ali, Memlûklerde Divan-ı Sultan, İlhanlılarda Divan-ı Kebir ismi ile divan toplandığı bilinmektedir.¹

Divan-ı Hümayun'un muntazaman yapıldığı zamanlarda her divan toplantısında müzakere edilen siyasi, ictimai, mali, örf ve idari kararların kaydını ihtiva eden defterlere mühimme defterleri denir.² Divan-ı Hümayun toplandığı zamanlarda burada yer alınan kararlar mühimme defterlerine kaydedilip padişahın onayına sunulduktan sonra bölgenin sorumlu kişilerine veya konunun muhataplarına gönderilmiştir. Divanda alınan kararlar ise Osmanlı hukuk sisteminde padişaha tavsiye niteliği taşımaktadır. Ayrıca önemli fermanlar içeriğine bağlı olarak bu defterlere kaydedilirdi. Osmanlı Arşivi'nde 961-1333/1553-1915 tarihleri arasında

¹ Yusuf Halaçoğlu, XIV.- XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi,1998, S 8-9

² İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilati, İstanbul, 1988, s.79.

tutulmuş 419 adet Mühimme Defteri mevcuttur.³ Bu defterler kendi içinde bazı bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümler şu şekilde sıralanmıştır.

1. *Mühimme Defterleri*: Padişahın merkezde bulunduğu sırada, Sadrazam başkanlığındaki divan toplantısından çıkan emirlerin kaydolunduğu defterler.⁴
2. *Rikâb Mühimmesi*: Sadrazamın sefer veya başka bir sebeple payitahttan ayrılırken yerine vekil olarak bıraktığı Rikâb kaymakamı veya Sadaret kaymakamı denilen görevli başkanlığında toplanan Divan’da alınan kararların yazıldığı defterler.⁵
3. *Ordu Mühimmesi*: Ordu ile sefere çıkan sadrazamın sefer sırasında akdettiği Divan toplantılarında alınan kararların yazıldığı defterler.⁶
4. *Kaymakamlık Mühimmesi*: Padişah ve sadrazamın aynı anda Dersaadet’ten ayrıldığında, devlet işlerini idare etmek üzere tayin edilen Sadaret kaymakamının müstakil olarak akdettiği Divanlarda alınan önemli kararların yazıldığı defterlerlerdir.⁷

1.1. Mühimme Defterleri’nin Muhtevâ Bakımından Önem ve Değeri

Mühimme Defterleri’nin hüküm suretlerinin defter şekline getirilmesi önceleri divana bağlı olarak çalışan kâtipler tarafından yapılırdı. Divana bağlı büroların gelişmesinden sonra defterleri Beylikçi Kalemi düzenlemiş, hükümleri yazanlara da kâtip adı verilmiştir. Ayrıca bazı belgelerin alındığı hükümler gizli kayıt altına alınırdı. Bu tür belgelere ise mühimme-i mektûme adı verilirdi. Gizliliği olan hükümler beylikçi tarafından kaleme alınır, güvenilir bir kâtip tarafından temize çekilirdi.⁸ Birden fazla yere gönderilecek fermanlar ise kâtip tarafından birkaç kâtibe birden dikte edilirdi. 1211’de (1796) bu usulde değişiklik yapılmış ve Mühimme Odası kurularak mühimme hükümlerinin yazılması burada yapılmıştır.⁹

³ Yusuf İhsan Genç vd (Haz), Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Başbakanlık Basımevi, İstanbul 2010, s.7

⁴ İhsan Genç, s.7

⁵ İhsan Genç, s.7

⁶ İhsan Genç, s.7

⁷ İhsan Genç, s.7

⁸ İhsan Genç, s.7

⁹ Mübahat S. Kütükoğlu’’Mühimme Defteri’’ *TDV İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul, TDV Yayınları, 2006), C.31, S.520-523

Yukarıda görüldüğü üzere Osmanlı Devleti, arşivi bir müessese olarak görmüş ve ona göre adımlar atmıştır. Arşiv yönünden zaten zengin olan imparatorluk, çevresindeki birçok devletin yazılı ve görsel belgelerini de arşivinde barındırmıştır. Ayrıca XVII. yüzyıldan itibaren kayıtların mahiyetinde değişiklik olmaya başlamıştır. Bir emri değiştirecek mahiyetindeki yeni bir emir, te'kit hükümleri yeniden yazılmayıp ilkinin üzerine şerh düşmekle yetinilmiştir.¹⁰ Belgelerde yapılacak her türlü değişiklik bizzat padişahın onayından sonra yapılırdı.

Divan-ı Hümayun'da oluşturulan hükümler diğer bürokrasi kurumlarına gönderilirken bu durum belge üzerinde gösterilmesine dikkat edilmiştir. 7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'nde verilen hüküm kararları daha çok mutasarrıf, mirmiran, kadı, dizdar, kaptan-ı derya, beylerbeyi ve ayanlara gönderilmiştir. Hükümler oranın sadece idareci kişilerin sorumluluklarına gönderilmemiştir. Orada bulunan her kesim insan muhatap olarak görülmüş ve hükümler bir süreti şeklinde farklı kişilere gönderilmiştir. Bundan ötürü mühimme-i mektume defterlerinin muhteva bakımından önem ve değerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Osmanlı Devleti'nin siyasi, ekonomik, toplumsal olayları hakkında bilgi sahibi olunabilir.
2. Günümüzde hukuk açısından hala sorunlu olan bazı konuların ortaya çıkmasını bu belgeler sağlayabilir.
3. Osmanlı Devleti'nin askeri yapısı ve düzeni hakkında bilgi sahibi olmanın yanında o dönemde askeri hareketler hakkında bazı emareler ortaya çıkarılabilir.
4. Dönemin arşivciliği ve bu arşivlerin muhtevaları hakkında bu belgelere bakılarak yorum yapılabilir.
5. Gayrimüslim tebaanın içinde bulunduğu sosyal faaliyetler ve kültür düzeyleri ortaya çıkarabilir.
6. Yönetici sınıfın yönetim tarzının yanında devletin mevzuatları hakkında bilgi toplanabilir.

¹⁰ Mübahat Kütükoğlu, Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik), İstanbul, 1994, s. 116

1.2 Mühimme-i Mektûme Defterlerinin Tasnifi

Mühimme-i Mektûme Defterleri, Divan-ı Hümâyûn'da karara bağlanan gizli hususların kayıtlarının yazıldığı defterlerdir. 980 numaralı Bâb-ı Asâfî Defterleri Kataloğu'nda A.DVN. MKM koduyla 976 genel sıra numarasıyla, 1223-1224/1808-1809 tarihleri arasındaki kayıtları ihtiva eden 44 sayfalık 1 adet Mühimme-i Mektûme Defteri mevcuttur.¹¹ Ayrıca 989 numaralı Divan-ı Hümâyûn Defterleri Kataloğu'nda 1-10 sıra numaralarında kayıtlı 1203-1302/1788-1885 tarihleri arasındaki kayıtları ihtiva eden 10 adet Mühimme-i Mektûme Defteri vardır¹². Mısırda yaşanan olaylar hakkında bizzat devlet tarafından karara bağlanan gizli hükümler olduğundan dolayı Mısır meselelerine ait önemli konuların kayıtlarını hâvi defterlerdir. Onbeşinci defter Mısır'a ait mahrem kayıtları ihtiva ettiğinden mektûm olarak ifade edilir. 1119/1785 yılına kadar Ana Mühimme Defterleri serisine kaydedilen Mısır'a ait hükümler bu tarihten itibaren müstakil Mısır defterlerine kaydolunmuştur. 1-15 sıra numaralarında kayıtlı 1119-1333/1785-1915 tarihleri arasındaki kayıtları ihtiva eden 15 adet Mühimme-i Mısır defteri mevcuttur.¹³ A.DVN. MSR. MHM. d koduyla 977 genel sıra numarada kayıtlı 1122-1128/1710-1716 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva eden 12 sayfalık 1 adet Mısır Valiliği Defteri parçası mevcuttur.

¹¹ İhsan Genç, s.20

¹² İhsan Genç, s.20

¹³ İhsan Genç, s.20

BİRİNCİ BÖLÜM

1. 7 NUMARALI MÜHİMME-İ MEKTÛME DEFTERİ'NİN İNCELENMESİ

1.1 7 Numaralı Mühimme-i Mektûme Defteri'nin Tetkiki ve İncelenmesi

7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri şu ifadelerle başlamaktadır: '' *Hazâ defter-i mühimme-i mektûme-i rikâb-ı müstetâb der-zamân-ı kâimmakâm-ı âlî-makâm hazret-i Osman Paşa ve Halil Paşa ve Mehmed Şakir Paşa yessarallahu mâyeşâ' ve fî eyyâm-ı reisü'l-küttâb Mustafa Mazhar Efendi tâle mâ-temannâhu'l-vâkı'...* '' yukarıda yazılan ifadelerden anlaşılacağı üzere dönemin kaymakamları Osman Paşa, Halil Paşa ve Mehmet Şakir Paşa'dır. Bu dönemde bu defterin oluşmasını sağlayan kişi ise reisü'l-küttâb Mustafa Mazhar Efendi'dir.

7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde (BOA) 989 numaralı ve A.DVNS. MKM. MHM. d 007 adlı kısımda yer almaktadır. 7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'nin sayfa sayısı 53, içerisinde barındırdığı hüküm sayısı ise 94'tür. Defterin başlangıç sayfası ise 8'den başlamaktadır. Belgenin 46. sayfası boştur. Defterin sağ üst köşelerinde sayfa numaraları Latin rakamlarıyla yazılmış olup her hükmün köşesinde ise hükmün kaç numaralı hükme karşılık geldiği yazılmaktadır. Belgelerin sayfa boyutu ise 31x22'tir. Yukarda adı geçen defterde belgelerin sol alt köşelerinde hükmün hangi tarihte atıldığına dair Hicri tarihli aylar veya yılları oluşturan harf ve rakamlar yer almaktadır. Bu harf ve rakamlar şekil olarak Arap alfabesi ile yazılmıştır. Ayrıca hükümlerin sonunda ayın başı, ortası ve sonu anlamına gelen evail, evasıt ve evahir kısaltmaları yer almaktadır.

7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'nde birden fazla şerh verilmiş olup bu şerhler ise verilen hüküm ile karıştırılmaması için hükmün üzerine gelmemesine özen gösterilmiştir. Defterde hükümlere yan gelecek şekilde şerhler yazılmıştır. Şerhlerin altına ise yine Hicri yıla ait tarihler atılmıştır. Hükümlerin özellikle işin muhataplarına gidilmesine dikkat edilmiş ve bu durum defterde şöyle ifade edilmiştir; 'Canik Muhasılı Hazinesderzâde Süleyman dâme mecduhuya hüküm ki...' ¹⁴ Gibi ifadeler sorumlulara yani konun muhatapları hükümlerin başında yazılmıştır. Ayrıca hükümlerin başında konuya girilmeden önce hükmün muhatabı olan kişinin biraz övülmesi veya dua edilmesi ile sorumlu olduğu alan hatırlatılmış daha sonra ise konuya giriş yapılmıştır.

¹⁴ BAO DVNSMKM_MKM s.8 hk.1

Defterdeki hükümler aynı bölgede yaşayan kişilere gönderilmiş ise bu kişiler aynı hükümlerin başında yer alır fakat farklı bölgelerde yaşamaları halinde aynı hükmün bir sureti şeklinde yazılıp sorumlu kişilere gönderildiği görülmüştür. Hükümlerde Müslüman olmayan yabancı dost devletler veya kişilerden söz edilirken genellikle şu ifade yer almaktadır: 'Hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr'¹⁵ gibi kalıplar kullanılmıştır. Ayrıca defterde yer alan bazı hükümlerin iptal olduğunu göstermek için hükmün üzerine yatık gelecek şekilde ince uzun "terkin" veya "battal" gibi ifadeler de yazılmıştır. Hükme verilen şerh ifadesinde ise şöyle yazılmaktadır: "İşbu kayd bâ fermân-ı âlî terkin olunup ifâde-i hâli müş'ir sâdır olan emr-i âlî kalemde mahfuz terkin mektûm defterinde mukayyedir..."¹⁶ Gibi ifadelerle fermanın iptal olduğuna dair açıklamalar yazılmıştır. Bazı hükümlerde ise hükmün sehven yani yanlışlıkla yazıldığını içeren şerhlerde düşülmüştür. Adı geçen hüküm belgesinde bu ifade ise şöyle yazılmıştır: "İşbu fermân tahrîr olunmağla sehven kaydolunmuşdur..."¹⁷ İfadesi hükmün başında yer almıştır.

Hükümlerde konu dizimi önemsenmiş olup aynı konuları barındıran hükümler art arda yazılmıştır. Sayfalar arası düzene dikkat edilmiş, belgelerdeki hükümlerin hizası aynı olduğu gibi yazılar hafif aşağı ve yukarıya doğru yatay şekilde de yazılmıştır. Defterdeki hükümlerin devamı bir sonraki sayfaya yazılmıştır. Hükümleri oluşturan sayfalar ise beyaz renklidir. Hükümler yazılırken paragraf boşluğu bırakılmadığı gibi yazılar sağdan sola gelecek şekilde yazılmıştır. Defterin bazı alanlarında küçük boşluklar bırakılmış olup bazı hükümlerin ise kime gönderildiğine dair bilgiler silinmiş olarak karşımıza çıkmaktadır. 7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'nin hükümlerinde yer alan bazı kelimeler mürekkebin silik olmasından dolayı okunamadığı gibi ne olduğu anlaşılmamaktadır. Belgelerin günümüz Türkçe dil yapısına aykırı olup birden fazla Arapça ve Farsça tamlamalardan oluşmaktadır. Yazı dili Divan-i olup anlaşılır boyutu zor bir yapıdadır.

¹⁵ BAO DVNSMKM_MKM s.20 hk.23

¹⁶ BAO DVNSMKM_MKM s33 hk.52

¹⁷ BAO DVNSMKM_MKM s44 hk.78

1.2. 7 Numaralı Mühimme-i Mektûme Defteri'nde Yer Alan Olaylar

7 numaralı Mühimme-i Mektûme Defteri, Hicri 1225\1226 yılları ve Miladi olarak 1810-1812 yılları arasında yaşanan olayları yansıtmıştır. Dönemin padişahı (1808\1839) II. Mahmut'tur. Defterde geçen hükümlerin genel konuları ise eşkıyalık faaliyetleri, idam kararları, görevlendirme, kâza ve köylere baskın, Sırp İsyanı, elçilik faaliyetleri, tayin, görevden alma, isyanlara ve kişilerin firar etmesine yardımcı olan kişileri cezalandırma, asayişin tekrardan sağlanması ve sürgün gibi konulardır. Ayrıca ordu içindeki yeniçeri isyanları, eşkıya görünümlü kişilerin yakalanması için görevlendirilen donanmanın mücadelesi de gösterilmiştir. Ordunun, asker ihtiyacını sağlamak için bölgenin ileri gelenlerinden yardım istenmesi, devlet görevlilerin sorumluluklarını hatırlatma ve devletlerarası ikili ilişkilerin boyutu hakkında konular da yer almaktadır.

1.2.1. Defterde Geçen Eşkıyalık Olayları

Eşkıyalık, sözlükte “bedbaht, talihsiz; günahkâr, âsi” gibi mânalara gelen şakî kelimesinin çoğuludur. Ancak eşkıya Türkçe'de farklı bir anlam kazanmış olup “yol kesen” mânasına gelen kâtîu't-tarîk (kuttâu't-tarîk), “haydut, harâmî” anlamına gelen muhârib kelimelerinin karşılığı olarak kullanılmaktadır.¹⁸ Hükümlerde ise bu kelimeye karşılık gelen “bağy” kelimesinin kullanımı daha fazladır. Asi ve devlete karşı gelen kişi bağy olarak olarak adlandırılmıştır.

7 numaralı Mühimme-i Mektûme Defteri'nde devletin içinde bulunduğu durumdan fırsat bulup ve ordunun merkezde olmadığını gören bölgenin güç unsuru olan eşkıyalar, birden fazla kazâ ve köyleri basıp devlete karşı gelmeye cesaret edip isyan girişimi göstermişlerdir. Taşrada yaşayan insanların mallarını yağma etmelerinin yanında taşınmaz mallarına zarar vermekten çekinmemişlerdir. Ayrıca insanları katletmenin yanında kişileri hürriyetlerinden yoksun bırakmışlardır. Yukarıda adı geçen mühimme-i mektûme defterinde hüküm 3'te şöyle bir eşkıyalık faaliyeti karşımıza çıkmaktadır: “*Filibe kazâsına öteden berü sû-i kasdı derkâr olan Bekirlili Mustafa kazâ-i mezkûrun ekser kurâ ve nevâhîsi harâb ve derûn-ı Filibe'de ateş-i fiten ve fesâd-ı alevgîr-i iltihâb olmak takrîbiyle idâre-i umûr-ı nezâret bir vechile mümkün olmadığı ve ahali-i mukâta'a-i mezkûre merhum Bekirlilinin mezâlim ve te'addiyâtına bir ber vechile tâb-âver-i tahammül olamadıkları...*” Görüldüğü gibi adı geçen kişinin kâza halkına

¹⁸ ALİ BARDAKOĞLU, "EŞKIYA", TDV İslâm Ansiklopedisi(<https://islamansiklopedisi.org.tr/eskiya>)

mussalat olup devletin adamlarına karşı gelmekten çekinmediğini görmekteyiz. Bir başka eşkıyalık olayında ise haydutları yanına alarak birden fazla kazâları yağma eden eşkıya grubu, voyvoda yardımı ile müdahale edildiğini görmekteyiz. Hüküm 26'da ise *''Sakarya kenarında Ada nâm mahalde sâkin Kumarcı Abdullah ile İnönü kasabasında olan karındaşı Memiş vâcibü'l-izâle olduklarından merkum Memiş i'dâm olunmuş ise de karındaşı merkum Abdullah bir ber vechile ıslâh olmayup haydûd makulelerini başına cem' ile Eskişehir ve Seydigazi ve Günyüzü ve Seferihisar ve civârda kâin kâffe-i kazâlara îsâl-i rahne ve hasâra i ctisâr ve ahâlî ve fukaranın emvâl ve eşyâlarını yağmâ ve gâret eylediğine binâen...''* Hükümde adı geçen kişinin kardeşinin idam edildiği halde kendisinin hala eşkıyalık faaliyetlerine devam ettiği görülmüştür. Ancak yanına adamlar alıp daha fazla güç toplamadan hemen müdahale edilmesi için bizzat devlet tarafından voyvodaya askeri mühimmatlar gönderilmiştir.

Bir başka eşkıyalık olayında ise eşkıyaların suç ortakları Osmanlı Devleti'nin birçok yerine sürgün edilmişlerdir. Bunlar genellikle devlet kademelerinde görevli oldukları için öldürülmeyip ıslah edilmeleri hususunda sürgün cezaları verilmiştir. Hüküm 33'te bu olay şöyle ifade edilmiştir: *''nâşî merkum Ömer'in bu def'a umûr-ı fetvadan hicr ile Burusa'ya ve mezbûr Müderris Sarı Abdurrahman'in Kütahya'ya nefyleri bâbında bâ işâret-i şeyhü'l-islâmî başka başka ve merkum Çardakoğlu Hacı Mustafa ve Mahmud'un Kütahya'ya nefyleri bâbında başka evâmir-i aliyyem ısdâr olunduğundan mâ'adâ hânedân-ı hazret-i Mevlana'ya ihânet ve hilâf-ı rızâ katl-i nefse cesâret eylediklerine mebnî kâtil-i merkumun Bartuvazoğlu Hacı Hüseyin ve Hasta Mehmed ve Hacı Musa ile Hacı Osman'in hıdmetkârı İbrahim'in dahi tertîb-i cezâları husûsuna...''* Görüldüğü üzere adı geçen kişiler sürgün cezasıyla cezalandırılmış ve eşkıya görünümlü kişilerin bir an önce yakalanıp idam edilmesine dair hüküm verilmiştir.

Osmanlı Devleti'nin bu dönemde topraklarının birçok kıtada mevcut olması yapılacak müdahalelerin gecikmesine neden olmuştur. Bu durum karşısında yöre insanın yardımı ile yöneticiler, eşkıyaları bulundukları yerden sadece uzaklaştırılmakla yetinmişlerdir. Hüküm 39 ise şöyle bir eşkıyalık hadisesi karşımıza çıkmaktadır. *''Haleb havâlisinde kâin Korfina Şeyhi dimeğle arîf Ömer ve karındaşı Salih nâm kimesneler öteden berü kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olmayup ızrâr-ı ibâdı mûceb olur harekâta ve hatta bu esnâda dahi şeyh-i merkum karındaşı Salih'i Keفر-i Tüccarîn nâm karyeye irsâl ile karye-i mezbûr şeyhi Ubeyd nâm mazlûmî hilâf-ı şer'-i şerîf katl ve emvâl ve eşyâsını zabt ile karındaşı merkûmı maktul-u merkumun*

yerine ik'âd ile karye-i merkûme ahalisi ve fukarasının perîşânlıklarını muceb olur hâlâta cesâret etmiş olduğu ve başlarına dahi bir takım erâzil ve eşhas cem'iyile ol havâlîde vâkı' kurâ-i sâireyi dahi zabt dâ'iyesine müteşebbis oldukları beyanıyla merkûmânın izâle-i vücûdları ve avanelerinin ol havâlîden tard ve def'leriyle istihsâl-i emn üistirâhat-i dikkat olunmak bâbında...' verilen hükümde ticaret yapan bazı tüccarların mallarının yağmalandığını, adı geçen kişilerin ise o civardan uzaklaştırıldıktan sonra bir an önce yakalanıp idam edilmesi için hüküm verilmiştir.

Osmanlı Devleti'nin merkezi yönetiminin ve eyalet teşkilatlarının içinde bulunduğu buhranlı dönemden çok iyi faydalanan Benderkili Ali Molla, devleti birçok alanda meşgul etmiştir. Bu durum Batı Karadeniz sorunu ile kalmayıp devletin birçok bölgesinde adı geçen kişinin yakalanması için seferberlik yaşanmıştır. 7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'nde içerik olarak ve hüküm sayısı bakımından en fazla olayları kapsayan kişinin Benderkili Ali Molla olduğunu görmekteyiz. Adı geçen kişinin işlemiş olduğu suçlardan bazıları hüküm 31'de karşımıza şöyle çıkmaktadır: “*Silahşörândan Benderkili muhtârı Ali Molla dimeğle meşhur kimesne kendü hâlinde olmayup bâgiyâne harekete mübâderet ile ihtilâl-i memlekete cesâret eylediği bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şehriyârânem olup bu makule bâgiyâne harekete cesâret eden şakinin i'dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınması...*” Yukarıda adı geçen kişinin memlekette ihtilal çıkardığı ve eşkıyalık girişimlerinde bulunduğu için bu kişinin idam edilmesi hakkında hüküm verilmiştir. Hüküm 31'e cevap niteliğinde verilen şerh¹⁹ de ise “*Mezbûr Ali Molla'nın beş yüz nefer ile bi'n-nefs ordu-yı hümayûna azîmet etmek şartıyla afvını müş'ir diğer emr-i âlî zîrde mukayyedir...*” Görüldüğü üzere her ne kadar devlete karşı ihtilal çıkarmış olsa bile adı geçen kişinin beş yüz nefer ve bin kişinin orduya katılımı sağlaması halinde suçunun affedilebileceği görülmektedir. Lakin işlemiş olduğu suçlara devam etmesi ve memlekette tekrardan ihtilal çıkarması halinde ise yazılan fermanın terkin olabildiği de görülmektedir. Ali Molla'nın yakalanması ve tekrardan firar etmesini engellemek için civarda yaşayan insanlardan yardım istenmiştir. Denizden firar etmesini engellemek için de bizzat dönemin kaptan-ı deryası olarak görevde bulunan Vezir Hafız Ali Paşa'a da görevlendirilmiştir. Ayrıca merkezden Bolu ve Kocaili Sancakları Mutasarrıfı olan Vezir Hüsrev Paşa'ya askeri mühimmat ve cephe gönderilmiştir. Adı geçen şakinin yakalanmasına yardım edenlerin ödüllendirileceği, firar etmesine yardım edenlerin veya affını söz konusu edecek

¹⁹ Şerh: Açıklama

kişilerin ise aynı şekilde cezalandırılacağına dair uyarılar ve nasihatlar şeklinde hükümler verilmiştir. Hüküm 32’de ise Ali Molla’nın affı karşılığında gönderilecek birliklerin bir an önce merkeze ulaştırılması hakkında verilen hüküm şöyledir. *’’Emr-i hümayûnum mücebince muhtâr-ı mûmâ ileyhi sülûsü süvari ve sülûsânı piyade olarak beş yüz nefer asker ile bi’n-nefs ihrâc ve Asitâne-i sa’âdetim tarafından Rumili cânibine ısdâr ile bir saat evvel ordu-yı hümayûnuma irsâle müsâra‘at...’’* Görüldüğü gibi devletin içinde bulunduğu sıkıntılı durumun en açık şekilde belgelere yansıdığını görmekteyiz. Bu dönemde taşradaki askerlerin büyük çoğunluğu Kırım dolaylarında devam eden Osmanlı-Rus Harbi’ne gönderilmesi ve askeri ihtiyacın tekrardan ortaya çıkması devleti yöneten kişilerin bu gibi durumlarda devlete karşı isyan eden kişilerden de yardım aldığı görülmektedir. Lakin yukarda adı geçen kişinin verilen emri yerine getirmediği gibi eski huylarına geri döndüğü için tekrardan i’dam ve izalesine karar kılınmıştır. Görüldüğü üzere hakkında ölüm fermanı yazan kişilerin işledikleri suçlar belirli bir nefer karşılığında affedilmiş olsa bile tekrardan fermanın yürürlüğe girebildiğini görmekteyiz.

Hüküm 45’te ise şöyle bir eşkıyalık olayı karşımıza çıkmaktadır: *’’emr-i âlişânım mücebince me’mûr istishâbı olduğu asâkir-i merkûme ile derhal hareket eylemesi lâzımeden iken merkûm emr-i âlişânıma adem-i itâ‘at birle sefer-i hümayûnuma azîmet etmediğinden mâ‘adâ harekât-ı sâbıkasında ısrâr ederek müteveffâ Hacı Ahmed oğlu eserine sülûk ile on sekiz kazânın kasabât ve kurâsına ve ahali ve fukarasına itâle-i dest-i te‘addîye cesâret eylediği ve etrafa bazı mekâtîb-i mefsedet-âmîz tahrîriyle rızâ-cûy-ı devlet-i aliyyem sadâkatkârîni dahi i’tiyâd etdiği bağı ve tugyân-eserine da‘vet eylediği vâsıl-ı sâmi‘a-i hüsvânem olduğundan başka gönderdiği mektûbları bizzat ta‘alluk-ı nazar-ı mülûkânemle melhuz olup bu misillü bağı ve fesâda ictisâr ve fukarâyı ra‘iyyet ve sekene-i memleketin bâzde-i huyûl-ı hasâr olmalarına bâ‘is ve sebep olan bâğînin i’dâm ve izâlesi ile sâire ibret kılınması nizâm-ı mülkdârîden olduğuna binâen i’dâm ve izâlesine irâde-i seniyyem müte‘allık olup ol bâbda...’’* Görüldüğü üzere dönemin bazı eşkıyalık olayları, kasaba ve köylere ağır bir zayiata uğrattığını görmekteyiz. Ayrıca devleti yöneten kişilerin de taşradaki ihmalleri yüzünden bu gibi toplumsal olayların bedelini ödeyen köylüler, eşkıyalarla mücadele edemeyecek duruma düşmüşlerdir. Zaten vergiler altında ezilen köylüler yerlerinden göç ettikleri için tarım sektörünün de sekteye uğramasına neden olmuşlardır.

1.2.2. Görevini Kötüye Kullanan Devlet Adamları

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu durumdan yararlanan ve a'yanların arkasına sığınan güçlü kişiler devleti birçok alanda zor durumda bırakmışlardır. Osmanlı Devleti'nin yöneticileri bu durum karşısında ellerinde bulundurdıkları askeri gücü dış baskılara karşı kullanamamışlardır. Bundan dolayı olayların önüne geçilememiş ve bu durum toprak kayıplarını beraberinde getirmiştir. Bazı devlet adamları ise bu otorite boşluğunu ve toprak kayıplarını fırsat bilip kendi nüfuslarını artırma yoluna gitmişlerdir. Osmanlı Devleti, görevini kötüye kullanan ve eşkıyalık faaliyetlerinde bulunan devlet adamlarına müdahale etmekte ısrarcı olup bir dizi görev yeri değişikliğinin yanında bu kişileri sürgün yerlerine gönderme veya görevden almaktan çekinmemiştir. Hüküm 11'de '' *Bağdad valisi sâbık Süleyman Paşa hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekât-ı nâ-bercâya cesâret ve Diyarbekir tarafına me'mûriyetim vardır diyü irtikâb ve revg ile îsâle cesâret eylediğine menbi nûsûh ve pendi şâmil kendüye evâmir-i alîyyem ısdâr olunmuş iken mütenebbih olmadığına...*'' Yazılan bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere kişinin devlet tarafından kendisine verilen görevini yapmaması ve kötüye kullanmasının ardından devlet olaya müdahale edip adı geçen kişiyi gözaltına aldıktan sonra merkeze ulaştırılması için emir vermiştir. Ayrıca suç işleyen devlet adamları olduğu zaman genellikle ceza yaptırımları taşrada verilmeyip, suçu işleyen kişilerin cezası bizzat merkezde verilmiştir.

7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'nin bir başka hükmünde ise hüküm 49'da ''*Kapucibaşılardan Bilecik voyvodası Kalyoncu Ali emr-i âlîşânımla sefer-i hümayûnuma me'mûr ve ta'yîn kılınup bi'd-defe'ât isti'câl kılınmış iken merkum adem-i itâ'at birle azîmet etmeyüp gazâ ve cihâd umûmen ehl-i îmâna farz-ı ayn olarak bu bâbda sür'at-i mutâva'at farizay-ı zimmeti iken bu vechile fariza-i cihâdı ihyâda ve emr-i cihâd-ı zâ'imi icrâda tekâsül ve bâgiyâne harekâta ibtidâr mugâyir-i rızâullah fukarâ-yı ra'îyyete envâ' zulm ve te'addîye ve katl-i nüfus ve gasb-ı emvâle tecasür eylediğinden başka bundan akdemce dergâh-ı âlî kapucibaşılarından İnegöllü Numan Bey üzerine bölükbaşılardan Sarıcaoğlu'nu ta'yîn ile çifiliği üzerine hücum ve emvâl ve eşyâsını gasb u gâret ve mevcûd olan nüfus-ı zekiyyeyi katl ve ihlâke cesâret ve muahharan dahi semt ve civârında kârbânı gâret idüp otuz nefer mikdârı âdemleri ihlâk eylemiş...*'' Görüldüğü gibi görevinin kötüye kullanan kişilerin bizzat devletin ileri gelen kişilerinden oluştuğunu görmekteyiz. Ayrıca bu hükme verilen şerhde ise hükmün iptal olduğuna dair bir şerh düşülmüştür. Bu şerhde ise'' *İşbu emr-i âlî battâlda hıfz*

olunup kaydının terkin olunması şifâhen fermân buyrulmağla mucebince kaydı terkin olunup emri battâlda hıfz olunmuştur...” Hükümün içeriğine baktığımızda ise i’dam ve izalesine karar kılınmış kişinin vakt-i sefer yani sefere gidilecek dönem olmasından dolayı hükmün iptal olduğu anlaşılmaktadır. Bir başka görevini kötüye kullanan devlet adamı ise hüküm 50’de Doğanhisarlı Hayta Ahmet’tir. Kirili kazâsını basıp ayan Hacı Ahmedzade’yi kazâdan çıkartması, mallarını yağmalayıp el koyma ve adı geçen kişiye daha önce kendisine bin nefer verildiği halde bu kişileri orduya götürmemiştir. Ayrıca Ilgın, Karaağaç, Kirili, Begşehir ve Yalvaç kazâlarını basıp Kaya ve Ilımak köylerinde bulunan eşyaları yağmalamıştır. Yirmi beş kişiyi tüfek ile öldürdüğü adı geçen kişinin ölü ve diri olarak yakalanıp idam edilmesi hakkında verilen hükümdür.

1.2.3. Yeniçerilerin Çıkarmış Oldukları İsyanlar ve Sürgün

Osmanlı Devleti’nin içinde bulunduğu buhranlı dönem ve Avrupa’da başlayan köklü değişimler XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti’nde etkisini artırmıştı. Devletin yaşanan bu durum karşısında merkezi yapıyı güçlendirme çabaları ordu içindeki bazı kişilerin isyan etmesine ve yanında bazı neferleri alarak etraftaki kazâ ve köylere baskınlar düzenlemelerine sebep olmuştur. Devlet adına kendilerine akçe veya vergi toplayıp, ordu içindeki düzenin bozmaya teşvik edici dedikodular yaymaya çalışmışlardır. Osmanlı Devleti isyanlarının artmaması için olaylara anında müdahale etmeye çalışmış ve kişilere bağlı kalan isyanlar amacına ulaşılmadan bastırılmıştır. Kişilere bağlı kalan isyanlar ve görevini kötüye kullanan askeri sınıfın sorunları belgelere yansımıştır. Örneğin hüküm 27’de “*Dergâh-ı mu‘allâm humbaracı ocağı sipâhilerinden Konyalı Mehmed nâm sipahi kendü hâlinde olmayup dâimâ envâ‘ fesâda ve re‘âyâ ve fukarâyı te‘addî ve rencideye cesâret etmekde olduğundan kendüye her ne kadar nush ve pend olunmuş ise de terbiye ve ıslâh kabul eder makulden olmadığından...*” görüldüğü üzere kişiye verilen öğüt ve nasihatlar fayda etmemiş ocak içinde büyük sorunlar çıkartmadan derhal yakalanıp merkeze ulaştırılması hakkında hüküm verilmiştir. Ordu içinde firar eden kişilerin ise idam veya sürgün cezası ile cezalandırıldığı hüküm 60’ta karşımıza şöyle çıkmaktadır:” *Deraliyyemde kâin Üsküdar sükkânından elli dokuz bölüğün kahveci Eskici Osman dimeğle arîf şakî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmadığından bundan akdemce Deraliyyemden firâr ve Çekmece-i kebîre varup ânda karâr etmiş ise de şakî-i merkumun sâire makîs olmayup*

i'dâm ve izâlesi lâzımeden olmakdan nâşî...'' gibi ifadelerde adı geçen kişinin tekrardan firar etmesini engellemek için gerekli önlemler alınmasına dair uyarılar da yapılmıştır.

7 numaralı Mühimme-i Mektûme Defteri'nde yer alan bazı hükümlerden anlaşıldığı üzere Osmanlı Devleti'nde bazı sürgün yerleri; Midilli, Rodos, Süddülbahir, İstanköy gibi ulaşılması zor olan alanlar sürgün yerleri olarak seçilmiştir. Ayrıca kişilerin sürgün edildikleri yerde kal'abend cezalarıyla²⁰ da cezalandırıldıkları hükümlerde görülmüştür. Hüküm 87'de Midilli yeniçeri zabıtine yazılan fermana: '' *Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından otuz bir bölüğün sâbık mütevellisi Mehmed Emin kendü hâlinde olmayup hilâf-ı rızâ harekete cesâret eylediğine binâen bundan akdem Midillü kal'asına nefy ve kal'abend olmuş ise de merkur ıslâh-ı nefis etmeyüp ol tarafdân dâimâ fesâdı müceb mekâtib tahrîriyle tahrik ve fesâd misillü harekete ibtidâr etmeğle bu makule muhâfiz-ı fitne ve fesâd olanların i'dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınması...*'' Hakkında yazılmış hüküm kararında kişinin kal'abend cezasının yanında idam edilmesine karar verilmiştir. Merkezi yönetimin her ne kadar suç işleyen askerini sürgün ederek bulundukları yerde suçlarından arınma ve devlete bağlılığını tekrardan sağlamak istemiş olsa bile bu konuda başarılı olmamıştır. Çünkü sürgün edilen kişinin, sürgün edildiği yerde bile rahat durmadığı, fitne ve fesad çıkarmaktan kendini alıkoymadığı için tekrardan i'dam cezasıyla cezalandırılması uygun görülmüştür. Yine başka bir sürgün hükmünde ise şöyle bir durum karşımıza çıkmaktadır. Hüküm 88'de '' *Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından on bir bölüğün orta bekçiliğinden tard ve teb'id olunan Sadullah'ın hilâf-ı rızâ hareketine binâen bundan akdem Rodos kal'asına nefy ve iclâ olunmuş ise de merkur ıslâh-ı nefis etmeyüp dâimâ fesâdı müceb mekâtib tahrîriyle tahrik-i ifsâd misillü harekete cesâret etmeğle bu makule muhâfiz-ı fitne ve fesâd olanların i'dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınması lâzımeden olduğu beyanıyla merkurun i'dâm ve izâlesi bâbında emr-i şerifim...*'' Hükme verilen şerhde ise i'dam ve izâlesi uygun görüldüğü kararına varılmıştır.

XIX. yüzyılda ordunun değişik kademelerinde görev alan askerlerin bu dönemde farklı işlerle ilgilenmeleri bazı sorunların ortaya çıkmasına neden olmuşlardır. Bu durumun sancılarını savaş alanında hisseden idareciler bu yüzden ki ordunun sevk ve idaresinde gecikmeler yaşamışlardır. Özellikle yeniçeriler yaşanan bu gibi durumlar karşısında savaş alanından firar etme, savaş alanına giderken halka zulmetmek,

²⁰ Kal 'abend Cezası: Suçluların kale surları içinde oturmaları ve hisardan dışarıya çıkmalarına izin verilmemesidir.

görevleri dışında bazı devlet adamlarını öldürmek gibi ağır suçları işlemekten çekinmemişlerdir. XIX. yüzyılda askeri sınıf içinde her an bir isyan yankısının yükselmeye başlaması ve ordudaki görevinin kötü kullanan kişi sayısının artması nedeniyle orduda kesin bir değişimin veya tasfiye etmenin gerekliliği ortaya çıkmıştı.

1.2.4. Osmanlı Devleti'nin Devletlerarası İlişkilerini İçeren Hükümler

7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'nde yer alan bazı hükümlerin Osmanlı Devleti'nin devletlerarası ikili ilişkilerinin ne düzeyde olduğunu açıkça göstermiştir. Yabancı devletlerin devlet adamlarına karşı gösterilen hitap şekilleri değişmekle beraber geçmişte o devlet ile yaşanan olaylar ve temaslar hükümlerde zikredilmiştir. Ayrıca devletin ihtişamlı durumları yani kanuni kâdimden hala söz edilip devletin ikili ilişkilerinin devam etme yönlerinin nedenleri de hükümlere yansımıştır.

Osmanlı Devleti 1810-1812 yılları arasında Rusya ile savaş halindeydi. Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu durumdan faydalanmak isteyen Ruslar ve Fransızlar, kuzeyden ve güneyden saldırılarına devam etmekteydiler. Ayrıca XVIII. ve XIX. yüzyılları arasında Anadolu ve Rumeli'deki kentlerinde meydana gelen kargaşa ve isyanlar neticesinde devletin yukarıda adı geçen devletlere karşı göstereceği müdahalenin gecikmesine, bazı toprakların ise elden çıkmasına neden olmuştur. Osmanlı-Rus mücadelesi, Kırım dolaylarında devam ederken hükümdarın bizzat verdiği hüküm ile o tarafa asker ve mühimmat gönderme kararı vermiştir. Hüküm 1'de Canik Muhasıllı Süleyman Paşa'ya yazılan fermanda ‘*senin Kırım fethi maddesine me'mûriyetin husûsuna irâde-i seniyyem müte'allık olmağla teslihi-i maslahat zımnında işbu tedbirden düşman-ı dîn habîr ve âgâh olmayarak bu tarafda her ne kadar hafice teşebbüs olunmuş ise de bu husûsun ol tarafda işâ'ası zarûriyü'l-ihitiyâr ise de Karadeniz'den âmed-şod eylemek münkâtı' olduğundan Kırım teshîrine azîmet şâyî'ası ol tarafda mütedâvel olması lâ-be's olmağla iktizasına göre hareket ve Canik ve havâlîsinden on oniki bin ve dahi ziyâde şüca'ân-ı zafer-nişân tertîb ve kol sefâyin ve asâkir kumanyaları ne ise uhdende olan Canik muhasıllığı mâlına mahsûb olmak üzere nakl ve sefineleri isticâr ve teşhiz ve lâzım gelen mühimmât ve edevât-ı harbiyeyi istishâb birle avn u inâyet-i hazret-i mutlaka i'timâd ve rûhâniyet-i cânib-i fahrü'l-mürselîne isnâd ile Kırım'a bâdbân-güşâ-yı azîmet ve bir uğurdan karaya hurûc ve küffâr üzerine merdâne ve dilîrâne hücum olunarak kahr u tedmîr-i a'dâ-yı dîne ve*

Kırım'ın zabt u teshîrine varmakdur ki sarf eylemen fermânım olmağın...'' Görüldüğü üzere Osmanlı Devleti'nde merkezi ordunun bu savaşlarda yetersiz kaldığını, askeri ihtiyaçların ise farklı eyaletletlerden karşılandığını görmekteyiz. Çünkü askeri gücün sayı olarak yeterli olduğu durumlar ortaya çıktığı zamanlarda ise düzensiz askerlerin bir arada bulunması ve bu birliklerin dönemin savaş şartlarına karşı yetersiz olmaları alınan mağlubiyetlerin birer nedeni olarak görülmekteydi. Ayrıca bu dönemde yeniçerilere genel anlamda güvensizlik durumunun hâkim olması ve gittikleri savaş alanlarından firar etmeleri alınan mağlubiyetlerden sorumlu tutuldukları da görülmüştür. Bundandır ki bazı eyaletlerden merkeze gönderilen şikâyetlerde devlet için çalışmayan veya savaşmayan bir ordunun ortaya çıktığı görülmüştür. Bazı durumlarda ise askeri mühimmatların teknolojik bakımdan dönemin şartlarına göre yeterli olmaması ve askeri sınıfın eğitimsiz olması tüm yaşanan sorunların bir diğer ana nedenleri olmuştur. Bir başka ana etken ise âyanlar, işe yarar askerlerini yanlarında alı koyarak esnaf ve çiftçileri kırık tüfek ve süngülerde asker diye harp alanına asker diye göndermeleri²¹ yaşanacak toprak kayıplarının ve dönemin devletleri ile mücadele edilemeyeceği anlaşılmaktaydı. Bundan dolayıdır ki Osmanlı Devleti, XVIII. ve XIX. yüzyıllarda daha çok savaşmak yerine politikasında devletlerarası denge siyaseti izleyip kurumlarında ise köklü değişimlere gitmiştir.

Osmanlı Devleti'nin sınırlarında Fransız İhtilali'nden kaynaklı ortaya çıkan milliyetçilik fikirleri, Rumeli'nde bir dizi isyan hareketlerinin çıkmasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti'nin bu dönemde kozmopolitik yapısından dolayı milliyetçilik isyanlarından da nasibini almıştı. Bu isyanların başını çeken Sırplar, XIX. yüzyılda arkalarına Rusları, İngilizleri ve Fransızları alarak isyan hareketlerine cesaret etmişlerdi. Sırplar, Rumeli topraklarında yaşayan insanların mallarını yağma edip, cizye vergisi vermeme gibi ve devletin ebedi varlığına karşı isyan hareketleri girişiminde bulunmuşlardı. 1810-12 tarihli 7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'nde yer alan bilgilere göre Sırpların milliyetçilik faaliyetlerinin yanında şunları yaptıklarını görmekteyiz. Hüküm 22'de " *câdde-i itâ'atden hurûc eylediklerinden katl ve i'dâm ve emvâl ve eşyâları yağmâ ve iğtinâm ve sıbyân ve nisvânı seby ve istirkâk kılınarak taht-ı ra'ıyyete idhâlleri....* " gibi suçlardan dolayı Sırpların cezalandırılması gerektiğine dair hükümler verilmiştir. Ayrıca Sırplar

²¹ Enver Ziya KARAL, Osmanlı Tarihi V. Cilt, Türk Tarih Kurumu, Ankara, s.100

bunlarla kalmayıp bulundukları yeri yönetecek kişinin kendilerinin seçeceği bir yöneticiyi atayıp ve vergilerin toplanmasında ise zorluklar çıkardıkları görülmüştür.

Osmanlı Devleti'nin bu dönemde Avusturya ile ikili ilişkileri 7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'ne yansımaları şöyle olmuştur. Devlet-i Aliye, Avusturya'yı'' *dost ve hem civâr-ı aslı olan haşmetlu Avusturya İmparatoru*''olarak görmekteydi. Şöyle ki bu dönemde Ruslara karşı gösterilen mücadeleden dolayı Avusturya ile ikili ilişkiler bir denge siyaseti izlenimi vermişti. Ayrıca milliyetçilik fikirleri, kozmopolotik yapıda olan Avusturya'nın etkilenmemesi için Avrupalı devletlere ve Osmanlı Devleti'ne büyük görev düşmüştü. Avusturya'nın kozmopolotik yapısı Viyana'da Metternich Sistemi²² ile başlayacak aktif barış gücü oluşturma rolüne girişmeden önce Osmanlı Devleti himayesinde yaşayan Sırları koruma görevi üstlenmişti. Çünkü bu sistem Napolyon Bonabart'ın kurmuş olduğu sisteme karşı ve Avrupa'da var olan dengeyi koruma, yaşanacak ulus isyanlarına karşı önlem almaktı. Bu önlemlerin alınmasında kozmopolitik yapısı olan Avusturya İmparatorluğu'nun ömrünün uzamasını az da olsa gerçekleştirecekti. Bu yüzdendir ki Rumeli'nde Avusturya İmparatorluğu'nun devreye girmesi ile Sırlar affedilmek üzere işledikleri suçlar Avusturya İmpatoru'nun teminatıyla affedilmiştir. Hüküm 23'te bu durum şöyle açıklanmıştır:'' *Sırlular dahi mütecâsir oldukları süreti isyândan nâdim ve peşîmân olarak cerâ-mâ-cerâ kâ'idesi üzre arâka-i demleri kendülere bağışlanarak cerâyim-i sabıkalarının afvıyla kemâfi's-sâbık cizye-güzârı ve taht-ı ra'ıyyetde olacaklarına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını iftîhâr-ı ümerâi'l-izâmü'l-İseviye muhtâr-ı küberâi'l-fihâmü'l-Mesîhiye Avusturya imparatoru ve pâdişâhı haşmetlü ragabetlü dostumuz Françesko sâni hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr ve'r-reşâd ve ilhâm-ı âliye sebîlü's-savâb ve's-sedâd ta'ahhüd ve kefâlet eylediğini...*'' Görüldüğü üzere adı geçen hüküm sayısında Sırların affedilmesine karşılık dönemin dost devleti olan Avusturya'nın verdiği teminat ile affedilme yoluna gidildiği görülmüştür. Sırların tekrar isyan etmelerine neden olacak durumlara karşı her türlü önlemin alınması ve bu affedilme olayının Osmanlı Devleti'nin içişlerine karışma fikrinin taşımadığını bizzat adı geçen hüküm sayısında belirtilmiştir. Ayrıca devletler mevcut olan statükoyu koruma çabalarına girişmeleri savaşların yerini artık geçici de olsa denge siyasetleri alacaktı.

²² Metternich Sistemi; Viyana Kongresi'ne (1815) katılan Büyük Britanya, Avusturya, Rusya ve Prusya'nın Avrupa'da statükoyu korumak için ortaya koydukları sistemdir. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Metternich_sistemi)

Rusya ile Osmanlı Devleti arasında yaşanan savaşlardan dolayı (1808-1811) Osmanlı Devleti'nin savaş gücünü oluşturan unsurların büyük bir çoğunluğu Tuna boylarında mevzilenmiş ve askeri cephanenin büyük bölümü ise batı kuvvetlerine veya merkeze yığılmıştı. Bu dönemde Anadolu'nun Doğu sınırlarından gelebilecek saldırılar ve Osmanlı ile İran Devleti arasında savaşın ortaya çıkmasına mâhal verilmemesi için İran ile sulh yapılmış, sakin bir ortam yaratmak için ise bölgeye akl-ı selim yöneticiler tayin edilmiştir. Buna rağmen ordu-yu hümayunun Batı sınırlarında olduğunu fırsat bilen bazı yerel yöneticiler ve İran cenahlı devlet adamları iki devletin birbiri ile savaşmasına sebep olacak hareketlerde bulunma girişimlerinde bulunmaktan çekinmemişlerdir. Osmanlı Devleti'nin aldığı önlemler nedeni ile bu gibi girişimler sonuçsuz kalmıştır. Hüküm 79'da Osmanlı Devletinin İran ile siyasi ilişkilerinin bu dönemde ne derecede olduğu hakkında bazı bilgiler vermiştir: ” devlet-i kavî-şevketimin düşman-ı tabî'î olan Rusyalu ile Devlet-i Aliyyemin harb ve kâtâli derkâr olarak tedmîr ve tenkili emrine İraniyan tarafından dahi ikdâm kılınmakda idüği bedîdâr olduğundan beyne'd-devleteyn pâyidâr olan selem ve safvetin te'kidine dikkat olunmak ve bi'l-cümle tebe'a ve ademlerinin hıfz u hırâsetlerine devlet-i aliyyem me'mûrları tarafından ve İraniyan ile hem-hudûd olan mahâll ve mevâzi'in hükkâm ve zâbitânı canibinden bir güne te'addî ve tecâvüz misillü vaz' u hareket vukua gelmemesine i'tinâ kılınmak lâzımeden iken...” Görüldüğü gibi Osmanlı ile İran Devleti arasında yaşanabilecek olumsuz durumun önüne geçilmeye çalışıldığı görülmüştür. Kötü bir yönetim sergileyen ve sınırlara tecavüz girişimlerinde bulunmaya çalışan kişiler bizzat-i hüküm verilerek uyarılmıştır. şöyle ki yukarda adı geçen 79 numaralı hüküm sayısında ” mûmâ ileyh Abdurrahman'ın İran hudutuna tecavüzüne ve İraniyan'ın dahi bunun üzerine gelmek sadedinde olduklarına binâen tarafından te'lîf-i mabeyne tavassut olunmakda ise de mîrmîrân-ı mûmâ ileyh tarz ve tavrını tendil ederek hilâf-ı rızâ harekete cesâret birle kendü tevcih olunan mîrmîrânlık rütbesi tavrından hurucuna illet-i müstakille olduğundan def' gâilesi zımnında merkumun mîrmîrânlığı ref'ıyle i'dâm ve izâlesi husûsunu bu def'a tarafından dürer-i ma'delet-karârıma vârid olan tahrîrâtında derc ve iş'âr olunmuş olmağla tahrîrât-ı mezkûre huzuru şâhâneme arz ve telhis olundukda merkumun mîrmîrânlığı ref'ıyle i'dâm ve izâlesi husûsuna irâde-i kâtî'a-i şâhânem ta'alluk edip ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûnum şeref-rîz-i sudur olmağla...” Hükümde adı geçen kişinin iki devlet arasındaki ikili ilişkilere zarar vermesine neden olacak girişimlerde bulunmasından dolayı derhal

yakalanıp görevinden azl ve idam edilmesi hakkında hüküm verilmiştir. Ayrıca iki devlet arasında ikili ilişkilerin bozulmaması için Doğu sınırında yer alan eyaletlerin devlet adamlarına ve yerel unsurlarına hükümlerin bir süreti olarak uyarı ve gerekli titizliğin sağlanması hakkında emirler gönderilmiştir.

XVIII. ve XIX. yüzyıllar arasında Osmanlı Devleti'nin siyasi politikaları bu dönemde milliyetçilik akımına karşı önlem almanın yanında imparatorluğun içerden ve dışardan dağılmasını engellemek için devletlere ve bazı kişilere bir dizi imtiyazlar verilmiştir. Osmanlı Devleti, verilen imtiyazların yanında kendi tüccarlarını korumak ve dahili sınırlarda ticareti tekrardan canlandırmak için kıyılara yanaşacak gemilerden de vergi almaya gitmiştir. Bu dönemde Osmanlı ile Amerika Birleşik Devletleri arasında kıyılara yanaşan gemiler için bir ticaret sözleşmesinin olmaması yeni bir ticaret sözleşmesinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bundan dolayıdır ki yapılan sözleşme ile ABD bayraklı gemilerden %6 vergi oranının alınmasının yanında ticarete söz konusu olacak ithal malların Osmanlı Devleti'nin iç sınırlarında pazarlanmak üzere ülkenin kıyılarına kadar girebilmesi üzerine yeni bir sözleşme üzerinden anlaşılmıştır. Hüküm 78'de İzmir Naibi'ne şöyle bir emir verilmiştir. '' *Amerikalı tüccarın getirdikleri ve gayr-ı ez memnu alup götürdükleri emti'anın yüzde altı hesabıyla icâb eden gümrükleri ahz olunup siz ki mevlânâ ve İzmir efrenc gümrüğü emîni mûmâ ileyhimsiz ba'de'l-yevm tüccâr-ı mersûmenin li ecli't-ticâre İzmir'e getirdikleri ve gayr-ı ez memnu alup götürecekleri emti'a ve eşyanın yüzde altı hesabıyla icâb eden gümrüklerinin tahsiliyle yedlerine memhûr edâ tezkiresi verildikten sonra bî-vech kimesne tarafından müdâhale olunmaması husûsu bundan akdemce sâdır olan emr-i şerifimle...*'' Görüldüğü üzere ticarete konu olan gemilerden ve mallardan %6 vergi oranının alınması ve aksi bir durum karşısında ise ticaret mallarına el konulacağına dair ferman yazılmıştır. Fakat Osmanlı Devleti'nin yöneticileri bu dönemde her ne kadar kıyılarını ve sınırlarını gümrük vergisi ile korumuş olsalar bile bunda başarılı olamamışlardır. Çünkü Anadolu kentlerinde yaşanan Celali İsyanları'nın etkilerinin hala devam ettiği ve yenilenen kurumların yeterli düzeye ulaşılmadan verilen bu kararlar, tüccarları da zor durumda bırakmıştır. Bundan dolayıdır ki dahili sınırlar içinde ticaret yapan tüccarlar, mallarının ellerinde kalmasının yanında rekabet potansiyellerinin ithal mal getiren tüccarlara karşı merkezde ve Anadolu topraklarında baş gösteremeyecek düzeye ulaşmıştır.

1.2.5. Defterde Dikkat Çeken Hükümler

7 numaralı Mühime-i Mektume Defteri'nde yer alan hüküm 12'de devletin bütünlüğüne karşı işlemiş olduğu suçtan dolayı eski Bağdat valisi Süleyman Paşa'nın mallarının müsâdere edilmesi ve müsâdere edilen mallarının listesinin darsaadete gönderilmesi hakkında yazılan hükümdür. Osmanlı Devleti müsâdere sistemini uygularken genellikle tahrirlere dikkat edilmiş ve taşınmazların kayıt altına alındığı defterlerin bizzat merkeze ulaştırılması istenmiştir.

Osmanlı Devleti'nde suç işleyen bazı kişiler veya devlet adamları o dönemin ileri gelen kişilerin arkalarına sığınıp oraya iltica ettikleri görülmüştür. Hüküm 19'da ise Şam valisi Genç Yusuf Paşa, Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'ya iltica ve af konusunda başvurması ile ilgili olarak; *“ber vech-i muharrer bi-mennihi te'âlâ Hâricî gâilesi ber-taraf olundukda paşa-yı mûmâ ileyhin ibkâ-yı vezâretle Cidde-i Ma'mûre sancağı kendüye tevcih olunmak üzere ref'-i vezaretiyle şimdilik Mısır cânibinde ikâmet eylemesi şartıyla mücerred senin iltimâs ve istid'âna binâen cerâyim-i gûzeştesinin afvıyla itlak olunduğu ve i'dâmı hakkında sâdır olan fermân-ı kazâ-cereyânının kaydı ref' u terkin olunmuş...”* Görüldüğü üzere adı geçen kişinin tüm sorumluluğu dönemin Mısır valisi olan Mehmet Ali Paşa'ya verilmiştir. Yukarıda adı geçen kişi hakkında verilen idam kararının yine hükümdarın verdiği af kararı ile iptal edilmesi söz konusu olmuştur. Kişinin suçu affedildikten sonra hakkında verilen hüküm kararı da bizzat iptal olduğunu görmekteyiz.

Bir başka hükümde ise cezalandırılacak kişinin sağlık koşullarının verilecek ceza üzerindeki etkisi ve işlemiş olduğu suç unsurunun hangi cezaya karşılık geldiğini görebiliriz. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin bazı cezalandırma yöntemleri ile ilgili aşağıda verilen hüküm 51'de karşımıza şöyle bir olay çıkmaktadır: *” İstanköy ceziresine nefy ü iclâ olunmuş ise de merkum menfaasına²³ gitmeyüp nâ-mizâc olduğu beyanıyla el yevm Boğaz'da ârâm üzere olduğu vâsıl-ı sâmi 'a-i şehriyârânem olup merkum muhrik makulesinden lâzımü'l-izâle olmak hasebiyle mesmûmen veya mahnûken i'dâm ve izâlesi husûsuna irâde-i seniyyem müte'allık olup ol bâbda emr-i hümayûnum şeref-rîz-i sudur olmağla vüsûl-i emr-i âlîşânımda merkum vesâire kat'a ve kâtibeten ser-rişte verilmeyerek ber vech-i suhûlet ya mahnûken²⁴ veyahud*

²³ Menfa: Sürgün edilerek

²⁴ Mahnûken: Boğulmuş olarak

mesmûmen²⁵ i 'dâm ve izâlesine ve ol tarafda tevakkufu nâ-mizâclığından olduğu serd ve beyân etmiş olmağla ecel-i müsemmasıyla fevt olmuş suretiyle teşhiz ve tekfin idüp ser-maktû'ı gönderilmeyerek hemen mekâbire defniyle icrâ-yı irâde-i şâhâneme müsâra'at eylemen fermânım olmağın mektûmen ve mahfiyen rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr....' Yukarıda yazılan ifadelerden anlaşılacağı üzere Gümüşhane emini Hacı Mustafa'ya verilen idam cezasının nasıl uygulanması gerektiği veya cenazesinin gömülmesi hakkında yazılmış fermanıdır.

²⁵ Mesmûnen: Zehir içilerek

1.3. TABLOLAR

1.3.1. Defterde Adı Geçen Hükümlerin Gönderildikleri Makamlar (1810-1812)

Yazıldığı Makam veya Kişiler	Hüküm No
Canik Muhasılı Hazine Darzade Süleyman	1-2
Filibe Kadısı ve Nazırına, Filibe kazalarına	3
Bozok Sancağı Mutasarrıfı Cabbarzade Mir Süleyman	5
Sivas Valisi Celaleddin Paşa	6
Bağdat memuru Mehmed Said Halid	7
Bağdat Eyalet Paşası	8
Bağdat memuru Mehmet Said ve Bağdat kaimakamı Abdullah	11-13
Bağdat reisü'l-küttab Mehmet Said Halid ve Bağdat Kadısı	12
Bağdat memuru Mehmet Said ve Bağdat kaimakamı Abdullah, Bağdat Kadısı	14
Bağdat reisü'l-küttab Mehmet Said Halid	15
Sayda Valisi Süleyman Paşa	16-17
Mağnisa Kazası Naibi ve voyvodası, ayanlarına	18
Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa	19
Kocaili ve Bolu Sancakları Mutasarrıfı Mehmet Paşa	20
Rumeli valisi ve Belgrad nuhafızı Hurşid Ahmet Paşa	23
Seferihisar Voyvodası İbrahim	26
Hassa Silahşörlerinden Sinop Kavizade İbrahim	27
Gekbuze naibi ve ayanları	28
Bosna Valisi İbrahim Paşa ve Saraybosna Kadısı	29
Edirne Bostancıbaşı Dağdevirenzade Mehmed	30
Kocaili ve Bolu Sancakları Mutasarrıfı Hüsrev Paşa	31-32
Karahisar Ayanı Mollazade	33
İstendil Naibi ve İstendil Voyvodası	34-36
Cabbarzade Mir Süleyman	37

Sayda ve Şam Valisi Süleyman Paşa	39
Bozok Sancağı Mutasarrıfı Cabbarzade Mir Süleyman	41
Varna Muhafızı ve veziri	42
Kaptan-ı Derya Hafız Ali Paşa	44
Bolu ve Kocaili Sancakları Mutasarrıfı Hüsrev Paşa	45-46-47-48
Kütahya Mütesellimi el-Hac Abdurrahman	49
Bozok Sancağı Mutasarrıfı Cabbarzade Mir Süleyman	50
Sultaniye Kal'ası Dizdarı Hüseyin	51
Ankara Sancağı Mutasarrıfı Abdurrahman Paşa	52
Beğşehir Sancağı Mutasarrıfı Osman Paşa	53-54
Sivas Valisi Calaleddin Paşa	55
Keban ve Ergani Madenleri Emni Ahmed	56-57-58-59
Çekmece Naibi ve Ayanı	60
Bolu ve Kocaili Sancakları Mutasarrıfı Hüsrev Mehmet Paşa	61-67-68
İznikmid Kadısı ve Yeniçeri Zabiti	62
Bahr-i siyahın Anadolu Sahili Şile, Ağva ve Kefgen adası Mahalleri Kuzat ve Nüvvab ve Ayanı	63
Kaptan-ı Derya Hafız Ali Paşa	64-65-66
Bolu ve Kocaili Sancakları Mutasarrıfı Hüsrev Mehmet Paşa	67-68
Bahr-i siyahın Anadolu Sahili Mahalleri Kuzat ve Nüvvab ve Ayanı	70
Süzebolu Kazası Kadısı	77
İzmir Naibi ve Efrenc Gümrük Eminleri	78
Bağdat Valisi Abdullah Paşa	79
Diyarbakır Valisi	80
Rakka ve Musul Valileri	81
Ahyolu Sahilleri Muhafızı Mehmed Emin ve Kapıcıbaşı Çilesizzade Mustafa	82
Bozok Sancağı Mutasarrıfı Cabbarzade Mir Süleyman	83

Bosna Valisi İbrahim Hilmi Paşa, Mostar Kadısı vee Mostar Müftisi	84-85
Bağdat Valisi Abdullah Paşa	86
Midilli Ceziresi Naibi, Midilli Yeniçeri Zabiti ve Dizdarı	87
Rodos Ceziresi Naibi ve Rodos Kal'ası Dizdarı	88
Seddülbahir Kal'ası Dizdarı	89
Bağdat Valisi Abdullah Paşa	90-93
Musul Valisi Sadullah Paşa	91
Diyarbakır Valisi Şeyhzade İbrahim Paşa	92
İstanköy Ceziresi Naibi ve Voyvodası	94

1.3.2. Defterde İsmi Geçen Yer Adları (1810-1812)

EYALETLER	HÜK. NO	KAZÂLAR	HÜK. NO	DEFTERDE GEÇEN DİĞER YER ADLARI
Bağdat	7	Seydigazi	26	Varna
Şehrizar	7	Günyüzü	26	Köstence
Basra	7	Gekbuze	28	Canik
Şam	16	Karahisar	38	Kars
Trablusşam	17	Ereğli	41	Faş
Bosna	29	Benderkili	48	Kırım
SANCAKLAR		Kirili	50	Taraklı
Bozok	5	İlgın	50	Kurnal
Beyan	11	Karaağaç	50	Seferihisar
Kudüs	16	Begşehir	50	Eskişehir
Nablus	16	Yalvaç	50	İstendil
Kocaili	20	Gerede	52	Halep
Bolu	20	Çubukabad	83	Antakya
Semendire	23	Nerebin	84	Beç ²⁶
Niğde	41	İstolca	84	Limni
Aksaray	41	Bolkay	84	İznikmid ²⁷
Ankara	52	Nevesin	84	İstanköy
Viranşehir	52	Mostar	84	Keban
Hersek	84	Filiba	3	Ergani
Kilis	84	Kerbela	14	Şile
Kehri	86	Mağnisa	18	Kefken
Gevi	93	Süzebolu	77	Ağva

²⁶ Beç: Viyana

²⁷ İznikmid: İznik

KARYELER	HÜK. NO	KAZÂLAR	HÜK. NO	DEFTERDE GEÇEN DİĞER YER ADLARI
Kaya	54			Süzebolu
Ilımak	63			İzmir
Hamamlı	50			Rakka
Akkilisa	53			Sinop
Cebeci	54			
Akçalar	50			
Kenihisar	41			

1.3.3. Defterdeki Hüküm Konuları (1810-1812)

İdam Cezası	3,16,18,20,26,31,44,45,50,53,54,60,61,63, 64,66,69,79,85,87,88,93
Sürgün Cezası	6,34,37,51,87,88,89
İdari Olarak Görevlendirme	1,2,4,5,7,13,14,15,16,17,19,26,32,33,34,36, 37,39,42,44,45,46,47,48,49,56,57,59,60,61, 62,63,64, 65, 66,67,68,69,78,82,83
Eşkıyalık	3,10,18,26,27,28,33,34,37,39,41,45,47,48, 49,50,54,55,61,66,67,80,83,84
Cezalandırma	10,12,16,17,29,33,37,42,43,47,48,49,52,55, 58,59,62,79,84,87,89,94
Asayişin Sağlanması	8,14,15,17,20,27,28,34,39,47,52,67,86,93
Devletlerarası İkili İlişkiler	21,22,23,25,77,78,90
Cezaların Affı	6,19,31
Bir Süreti	9,10,22,24,35,38,40,69,71,72,73,74,75,76, 80,81,91,92,

1.3.4. Suç ve İşlenen Suçlar Karşısında Alınan Ceza-i Müeyyideler (1810-1812)

Suç	Ceza-i Müeyyide	Hüküm No
- Eşkıyalık Faaliyetleri ve Devlet Adamlarının Kanun Dışı Faaliyetleri - Bozgunculuk Faaliyetleri - Fitne ve Fesad Girişimleri - Memlekette İhtilal Hareketi Çıkarmak - Fukarayı Tehdit Etmek, Halka Zülm Etmek ve Halktan Sefere Gitme Bahanesiyle Nakit Toplamak - Emirlere İtaat Etmemek, Halka Zülm Etmek - Soygunculuk Faaliyetleri ve Suçlulara Yardım Yataklık Etmek, Firar Etmek	İdam	3-18-20-26-3132-33-42-42-44-45-46-47-48-49-50-53-55-60-61-63-64-65-66-67-68-70-82-83-84-85-86-93
- Üzerine Taşınmazları Geçirmek - Devlet Adamlarının Kanun Dışı Faaliyetleri - Fukarayı Tehdit Etmek ve Halka Zülm Etmek	Görevden İhraç Edilmesi	8-11-27-79
- Devlet Adamlarının Kanun Dışı Faaliyetleri - Üzerine Taşınmazları Geçirmek ve Halktan Nakit Para Almak	Mallarının Müsâdere Edilmesi	12-16-56-58-59
Üzerine Taşınmazları Geçirmek ve Halktan Nakit	Sürgün	19-34-43-87-88-89-37

Para Almak • Devlet Adamlarının Kanun Dışı Hareketleri • Fukarayı Tehdit Etmek ve Halka Zulm Etmek		
• Suçlularla Beraber Hareket Edilmesi	Gözaltına Alınma ve İdam	28
• Bozgunculuk Faaliyetleri • Fukarayı Tehdit Etmek ve Devlet Taşınmazlarını Üzerine Geçirmek	Gözaltına Alınıp ve Merkeze Getirilmesi	29-52
• İnsan Öldürmek ve Tüccarların Mallarını Gasp Etmek	Bulundukları Yerlerden Uzaklaştırma ve Kovulma	39
• Devlet Adamların Kanun Dışı Hareketleri	Boğdurulması veya Zehir İçirilerek İdam Edilmesi	51
• Eşkîyalık Faaliyetleri ve İşlediği Suçu Başka Birinin Üzerine Atma	Gözaltına Alınması	54

İKİNCİ BÖLÜM

2. 7 NUMARALI MÜHİMME-İ MEKTÛME DEFTERİ'NİN HÜKÜM ÖZETLERİ VE METİN TRANSKRİPSİYONU

2.1. Hüküm Özetleri

Hüküm 1

Osmanlı-Rus Savaşı sırasında Canik Muhassılı Süleyman Paşa'nın Canik ve çevresinden asker toplayıp, toplanan bu askerlerin Kırım üzerine sefere çıkmasına dair Temmuz başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 2

Canik Muhassılı Süleyman Paşa'nın Osmanlı-Rus Harbi'nden dolayı kendi kuvvetlerinin Tuna ve Varna taraflarına götürmesi ayrıca elindeki askeri mühimmat ve ihtiyaçları Köstence civarına götürmesine dair Temmuz başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 3

Filibe kazâsında öteden beri kötü niyetler barındıran Bekirlili Mustafa'nın kazâyâ vermiş olduğu saldırılar karşısında orada yaşayan halkın bu duruma dayanacak gücünün kalmadığı adı geçen kişinin yakalanması, gerekli önlemler alındıktan sonra gözaltına alınıp idam edilmesi ve ona eşlik eden kişilerin cezalandırılmasına dair Temmuz ortaları veya sonu 1810 tarihli ferman.

Hüküm 4

Canik Muhassılı Süleyman Paşa'nın Kırım tarafına memuriyetinin zor olduğu bunun yerine Varna ve Köstence taraflarına tayin edilmesi veya Faş kalesine memur edilmesi. Ayrıca gittiği yerdeki diğer memurlardan olan Anadolu sevhili veziri Ali Paşa ile Faş ve Sohum kapıcıbaşlarından olan Şatırzâde ve Tuzcuzâde ile hareket etmesine dair Ağustos ortaları veya sonu 1810 tarihli ferman.

Hüküm 5

Bozok Sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Mir Süleyman'ın orduyu hümayuna memuriyeti ve yaklaşık olarak iki yüz bin tahıl ölçekli buğdayın merkeze ulaştırılmasına dair Eylül ortaları veya sonu 1810 tarihli ferman.

Hüküm 6

Sivas valisi Celaleddin Paşa ve babasının himayesinde bulunan askerlerin Gelibolu civarına gitmeleri, ikisinin aynı anda sefere gidilmesi halinde Anadolu topraklarından gelecek olan zahirelerin ulaşımında aksaklıklar olacağı dolısıyla sefere yalnızca birinin gidilmesi ve sorumluluklarında olan askerlerin geride bırakılmamasına dair Eylül ortaları veya sonu 1810 tarihli ferman.

Hüküm 7

Mehmet Said Halid'in Bağdat'a tayin edilmesi ve eski Bağdat valisi Süleyman Paşa'nın azlinin nedeni ayrıca orada bulunan mal ve eşyalarının varlıkların tahririne dair Eylül ortaları veya sonu 1810 tarihli ferman.

Hüküm 8

Adı saklı tutulan veya yazılmayan paşa'nın Bağdat valiliğine atanması ve orada yaşayan halka karşı dikkatli davranılmasına dair Eylül ortaları veya sonu 1810 tarihli ferman.

Hüküm 11

Daha önce Bağdat valisi iken kötü işlerde bulunan ve Diyarbakır'da memuriyet iddiasında bulunan Süleyman Paşa'nın üzerine varıldıktan sonra yakalanıp göz altına alınması ve dersâdet ulaştırılması. Ayrıca firar etmesine yardımda bulunacak kişilerin de cezalandırılması. Musul beylerbeyi olan Mahmut Paşa ve Beyan Sancağı Mutasarrıfı Abdurrahman Paşa'nın adı geçen yere bir vali atanıncaya kadar buranın sorumluluğunu kaymakam ile yönetilmesine dair Kasım başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 12

İşlemiş olduğu suçlardan dolayı cezalandırılan eski Bağdat Valisi Süleyman Paşa'nın taşınmazları, değerli eşyaları ele geçirildikten sonra tahrir edilmesi ve tahriri yapılan defterin devletin merkezine ulaştırılmasına dair Kasım başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 13

Basra, Bağdat ve Şehrizor kalelerinde görevli olan yeniçeri, topçu ve arabacı askerlerinin sayısının kaç olduğunu, ne kadar günlük aldıklarını, resmi dairelerde bulunan personellerin ihtiyaçları ve durumlarına dair Kasım başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 14

Bağdat, Basra ve Şehrizor kalelerinde mevcut olan top, cephane mühimmatı ve tophanelerinin denetlenmesi bunun yanında kayıt altına alınması ayrıca Aculiye ve Kerbela kasabasında olan tabyaların ihtiyaçlarının karşılanması, karşılanan bu ihtiyaçların kayıt altına alınıp merkeze ulaştırılmasına dair Kasım başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 15

Bağdat ve civarı öteden beri valilerce yönetildiğinden dolayı kayıt altına alınan defterlerin merkeze ulaştırılması ve bundan sonra orada bulunan defterlere etraflıca müdahale edilip tekrardan düzenlenmesine dair Kasım ortaları veya sonu 1810 tarihli ferman.

Hüküm 16

Şam valisi Genç Yusuf Paşa'nın sorumlu olduğu eyaletlerde ve etraftaki yerlerde görevini kötüye kullandığı, devlet mallarını üzerine aldığı, birçok kişiye keyfi olarak ceza verdiğinden dolayı yukarda adı geçen kişinin yakalanıp cezalandırılması ve idam

edilmesi ayrıca orada bulunan defterlerin merkeze ulaştırılması ve paşanın üzerinde mevcut olan malların devlet hazinesine geçirilmesine dair Mayıs ortaları veya sonları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 17

Şam eyaleti, Kudüs ve Nablus sancakları, Cerde başbuğluğu ve Trablus Şam eyaletinin sorumlulukları Sayda valisi olan Süleyman Paşa'ya verilmesi, orada yaşayan insanların korunması. Osmanlı-Rus savaşının devam etmesi ve askerlerin seferde olmasından dolayı burada yaşanacak yönetici boşluğun doldurulması ayrıca Mısır ve Bağdat valileri ile iş birliği yapıp hariciler tarafından oluşabilecek sorunlarla ilgili beraber hareket edilmesine dair Mayıs ortaları veya sonları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 18

Mirmiran Sekbanbaşı olan Mehmed adlı kişinin türlü türlü bozgunculuk faaliyetlerinde bulunmasında dolayı adı geçen kişinin idam edilip merkeze ulaştırılması dair Mayıs ortaları veya sonları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 19

Şam valisi Genç Yusuf Paşa, Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'nın yaşamış olduğu bölgeye af ve iltica konusunda başvurması ve yukarda adı geçen kişinin geçici olarak Cidde taraflarında memur edilmesi ve himayesinden sorumlu kişinin Mısır valisi olduğunu, daha önce hakkında verilmiş olan fermanın ortadan kaldırılmasına dair Şubat başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 20

Şeyhler kazâsı ayanı Hacı Bey'in kendi halinde olmadığı fitne ve fesat işleriyle ilgilendiğinden dolayı yakalanıp idam edilmesi ve yukarda adı geçen kişinin merkeze ulaştırılmasına dair Nisan başları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 21

Avusturya elçisinin Bab-ı Ali'ye göndermiş olduğu yazıda, Sırlar tarafından daha önce çıkan isyanlar sonucunda Avusturya elçisinin devletin merkezine gelerek Avusturya imparatorluğu adına Sırların affını istemek ayrıca bunun işlerine karışmak gibi bir husus taşımadığı ve bunların teminatının Avusturya tarafından sağlanmasına dair Nisan ortaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 22

Daha önce Sırp İsyanı'nda yaşanan olaylardan dolayı Osmanlı Devleti'nin buraya müdahale etmesi ve tekrardan kontrolü sağlaması. Ayrıca Avusturya İmparatorun Sırların affı için kendi elçisini gönderdiği, bu isteğini kırmayan Osmanlı Devleti bazı şartlar ve teminatlar alarak Sırp halkını affetmesinden söz eder. Tekrar isyan etmeleri halinde Sırların affedilmeyeceği ve ellerinde bulunan cephane ve makinalı silahların devlete verilmesine dair Eylül ortaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 23

Belgrad muhafızlığının Hurşid Ahmet Paşa memuriyetliğine verilmesi, Sırların isyana cesaret etmeleri ve oradaki yaşayan insanların Osmanlı Devleti'ne cizye vergisi vermemeleri, kalkışmış oldukları isyanın Avusturya imparatorunun devreye girmesiyle affedildikleri, cizyelerin toplatılması için adam gönderilmeyip kendi vergilerini kendi adamları tarafından toplatılması ayrıca Sırp sakinlerini zeamet, tımar ve mukaataları için merkezden adam gönderileceğine dair Eylül ortaları veya sonları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 26

Kumarcı Abdullah ve kardeşi Memiş'in daha önce yaptıkları haydutluktan dolayı Memiş'in idam edildiği ama kardeşi Kumarcı Abdullah'ın Eskişehir, Seyidgazi, Günyüzü ve Seferihisar civarında hala haydutluğa devam etmesi, orada yaşayan halkın mallarını yağma etmesinden dolayı yukarda adı geçen kişinin yakalanması için gerekli mühimmatın sağlanmasına dair Ağustos başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 27

Humbaracı ocağı sipahilerinden olan Konyalı Mehmed'in kendi halinde olmadığı, fukarayı tehdit edip halka zulmettiği kendisine her ne kadar öğüt ve nasihat verilmiş olursa bile bunları dinlememesi ayrıca Sinop'taki görevinin sonra erdiğini ve ocaktaki kişilere fesat karıştıracığından dolayı gerekli önlemlerin alınmasına dair Ağustos başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 28

Gekbuze kazâsı ve etrafındaki yerlere gelen rezil kişilerin orada yaşayan hane halkının mallarını yağma ettikleri ve civarda yaşayan insanlarla beraber ittifak yapıp bu eşkıya görünümlü kişilerin üzerine gidilmesi tekrardan asayişin tekrardan sağlanmasına dair Aralık başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 29

Daha önce Bosna Defteri Kethüdarlığı görevinde bulunan Travnik sakinlerinden olan Sunullah Paşa'nın fukaraya karşı zulüm girişimlerinde bulunduğu adı geçen paşanın terbiye ve ıslahtan anlamadığı için bir an önce cezalandırılmasına dair Şubat başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 30

El Hacc Gazi Yusuf Paşa'nın sekban zümresine geçmiş olan ulufe ve tayinâtlarına dair Nisan başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 31

Benderkili muhtarı Ali Molla'nın memlekette ihtilal çıkarmaya çalıştığı için Bolu sancağı muhtarı ile hareket edip yukarda adı geçen kişinin yakalanıp idam edilmesine dair Mayıs başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 32

Benderkili Ali Molla'nın hakkında verilmiş olan idam hükmünün beş yüz piyadeli süvari karşılığında cezasının affedildiği eğer muhalefet etmeye devam eder ise işleyeceği suçun cezasını bildiğini ve buradan karşılanan askerlerin bir an önce ordu-yu hümayuna katılmasına dair Mayıs ortaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 33

Larende ahalisinden olan kendilerine kötü şeyleri huy eden , hile şemsiyesinin altında küstahça hareket ettiklerinden dolayı Bartuvazoğlu Hacı Hüseyin , Hasta Mehmed ,Hacı Musa ve Osman adlı kişilerin hizmetkarı İbrahim'in , Larende de tekkesi olan Şeyh Seyyid Abdurrahman ve kadı olan bu kişinin taşınmazlarını ve mallarını yağma ettikleri ayrıca Müderris Sarı Abdurrahman ve Müfti Ömer adlı kişilerin ise işlemiş oldukları suçlardan dolayı sürgün edilmeleri ve yukarda adı geçen haydutun derhal yakalanıp cezalandırılması ve merkeze ulaştırılmasına dair Ekim ortaları veya sonları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 34

İstendil ceziresi kocabaşlarından Francesko Yorgandoblo ve Estolya'nun oğlu Yani adlı kişilerin daha önce işledikleri suçlardan dolayı sürgün yedikleri ve Megosa kalesine gitmeyip ortalıkta silahlanıp dolaştıkları, emre ittiât etmedikleri için diri olarak gözaltına alınıp yukarda adı geçen yere sürgün edilmelerine dair Aralık başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 36

Francesko Yorgondoblo ve Estolyo'nun oğlu Yani'nin yakalanması hakkında. Ayrıca gelen cevap üzerine oradaki halka ve kocabaşlarına karışmamak kaydıyla cezalarının affedildiği ve kaleden salıverildiklerine dair Aralık ortaları veya sonları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 37

Larende de yaşayan Bartuvazoğlu Hacı Hüseyin, Hasta Memed, Hacı Musa ve Osman adlı kişilerin hizmetkarı İbrahim'in kendi halinde olmadığı cesaretlenip orada yaşayan insanları tahrik etmiştir. Kadı Şeyh Seyyid Osman lakaplı kişinin üzerine hücum edip öldürdükleri ve geriye kalan malların ise yağmaya kalkışmışlardır. Ayrıca Müftü Ömer'i Bursa'ya, Müderris Sarı Abdurrahman'ın Kütahya'ya, Çardakoğlu Hacı Mustafa'nın ve Mahmut'un Kütahya'ya sürgün edilmeleri ve yukarda adı geçen kişilerin ise cezalarının tertip edilip uygulanmasına dair Aralık ortaları veya sonları 1810 tarihli ferman

Hüküm 39

Halep halklarında olan Kain Korfina Şeyhi Arif Ömer ve kardeşi Salih öteden beri bazı tüccarların mallarına el koydukları ve yağma etmelerinden dolayı yukarda adı geçen kişilerin oradan uzaklaştırılmaları esnasında orada yaşayan insanlara dikkat edilmesine dair Mayıs başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 41

Ereğli kazâsında ayanlık iddiasında bulunana Bayburdi Deli Hasan'nın bir takım eşkıya adamlarıyla Divleli Abdülhalim zade Ahmed ve kardeşi Osman'ın Ereğli'deki konağını basıp diğer kardeşi İbrahim'in kırk asker adamlarını öldürdükleri ve mallarını yağma ettiklerini, Beğrek aşiretinin iki neferini öldürdükleri ayrıca yukarda adı geçen kişinin daha önce sefere çıkacağım bahanesiyle halktan akçe toplattığı ve sefere gitmeyip halka zulüm ettiği için adı geçen kişinin bir an önce yakalanıp öldürülmesi ve asayişin tekrardan sağlanmasına dair Şubat başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 42

Molla namı bölükbaşı adlı kişinin kendi halinde olmadığı için yakalanıp idam edilmesine dair Mayıs başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 43

Ekmekçi Esnafı İsmail'in hilaf-ı şeriata muhalefet olmasından dolayı adı geçen kişinin cezalandırılmasına dair Temmuz başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 44

Benderkili muhtarı Ali Molla'nın etrafının sarılması için birkaç geminin görevlendirilmesi ve adı geçen kişinin yakalanıp idam edilmesine dair Temmuz başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 45

Benderkili Ali Molla'nın daha önce yapmış olduğu suçlardan dolayı cezalandırıldığı ve beş yüz nefer piyade karşılığında affedildiği buna rağmen halkın mallarını yağmalayıp tecavüz ettiğinden dolayı tekrardan affının söz konusu olmayıp hemen yakalanıp idam edilmesine dair Temmuz başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 46

Benderkili Ali Molla'nın firar etmesine yârdim edecek kişilere dikkat edilmesi ve yakalanması için Kaptan-ı Derya olan Hafız Ali Paşa ile hareket etmelerine dair Temmuz başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 47

Benderkili Ali Molla'nın yakalanması için merkezden yedişer, beşer çapında gülle ve cephaneye istenilmesi ve yüz kantar barut, çapına göre beşer yüz gülle düzenlenip İznikmid İskeleye'ne sevk edildiği ayrıca adı geçen eşkıyanın idamının çoktan geldiğini ve yerine getirilmesine dair Ağustos başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 48

Benderkili Ali Molla'nın affının kapalı olduğu ve bulunduğu yerde bin kişi toplanıp üzerine gidilmesi ve kaçmasına fırsat verilmemesi daha önce istenilen cephanenin yola çıkıldığını bizzat bu kişinin yakalanması için Hüsrev Paşa'nın görevlendirildiğini ayrıca affını isteyen kişilerinde cezalandırılmasına dair Ağustos başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 49

Bilecik kapıcıbaşlarından olan Voyvoda Ali'nin daha önce sefere memur kılındığı ve emirlere ittiat etmeyip fukaraya zulmettiği, daha önce İnegöllü Numan Bey Saraçoğlu'nun çiftliğine saldırdığı için gerekli cezanın verilmesi ama sefer vakti olduğundan dolayı ve idam zamanının olmadığını eğer öldürülmesi istenir ise herkesten gizli bir şekilde yapılmasına dair Aralık başları veya ortaları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 50

Doğanhisarlı Hayta Ahmed'in Kirili kazâsını basıp o yörenin ayanı olan Hacı Ahmedzade'yi kazâdan çıkartması, mallarını yağmalayıp el koyma ve adı geçen kişiye daha önce bin nefer verildiğini bu kişileri orduy-u hümayuna götürmeyip Ilgın, Karaağaç, Kirili, Begşehir ve Yalvaç kazâlarını basıp Kaya ve Ilımak köylerinde bulunan eşyaları yağmalayıp, yirmi beş kişiyi tüfek ile öldürdüğü için adı geçen kişinin ölü ve diri olarak yakalanıp idam edilmesine dair Mart başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 51

Gümüşhane Emimi Hacı Mustafa İstanköy'e sürgün edildiği ve sağlık koşullarının bunun sürgün edilmesine uygun olmadığı için Boğazda kalması gerektiğinden dolayı cezasının nasıl verilmesi gerektiğine dair Eylül ortaları veya sonları 1810 tarihli ferman.

Hüküm 52

Ankara sancağı Yabanabad voyvodası Emir Süleyman ve Kör Hacı adlı kişilerin devlet mallarını üzerlerine geçirdikleri ve yöre halkını vatani terk edecek kadar zulmetmeleri. Ayrıca Gereke kazâsı ahalisinin mallarını gasp etmeleri ve tüm yaşanan olayların merkeze bildirilmesinden dolayı yukarıda adı geçen kişilerin gözaltına alınıp merkeze getirilmelerine dair Mayıs başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 53

Doğanhisarlı Hayta Ahmed'in Kirili kazâsını basıp ayan Hacı Ahmedzâde Mehmed'in otuz altı neferini, eşya ve malları yağma ettikten sonra orada bulunan bazı kişileri öldürmüştür. Orada yaşayan insanlardan akçeleri tahsil etmesinden dolayı daha önce yukarıda adı geçen eşkıyanın yakalanması için görevlendirilen Cabbarzâde Mir Süleyman ile hareket edilmesi bu kişinin yakalanıp idam edildikten sonra merkeze ulaştırılmasına dair Mayıs başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 54

Seydişehir kazâsı Akçalar köyü ayanı Hüseyin'in, Karaviran köyünden Karabeyzâde Hasan Bey'i öldürüp, eşya ve mallarını gasp ettikten sonra köyün ileri gelenlerinden olan Halil Bey'e kendi suçlarını attığını ve kardeşi ile birçok suç işlediklerinden dolayı yukarıda adı geçen kişinin yakalanıp hakkında verilen fermanın korkmadan ve sakınmadan uygulanmasına dair Haziran başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 55

Karlıova Demircioğlu Mehmed'in, Karlıova da soygunculuk yaptığından dolayı gözaltına alınıp o bölgeden çıkarılması ve idam edilmesine dair Haziran başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 56

Keban ve Ergani madenlerinden sorumlu olan eski sadrazamın yetkilerinin mirmiran olan Ahmed'e devredilmesi ve eski sadrazamın madende olan sarrafı İlyar'ın Eğin'de

olan babası Filibos'un üzerinde ne kadar gümüş, bakır madeni ve eşyalar var ise darphane tarafından kayıt altına alınması ve bir akçenin bile telef olmasının önlenmesi kayıt altına alınan defterin merkeze ulaştırılmasına dair Haziran başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 57

Keban ve Ergani madenlerinin idaresi ayrıca madende üretilen gümüş ve altının çıkarılmasına dair Haziran başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 58

Ergani ve Keban madenlerinin sorumluluğunun asaletten Mirmiran olan Ahmed'e verilmesi, daha önce madende çalışan Sarraf İlyar'ın babası Filibos'un üzerinde olan eşyalarının darphane emiri tarafından kayıt altına alınması ayrıca Filibos'un diğer oğlu olan Manok'un gözaltına alınıp tutuklanarak merkeze ulaştırılmasına dair Haziran ortaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 59

Ergani ve Keban madenlerinin sorumluluğunun asaletten Mirmiran olan Ahmed'e verilmesi, daha önce madende çalışan Sarraf İlyar'ın babası Filibos'un üzerinde olan eşyalarının darphane emiri tarafından kayıt altına alınması ayrıca Filibos'un diğer oğlu olan Manok'un gözaltına alınıp gerekirse yanında mübaşir tayin edilip ve tekrardan firar etmesinin engellenerek merkeze ulaştırılmasına dair Temmuz başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 60

Elli dokuz bölüğün Kahvecisi Eskici Osman'ın merkezden firar ederek Büyükçekmece taraflarına firar etmesi dolayısı ile adı geçen kişinin yakalanıp tekrardan firar etmesini engellenmesi ve idam edilmesine dair Aralık başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 61

Ali Molla'nın Ereğli limanında Moskovlu kafirlerin gemilerinden yardım aldığı adı geçen kişinin yakalanıp, firar etmesinin önlenmesi için hem karadan hemde denizden gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra hareket edilmesi ayrıca civarda yer alan ayanların yardımına başvurarak ve orada hayatlarını sürdürmekte olan insanlara dikkat edilmesine dair Eylül başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 62

Yeniçeri ortalarından birinci bölüğün kahvecisi Pehlüvan ve Çamuru adlı yeniçerilerin İznikmid civarına firar etmelerinden dolayı yakalanıp cezalandırılmalarına dair Temmuz başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 63

Benderkili Ali Molla İsyanı için görevlendirilen iki direkli küçük gemilerin hava muhalefeti nedeniyle Kefken adası Cebeci köyü, Şile ve Ağva arasında karaya oturduğunu, bu gemilerde bulunan top ve mühimmattın zarar görmeden gemilerden çıkartılmasına dair Ekim başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 64

Benderkili Ali Molla'nın yakalanması için Kaptan-Derya olan Hafız Ali Paşa'nın kuvvetlerini alarak Ereğli limanına varması, yukarda adı geçen kişinin yakalanıp ve gerekli olan cezanın verilmesine dair Eylül başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 65

Benderkili Ali Molla'nın yakalanması için görevlendiren gemilerin, görev yerlerine ulaştığı, adı geçen kişinin yakalanması için gerekli olan tüm hazırlıkların yapıldığını ayrıca kaçmasına yardım edecek kişilerin ise cezalandırılacağı bildirilmiştir. Kocaili ve Bolu sancağı Mutsarrıfı Hüsrev Mehmed Paşa ile hareket edilerek adı geçen kişinin bir an önce yakalanıp idam edilmesine dair Eylül başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 66

Ali Molla'nın yakalanması için görevlendirilen şalope adlı gemilerin kötü hava koşulları nedeniyle beş kıt'asının akıbetleri hakkında bir şeyin bilinmemesi geriye kalan diğer beş kıt'asının ise içinde bulunan mühimmatın kurtarılması ve zaiyatın miktarı hakkında gerekli olan incelemenin yapılması, adı geçen kişinin bir an önce yakalanıp idam edilmesine dair Eylül başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 67

Benderkili Ali Molla adlı hain kişinin hakkında verilen cezanın affına gidecek yolun kapalı olduğunu ve bu kişinin yakalanması için harcanan zamanın fazla olduğunu, kişinin firar etmesine yardımcı olacak devlet memurlarının da aynı cezayı alacağına dair Eylül başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 68

Benderkili Ali Molla'nın yoldaşı olan Küçük Halil oğlu Halil'in yakalanıp öldürüldükten sonra ibret kılınması için Bolu'da gösterilmesi ayrıca Ali Molla'nın Kalemviran Hükümeti topraklarında gezdiğinin haberinin ulaşılması üzerine adı geçen kişinin yakalanıp idam edilmesi ve merkeze ulaştırılması. Ayrıca Rumeli ve Anadolu kıyılarında yaşayan oranın ileri gelenleri ve insanların da devlete bu konuda yardım etmesine dair Eylül ortaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 70

Benderkili Ali Molla'nın yakalanması için görevli olan kişilerin kimler olduğu ve adı geçen kişinin gelen tahkikatlar sonucunda Kalemviran Hükümeti topraklarında gizlendiğini ve bu kişinin gizlenmesinde yardımcı olan kişilerin kimler olduğunun öğrenilmesi durumunda bu kişilerin ise adı geçen hain kişi ile aynı cezayı alacağının insanlara bildirilmesi ve bu kişinin bir an önce cezalandırılıp idam edilmesine dair Eylül ortaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 77

Bundan önce İstanbul'a gelmek için Karadeniz sahilini kullanarak gelen Franca tüccar gemileri, kötü hava koşulları nedeniyle kıymetli eşyaları ile Süzebolu Limanı'na demirlemeleri ve eşyaların maslahat güzara teslim edilmesine dair Haziran ortaları veya sonlarına 1811 tarihli ferman.

Hüküm 78

Amerika Devleti ile bir antlaşmanın olmamasından dolayı İzmir Liman'ına yanaşan Amerika Devleti'ne ait gemilerin getirdikleri ve götürecekleri ticari mallardan alınan %6 oranında verginin tahsil edilmesi. İstanbul, İzmir ve Mudanya Liman'ına getirecekleri yasaklı malların bu oranda vergiye dahil olmadığı. Ayrıca Mudanya ve İzmir'den götürecekleri mallardan %6 oranda vergi kesilmesine dair Eylül başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 79

Osmanlı ve Rusya arasında devam eden savaşıardan dolayı İran ile yapılan görüşmelerden sonra İran sınırında yaşanabilecek sorunların engellenmesi. Ayrıca bu konun o civarda yaşayan kişilere bildirilmesine rağmen mirmiranlık görevinde bulunan Beyanlı Abdurrahman Paşa sınırda saldırılar gerçekleştirdiği İran ile yaşanabilecek olumsuz bir durum oluşmadan adı geçen kişinin mirmiranlık görevinden azledilip bulunduğu yerde yakalanması ve idam edilmesine dair Eylül otaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 82

Benderkili Ali Molla'nın daha önce Ahyolu havalisine gelebileceğinin bildirilmesi. Bulunduğu yerde yakalanıp idam edilmesi gerektiğinden dolayı bu esnada adı geçen hain kişinin arkadaşı olan yeniçeri bölükbaşlarından olan Davud yanında 10 asker ile Ahyolu civarına geldiğinin haber verilmesi. Adı geçen kişinin yakalanıp yanındaki askerler ile merkeze getirilmesine dair Ekim ortaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 83

Eşkıya zümresinden olan Göriken İbrahim ve Mevlanlı Abdullah yanlarına bir takım eşkıya alıp Ankara, Karaman ve Eskiil taraflarında başıboş gezmeleri, orada yaşayan halkı tahrik etmelerinin yanında mallarına zarar verdiklerinin gelen tahriratlar sonucunda anlaşılmıştır. Ayrıca Hasekiler'den Hassam'ın üzerine hücum edip mallarına el koyduklarından dolayı yukarda adı geçen kişilerin yakalanıp, idam edilmelerine dair Kasım başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 84

Serdengeçti Ali'nin yapmış oldukları kötülüklerden dolayı merkeze ulaştırılan Sırp ibareli mektupların merkeze ulaştığı adı geçen kişinin Karadağ taraflarında kötülükler yaptığını gerek bu kişiye gerekse avanelerine sahip çıkacak kişiler olursa bu kişilerin mukataaları devlet için zabt edileceği ve adı geçen yerlerin eski mesleklerine geri dönmeleri, dönmemeleri halinde ise zorla yaptırılacağına dair Kasım ortaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 85

Serdengeçti Ali adlı kişinin büyük kötülükler yaparak devlete karşı ihanet ettiği ve Karadağ taraflarında firar ettiği ve bu kişinin yakalandığı yerde idam edilip ortadan kaldırılması ve Mostar kazâsında ayan olmadığı için buranın Bosna mütesellimleri tarafından yönetilmesine dair Kasım ortaları veya sonları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 86

Kehri sancağı beyi olan Mehmet Bey'in '' Bağdat kaymakamı oldum'' diyerek yalan sözler ortaya attığı ve orada ihtilal çıkmasına neden olduğu için yukarda adı geçen kişinin merkeze bizzat el ile getirilmesine dair Aralık başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 87

Yeniçeri ortalarından otuz bir bölüğün mütevellisi olan Mehmed Emin kendi halinde olmayıp, rıza dışı hareketlerde bulunduğu ve bundan önce işlediği suçlardan dolayı Midilli kal'asına sürgün edilmesi. Buna rağmen ıslah olmayıp aynı suçlara hala girdiğinden dolayı yakalanıp idam edilmesine dair Mart başları veya sonları 1812 tarihli ferman.

Hüküm 88

Yeniçeri ortalarından on bir bölüğün orta bekçiliğinden sorumlu olan Sadullah adlı kişinin daha önce işlediği suçlardan dolayı Rodas kal'asına sürgün edildiği adı geçen kişinin ıslah olmayıp fitne ve fesat girişimlerine devam etmesinden dolayı idam edilmesi ve ortadan kaldırılmasına dair Nisan ortaları veya sonları 1812 tarihli ferman.

Hüküm 89

Mir piyade olan Mutasarrıf Mürekkebeci Osman, türlü türlü yalan sözler söylediği için Seddülbahir kal'asına sürgün edildiği ve tutuklu olduğu halde rahat durmadığı için adı geçen kişiye gerekli cezanın verilmesine dair Haziran başları veya ortaları 1812 tarihli ferman.

Hüküm 90

Kirmanşah'ta oturan İran şehzadesi Mehmet Ali Mirza'nın, Beyan Mutasarrıfı olan Abdurrahman Paşa'yı ortadan kaldırdığı söylentileri civarda yayıldığı için adı geçen şehzadenin hal ve hareketlerinin kayıt altına alınacağı ve devletin memurlarının rencide edilemeyeceğinin bildirilmesi. Ayrıca şehzadenin sınır boyunca yaşayan insanlara zulm ettiği, mallarını ele geçirip onları katl edilme haberlerin yalan olduğunun ilan edilmesi. Musul, Diyarbekir, Rakka, ve Halep valiliklerin idaresi ve Bağdat kal'asının tamiri için mimar gönderilmesine dair Ekim başları veya ortaları 1811 tarihli ferman.

Hüküm 93

Merkeze ulaştırılan tahrirat ile Beyan ve Gevi sancakları mutasarrıfı olan Kürd Abdurrahman Paşa'nın daha önce yaptıkları kötülüklerden dolayı devletin onunla mücadele ettiği ve ordusunun tahrip edildiği buna rağmen bulunduğu yerden firar etmesi. Adı geçen kişinin derhal yakalanması ve idamı için gerekli hazırlıkların yapılması, bölgede tekrardan asayişin sağlanması dair Haziran başları veya ortaları 1812 tarihli ferman.

Hüküm 94

İstanbul kadısının muhızrlar kethüdası olarak görev yapan Ali adlı kişinin vazifesi dışında esnaflardan akçe almasından ötürü cezalandırıldığı ve işlediği suçlardan dolayı İstanköy'e sürgün edilip gerekli cezanın tertip edilmesine dair Aralık başları veya ortaları 1812 tarihli ferman.

2.2. Metnin Transkripsiyonu

Hazâ defter-i mühimme-i mektûme-i rikâb-ı müstetâb der-zamân-ı kâimmakâm-ı âlîmakâm hazret-i Osman Paşa ve Halil Paşa ve Mehmed Şakir Paşa yessarallahu mâyeşâ' ve fî eyyâm-ı reisü'l-küttâb Mustafa Mazhar Efendi tâle mâ-temannâhu'l-vâkı' Fî sene 1225

Sayfa 8 / Hüküm 1

Canik muhassılı Hazînedârzâde Süleyman dâme mecduhuya hüküm ki

Düşman-ı dinin hâl ü hareketi ve sefer-i nusret-esere teveccüh ve azîmet-i şâhânem mukarrer idüğü memâlik-i mahrûseme neşr olunan evâmîr-i alıyyemden ma'lûm ve âşikâr olmuştur Moskof keferesinin cümle ehl-i îmân hakkında şimdiye kadar etmediği ihânet kalmadığından başka bu def'a menvî-i zamîri meydana çıkup ve müteşebbis olduğu ihânet havsala-i İslâma sığmayup cemî' mü'mîn-i muvahhidînin kahr ve tenkîl-i müşrikîne can ve baş fedâsıyla çalışması muktezâ-yı diyânet-i İslâmiyeden ve kefer-i mesfûre var kuvvetini Tuna'nın berü yakasına sarf etmişiken bi-hamdihi ve keremihi te'âlâ ordu-yı hümayûnumda birkaç kere ve Varna ve Rusçuk ve Vidin vesâir hücum eylediği mahallerde münhezim olduğundan ve Rumili ve Anadolu'dan müretteb asâkir-i muvahhidîn fevc fevc semt-i gazâyâ şitâbân olmakda idüğinden bi'z-zât azîmet-i mülûkânem dahi muhakkak ve herkes seyf-i gayreti miyâne-bend ile murâfa'a-i a'dâya kıyâm edecekleri müteyakkın olduğuna mebnî avn u inâyet-i nâsır-ı mutlak cünûd-ı müslimîne mu'în ve zahîr ittihâz olunarak kahr u tedmîr-i a'dâ müyesser olacağı eltâf-ı hafıyye-i ilahiyyeden mes'ûldür kaldı ki Moskov keferesinin kahr u izmihlâlî emrine ikdâm yalnız Rumili tarafından hücum hasr olunmayup her taraftan kal'-ı esâs miknetine dikkat ve cümle kuvvetini bir tarafa sarf edemeyip taraf taraf meşgûl iderek kesr-i kuvvetine ibtidâr eylemek lâzımeden ve ber vech-i meşrûh kefer-i mesfûre var kuvvetini berüye virüp (silik) za'îf ve ale'l-husûs Kırım'da mecmû' askeri üç binden ibâret olduğu bi't-tahkîk ma'lûm ve âşikâr ve himmet ve ikdâm kılındıkda Kırım'ın teshîri husûle geleceği ve inşâallâhu te'âlâ vakt-i mukadderi gelüp kemâ fi's-sâbık dâhil-i memâlik-i İslâmiye olacağı akreb-i me'mûl idüğü erbâb-ı vukûfun ihbârlarıyla bedîdâr olmak hasebiyle kefer-i fecere şurû' kılınan tedâbîrden habîr olmaksızın mücerred Kırım'da olan ahlâk-ı muvahhidîni taht-ı kahr-ı kefereden halâs ile i'lâ-yı Kelimetullâh eylemek niyet-i hâlisesiyle Kırım'ın feth ve teshîri esbâbına teşebbüs

olunmak husûsunu ittifâk-ârâ-yı erbâb-ı şûrâ ile istisvâb ve istihsân kılınmağla sen ki muhassıl-ı mûmâ ileyhsin senin öteden berü gayret ve hamîyyetin ve kârgüzârlık ve şecâ'atin ma'lûm ve âşikâr ve mecbûl olduğun fart-ı dindârî ve besâlet-i dîniyen muktezâsınca akdem-i umûr-ı dîniyeden olan emr-i cihâd ve gazâ husûsunda makdûrunu sarf ederek ibrâz-ı hıdmet edeceğin bedîdâr ve sana her hâlde teveccühât-ı şâhânem bî-dirîğ ve nümûdâr olduğundan başka Canik ve havâlîsi mesken-i şüca'ân ve muvattın-ı dilîrân olup gazâ ve cihâd husûsunda merdlik ibrâzı meczûm ve nümûdâr olduğuna binâen karîha-i sabîha-i mülûkânemden senin Kırım fethi mâddesine me'mûriyetin husûsuna irâde-i seniyyem müte'allık olmağla teshîl-i maslahat zımnında işbu tedbîrden düşman-ı dîn habîr ve âgâh olmayarak bu tarafda her ne kadar hafîce teşebbüs olunmuş ise de bu husûsun ol tarafda işâ'ası zarûriyü'l-ihîtiyâr ise de Karadeniz'den âmed-şod eylemek münkatı' olduğundan Kırım teshîrine azîmet şâyi'ası ol tarafda mütedâvel olması lâ-be's olmağla iktizâsına göre hareket ve Canik ve havâlîsinden on oniki bin ve dahi ziyâde şüca'ân-ı zafer-nişân tertîb ve kol (?) sefâyin ve asâkir kumanyaları ne ise uhdende olan Canik muhassıllığı mâlîna mahsûb olmak üzere nakl ve sefineleri isticâr ve techîz ve lâzım gelen mühimmât ve edevât-ı harbiyeyi istishâb birle avn u inâyet-i hazret-i mutlaka i'timâd ve rûhâniyet-i cânib-i fahrü'l-mürselîne isnâd ile Kırım'a bâdbân-güşâ-yı azîmet ve bir uğurdan karaya hurûc ve küffâr üzerine merdâne ve dilîrâne hücum olunarak kahr u tedmîr-i a'dâ-yı dîne ve Kırım'ın zabt u teshîrine varmakdur ki sarf eylemen fermânım olmağın me'mûriyetini hâvî rikâb-ı müstetâbımdan mahsûs işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi sen şecâ'at ve hamîyyetin ve dîn ü devlet-i aliyyem uğrunda cansiperâne ibrâz-ı hıdmete safr-ı makderet edeceğin nezd-i hüsrevânemde ma'lûm ve Anadolu'nun yedi yaşından yukarısı sefere me'mûr olup Kırım maslahatının rû'yetine sen tahsîs olunduğuna binâen ve be-tahsîs dînimizin a'zam-ı maslahatı olan bu emr-i ehemde senden hıdemât-ı ber-güzîde zuhûru meczûm-ı mülûkânem idüğüne ibtinâen kapudân-ı derya düstûr-ı vezîrim Hafız Ali Paşa iclâlehu dahi külliyetlü donanma-yı hümâyûnum sefâyiniyle Karadeniz'e hurûc eylediğinden bahren sana iktizâ eden i'âneti icrâ ve tahrîb-i sevâhile i'tinâ eylemesi husûsı müşârun ileyhe hafîce etrâfiyla tahrîr ve tenbîh kılındığı ve ol tarafda mevcûd olan mühimmât derece-i lüzûmundan noksân ise lüzûmı olan mühimmât derhâl tarafına gönderileceği ve kol sefâyin ve asâkir kumanyaları mukâta'a-i mezkûre mâlîna mahsûb kılınacağı ve Kırım'da olan Moskovlu ber vech-i muharrer üç beş binden ibâret olduğundan başka kayd-ı esere giriftâr olarak bunca müddet ol tarafda kalan bu kadar ehl-i îmân zuhûr-ı asâkir-i muvahhidinde imdâd ve

i'ânete hâzır ve müheyyâ idükleri tahkîk kılınmış olduğu ve bu bâbda senin ve seninle berâber çalışan cunûd-ı muvahhidîn hıdmet ve emekleri mukâbelesinde nâil-i eltâf-ı bî-gâye olacağınız emr-i mukarrer idüğü ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda göreyim seni Canik ve havâlîsinden on oniki bin ve dahi ziyâde asker tertîb ve iktizâ eden sefîneleri isticâr ve rûkûb birle Kırım'a doğru bâdbân-güşâ-yı azîmet olup kapudan-ı müşârun ileyh ile dahi muhâbere ve mükâtebe ederek bir uğurdan Kırım'a hücûm ve kahr u tedmîr-i a'dâya sarf-ı makderet ile Kırım'ın feth u teshîriyle fâtih-i Kırım nâmını tahsîle ve bu vechile nâm-ı hamıyyet-irtisâmın cerîde-i vekâyi'a sebt ü tahrîriyle ilâ yevmü'l-tenâd elsine-i enâmda hayr ve fâtih-i Kırım nâmıyla yâd olmaklığa ve dâr-ı âhıretde dahi nâil-i derecât-ı ulyâ ile kesb-i sa'âdet-i uhreviyeye i'tinâ ve gayret ve bu vechile dînimize bir azîm hıdmet ibrâzına varmakdır ki sarfa müsâra'at ve mühimmât ve edevât-ı harbiyeden noksan ve muktezî mühimmât var ise serî'an gönderilmek için mikdâr ve ecnâsı beyânıyla âcilen derbâr-ı saltanatıma iş'âra müsâra'at eylemen bâbında

Fî evâil-i C sene 225

Sayfa 9/Hüküm 2

Canik muhassılı Hazînedârzâde Süleyman dâme mecduhuya hüküm

Dînimizin düşmanı olan Moskov keferesinin hâl ü harekâtı ve sefer-i nusret-esere bi'z-zât teveccüh ve azîmet-i şâhânem mukarrer idüğü memâlik-i mahrûseme neşr olunan evâmîr-i aliyyem muktezâsından cümleye ma'lûm olmuştur kefer-i mesfûrenin cümle ehl-i îmân hakkında şimdiye kadar etdiğı ihânetin hadd ve hasrı olmadığından başka menvî-i zamîri bu def'a meydana çıkıp ve müteşebbis olduğı ihânet ve hakâret havsala-i İslâma sığmayup cemî' mü'mîn-i muvahhidînin kahr u tenkîl-i müşrikîne can ve baş fedâsıyla çalışması muktezâ-yı dîndârî ve şe'âyir-i İslâmiyeden ve kefer-i mesfûre var kuvvetini Tuna'nın berü yakasına sarf ederek ordu-yı hümayûnum üzerine hücûma cesâret etmişiken bi-hamdihi ve keremihi te'âlâ birkaç kere ve Rusçuk ve Vidin vesâir hücûm eylediğı mahallerde münhezim olduğundan ve Anadolu ve Rumili'den müretteb asâkir fevc fevc ordu-yı hümayûnuma şitâbân olmakda idüğinden ve bi'z-zât azîmet-i hümayûnum dahi mukarrer olduğundan ve herkes seyfi gayreti miyâne-bend ile murâfa'a-i a'dâya kıyâm edecekleri müteyakkın olduğuna binâen avn u inâyet-i nâsır-ı mutlak cünûd-ı İslâmiyeye mu'în ve zahîr ittihâz olunarak kahr u tedmîr-i a'dâ müyesser olacağı eltâf-ı hafıyye-i ilahiyyeden mes'ûl ise de ber vech-i muharrer kefer-i mesfûre var kuvvetini Tuna'nın berü yakasına sarf eylediğinden ve Varna ve havâlîsine

itâle-i dest dâ'iyye-i fâsidesinde olduğundan her taraftan üzerine hücum ve ibrâz-ı satvet olunarak şaşırılıp külliye kahr u izmihlâlî husûsuna sarf-ı makderet olunmak farîza-i hâliyyeden ve sen ki muhassıl-ı mûmâ ileyhsin senin gayret ve besâlet-i dîniyen nezd-i hümayûnumda ma'lûm ve bedîdâr ve hıdemât-ı saltanat-ı seniyyemde ve ale'l-husûs işbu cihâd ve gazâ emrinde cansiperâne ibrâz-ı himmet ve izhâr-ı merdî ve şecâ'ate bezl-i kudret edeceğin meczûm ve bedîdâr ve Canik ve havâlîsi ahalisi öteden berü şecâ'at ve dilâverlik ile şöhet-şi'âr oldukları âşikâr olmağla Canik ve havâlîsinden on oniki bin ve dahi ziyâde şecî' ve cenk-âver güzîde asâkir techîz ve mühimmât ve levâzım-ı sâireyi tertîb birle iktizâ eden kol sefâyin ve asâkir kumanyaları uhdende olan Canik muhassıllığı emvâline mahsûb olmak üzere lâzım gelen sefineleri istîcâr ve asâkir ve mühimmât ve levâzımı irkâb ve tahmîl birle hemen Varna ve Köstence ve ol havâlî iskelelerinden kangısına yanaşır isen hemen asâkiri ihrâc ve Varna tarafında olan küffâr-ı hâksâr üzerine bir uğurdan hamle ve hücum birle can u gönülden çalışarak küffâr-ı hâksârın kahr u tedmîrlere bezl-i makderet ve Varna ve ol havâlînin levsi vücûd-ı hıyânet-âlûd kefer-i fecereden tathîr ve tasfiyesiyle dîn-i millete bir hıdmet-i celîle ibrâzına bezl-i makderet eylemen fermânım olmağın me'mûriyetini hâvî rikâb-ı müstetâbımdan mahsûsan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi senin gayret ve hamîyyetin nezd-i şâhânemde ma'lûm ve senden her halde dîn ü devlet-i aliyyeme küllî hıdmet ibrâzı meczûm-ı mülûkânem olarak sana her hâlde teveccühât-ı seniyyem derkâr idüğü ve bu emr-i dînde çalışanlar hıdmet ve emeklerinin mükâfât-ı hasenesini müşâhede edecekleri bî-iştibâh olduğu ve ber vech-i muharrer kol sefâyin ve asâkir kumanyaları mukâta'a-i mezkûre mâlına mahsûb kılınacağı ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda göreyim seni Canik ve havâlîsinden on oniki bin ve dahi ziyâde şüca'ân-ı zafer-nişân techîz ve mühimmât ve malzeme-i sâireyi tertîb ve lâzım gelen sefâyini dahi istîcâr ile hemen rûkûb ve Varna ve Köstence ve ol havâlî iskelelerinden birine yanaşıp asâkir-i muvahhidîni ihrâc ve mütevekkilen ala'llâhu te'âlâ a'dâ üzerine hamle ve hücum birle külliye kahr ve izmihlâllerine makdûrunu sarf ederek dînimize bir hıdmet-i celîle ibrâzına ve bu vechile kesb-i nâm ve şân ile dâreynde nâil-i sa'âdet olmaklığa sarf-ı bâ-re'y-i liyâkat ve hilâfından mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâil-i C sene 225

Sayfa 10/Hüküm 3

Filibe kâdisına ve Filibe nâzırına ve Filibe ve etrâf kazâların zâbitân ve iş erleri ve vücûh-ı ahali ve ehl-i ırz gürûhundan olan sekene-i memlekete hüküm

Filibe mukâta‘ası nezâreti iki yüz yirmi beş senesine mahsûben sen ki nâzır-ı mûmâ ileyhsin senin uhdene ihâle olunmuş ise de Filibe kazâsına öteden berü sû-i kasdı derkâr olan Bekirlili Mustafa kazâ-i mezkûrun ekser kurâ ve nevâhîsi harâb ve derûn-ı Filibe’de ateş-i fiten ve fesâd-ı alevgîr-i iltihâb olmak takrîbiyle idâre-i umûr-ı nezâret bir vechile mümkün olmadığı ve ahali-i mukâta‘a-i mezkûre merkûm Bekirlilinin mezâlim ve te‘addiyâtına bir vechile tâb-âver-i tahammül olamadıkları bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî merkûm Bekirlili ordu-yı hümâyûnuma me‘mûr olmak hasebiyle muktezâ-yı me‘mûriyeti üzre serî‘an hareket ve ordu-yı hümâyûnuma azîmet ile Filibe’den elini çeker ise febihâ ve evvel nefir-i âmm tarîkiyle üzerine varılup ahz u def‘ gâilesine dikkat olunmak bâbında sen ki mevlânâ ve nâzır-ı mûmâ ileyhimâsız size ve Filibe vücûhuna hitâben başka ve bu mazmûnda merkûm Bekirliliye başka evâmir-i aliyyem ısdâr ve tesyâr olunmuşidi el-hâletü hazihi merkûm Bekirlili Mustafa’nın derkâr olan müdâhale ve ta‘arruzu günden güne terakkî bulup ahali-i kazâ-i mezkûrdan eline geçeni ahz u girift ve katl ü i‘dâm ve emvâl ve eşyâlarını nehb ü gâret eylediğinden gayrı envâ‘ kıl ü kâl ve muhârebe ve kıtâl sûretlerine teşebbüs etmiş ve şimdiye kadar çekilen kaht u müzâyakadan ve prinç dahi zer‘ olunamayıp vukû‘ bulan hasârdan başka mukaddem zer‘ olunup hâsları idrâk eden zehâyir hâsılâtını dahi zabt eylemiş olduğu bu def‘a vâsıl-ı sâmi‘a-i şâhânem olup merkûmun fermân-ı vâcibü’l-ımtisâlîme adem-i mutâva‘atından mâ‘adâ zât-ı hilâfet-meâb-ı hüsvâneme vedî‘a-i cenâb-ı Rabb-i izzet olan fukarâ-yı ra‘iyyet ve sükkân-ı memlekete zulm ve te‘addî olunduğuna kat‘â rızâ-yı mülûkânem olmayup merkûmun bu vechile mezâlim ve te‘addiyâta ictisârı mugâyir-i rızâ-yı bârî ve münâfi-i irâde-i hüsvânem olduğuna binâen merkûm bâgî ve izâlesi vâcib ve merkûma tebe‘iyyet eden dahi bâgî olduğundan merkûmun katl ve i‘dâmı için fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr idüp ol bâbda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı mülûkânem şeref-rîz-i sudûr olmağla Filibe ve etrâf kazâların bi’l-cümle ehl-i ırz gürûhı nefir-i âmm tarîkiyle merkûm Bekirlilinin üzerine varup bi-eyyi vech-i kâne ahz ve katl ve i‘dâm ile ser-maktû‘ının der-bâr-ı saltanatıma irsâline mübâderet olunmak fermânım olmağın mahsûs rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuştur imdi sükkân-ı memlekete ve fukarâ-yı ra‘iyyete zerre mikdârı zulm ve te‘addî olunduğuna rızâ-yı aliyye-i şâhânem olmayup her hâlde mazelle-nişîn-i emn üistirâhat olmaları ehass-ı metâlib-i tâcdârânem ve merkûm bâgî ve tebe‘iyyet eden dahi bâgî olup vâcibü’l-izâle olduğundan bi-eyyi hâl merkûmun ve hükm-i bagyde merkûma mu‘âvenet edenlerin tertîb-i cezâları irâde-i kâtî‘a-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma‘lûmunuz oldukda merkûmun hakkında bu

vechile fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr eylediğini cümleye i'lân ve işâ'at eyleyerek ve bi'l-cümle ehl-i ırz gürûhı nefîr-i âmm tarîkiyle üzerine vararak bi'eyyi vech-i kâne ahz ve katl ve i'dâmıyla ser-maktû'ının derbâr-ı şevket-karârıma irsâliyle şerr ve mazarratının fukarâ ve zu'afâ üzerlerinden def' ü refîne ve icrâ-yı irâde-i kâtı'a-i pâdişâhânem sür'at ve hilâf-ı fermân-ı hümâyûnum ednâ derece tekâsülden mübâ'adet eylemeniz bâbında

Fî evâhir-i C sene 1225

Sayfa 10/Hüküm 4

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Canik muhassılı Hazînedârzâde Süleyman dâme mecduhuya hüküm ki

Kırım tarafına olan me'mûriyetin müte'assir olduğundan Varna ve Köstence taraflarına veyahud Kars ve Faş câniblerine tahvîl kılınması husûsu bu def'a tarafından takdîm olunan tahrîrât meâlinden müstebân olmağla ber vech-i muharrer Kırım'a olan me'mûriyetin müte'assir olduğu sûretde Faş kal'ası Anadolu'nun kilidi ve kılâ'-ı hâkâniyemin ser-serîri iken Moskov mel'ûnı emr-i muhafazadan hulûlüne binâen kal'a-i mezkûreyi ahz etmiş olduğundan istihlâsıyla ol havâlinin levs-i vücûd-ı a'dâdan tathîri ve kulûb-ı muvahhidînin te'mîni ferâiz-i hâliyeden olmakdan nâşî bi-avni'llâhi te'âlâ berren ve bahren Faş ve Sohum taraflarına azîmet ve Canik'den dahi zahîre istishâb ederek sen dahi mütevekkilen alallâhi te'âlâ bir taraftan düşman üzerine hücûm birle bugünlerde aduvvî-i dîni ol câniblerde bırakmamak şartıyla me'mûriyetinin Faş ve Sohum taraflarına tahvîli husûsuna irâde-i şâhânem müte'allik olmağın on oniki bin ve dahi imkânı müsâ'id olur ise ziyâdece asker tertîb idüp ber vech-i meşrûh berren ve bahren Faş ve Sohum taraflarına varup dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Şatırzâde ve Tuzcuzâde dâme mecduhumâ vesâir me'mûrîn ve iktizâ edenler ile muhâbere ve ittifâk ve var kuvvetini bazuya götürüp hâlâ Trabzon vâlisi ve Karadeniz'in Anadolu sevâhili seraskeri düstûr-ı vezîrim Ali Paşa iclâlehu ile muhâbere ederek küffâr-ı hâksâr üzerine hamle ve hücûm birle kahr u tedmîr-i a'dâya ve yed-i menhûslarına geçen arazi-i İslâmiyenin teshîrine sarf-ı makdûr eylemen fermânım olmağın tahvîl-i me'mûriyetini hâvî rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi Faş'da olan küffâr bin beş yüz mikdârı olup Canik sancağı ise asker yatağı mahall olduğu vâzihatdan ve ol havâlî kesret-i nüfûs-ı İslâmiyân ile mâlâmâl iken ol mikdâr kefareyi Faş kal'asından ihrâc etmemek garâibden olmağla mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mücebince Canik ve havâlîsinden ve iltizâmı uhdende olan bazı mahallerden on oniki

bin ve imkânı müsâ'id olur ise dahi ziyâde asker tertîb ve istishâb birle berren ve bahren Faş ve Sohum taraflarına varup küffâr-ı hâksâr üzerine hücum birle her ne tarîkle olur ise olsun evvel emirde Faş'da olan küffârın tedmîrlerine ve avn u inâyet-i nâsır-ı mutlak ile bu kış a'dâ-yı dîni ol taraflarda bırakmayarak Sohum ve havâlîsinin ve husûsiyle mukaddemâ hîle ile yed-i düşmana geçmiş olan arazi ve kılâ'-ı İslâmiyenin tahlîsine bezl-i gencîne-i kudret eylemen matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu sefer esfâr-ı sâbika gibi olmayup cihâd ve gazâ umûmen farz-ı ayn olduğundan ve bi'z-zât sefer-i nusret-esere teveccüh-i mülûkânem mukarrer idüğinden zâtında merkûz olan şecâ'at ve kârgüzârî ve besâlet-i dîniyen iktizâsınca senden bu emr-i dînde küllî hıdmet meczûm-ı şâhânem idüğü ve bu bâbda zuhûr edecek hıdmet ve emeğin mükâfât-ı hasenesini müşâhede edeceğin zâhir olduğu ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda vüsûl-i emr-i âlîşânımda Canik ve havâlîsinden ve iltizâmı uhdende olan bazı mahallerden ber vech-i muharrer külliyyetlü asâkir tedârik ve mehmâ-emken zahîre ile serî'an ol tarafa azîmet ve lâzım gelenler ile müttehidü'l-himme ve müttefikü'l-kelime olarak taraf taraf düşman-ı dîne hücum birle kahr u tenkîlleriyle dîn-i mübîn-i Ahmedî'ye bir hıdmet-i celîle ibrazıyla memdûhu'l-mesâ'î ve meşkûrû'l-hıdme olara nâil-i mükâfât ve iltifât-ı şâhânem olmaklığa ve bu cihetle kesb-i nâm ve şâna nesâr-ı nakdine-i kudret ve hilâf-ı irâde-i şâhânem vaz'ı tecvîzden begâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı B sene 225

Sayfa 11/Hüküm 5

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından hâlâ Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhuya hüküm

Sen ki mîr-i mûmâ ileyhsin senin ve oğlunun Sivas valisi düstûr-ı vezîrim Celaleddin Paşa iclâlehunun zîr-i idârenizde olan mahallerin vesâir esnâ-yı tarîkde ve yemîn ü yesârınızda olan me'mûr ve gayr-ı me'mûr bi'l-cümle ehl-i îmânın tahrîk ve ihrâclarıyla ordu-yı hümâyûnuma me'mûriyetin husûsuna irâde-i şâhânem ta'alluk eylediğine binâen gerek kendin ve gerek oğlun müşârun ileyhe muktezâ-yı me'mûriyet ve lâzıme-i gayret ve sadâkatınız üzre hareket ve yemîn ü yesârınızda olan bi'l-cümle ehl-i îmânı tahrîk ve ihrâc ederek takım takım ileriye sürüp siz dahi mevcûd ma'îyyetiniz olan külliyyetlü asâkir ile ordu-yı hümâyûnuma müteveccihen Deraliyye'mden mürûr etmek üzre Taraklı ve havâlîsine doğru vürûd etmiş iseniz dahi el-hâletü hazihi Deraliyyemde zahîrenin killeli olmak hasebiyle Dersa'âdetimden mürûr eylemeniz sekene-i dâru's-saltanata müceb-i müzâyaka olacağından başka gerek senin ve gerek oğlun müşârun

ileyhin ordu-yı hümâyûnuma ta'yîn kılınmanızdan maksûd-ı aslı bazı sebûkmağzdan câygîr-i zamîrleri olan fesâdlarını tervîc garazıyla ordu-yı hümâyûnuma azîmetden istinkâfına sizlerin hareket etmemenizi vesîle edinerek fesâdlarını kendüleri misillü havneye ilkâ ile emr-i cihâd ve gazâyâ fütûrî mûceb olacak esbâba teşebbüs eylediğinden ol havâlîde derkâr olan nüfûz ve iktidârınıza binâen sizleri tahrîk ile sâirleri sefere sevk idüğü huveydâ olmakdan nâşî işbu maksûd hâsıl olup lakin ikiniz birden azîmet eylediğiniz sûretde Anadolu'da infâz-ı evâmir-i aliyye ve idâre-i mutâlebât-ı seniyye ve matlûb olunan zehâyirin irsâline muktedir kimesne kalmayacağından başka bazı me'mûrlardan girü kalmış var ise ânların dahi ihrâcî muhavvel uhde-i me'mûriyetiniz olup husûsan rûz-ı Kasım takarrüb idüp meştâ tertîbî vakitleri dahi hulûl etmekde olduğundan senin zâtın ol taraflarda bulunmak muktezî oğlun müşârun ileyhe gerek senin ve gerek kendisinin mevcûd ma'iyyetiniz olan asâkirin cümlesini bi'l-istishâb Çardak'dan Gelibolu ma'berinden ubûr ile sefer-i hümâyûnuma azîmet eylemesi ve senin fakat iç dâiren halkıyla girü avdet eylemen husûsu meclis-i şûrâda bi'l-istisvâb karârgîr olup ol bâbda müsâ'ade-i seniyyem dahi erzânî kılınmağla sen ki öteden berü hademe-i devlet-i aliyyemin rızâ-cûy ve fermân-ber-i hânedân kadîminden olup senin bu bâbda ve her husûsda vukû'a gelen gayret ve sadâkatin nezd-i ferd-i mülûkânemde ma'lûm ve bundan böyle senden küllî hıdmet ve sadâkat zuhûru me'mûl ve muntazır-ı pâdişâhânem olduğuna binâen girüye kalmış asker var ise ve muktezâ-yı me'mûriyetin üzere Kalyonî Ali (boş) nâm kimesneyi yerlü yerlerinden tahrîk ve gerek Deraliyyemde ve gerek ordu-yı hümâyûnumda lâzım olan zahîre husûsunda zarûret ve müzâyaka çekdirilmeyerek tesviye-i mehâm-ı saltanat-ı seniyyeme i'tinâ ve dikkat ve mevcûd ma'iyyetiniz olan asâkirin biri girü kalmayarak cümlesini oğlun müşârun ileyh ma'iyyetiyle Çardak'dan mürûr eylemen üzere sefer-i hümâyûnuma irsâl ve bâ emr-i âlî ma'rifetinle matlûb olan sâlîfü'z-zikr iki yüz bin kile yeni ve münakkah hintayı Deraliyyeme isbâl eylemen şartıyla fakat iç dâiren halkıyla girü avdet eylemen husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmağın i'lâmen ve ifhâmen mahsûsan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi sen ki öteden berü gayûr ve sadâkât-kârân-ı devlet-i aliyyemden olup senin bu bâbda vukû'a gelen ikdâm ve gayretin nezd-i ferd-i şâhânemde ma'lûm ve bundan böyle hânedânına mevrûs gayret ve sadâkat zuhûrî me'mûl-i şâhânem olduğundan mevcûd ma'iyyetin olan askeri oğlun müşârun ileyh ma'iyyetine terk ile ileriye sevk ve müşârun ileyhi Gelibolu ma'berinden irsâl ve zikr olunan iki yüz bin kile hintayı dahi serî'an Deraliyyeme isbâl eylemen şartıyla fakat iç dâiren halkıyla afvın husûsuna müsâ'ade-i seniyyem erzânî

kılındığı ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda vüsûl-i emr-i âlîşânımda gerek senin ve gerek oğlun müşârun ileyhin mevcûd ma'yyetiniz olan asâkiri oğlun müşârun ileyh bi'l-istishâb Gelibolu ma'berinden ubûr ile sefer-i hümâyûnuma azîmet eylesine ve zıkr olunan iki yüz bin kile hintanın dahi serî'an Dersa'âdetime sevk ve tesbîline ikdâm ve gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i rızâ-yı şâhânem vaz'a cesâretten tevakkî ve mübâ'adet ve'l-hâsıl senden me'mûl ve muntazır-ı pâdişâhânem olan sadâkati ibrâz ve izhâr ile tahsîl-i rızâ-yı şâhâneme mezîd-i sa'y ve gayret eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Ş sene 25

Sayfa 11/Hüküm 6

Hâlâ Sivas vâlîsi vezîrim Celaleddin Paşa iclâlehuya hüküm

Sen ki vezîr-i gayret-semîr-i müşârun ileyhsin senin ve pederin dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından hâlâ Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhunun zîr-i idârenizde olan mahallerin ve esnâ-yı tarîkde vesâir yemîn ü yesârınızda olan me'mûr ve gayr-ı me'mûr bi'l-cümle ehl-i îmânın tahrîk ve ihrâclarıyla ordu-yı hümâyûnuma me'mûriyetiniz husûsuna irâde-i şâhânem ta'alluk eylediğine binâen gerek sen ve gerek pederin mûmâ ileyhe muktezâ-yı me'mûriyet ve lâzîme-i gayret ve sadâkatiniz üzre hareket ve yemîn ü yesârınızda olan bi'l-cümle ehl-i îmânı tahrîk ve ihrâc ederek takım takım ileriye sürüp siz dahi mevcûd ma'yyetiniz olan asâkir ile ordu-yı hümâyûnuma müteveccihen deraliyyem'den mürûr eylemen üzre Taraklı ve havâlîsine doğru vürûd etmiş iseniz dahi el-hâletü hazihi deraliyyemde zahîrenin kılleti olmak hasebiyle dersa'âdetimden mürûr eylemeniz sekene-i dâru's-saltanata müceb-i müzâyaka olacağından başka gerek senin ve gerek pederin mûmâ ileyhin ordu-yı hümâyûnuma ta'yîn kılınmanızdan maksûd-ı aslı bazı sebûkmağzdan câygîr-i zamîrleri olan fesâdlarını tervîc garazıyla ordu-yı hümâyûnuma azîmetden istinkâfına sizlerin hareket etmemenizi vesîle edinerek fesâdlarını kendüleri misillü havneye ilkâ ile emr-i cihâd ve gazâyâ fütûrı müceb olacak esbâba teşebbüs eylediklerinden ol havâlîde derkâr olan nüfûz ve iktidârınıza binâen sizleri tahrîk ile sâirleri sefere sevk idüğü huveydâ olmakdan nâşî işbu maksûd hâsıl olup lakin ikiniz birden azîmet eylediğiniz sûretde Anadolu'da infâz-ı evâmîr-i aliyye ve idâre-i mutâlebât-ı seniyye ve matlûb olunan zehâyirin irsâline muktedir kimesne kalmayacağından başka bazı me'mûrlardan girü kalmış var ise ânların dahi ihrâcı pederinizin muhavvel uhde-i me'mûriyeti olup husûsan mûmâ ileyhin ol taraflarda bulunması muktezî olmağla pederin mûmâ ileyhin iç dairesi halkını kendüye terk ve

mevcûd ma'yyeti olan asâkirin cümlesini bi'l-istishâb Çardak'dan ubûr ile sefer-i hümayûnuma azîmet eylemen ve pederin mîr-i mûmâ ileyh fakat iç dâiresiyle girü avdet eylemesi husûsu meclis-i şûrâda bi'l-istisvâb karârgîr olup ol bâbda irâde-i aliyyem ta'alluk itmeğle girü kalmış asker var ise ânları ve dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Kalyoncu Ali dâme mecduhuyu tahrîk ve Deraliyyeme külliyezlü zahîre sevk ve tesbîl ve mevcûd ma'yyeti olan asâkirin cümlesini ma'yyetinle sefer-i hümayûnuma ırsâl ve tesbîl eylemen şartıyla mûmâ ileyh me'mûriyetden afv olunmağla vüsûl-i emr-i âlîşânımda gerek senin ve gerek pederin mîr-i mûmâ ileyhin mevcûd ma'yyetiniz olan asâkirin bir neferi girü kalmayarak cümlesini bi'l-istishâb olduğun mahalden hareket ve doğru Gelibolu ma'berinden mürûr ile muktezâ-yı me'mûriyetin üzre ordu-yı hümayûnuma vüsûl ve luhûka mezîd-i acele ve şitâb eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ikdâmen mahsûsan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve (boş) ile itâre ve tesyâr olunmuştur imdi bâlâda tafsîl olunduğu üzre pederin mûmâ ileyhin me'mûriyetden afv olunup diğer emr-i âlîşânım ısdârıyla i'âde olunduğu ve senin dahi gayret ve hamiyyet ve sadâkatın üzre gerek pederin mîr-i mûmâ ileyhin ve gerek senin mevcûd ma'yyetiniz olan asâkirin bir neferi girü kalmayarak cümlesini bi'l-istishâb esnâ-yı râhda iki konağı bir ederek Gelibolu ma'berinden ubûr ve serî'an ve âcilen sefer-i hümayûnuma azîmet ile icrâ-yı irâde-i hümayûnuma mezîd-i acele ve şitâb eylemen irâde-i kâtı'a-i cihândârânem muktezâsından idüğü ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda ber vech-i muharrer gerek senin ve gerek pederin mîr-i mûmâ ileyhin mevcûd ma'yyetiniz olan asâkirin bir neferi girü kalmayarak cümlesi bi'l-istishâb olduğun mahalden derhâl hareket ve Gelibolu ma'berinden mürûr ile ordu-yı hümayûnuma vüsûl ve luhûka ikdâm ve gayret ve hilâf-ı rızâ hareketden ve'l-hâsıl senden ve hânedânına mevrûs olan gayret ve sadâkat levâzımını bu bâbda dahi ibrâz ve izhâr ile tahsîl-i rızâ-yı pâdişâhâneme ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Ş sene 225

Sayfa 12/Hüküm 7

Ecille-i ricâl-i devlet-i aliyyemden me'mûriyetle Bağdad cânibinde olan Mehmed Said Halid dâme mecduhuya hüküm ki

Sen ki mûmâ ileyhsin Bağdad vâlisi Süleyman Paşa'nın azliyle Bağdad'dan ihrâcı muktezâ-yı irâde-i kâtı'a-i cihândârânemden olduğuna binâen bu husûsa sen müstakillen me'mûr ve ta'yîn kılınmışdın el-hâletü hâzihi tarafından der-bâr-ı saltanatıma vürûd eden tahrîrâtında muktezâ-yı me'mûriyetin üzre sana vâkı' olan tenbîhât mücebince

amel ve hareket ve müşârun ileyhın Bağdad'dan azlını i'lân ederek Bağdad'dan ihrâcî sûret-i suhûlet kesb eylediği derc ve iş'âr olunmuş müşârun ileyhın hilâf-ı rızâ-yı şâhânem hareketine mebnî Bağdad'dan azli matlûb-ı kat'î-i mülûkânem ve eslâfindan Bağdad vâlîsi müteveffâların muhallefâtından zimmetine geçmiş olan on bir bin kiseyi mütecâviz emvâlin edâsına ta'ahhüd etmişken ve Bağdad ve Basra ve Şehrîzor misillü üç dâne vesî'ü'l-etrâf eyâlât ve elviyeyi zabt etmişken kadr-i ni'meti bilmeyüp magzûb-ı pâdişâhânem olduğundan bi-eyyi vech-i kâne Bağdad'dan ihrâcî irâde-i hüsrevânem muktezâsından olmakdan nâşî Bağdad ve Basra ve Şehrîzor eyâletlerinin aharlarına tevcîhi bâbında iktizâ eden evâmîr-i aliyyem tasdîr ve tarafına tesyîr olduğundan başka bu bâbda lâzım gelen vesâyâ ve tenbîhât hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kâimmakâmı düstûr-ı vezîrim Ahmed Şakir Paşa iclâlehu tarafından sana ber vech-i tafsîl iş'âr ve inbâ kılınmak hasebiyle müşârun ileyhın tahrîr ve inhâsı ve bu tarafda hîn-i azîmetinde vâkı' olan tenbîhât lâzımesince amel ve hareket ederek müşârun ileyhın Bağdad'dan alâ eyyi vech-i kâne ihrâcî esbâbını istihsâle dâmen-i dermiyân-ı gayret ve müşârun ileyh magzûb-ı pâdişâhânem olduğundan Bağdad ve Basra ve Şehrîzor eyaletlerinden birinin bundan sonra kendüye ibkâsı muhâll olup beher hâl Bağdad'dan tard ve def'î matlûb-ı kat'î-i şâhânem olduğunu ol havâlîde olan vülât ve mîrmîrân ve meşâyih-i ayân ve zâbitân vesâir iktizâ edenlere etrâfıyla beyân ederek müşârun ileyhın Bağdad'dan tard ve def'î ne makûle tedâbîr ve ârâya teşebbüs olunmak lâzım gelirse icrâ eyleyerek tenfiz-i emr-i cihân-mutâ'îma cümle ile bi'l-ittifâk teşmîr-i sâ'id-i miknet eylemen fermânım olmağın te'kîd-i me'mûriyetini hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuştur imdi müşârun ileyhın Bağdad'dan tard ve def'î senden matlûb-ı kat'î-i şâhânem idüğü ma'lûmun oldukda mecbûl ve meftûr olduğun kârgüzârî ve dirâyet iktizâsı ve me'mûriyetin lâzımesi üzre müşârun ileyhın Bağdad'dan def'îyle tenfiz-i emr ve irâde-i pâdişâhâneme mürâ'at ve bu bâbda zuhûl ve gaflet ve iğmâz ve rehâvetden begâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemen bâbında. Fî evâhir-i Ş sene 225

Sayfa 13/Hüküm 8

Bu def'a rütbe-i vâlâ-yı vezâretle Bağdad eyâleti kendüye tevcîh ve ihsân-ı hümâyûnum olan paşa iclâlehuya hüküm

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhın sen miyâne-i akrân ve emsâlinde yarâr ve mücerrebü'l-etvâr olup muhavvel uhde-i liyâkatin kılınan kâffe-i mehâm-ı saltanat-ı seniyyemin vech-i vecîbe-i hüsn ve tavr-ı mergûb ve müstahsen üzre te'diye ve tesviye

edeceğin ma'lûm ve âşikâr ve senden hıdemât-ı pesendîde zuhûr-ı me'mûl-ı ilhâm-semîr-i mülûkânem olduğı bedîdâr olmakdan nâşî hakkında âfitâb-ı âlem-tâb-ı şâhânem pertev-efgen ve bahr-ı bî-pâyân-ı mülûkânem mucizin olarak avâtıf-ı aliyye-i şâhâne ve avârıf-ı behiyye-i hüsrevânemden şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı mülûkânem mücebince bu def'a rûtbe-i vâlâ-yı vezâretle kadr ü şânın terfî' ve a'lâ ve hasretü'l-vüzerâ olan Bağdad-ı behişt-i âbâd eyâleti uhde-i hamiiyetine tevcîh ve ihsân ile kâmrevâ kılınman hasebiyle vüsûl-i emr-i şerîfimde dâire ve etbâ'ını şân-ı vezârete şâyân vechile tanzîm ve tetmîm ile makarr-ı vülât olan mahalde ikâmet ve zabt u rabt-ı memleket ve hiyâmet ve sıyânet-i ahali ve ra'iiyet husûslarına ve devlet-i aliyyemle İraniyan beyninde mün'akid ve üstüvâr olan aşî ve müvâlâtın tatarruk-ı halelden vikâyesine ve devlet-i müşârun ileyhânın âdem ve tüccârlarının himâyet ve sıyânetlerine sa'y ve dikkat eylemen fermânım olmağın me'mûriyetini şâmil rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tevcîh-i hükm-i münîfime matviyyen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde dâire ve etbâ'ını şân-ı vezârete şâyân vechile tanzîm birle makarr-ı vülât olan mahalde ikâmet ve def' ü ref'-i erbâb-ı şürûr ve mefsedet ile vedî'atullah olan fukarâ-yı ra'iiyetin âsûde-nişîn-i mazelle-i emn ü emân olmalarına ve evâmîr-i aliyyemle muhavvel uhde-i liyâkatin kılınan bi'l-cümle mevâddın ber-tıbk-ı matlûb rû'yet ve tesviyesine sa'y ve dikkat eylemen matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bir mâddede zuhûl ve gaflet misillü vaz'a rızâ-yı aliyyem olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve harekete dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i Ş sene 225

Sayfa 13/Hüküm 9

Bir sûreti

Bu def'a Basra eyâleti kendüye tevcîh olunan ... Paşa iclâlehuya kezâlik

Sayfa 13/Hüküm 10

Bir sureti Şehrîzor eyâleti kendüye tevcîh olunan Paşa iclâlehuya ber-siyâk-ı sâbık

Sayfa 13/Hüküm 11

Ecille-i ricâl-i devlet-i aliyyemden olup me'mûriyetle Bağdad'da olan Mehmed Said Halid dâme uluvvuhuya ve Bağdad kâdisına ve Bağdad kâimmakâmı Abdullah ve

Bağdad yeniçeri zâbiti ve ocaklu zâbitânı ...zîde mecduhuma ve vücûh-ı ahali zîde kadruhuma hüküm

Memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlik-i şâhânemde olan cemî' vülât ve hükkâm ve zâbitân ve efrâd-ı ahâlî "*etiullahe* ve *etiurrasüle* ve ülül emri minkum" âyet-i kerîmesi medlûl-i münîfi ve "es-sultânı zillullâhi fi'l-ardi femen etâ'a fekad etâ'allâhü vemen asâhu fekad asâallâh" hadîs-i şerîfi mâ-sadakı üzre emr-i ulü'l-emrime itâ'at ve inkıyâd ile dâreynde azîz olmaklığa sa'y ve dikkat eylemeleri lâzime-i zimmet ve diyânetleri iken Bağdad valisi sâbık Süleyman Paşa hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekât-ı nâ-bercâya cesâret ve Diyarbekir tarafına me'mûriyetim vardır diyü irtikâb ve revg ile îsâle cesâret eylediğine mebnî nüsüh ve pendî şâmil kendüye evâmir-i aliyyem ısdâr olunmuşiken mütenebbih olmadığına binâen mücâzât-ı lâıkasının icrâsına irâde-i şâhânem müte'allık olmakdan nâşî sen ki reîsü'l-küttâb-ı esbak mûmâ ileyhsin muktezâ-yı me'mûriyet ve lâzime-i gayret ve hamıyyetin üzre paşa-yı mûmâ ileyhin üzerine varılarak ahz u tertîb cezâsıyla ser-maktû'unun diyâr-ı saltanatıma irsâl kılındığını mübeyyin ve mûmâ ileyh Abdullah Bağdad kâimmakâmı nasb ve ta'yîn kılınmış olduğunu mutazammın bu def'a takdîm eylediğin arızan huzûr-ı fâizü'n-nûr-ı mülûkâneme arz ve takdîm kılınmağla senin bu husûsda sahîfe-pîrâ-yı zuhûr olan ikdâm ve gayretin ve bu bâbda sana mu'âvenet eden Musul beğlerbeğisi Mahmud Paşa ve Beyan sancağı mutasarrıfı Abdurrahman Paşa'nın vesâirinin hıdmetleri makbûl-i hümayûnum olmağla berhûrdâr olsunlar. Bu hıdmet dîn-i mübîne ve Resûlullaha hıdmetdir benim murâdım zîr-i hükmümde olan memâlikde icrâ-yı ahkâm-ı Kitâbullâh ve ikâme-i hudûd-ı şer'ıyye ve refâh-ı ibâdullâhdır Hakk Te'âlâ hazretleri dîn-i mübîne sıdk ve istikâmetle hıdmet edenleri dâreynde mesrûr eylesin muhâlifini kahr eylemek bâbında hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûn-ı hüsrevânem şeref-rîz-i sudûr olmağla mukaddemâ Bağdad ve Basra ve Şehrîzor eyâletlerinin tefrîkiyle rütbe-i refî'a-i vezâret verilmek üzre münâsibine tevcih olunmak üzre hasbe'l-iktizâ sâdır olan evâmir mücebince eyâlât-ı mezkûreyi münâsibinin uhde-i istihâline tevcih etmemiş isen sana olan vukûf ve i'timâd-ı şâhâneme binâen münâsiblerini bundan sonra inhâ ile ez cümle Bağdad vâlîsi ta'yîn edinceye kadar kâimmakâmlık ile zabt ve idâre etdirilip senin bu husûsa nezâret ya'ni Bağdad vâlîsi ta'yînine dek zabt u rabt-ı memleket ve ağa ile istihsâl-i emn ü âsâyış-i bilâda ve ref'-i şürûr ve fesâda ve zât-ı hilâfet-meâbıma vedî'a-i cenâb-ı Rabb-i izzet olan fukarâ-yı ra'ıyyetin bi'l-vücûh mezâlim ve te'addiyâtdan vikâyeleriyle istirâhatleri esbâbının istikmâline sarf-ı kudret eylemen irâde-i hayriyet-ifâde-i mülûkânem muktezâsından olduğundan başka Bağdad hakkında irâde-i pâdişâhânem vâridât-ı Bağdad yerli yerinden tahsîl olup kânûn-ı

kadîm üzre ashâb-ı alakadan yerlû kullarıma veriliyor mu ve Bağdad müstahfızlarından dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ve topçu ve arabacı ve zâbitânları keyfiyeti nicedir kânûn-ı kadîm üzre i‘mâr olmalarıdır vâridât-ı Bağdad nedir ve ahkâm-ı şer‘iyye ve şer‘a mutâbık olan kânûn icrâ olunur mu ve salât-ı mefrûza ve sünnet-i seniyye-i hazret-i fahr-i âlem edâ olunmakda mıdır cevâmî‘ ve mesâcid ve evkâfın hâli nicedir beyne’n-nâs cârî olan ahz ve i‘tâ şer‘a mutâbık mı değil mi bilinmesi ve kezalik eyâlet-i Basra ve Şehrîzor’un dahi kâffe-i ahvâline tahsîl-i vukûf olunması şeref-bahş-ı sudûr olan hatt-ı şerîf-i mevhîbet-redîf-i şâhânem muktezâsından olmağla bu husûslara kemâl-i i‘tinâ ve dikkat ederek gereği gibi taharrîye ve lâzım gelen mevâddı erbâb-ı vukûfdan suâl ve tahkîk eyleyerek keyfiyeti serî‘an ve âcilen vukû‘ı ve sıhhati üzre derbâr-ı saltanatıma tahrîr ve iş‘âra müsâra‘at eylemen fermânım olmağın mahsûsan rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve (boş) ile ırsâl olunmuşdur imdi senin bu bâbda ibrâz eylediğin hıdmet ve gayretin nezd-i ferd-i mülûkânemde karîn-i tahsîn olup mecbûl olduğun dirâyet ve kârşinâs iktizâsı üzre ber vech-i muharrer mevâdd-ı merkûmenin tahkîkine dahi sa‘y ve dikkat birle ibrâz-ı hüsn-i hıdmet eylemen matlûb-ı cihandârânem idüğü ma‘lûm-ı gayret-melzûmun oldukda husûsât-ı muharrerinin dahi irâde-i şâhânem muktezâsı üzre tashîh ve tahkîkiyle keyfiyeti Dersa‘âdetime iş‘ara mübâderet eylesin ve sen ki kâimmakâm-ı mûmâ ileyhsin muktezâ-yı irâde-i seniyyem ve mazmûn-ı fermân-ı hümâyûnum ma‘lûmun oldukda sen dahi her hâlde mûmâ ileyhın re‘y ve tedbîriyle amel ve hareket ve her bir husûsu kendisiyle müzâkere ederek Bağdad vâlisi ta‘yînine kadar zabt u rabt-ı memleket ve dâfî‘-i şürûr ve mefsedete ve sükkân-ı memleketin her halde emn ü istirahatleri esbâbının istihsâliyle tahsîl-i rızâ-yı tacdârâneme bezl-i yarârî-i liyâkat eylesin ve siz ki mevlânâ ve yeniçeri zâbiti vesâir mûmâ ileyhimsiz siz dahi mazmûn-ı emr-i âlîşânımla amel ve hareket ve hilâfından begâyet hazer ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı L sene 225

Sayfa 14/Hüküm 12

Ecille-i ricâl-i devletimden me‘mûriyetle Bağdad’da olan reisü’l-küttâb-ı esbak Mehmed Said Halid dâme uluvvuhuya ve Bağdad kâdîsına hüküm

Hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekât-ı nâ-bercâyâ cesâretine mebnî cezâsı tertîb kılınan Bağdad valisi sâbık Süleyman Paşa’nın kâffe-i nükûd ve cevâhir ve emvâl ve eşyâ ve akâr ve emlâkinin cânib-i mîrîden zabt ve tahrîrine irâde-i seniyye-i mülûkânem müte‘allık olup muhallefât-ı mezkûrenin tahrîr ve defterinin Dersa‘âdetime tesyîri

bâbında hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmakdan nâşî sen ki reîsü'l-küttâb-ı esbak mûmâ ileyhsin ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le maktûl-i mûmâ ileyhin ve seleflerinin kâffe-i nûkûd ve emvâl ve eşyâ ve akâr ve emlâkinin cânib-i mîrîden zabtiyçün tahrîr ve Dersa'âdetime tesyîr eylemen fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi maktûl-i mûmâ ileyhin ve seleflerinin ism-i mâl ıtlâk olunur her neleri var ise mukaddem ve muahhar me'mûrîn ve mübâşirîn vechile bir havâlî mektûm ve mensî kalmayarak ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le cümlesinin zâhire ihrâcıyla cânib-i mîriyçün zabt ve tahrîre ve me'men ve mahfûz mahalle vaz' ve hıfzıyla defter-i müfredâtının Deraliyyeme takdîmine müsâra'at ve ba'dehu ne vechile emr-i âlişânım sudûr eder ise âna göre amel ve hareket eylesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mazmûn-ı emr-i şerîfim senin dahi ma'lûmun oldukda zikr olunan muhallefâtların bir nesnesi geri kalmayarak cânib-i mîriyçün zabt ve tahrîr ve defter-i sıhhat-eserinin der-bâr-ı saltanatıma takdîmine mübâderet ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı L sene 225

Sayfa 15/Hüküm 13

Ecille-i ricâl-i devlet-i aliyyemden olup me'mûren elyevm Bağdad cânibinde olan reîsü'l-küttâb-ı esbak Mehmed Said Halid dâme uluvvuhuya ve Bağdad kâdîsına ve Bağdad kâimmakâmı Abdullah zîde mecduhuya hüküm

Cemî' zamânda memâlik-i şâhânemde kâin kılâ' ve hasûn ve serhadât-ı mansûremin muhâfazasına me'mûr zâbitân ve neferâtın ahvâlleri taharrî olunması lâzımeden olmakdan nâşî Bağdad ve Basra ve Şehrîzor kal'aları muhâfazasına me'mûr Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ve topçu ve arabacı neferât ve zâbitlerinin keyfiyeti nicedir ve kânûn-ı kadîm üzre ashâb-ı alakanın mevâcibleri virilüp verilmediği tahkîk olunarak i'mâr olunmaları vesâilinin istikmâline irâde-i hümayûnum müte'allık olup ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı isâbet-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmak hasebiyle neferât-ı merkûmenin yevmiye kadîmeleri ve zâbitân ve neferatın mikdârları ve mevâciblerinin ne makûle emvâlden verilegeldiği hâlâ rikâb-ı hümayûnumda başdefterdârım olan Seyyid İbrahim dâme uluvvuhudan isti'lâm olundukda Bağdad kal'ası muhâfazasına me'mûr otuz bir bin beş yüz elli dokuz akçe yevmiye ile on altı aded orta olarak gayr-ı ez tenzîl iki bin beş yüz bir nefer ve dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinin iki yüz yirmi senesine mahsûben ordu-yı hümayûnumdan vürûd eden ilm u habere mebnî verilen icmâli mücebince dört kıst mevâcib ve zemistânî bahâ ve yirmi iki senesi kûsûr ve ale'l-

hesâb güş bahâsı olan cem'an bir yük dokuz bin dört yüz yetmiş sekiz gurus ile keزالik iki bin üç yüz otuz bir akçe yevmiye ile Kurna kal'ası muhafazasında olan iki yüz altmış beş nefer yeniçerinin yirmi üç senesine mahsûben iktizâ eden dört kıst mevâcibleriyle zarar-ı lahm ve zemistânî bahâları olan cem'an on bin yedi yüz doksan altı buçuk gurus mukâta'ât ve avârız mâllarından ve emvâl-i sâireden havâle olunup işbu sene-i mübâreke Şa'bân-ı şerîfinde îrâd ve masraf olunmuş olduğu ve beş bin yedi yüz otuz iki akçe yevmiye ile keزالik Bağdad kal'ası muhafazasında olan beş yüz dört nefer cebecilerin on dokuz senesi mevâcibleriyçün on dokuz bin yüz otuz dokuz gurus Bağdad ve Basra mukâta'alarıyla Mardin cizyesi mâllarından havâle olunup yirmi senesi mevâcibleri henüz îrâd ve masraf olunmadığı ve Kurna kal'ası muhafazasında olan iki bin üç yüz otuz bir akçe yevmiye ile gayr-ı ez tenzîl iki yüz altmış beş nefer yeniçerinin yirmi üç senesine mahsûben mevâcibleri ve zarar-ı lahm ve zemistânî bahâları olan on bin yedi yüz doksan altı buçuk gurus Basra ve celebkeşan Üsküp mukâta'alarının sinîn-i ma'lûme mâllarından ve ocak bazergânı zimmetinden işbu sene-i mübâreke Şa'bânında havâle olunmuş olduğu ve dört bin dokuz yüz seksen bir akçe yevmiye ile üç yüz yetmiş iki nefer topçular ile keزالik iki bin altı akçe yevmiye ile kal'a-i merkûme muhafazasında olan yüz elli sekiz nefer top arabacıların iki yüz yirmi bir senesine mahsûben ma'a güş baha ve harc-ı aklâm gayr-ı ez ifrâzât ve mesârif-i sâliyâneci dört kıst mevâcibleri olan cem'an on beş bin beş yüz bu kadar gurus mevâcibleriyçün dahi icmâlleri verilmiş olmağla mücebince iki yüz yirmi iki senesi Zi'l-ka'desi evâsıtında Bağdad ve Basra ve Mardin mukâta'alarının irsâliye mâllarından havâle olunmuş olduğu ve keزالik bin üç yüz doksan beş akçe yevmiye ile Musul kal'ası muhafazasına me'mûr iki yüz seksen beş nefer topçuların ve zümrât-ı sâirenin gayr-ı ez ihrâcât senevî iki bin üç yüz gurus mevâcibleri olmağla iki yüz altı senesinden iki yüz dokuz senesine gelince âdet-i ağnâm Musul mukâta'asının sinîn-i ma'lûme emvâlinden ve keزالik iki bin yedi yüz altmış sekiz akçe yevmiye ile Kerkük kal'ası muhafazasında olan üç yüz nefer müstahfizân-ı gönüllüyân ve gurebân neferâtının bin yüz on senesi mevâcibleri olan gayr-ı ez tevfi-k-i müşâhede yedi bin üç yüz kırk dokuz gurus Musul cizyesi mâlından havâle olunup (...) Şehrizor kal'ası muhafazasında yedi yüz akçe yevmiye ile yüz iki nefer müstahfizânın senevî bin beş yüz kırk sekiz buçuk gurus mevâcibleri Musul ve gayrihi mukâta'aları mâllarından ocaklık olup ancak lede't-tetebbu' otuz seneden berü îrâd ve masraf olunduğunun kaydı bulunmadığı ve bin sekiz yüz yirmi bir akçe yevmiye ile Basra kal'ası muhafazasına me'mûr iki yüz on iki nefer yeniçerinin doksan senesine mahsûben müstehakk oldukları mevâcibleriyçün bin yüz

doksan beş senesi Recebi'nden icmâli virilüp tarih-i merkûmdan bu vakte değin gayrı icmâl verildiğinin kaydı bulunmadığı beyân ve başmuhâsebe ve rûznâmçe-i hümayûn ve Anadolu muhâsebesi kuyûdâtından müstebân idüğünü defterdâr-ı mûmâ ileyh bâ takrîr ifâde etmekden nâşî husûs-ı mezbûrun mahallinde tahkîk ve zâhire ihrâcıyla ba'dehu muktezâ-yı nizâmının icrâsı lâzımeden olmakdan nâşî siz ki reisü'l-küttâb-ı esbak ve mevlânâ ve kâimmakâm-ı mûmâ ileyhimsiz takrîr-i mezkûrda mübeyyin olduğu üzre havâle ve mahsûb olan mevâcib mahallinde ashâb-ı esâmîye te'diye olunmuş mudur yohsa eyâdî-i âharda mı kalmışdır ve verildiği sûretde yerlü yerinde ve hıdmet-i lâzımelerinde müstahdem ve mevcûdlar mı verilmişdir yohsa hıdmet-i lâzımelerini te'diye eyleyen nâ-müstehakkına mı i'tâ kılınmışdır ve zâbitânı keyfiyetleri ne vechiledir bi gayr-ı hakk erbâb-ı vukûf ve vüsûkdan gereği gibi suâl ve tefahhus olunarak tashîh ve tahkîk birle keyfiyetlerini alâ vukû'ihî ber vech-i îzâh derbâr-ı saltanatıma bildirmeye dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahsûs rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi sûret-i emr ve irâde-i şâhânemi ve rikâb-ı hümayûnum defterdârı mûmâ ileyhın takrîri mefhûmı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer hakikat-i hâli erbâb-ı vukûfdan tedkîk ile şekk ve şübheden ârî olarak keyfiyetlerini derbâr-ı şevket-karâr-ı şâhâneme bildirmeye mübâderet eylemeniz matlûb-ı mülûkânem olmağla âna göre harekete dikkat ve hilâfından mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı L sene 225

Sayfa 16/Hüküm 14

Ecille-i ricâl-i devlet-i aliyemden olup me'mûren elyevm Bağdad cânibinde olan reisü'l-küttâb-ı esbak Mehmed Said Halid dâme uluvvuhuya ve Bağdad kâdisına ve Bağdad kâimmakâmı Abdullah zîde mecduhuya hüküm ki

Bağdad ve Basra ve Şehrizer kal'alarında mevcûd top ve mühimmât-ı cebehâne ve tophânenin yoklanup defterinin Deraliyyeme irsâli husûsuna irâde-i hümayûnum müte'allık olup ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı isâbet-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmakdan nâşî mâliye cânibinden diğer ısdâr olunan emr-i şerîfim ve derûnuna melfûf mühimmât-ı mevcûde sûret defteri mücebince siz ki me'mûr ve mevlânâ ve kâimmakâm-ı mûmâ ileyhimsiz ma'rifetiniz ve cebeci ve topcu ve arabacı ve humbaracıbaşı vekîlleri ma'rifetleriyle yoklanup irsâl olunan sûret deftere tatbîkan Bağdad kal'asında ve derûn ve bîrûn tabyalarında mevcûd olan top ve mühimmât ve cebehâne ve tophâne ve humbara ve araba ve mühimmât-ı sâire ile Basra kal'asında ve

mahrûse-i Basra donanmasının olarak Aculi kal'asında ve Kerbela kasabasında mevcûd olan top ve âlat-ı mütenevvi'ayı dahi zâbitleri ma'rifetleriyle ta'dâd ve vezni iktizâ edenleri vezn ile yoklanup mevcûdunun defterini başka ve sarf olunmuşları var ise sarf olunanlar nedir ve kimlerin ma'rifet ve senedâtıyla ve ne mahalle sarf kılınmıştır ânları dahi göstererek sarf kılınanların defteri dahi başkaca sebt ve terkîm olunarak der-bâr-ı saltanatıma takdîme bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan dîvân-ı hümâyûnumdan dahi işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ... ile irsâl olunmuştur imdi mâliye cânibinden sâdır olan emr-i şerîfim ve derûnuna matviyyen gönderilen sûret-i defter mücebince o makûle mühimmât-ı mevcûdeden ta'dâdı lâzım gelenleri ta'dâd ve vezni iktizâ edenleri dahi vezn olunarak mevcûd ve nâ-mevcûdlarının defterlerini başka başka der-bâr-ı saltanatıma takdîme ve keyfiyeti dahi tahrîre dikkat eylemeniz matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer harekete dikkat ve hilâfından mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı L sene 25

Sayfa 16/Hüküm 15

Ecille-i ricâl-i devlet-i aliyyemden olup taraf-ı şâhânemden me'mûren elyevm Bağdad'da olan reisü'l-küttâb-ı esbak Mehmed Said Halid dâme uluvvuhuya hüküm Hakkında fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr eden Bağdad vâlîsi sâbık Süleyman Paşa'nın i'dâm ve izâlesi mâddesinde Beyan sancağı mutasarrıfı Abdurrahman dâme ikbâlehunun vâkı' olan ikdâm ve ihtimâmından nâşî Beyan sancağı tevcîhât-ı hümâyûnum defterine kayd olunarak beher sene mûmâ ileyhe ibkâ olunması husûsu sen ki reisü'l-küttâb-ı esbak mûmâ ileyhsin tarafından va'd olunduğu bu def'a der-bâr-ı ma'rifet-karârıma tevârüd eden tahrîrâtıda derc ve tastîr olunmuş paşa-yı mûmâ ileyhin zuhûra gelen hıdmeti nezd-i ferd-i şâhânemde karîn-i tahsîn olduğundan inâyet-i mülûkânem erzânî kılınacağından mâ'adâ senin Bağdad maslahatına me'mûriyetin hasebiyle bi'l-cümle mes'ûlât ve mültemisâtın nezd-i ferd-i mülûkânemde karîn-i müsâ'afa olacağı derkâr ise de livâ-i mezbûr öteden berü Bağdad vâlîleri tarafından tevcîh olunagelip tevcîhât dîvân defterine idhâl olunmadığının ba'si nedir hayli müddetden berü cânib-i saltanat-ı seniyyeden Bağdad havâlîsi hükûmeti vâlîler uhdesine tefvîz olduğundan ve defâtir-i şurût ve kuyûd ordu-yı hümâyûn ile istishâb olduğundan evvel emirde bu tarafda ma'lûm olamayup kuyûda mürâca'at olunsa dahi mürûr-ı ezmân ile sevâbık-ı ahvâl levâhık-ı umûra tatbîk olunamayıp etraflıca tarafınızdan isti'lâmı lâzım gelmekle âna göre tanzîmine bakılmak için keyfiyeti serî'an

Dersa'âdetime iş'âra dikkat ve ba'dehu ne vechile fermân-ı şâhânem sudûr eder ise mûceb ve muktezâsıyla amel ve harekete mübâderet eylemen fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde husûs-ı mezbûrı etrâfıyla taharrî ve tahkîk ile muktezâsının icrâsiyçün keyfiyeti serî'an der-bâr-ı saltanatıma tahrîre bezl-i makderet eylemen matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve harekete dikkat ve iğmâzdan mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i L sene 225

Sayfa 17/Hüküm 16

İşbu emr-i âlînin buyruldusu bâlâsına keşîde kılınan hatt-ı hümayûnun sûretidir. İrâde eylediğim fermânın müsveddesi manzûrum olmuştur mûcebince tebyîz olunup tarafıma gönderilsin ve işbu müsvedde kaleme kayd olmayup şimdilik hıfz olunup ba'de husûlû'l-merâm kalemine kayd oluna.

Sayda vâlisi vezîrim Süleyman Paşa iclâlehuya hüküm

Şam vâlisi Genç Yusuf Paşa'nın Şam-ı şerîf ve Mîrû'l-hâclık misillü hasretü'l-vüzerâ olan eyâlet-i cesîmeyi ve etrâf ve enhâsını uhdesine ihâleden maksad-ı aksâ-yı hüsvânem müşârun ileyh tarîk-i Hicaz'ı levs-i vücûd-ı Hâricîden tathîr ile dîn ü devlete bir hıdmet ibrâzı iken müşârun ileyh mugâyir-i rızâ-yı şâhânem ve münâfi-i irâde-i seniyye-i pâdişâhânem harekât-ı nâ-sezâyâ ictisâr ile aslından olan mudahharâtına kanâ'at etmeyüp celb-i emvâl dâ'iyyesiyle nicelerini tecrîm ve nice fukarâ ve üryâna itâle-i dest-i te'addî ile tagrîm ederek mühimmât-ı hacdan ve eyâlet-i mezkûre menâfi'inden külliyetlü nükûd ve emvâl cem' idüp bir akçelik devlet-i aliyem hıdmetini rû'yet eylemediğine binâen tertîb-i cezâsına ve bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve zimemât ve emlâkinin cânib-i mîrîden zabtına emr ve irâde-i mülûkânem ta'alluk etmeğle paşa-yı mûmâ ileyhın bir gûne gâile hudûs etmeksizin ber vech-i suhûlet i'dâm ve izâlesiyle ser-maktû'nın der-bâr-ı şevket-karârıma irsâline mübâderet eylemen fermânım olmağın mektûmen ve mahfiyen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve memhûren (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi bir gûne gâileyi mûceb olmayarak ber vech-i suhûlet tertîb-i cezâsıyla ser-maktû'nın der-bâr-ı şevket-karârıma irsâline mübâderet ve kâffe-i muhallefâtının cânib-i mîrîden zabtiyçün bir havâlî mektûm ve mahfi kalmayarak ve zâyî' ve telef olmayarak cümlesinin ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve mü'emmen mahalle vaz' ve hıfz etdirilip defter-i müfredâtının dahi Dersa'âdetime îsâline dikkat ve paşa-yı mûmâ ileyhın uhdesinde olan Şam-ı şerîf ve Trablusşam eyâletleri ve Kudüs ve

Nablus sancaklarına dâir ta'ahhüd etmiş olduğun bi'l-cümle mevâddı bilâ noksân icrâ eylemen şartıyla uhdene tevcîh ve ihâlesine dahi irâde-i seniyyem müte'allık olmağla eyâleteyn ve livâ-i mezkûreteynin dahi zabt ve rabtını hâvî iktizâ eden tevcîh ve me'mûriyet evâmîr-i şerîfesi dahi ferîha-i sabîha-i mülûkânemden tarafına gönderilmiş olmakdan nâşî paşa-yı mûmâ ileyhî i'dâmı husûsunda ednâ mertebe kıl ü kâl tehdâdüs ve gâileyi mûceb olmaksızın ve tarafından bir gûne ser-rişte verilip mûmâ ileyhî ol tarafda bir mahalle tahassun eder ise senin sû-i tedbîrine haml olunacağını bilüp âna göre hareket ile ne sûretle olur ise davrandırmaksızın i'dâm ve izâlesi senden matlûb-ı hüsrevânem idüğü ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve hareket birle paşa-yı mûmâ ileyhî i'dâmıyla ser-maktû'ının der-bâr-ı şevket-karârıma irsâline ve kâffe-i muhallefâtının bir hilâli zâyî' ve telef ve kimesne yedinde mektûm ve mahfî kalmaksızın ma'rifet-i şer'le defter birle mü'emmen mahalle vaz' ve hıfz olunup defter-i müfredâtının dahi Dersa'âdetime îsâline mübâderet ve ta'ahhüd eylediğin husûsâtı bilâ noksân rû'yet ve tesviye ile îfâ-yı ta'ahhüde ve icrâ-yı irâde-i seniyyeme ikdâm ve dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı R sene 225

Sayfa 17/Hüküm 17

Sayda vâlisî olup bu def'a Şam-ı şerîf ve Trablusşam eyâletleri ve Kudüs ve Nablus sancaklarıyla Cerde başbuğluğu tevcîh olunan Süleyman Paşa iclâlehuya hüküm ki

El-hâletü hazîhi berren ve bahren Moskov keferesi üzerine sefer-i hümâyûnum derkâr olduğundan tedârikât-ı seferiye ve mühimmât-ı cihâdiye ile iştigâl ve himmet-i kâmile-i mülûkânem âşikâr ise de kalb-i bilâd-ı İslâmiye ve mihrâb-ı teveccühât-ı ümmet-i Muhammediye olan Haremeyn-i Muhteremeynî eyâdî-i Hâricî'den tasfiye ve tathîri ehâss-ı metâlib-i pâdişâhânem olmağla sen ki vezîr-i gayret-semîr-i müşârun ileyhî sen vüzerâ-yı izâmımın yarâr ve nâmdârı ve vükelâ-yı fihâmımın umûr-dîde ve kârgüzârı olduğundan başka tarîk-i Hicaz ve keyfiyet-i urbân ve Arabistan'a vukûf ve ıttılâ'ın derkâr olduğuna binâen ve işbu Hâricî maslahatı dîn ü devlet-i aliyyemin vâcibü'l-ihimâm umûr-ı mu'tenâsından idüğüne ibtinâen mecbûl ve meftûr olduğun gayret ve hamîyyet ve kâr-şinâsî ve rû'yet-i iktizâ üze senden bu bâbda küllî hîdmet zuhûrî me'mûl ve muntazır-ı mülûkânem olmağla şeref-rîz-i sudûr olan emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince avâtîf-ı aliyye-i mülûkâne ve avârîf-ı seniyye-i şâhânemden zikr olunan Şam-ı şerîf eyâleti ve mîrhâclığı ve mülhakâtı olan Kudüs ve Nablus sancakları ve Cerde başbuğluğu ile Trablusşam eyâleti uhde-i istihâlîne ihâle ve

tevcîh kılınmakdan nâşî zikr olunan eyalet ve sancakların zabt u rabtına ve ahali ve sekenesinin hıfz u himâyetlerine ve asâkir-i külliye ve tedârikât-ı kaviyye ile taraf taraf tavâif-i Hâricî'nin üzerine hücum ve iktihâm birle arazi-i mübârekenin levs-i vücûd-ı habâset-âlûdlarından tasfiye ve tathîri esbâbının istihsâline teşmîr-sâ'id-i gayret eylemen fermânım olmağın mahsûsan rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve tevcîh hükm-i münîfime matviyyen (boş) ile irsâl olunmuştur imdi zikr olunan elviye ve eyâletlerin uhdene ihâlesi mücerred cenâb-ı hayrû'n-nusreynin avn u inâyetine tevekkül ve istinâd ve imdâd-ı rûhâniyet-i hazret-i Seyyidü'l-Mürselîne i'timâd ederek lâzıme-i gayret ve muktezâ-yı dirâyetin üzre asâkir-i külliye ve tedârikât-ı kaviyye ile tarîk-i Şam'dan var kuvvetini bazuya getirüp Mısır ve Bağdad vâlîleriyle bi'l-ittifâk Hâricî üzerine hücum ve iktihâm birle arazi-i mübârekeden levs-i vücûd-ı habâset-âlûdlarını izâle ile ol havâlî-i mübârekenin ve be-tahsîs hâdimi olduğum Haremeyn-i Muhteremeynin tasfiye ve tathîriyle dîn-i Ahmedî ve devlet-i sermedî uğrunda hüsn-i hıdmet ve gayret ibrâzına ve erbâb-ı mazarratın dâfi'-i şürûr ve mazarratlarıyla te'mîn-i bilâd veistirâhat-i ibâda ikdâm eylemen hasren ve kasren senden matlûb-ı kat'î-i mülûkânem idüğü ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete ve senden me'mûl ve muntazır-ı şâhânem olan âsâr-ı gayret-i dîniye ve umûr-ı âşinâ ve dirâyeti ibrâz ve izhâra ve lâzımü'l-inhâ keyfiyatı tahrîr ve iş'ara mübâderet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı R sene 225

Sayfa 18/Hüküm 18

Mağnisa kazâsı nâibine ve voyvoda ve a'yân ve zâbitânına hüküm

Mîrmîrândan sâbıkâ Sekbânbaşı Mehmed envâ' mefsedete cesâretine mebnî izâle-i vücûd-ı lâzımeden olmakdan nâşî katl ve i'dâmına irâde-i seniyyem müte'allık olup ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı celâdet-makrûnum mehâbet-rîz-i suver olmağla siz ki voyvoda ve a'yân ve zâbitan-ı mûmâ ileyhimsiz bir gûne habîr ve âgâh olmaksızın firârından gâyet ihtirâz olunarak hafîce paşa-yı merkûmı ahz ve cezâsını tertîb ile ser-maktû'ının der-bâr-ı saltanatıma irsâline mübâderet eylemeniz fermânım olmağın mektûmen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ... ile irsâl olunmuştur imdi ber vech-i meşrûh paşa-yı merkûmı ahz ve tertîb-i cezâsıyla ser-maktû'ının Dersa'âdetime irsâline mübâderet ve hilâf-ı fermân firârından gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eyleyesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhisin sen dahi mazmûn-ı emr-i âlîşânımın tenfîz ve icrâsına müsâra'at ve hilâfından ihtirâz ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Sayfa 18/Hüküm 19

Mısır vâlîsi vezîrim Mehmed Ali Paşa iclâlehuya hüküm

Şam vâlîsi sâbık Genc Yusuf Paşa dâmet me'âlihinin bundan akdemce hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekete ibtidârına mebnî hakkında fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr etmekden nâşî paşa-yı mûmâ ileyh Şam tarafından hareket ve sen ki vezîr-i müşârun ileyhşin tarafına azîmet ile dehâlet ve dâmen-i afv ve ilticâya teşebbüs etmiş idüğü beyânıyla paşa-yı mûmâ ileyhşin cerâyim-i sâbıkasının afvı ve vezâretinin ibkâsıyla hâline cesbân bir mansıb tevcîh olunması husûsu bu def'a tarafından der-bâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme tevârüd eden tahrîrâtında derc ve iş'âr olunmuş olduğundan tahrîrât-ı mezkûrun rikâb-ı zilliyet-meâb-ı hidîvâneme arz ve telhîs olundukda mücerred iltimâsına mebnî hâricî gâilesi ber-taraf oldukda ibkâ-yı vezâretiyle Cidde-i Ma'mûre sancağı kendüye tevcîh kılınmak üzere merfû'ü'l-vezâre olarak iklîm-i Mısır'da ikâmet eylemesi şartıyla cerâyim-i sâbıkasının afvıyla hakkında sâdır olan fermân-ı kazâ-cereyânımın ref' ve terkîni husûsuna müsâ'ade-i şâhânem erzânî kılınıp ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı merhamet-makrûn-ı şehinşâhânem şeref-bahş-ı sudûr olmağın i'lâmen ve ifhâmen rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuştur imdi ber vech-i muharrer bi-mennihi te'âlâ Hâricî gâilesi ber-taraf olundukda paşa-yı mûmâ ileyhşin ibkâ-yı vezâretle Cidde-i Ma'mûre sancağı kendüye tevcîh olunmak üzere ref'-i vezâretiyle şimdilik Mısır cânibinde ikâmet eylemesi şartıyla mücerred senin iltimâs ve istid'âna binâen cerâyim-i güzeştesinin afvıyla ıtlâk olunduğu ve i'dâmı hakkında sâdır olan fermân-ı kazâ-cereyânımın kaydı ref' u terkîn olunmuş idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer sûret-i emr ve müsâ'ade-i şehriyârânemi paşa-yı mûmâ ileyhe ifâdeye müsâra'at eylemen bâbında.

Fî evâil-i M sene 226

Sayfa 18/Hüküm 20

İ'dâm olunup ser-maktû'ı Dersa'âdete gelmiştir.

Kocaili ve Bolu sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Şeyhler kazâsı a'yânı Hâcibey dimeğle meşhûr kimesne kendü hâlinde olmayup dâimâ fitne ve fesâd ile me'lûf olarak ihtilâl-i beldeyi müceb hareketden hâlî olmadığından başka kazâ-i mezbûrdan matlûb ve müretteb olan umûr-ı mühimmenin dahi tevkîf ve te'hîrine müceb harekete tesaddî eylediği bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i

pâdişâhânem olup o makûle fitne ve fesâd ile me'lûf olanların ve umûr-ı mühimmenin tevkîf ve te'hîrini müceb harekete cesâret edenlerin i'dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınmaları muktezâ-yı nizâm-ı mülkdârîden olduğuna binâen merkûmun i'dâm ve izâlesi husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk idüp ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin merkûm Hacıbey'i ahz ve i'dâm birle ser-maktû'ını Deraliyyeme irsâle müsâra'at eylemen fermânım olmağın mektûmen ve memhûren hâssaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi merkûm Hacıbey'in i'dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınması irâde-i kâtî'a-i şâhânem muktezâsından olmağla vüsûl-i emr-i âlişânımda kat'an merkûmun tarafına serrişte verilmeyerek ahz u i'dâm birle ser-maktû'ını Dersa'âdetime irsâle ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı fermân firârından hazer ve mücânebet eylemen bâbında

Fî evâil-i R sene 226

Sayfa 18/Hüküm 21

Dersa'âdetde mukîm Nemçe ilçisinin Bâb-ı âliye takdîm eylediği mûmzâ ve memhûr frenkiyü'l-ibâre takrîrin tercümesidir

Fî 5 N sene 225

Mâh-ı Ramazânü'l-mübârekin ikinci günü tarihiyle müverrah olup devlet-i aliyyenin dost ve hem-civâr-ı aslı olan haşmetlü Avusturya imparatoru cenâblarının vukû' bulan şefâ'atine ri'âyeten Sırf tâifesinin merhameten afvını hâvî fermân-ı âliye terfikan i'tâ olunan takrîr-i sâmi ilç-i mûmâ ileyh dâ'îlerinin resîde-i dest-i vüsûlü olduğu ve ilç-i mûmâ ileyh dâ'îlerinin sâlifü'l-beyân senedi bi'l-imhâl ve mahsûs fevka'l-âde (...) ile devleti tarafına ba's ve tesyîre müsâra'at birle imparator-ı müşârun ileyh devlet-i aliyyeye âid kâffe-i mevâdda ale'd-devâm izhârdan hâlî olmadığı fart-ı gayretkeşi ve müsâfâta nazaran ve kendü memâlikine hem-civâr olup el-hâletü hazihi Avusturya mahsûlâtının revâc bulup dâd u sened olacak mahall mahz olarak hasr u tahsîs kılınan bir eyaletde âsâyış veistirâhatin i'âdesini mûcib esbâbın istihsâline muvâfakat ve mûmâşât eylemen meyl ve hâhişine binâen tabî'î hükümdârlarına levâzım-ı itâ'at ve inkiyâda Sırphıyı idhâl ve bu def'a haklarında mebzûl buyrulan merhamet-i şâhâneye sezâ fîmâba'd harekâtda bulunmakdan gayrı edecek hüsn-i sûretleri kalmadığını müşârun ileyhin mecbûl olduğu dirâyet ve âkıbet-i endişî muktezâsınca ifhâm eylemen husûslarına sa'y ederek saltanat-ı seniyyenin niyât ve merâm-ı aliyyesini teshîle mâ-hasl

imkân edeceği niyet-i kâtı'asını ilç-i-i mûmâ ileyh dâ'îleri saltanat-ı seniyyeye beyân ve ifâdeye mücâseret eylediği Ve tâife-i mezkûrenin cerâyim-i sâbıklarına cerâ mâ-cerâ mu'âmelesi cârî olacağı ta'ahhüdünü hâvî fermân-ı âlî ve memleket-i mezkûre sekenesi isyânlarına sebep olmuş mezâlim ve te'addiyâtdan bundan böyle vâreste ve masûn olacaklarını müş'ir devlet-i aliyyenin Avusturya devletine olan va'ad-i resmiyyesi keyfiyatı zâhir olmağla ilç-i-i mûmâ ileyh dâ'îlerinin devleti tarafından tevârüd eden tahrîrât-ı resmiyye ile devlet-i aliyyeye arz u beyâna me'zûn olduğu zamân ve kefâlet husûsunu icrâya imparator-ı müşârun ileyh sâdıkâne mübâderet edeceği bî-iştibâh olup ancak zamân ve kefâlet husûsu Sırplulunun fermân-ı âlîde mestûr esâs ve şerâyite bilâ şart itâ'at ve inkiyâd etmeye va'ad ve ta'ahhüdleri akabinde icrâ olunmak iktizâ eylediği Ve Avusturya devleti ilç-i-i mûmâ ileyh dâ'îleri vâsıtasıyla Sırplu için arz-ı şefâ'at eylemesi saltanat-ı seniyyenin umûr-ı dâhiliyesine müdâhale eylemek kasd ve niyetine kat'a ve kâtibete mebnî olmadığı ve böyle bir niyete meyl ve incizâb Avusturya devletinin ale'd-devâm hem-civârları hakkında iltizâm eylediği usûl ve mesleğe muhâlif olacağına binâen bir vechile ol silk-i kadîmeden inhirâf etmeyeceği ve Sırp maslahatına müdâhaleden maksad-ı aslîsi mücerred vücûh-ı mütenevvi'adan nâşî lâ-kayd olamayacağı ihtilâlin karîn-i hitâm arzusundan Avusturya devletinin hem-hasenesini saltanat-ı seniyyeye müceb-i menfa'at olabildiklerini her ne vakit devlet-i aliyye mülâhaza eder ise maslahat-ı seniyyesine ale'd-devâm ol hem-hasenesinin sarf ve i'mâle âmâde idüğünü her dürlü şüpheden ârî vechile isbât eylemek hâhişinden iktizâ eylediği ve ilç-i-i mûmâ ileyh dâ'îlerinin taraf-ı bâhir-i eşref-i âliye derkâr olan kemâl-i ihtisâs ve hürmeti bu def'a dahi fart-ı tazarru' ve ibtihâl ile arz ve tebliğ kılındığı keyfiyatı takrîr-i mezkûrda muharrer ve mestûrdur.

Sayfa 19/Hüküm 22

Nemçe ilçisine verilen takrîr-i resmînin sûretidir fî 2 N sene 225

Sırp tâifesi öteden berü saltanat-ı seniyyenin cizye-güzâr re'âyâsı iken câdde-i itâ'atden hurûc eylediklerinden katl ve i'dâm ve emvâl ve eşyâları yağmâ ve iğtinâm ve sıbyân ve nisvânı seby ve istirkâk kılınarak taht-ı ra'ıyyete idhâlleri cânib-i şer'-i şerîfden verilen fetvâ-yı şerîfe mücebince mütehattim-i zimmet-i devlet-i ebed-müddet olduğuna binâen icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i şerîf için hâlâ Rumili vâlîsi ve bi'l-istiklâl Sofya cânibi seraskeri Hurşid Ahmed Paşa me'mûr ve ta'yîn kılınmak hasebiyle müşârun ileyh muktezâ-yı me'mûriyeti üzre kahr u izmihlâllerine teşmîr-sâ'id-i miknet etmeğle Sırplular dahi mütecâsir oldukları sûret-i isyândan nâdim ve peşîmân olarak Avusturya

imparatoru ve pâdişâhı haşmetlü ragabetlü dostumuz cenâblarına ilticâ ve imparator-ı müşârun ileyh dahi Sırplular kemâfi's-sâbık devlet-i aliyyenin cizye-güzârı olarak ve taht-ı ra'ıyyetde olmalarına ta'ahhüd ve kefâlet ve cerâ-mâ-cerâ kâ'idesine ri'âyet birle araka-i demleri ve cerâyim-i sâbıkaları afv olunmak husûsunu taraf-ı eşref-i saltanat-ı seniyyeden iltimâs eylediğini ilçi bey dostumuz resmen beyân etmeğle devlet-i aliyye-i ebediyyü'd-devâm ile Avusturya devleti beyninde müesses ve pâyidâr olan bünyân-ı silm ve safvet yevmen-fe-yevmen müstahkem ve meşîd olmak hasebiyle imparator-ı müşârun ileyhin iltimâsı nezd-i saltanat-ı seniyyede hayr-ı kabûle makrûn olarak ussât-ı mesfûrenin demleri kendülere bağışlanup tavk-ı ra'ıyyetde gerdûn-beste-i mutâva'at olduklarını evvel-be-evvel isbât için yedlerinde bulunan kılâ' ve palanga vesâir istihkâmât ve arazinin heyet-i asliyesine ircâ'ına ve bi'l-cümle top ve cebehâne ve mühimmâtıyla taraf-ı devlet-i aliyyeye teslîmine müsâra'at ve fi'l-asl re'âyânın esliha ve âlât-ı harb isti'mâli memnû' olduğundan âlât-ı harb ve eslihaya müte'allık yedlerinde bulunan eşyâyı kezalik cânib-i devlet-i aliyyeye teslîme mübâderet eylemek ve sergerdelik nâmını tahsîl ile teferrüd dâ'iyyesinde olmuş olan ma'lûmu'l-esâmî eşhâs fîmâba'd sâir efrâd-ı ra'ıyyetden ma'dûd olmak ve Belgrad muhafızlığı ve Semendire sancağı Rumili eyâletine ilhâken hâlâ Sofya cânibi seraskeri sa'âdetlü Hurşid Paşa'ya tevcîh olunmuş olmakdan nâşî müşârun ileyhi Belgrad'da ikâme şartıyla imparator-ı müşârun ileyhin ta'ahhüd ve kefâletine mebnî tâife-i mesfûrenin cerâyim-i sâbıkaları afv olunmağla vakten mine'l-evkât münâfi-i resm-i ra'ıyyet bir gûne hareketleri zuhûr etmeye kemâfi's-sabık zill-i zalil-i merhamet-i mülûkânede müstezill ve mahmî olarak cerâyim-i sâbıkalarıyçün mu'âheze ve mu'âteb olmayacaklarından başka cizyedârlar ve mültezimîn ve zâbitân taraflarından dahi te'addî etdirilmeyeceği ve imparator-ı müşârun ileyhin bu def'a vâkı' olan iltimâsı mücerred cerâyim-i sâbıkalarının afvıyçün olup fîmâba'd vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb müdâhale ve tesahhub etmeyeceğinden mâ'adâ tavr-ı ra'ıyyetden udûl birle tekrâr şekâvet ve isyâna mütecâsir olarak haklarında derkâr olan afvdan mahcûb olmasını tecvîz ederler ise kendü memâlikinden zahîre ve malzeme-i sâire ahz etmelerini men' edeceğini dahi ilçi bey dostumuz resmen beyân ve ta'ahhüd eylediğinden devlet-i aliyye dahi mecbûl olduğu afv ve safh-ı cemîl üzre re'âyâ-yı mesfûrenin güzeste cizyesini afv edeceğini va'ad ve ta'ahhüd idüp ol bâbda Belgrad muhafızı müşârun ileyhe hitâben sâdır olan emr-i âlî imparator-ı müşârun ileyh tarafına gönderilmiş olmağla eğer Sırplular ilticâları üzre îfâ-yı şerâit-i ra'ıyyet eder ise emr-i mezkûr muhafız-ı müşârun ileyhe gönderilmek yok hilâf-ı ra'ıyyet harekete ibtidâr ederler ise imparator-ı müşârun ileyhe emr-i âlî-i

mezkûrı yine taraf-ı devlet-i aliyyeye i'âde ve teslîm eylemek husûslarına i'tinâ eylemesiyçün işbu takrîr ketb ve imlâ ve ilçi-i mûmâ ileyh dostumuza i'tâ olundu.

Fî 3 N sene 225

Sayfa 20/Hüküm 23

Hâlâ Rumili vâlisî ve bi'l-istiklâl Sofya cânibi seraskeri olup bu def'a Semendire sancağı ilhâkıyla Belgrad muhâfızlığı tevcîh olunan vezîrim Hurşid Ahmed Paşa iclâlehuya hüküm

Bir devletin taht-ı ra'ıyyetinde olan re'âyâ sûret-i isyâna ictirâ eylediklerinde te'dîb ve tenkîllerine ibtidâr kılınmak cemî' düvel ve milelde cârî olan hâlâtdan ve ale'l-husûs devlet-i aliyye-i ebediyyü'd-devâmın sâye-i dıraht-âtıfesinde müstezill cizye-güzâr re'âyâsı ribka-i itâ'atdan hurûc eyledikte o makûlelerin demleri heder olarak katl ve i'dâm ve sıbyân ve nisvânı seby ve istirkâk ve emvâl ve eşyâları ahz ve iğtinâm kılınarak taht-ı ra'ıyyete idhâlleri muktezâ-yı şer'at-i mutahhardan idüğü vâreste-i kayd-ı âşiyândır binâberîn Sırp tâifesi öteden berü saltanat-ı seniyyemin cizye-güzâr re'âyâsı iken Belgrad muhâfızının hasbe'l-kadr telefî vesîlesiyle câdde-i itâ'atden hurûc ve zirve-i tuğyân ve levh eylediklerinden ber muktezâ-yı şer'-i enver katl ve i'dâm ve emvâl ve eşyâları yağmâ ve iğtinâm ve sıbyân ve nisvânı seby ve istirkâk kılınarak taht-ı ra'ıyyete idhâlleri ber muktezâyı şer'-i şerîf mütehattim-i zimmet-i devlet-i ebed-müddet olduğuna binâen tenkîl ve i'dâmlarına sen ki vezîr-i şecâ'at-semîr-i müşârun ileyhsin Rumili vâlîliği ve seraskerlik unvânıyla bi'l-istiklâl me'mûr ve ta'yîn ve bu def'a Belgrad muhâfızlığı dahi uhde-i liyâkatine ihâle ve tefvîz kılınmak hasebiyle muktezâ-yı me'mûriyetin üzre kahr u izmihlâllerine teşmîr-sâ'id-i miknet eylediğine binâen Sırpular dahi mütecâsir oldukları sûret-i isyândan nâdim ve peşîmân olarak cerâ-mâ-cerâ kâ'idesi üzre arâka-i demleri kendülere bağışlanarak cerâyim-i sâbıkalarının afvıyla kemâfi's-sâbık cizye-güzârı ve taht-ı ra'ıyyetde olacaklarına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınmasını iftîhâr-ı ümerâi'l-izâmü'l-İseviye muhtâr-ı küberâi'l-fihâmü'l-Mesîhiye Avusturya imparatoru ve pâdişâhı haşmetlü ragabetlü dostumuz Françesko sâni hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr ve'r-reşâd ve ilhâm-ı âliye sebîlü's-savâb ve's-sedâd ta'ahhüd ve kefâlet eylediğini imparator-ı müşârun ileyhin Dersâ'âdetimde mukîm orta ilçisi kıdvat-i ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Kavalier Estermez hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr der-bâr-ı saltanatıma resmen beyân etmeğle devlet-i aliyye-i ebediyyü'd-devâm ve saltanat-ı seniyye sermediyü'l-kıyâmımızla Avusturya devleti beyninde müesses ve pâyidâr olan bünyân-ı selm ve hukûk yevmen-

fe-yevmen müstahkem ve müşeyyed olmak hasebiyle imparator-ı müşârun ileyhın bu bâbda yani ussât-ı mesfûrenin demleri kendülere bağışlanarak kemâfi'l-kadîm saltanat-ı seniyyemin taht-ı ra'ıyyetine idhâl ile tavr-ı ra'ıyyetden hâric-i düzen bir gûne harekâta tecâsür etmemeleri ve tavr-ı ra'ıyyetde gerdun-beste-i mutâva'at olduklarını evvel-be-evvel isbât için yedlerinde bulunan kılâ' ve palanga vesâir istihkâmât ve arazinin heyet-i aliyesi ve bi'l-cümle top ve cebehâne ve mühimmâtıyla taraf-ı devlet-i aliyyeme teslimine müsâra'at ve fi'l-asl re'âyânın esliha ve âlât-ı harb isti'mâli memnû' olduğundan âlât-ı harb ve esliha mûte'allık yedlerinde bulunan eşyâyı kezâlik cânib-i devlet-i aliyyeye teslim mübâderet eylemen ve tugyâna sebep efrâd-ı ra'ıyyet olmayup sergerdelik nâmını tahsîl ile teferrüd dâ'iyyeinde olmuş olan ma'lûmu'l-esâmî eşhâsın afvı tecvîz olunur hâlâtdan değil iken bu def'a istimânlarına mebnî ânlarn dahi cerâyim-i sâbıkası afv olunmuş ise de fîmâ ba'd sergerdelik nâmı kavlen ve fi'ilen vechen mine'l-vücûh yâd ve tezkâr olunmamak ve o makûle eşhâs sâir efrâd-ı ra'ıyyetden ma'dûd olmak şartıyla imparator-ı müşârun ileyhın ta'ahhüd ve kefâletine mebnî tâife-i mesfûrenin cerâyim-i sâbıkları afv olunmuşdur şöyle ki re'âyâ-yı mesfûre bundan sonra vakten mine'l-evkât münâfi-i resm-i ra'ıyyet ve mugâyir-i tavr-ı ubûdiyet kat'an ve kâtibeten bir gûne hareketleri zuhûr etmeyerek kemâfi's-sâbık zill-i zelîl-i merhamet-i mülûkânemde müstezill ve mahmî olarak cerâyim-i sâbıklarına mebnî muâheze ve mu'âteb olmayacakları bî-ıştibâhdır kaldı ki re'âyâ-yı mesfûrenin üzerlerine edâsı lâzım olan cizye-i şer'iyyelerinin vakt ü zamânıyla tahsîli lâzımeden olup lakin mukaddemlerde cizyedârlar taraflarından zulm-dîde oldukları beyânıyla cizyedâr ta'yîn kılınmaksızın cizyelerinin taraflarından te'diyesi derpîş kılınmış ise de cizye mâddesi umûr-ı meşrû'adan ve evrâk-ı cizye re'âyânın hâl ve tahammülüne göre esnâf-ı selase üzre tevzî' olunmak şer'an lâzım geldiğinden beher hâl cizyedârlar ta'yîniyle tahsîli lâzımeden olduğu misillü zîr-i cenâh-ı müstelzim-ilticâh-ı saltanat-ı seniyyemde mahmî cümle re'âyâ ve berâyânın vücûh-ı mezâlim ve te'addiyâtdan vikâyeleri ehass-ı metâlib-i cihândârânem olduğundan fîmâba'd ta'yîn kılınan cizyedârların muttasıf ve mu'tedil ve himâyet-i re'âyâya dikkat ve mezâlim ve te'addiyâtdan mücânebet eder kesân intihâb ve ta'yîn kılınarak bi'l-vücûh mezâlim ve te'addiyâtdan vikâyelerine ikdâm kılınacağı ve eğer tarh-ı mezâlim eder cizyedâr olduğu mütehakkık olur ise derakab azl ve te'dîb ve yerine âharı ta'yîn olunacağı ve Sırplunun sâkin oldukları memâlik ze'âmet ve timar ve mukâta'ât ve evkâfdan mürekkeb olup kezalik bunların zabt ve idâresi ve a'sâr-ı şer'iyye ve rûsûm-ı kadîmesinin tahsîli için âdemler gitmesi lâzım gelüp mukaddemlerde giden âdemlerden zulm-dîde olduklarını beyân etmeleriyle kezalik o

makûle ze'âmet ve timar ve mukâta'ât ve evkâfa ta'yîn kılınan kimesnelerin dahi muttasıf ve mu'tedil ve re'âyâ-perver olmasına ihtimâm olunarak bu husûsda re'âyâ-yı merkûme vücûh-ı mezâlim ve te'addiyâtıdan himâyet ve sıyânet olunacağı cihetden re'âyâ-yı mesfûre ber vech-i muharrer fîmâba'd resm-i ra'iiyyete münâfi bir gûne bulunmamak ve imparator-ı müşârun ileyhın bu def'a re'âyâ-yı merkûmenin cerâyim-i sâbıkalarının afvına dâir şefâ'ati ve zamân ve kefâleti karîn-i kabûl olup ancak imparator-ı müşârun ileyhın vâkı' olan şefâ'ati mücerred cerâyim-i sâbıkalarının afvıyçün olup fîmâba'd vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb müdâhale ve şefâ'ate mebnî himâyet ve tesahhüb etmeyeceğinden başka tavr-ı ra'iiyyetden udûl birle tekrâr şekâvet ve isyâna mütecâsir olarak haklarında derkâr olan şefâ'atine mahcûb olmasını tecvîz ederler ise kendü memâlikinden zahîre ve malzeme-i sâire ahz etmelerini men' edeceğını Dersa'adetde mukîm ilçisi resmen beyân ve ta'ahhüd eylediğini tâife-i merkûmenin gûş-ı hûşına ilkâ ve müşârun ileyhın şefâ'atine istinâd ile hilâf-ı ra'iiyyet ve sadâkatden inhirâf müceb-i nedâmet ve şimdilik Mübtelâ oldukları mesâib inşaallahu te'âlâ himmet-i şâhânemle zâil ve bertaraf olduktan sonra hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i resm-i ra'iiyyet bir gûne mu'âmeleleri zuhûr eder ise tekrâr ol vakit haklarından gelinip fâideyi müsmir olmayacağını etrâfıyla tebyîn ve inhâ ve re'âyâ-yı mesfûre birkaç senedir hasâret-dîde olduklarından güzeşte cizyelerinin tahsîli bârgirân-ı tahmîli kabîlinden olmakdan nâşî devlet-i aliyyem mecbûl olduğu afv ve safh-ı cemîl üzre güzeşte cizyeyi afv edeceğını dahi inbâ ederek kemâfi's-sâbık devlet-i aliyyemin re'âyâsı adâdından olarak vazîfe-i zimmetleri olan rûsûm-ı ra'iiyyeti îfâya begâyet dikkat eylemeleri şartıyla cerâyim-i sâbıkalarının afvı fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve ... ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki vezîr-i gayret-semîr-i müşârun ileyhın re'âyâ-yı mesfûre ber vech-i meşrûh cerâyim-i sâbıkalarına nâdim ve peşîmân olarak tâlib-i afv ve emân olduklarından ve imparator-ı müşârun ileyh dahi şefâ'at eylediğinden istîmânlarına müsâ'ade-i seniyyem erzânî kılınarak cürmleri afvıyla emân verilmekle bu makûle bâb-ı merhamet-meâb-ı saltanat-ı seniyyeme ilticâ ile cürmleri afv olunan kesân şerâyit-i afvlarına ri'âyet etdikçe haklarında verilen afv u emân tegayyür kabûl etmeyeceği zâhir ve re'âyâ-yı mesfûre madem ki münâfi-i tavr-ı ra'iiyyet ve mugâyir-i resm-i ubûdiyet hareketde bulunmayıp câdde-i itâ'at ve inkiyâddan kat'â ve kâtibeten inhirâf göstermeyeler taraf-ı devlet-i aliyyemden vülât ve hükkâm ve zâbitân taraflarından cerâyim-i sâbıkalarına mebnî bir gûe te'addî ve rencîde olunmayup himâyet olunacakları bâhir olduğuna binâen re'âyâ-yı mesfûrenin sûret-i afvları ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh şurût-ı afvlarını iktizâ

edenlere i'lân ve işâ'at ve fîmâba'd resm-i ra'yyete mugâyir hareketde bulunmamalarını tenbîh ve te'kîde dikkat ve re'âyâ ve berâyânın mezâlîm ve te'addiyâtdan vikâyeleri ehass-ı metâlib-i şehri-yârânem olmağla re'âyâ-yı mesfûrenin cerâyim-i sâbıkaları külliyyen ferâmûş olunarak tarafından ve âdemlerin câniblerinden kat'â ve kâtibeten bir gûne zulm ve te'addî ile rencîde ve remîde vukû'a gelmemesine i'tinâ ve gayret ve hilâfindan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i Ş sene 225

Sayfa 21/Hüküm 24

Sûret-i takrîr-i âlî

Sûret-i hatt-ı hümayûn manzûrum olmuşdur müsvedde mücebince fermânı yazılsın ancak ilç-i mersûm bu maddeyi tamam iş üzerinde meydâna komağla fûtûrî müceb bir hâlet zuhûr ederse bundan sonra izhâr eylediği müsâfâta i'timâd olunmaz dikkat ve ihtimâm olup Hurşid Paşa'ya dahi yazılsın fûtûr vermeyüp hemen dilrâne hücum eylesün.

Şevketlü ilâ ahirihi

Ma'lûm-ı hümayûnları buyrulduğu üzre Nemçe ilçisinin îrâd eylediği şerâyite mukâbeleten Sırpluların afv-ı cerâyimlerine dair kaleme aldırılan emr-i âlî müsveddesi tekmîl olmağla manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı mülûkâneleri buyrulamak için ma'rûz-ı huzûr-ı feyz-kencûr-ı şâhâneleri kılındı sebk ve ibâresi muvâfık-ı re'y-i rezîn-i isâbet-karîn-i hüsrevâneleri buyrulur ise meclis-i şûrâda dahi kırâat ve müzâkeresine mübâderet kılınacağı muhât-ilm-i âlem-ârâ-yı cihândârîleri buyruldukda emr ü fermân şevketlü ilâ ahirihi

Sayfa 21/Hüküm 25

Dersaadetde mukîm Nemçe ilçisinin devleti tarafına vârid olan mektûbun hülâsa-i meâlini hâvî Bâb-ı âliye takdîm eylediği frengiyü'l-ibâre kâğıdın tercümesidir.

Fî 23 R sene 226

Sûret-i hatt-ı hümayûn

Manzûrum olmuşdur.

Sûret-i takrîr-i âlî

Nemçe ilçisine vârid olan mektûbun meâlini mübeyyin takdîm eylediği kâğıdın tercümesidir. Matlûb-ı âlî üzre Sırlunun Nemçelü vâsıtasıyla taht-ı itâ'ata idhâlleri müyesser olamadığı bundan akdem lede'l-inhâ ol bâbda Hurşid Paşa kullarına hitâben sâdır olup Beç'e gönderilmiş olan emr-i âlînin i'âdesi ifâde kılınmış olduğundan ilçi-i mersûm emr-i âlî-i mezkûr ile işbu tercümeyi takdîm etmeğle manzûr-ı şâhâneleri buyrulmak için ma'rûz-ı huzûr-ı hümayunları kılındığı ve fermân-ı âlî battâlde hıfz ve kaydı bâlâsına şerh verilmiş olduğu muhât-ilm-i âlîleri buyruldukda emr ü fermân hazret-i menlehü'l-emrindir.

Bir taraftan devlet-i aliyyenin Sırlunun afvını müş'ir emr-i âlîde derc eylediği tekâlîf ve şurût ve mesfûrûnun bu kadar mihan ve mesâibden sonra isyânlarına bundan akdem bâ'is olan esbâbı esâs ittihâzıyla itâ'at etmeleri mâddeleri millet-i mezkûrı terk-i esliha etmesine vechen mine'l-vücûh vâfî olmayup taraf-ı diğerin dahi sâlifü'z-zıkr tâifenin Rusyalunun sahâbet ve himâyetine olan emel ve istinâdları ve Rusya asâkirinin Sırp derûnuna duhûlleri ve bi'l-husûs fermân-ı âlîde mûnderic ve mestûr şurûtdan hâric bir nesne taglît ve iğfâl olunmuş tâife-i mezkûreye tecvîz olunmayacağına dâir saltanat-ı seniyyenin kat'î irâdesi keyfiyâtı bu maslahatın tesviyesine şimdilik kâffe-i emeliref' ve izâle etmeğle sâlifü'l-beyân emr-i âlî şân-ı devlete mugâyir bir sûretle isti'mâl olunmayacağı zâhir ise dahi bu bâbda vechen mine'l-vücûh şekk ve iştibâh olunmamak için bundan akdem Avusturya devletine tefvîz ve emânet kılınan fermân-ı âlînin aslını heyeti üzre makâm-ı riyâsete i'âde ve teslîme me'mûrum.

Sırlıyı taht-ı ra'ıyyet ve itâ'ate idhâl husûsu ancak Avusturya devletiyle eyâlet-i mezkûre beyninde ebvâb-ı mu'âmelât ve münâsebâtın külliyyen efrâdına menût ve mevkûf idüğü mütâla'a-i isâbet-peymâsı bundan akdemce taraf-ı riyâset-penâhîden ifâde kılınmağla sâlifü'l-beyân memnû'iyet ve yasak müddet-i vefireden berü cârî ise dahi bu bâbda tenbîhât-ı sâbıkâ tecdîd ve te'kî olunduğundan başka Moskovlunun Belgrad kal'asına duhûlünden sonra mahâll-i mezkûre Karşısında vâkı' mevâzi'-i harbiyemizde mevcûd asâkirimiz teksîr olunup zehâyir ve mühimmâtın nakl ve imrâr etdirilmemesine dâir tedâbîr-i lâzime istihsâl olunarak tervîc ve infâzlarını teshîl için Tuna ve Sara nehirlerinde geşt ü güzâr ve her dürlü serîka ve hilâfî adîmü'l-imkân etmek zımnında mahsûs pür-silâh şâyikalar ve kayıklar tahsîs ve ta'yîn oldukları bu def'a Avusturya başvekîli cenâbları tarafıma hâssaten tahrîr ve iş'âr etmeğle ve taraf-ı riyâset-penâhîden bu bâbda ifâde kılınan ihtârât tamâmen ve kâmilten kuvveden fi'ile ihrâc olunmuş

oldukları ifâdât-ı sâni‘atü’l-beyândan zâhir ve âşikârdır diyü kağıd-ı mezkûrda muharrer ve mestûrdur.

Sayfa 22/Hüküm 26

Seferihisar voyvodası İbrahim zîde mecduhuya hüküm

Mukaddemâ haklarında fermân-ı kazâ-cereyanım sudûr eden Sakarya kenarında Ada nâm mahalde sâkin Kumarcı Abdullah ile İnönü kasabasında olan karındaşı Memiş vâcibü’l-izâle olduklarından merkûm Memiş i‘dâm olunmuş ise de karındaşı merkûm Abdullah bir vechile ıslâh olmayup haydûd makûlelerini başına cem‘ ile Eskişehir ve Seydigazi ve Günyüzü ve Seferihisar ve civârda kâin kâffe-i kazâlara îsâl-i rahne ve hasâra ictisâr ve ahâlî ve fukarânın emvâl ve eşyâlarını yağmâ ve gâret eylediğine binâen sen ki voyvoda-i mûmâ ileyhsin civârda olan kazâlar ahâlîleriyle bi’l-ittifâk eşkiyâ-yı merkûmun dâfi‘-i gâilesi husûsu kuvvet-i karîbeye gelmiş ise de muhtâc oldukları top ve topçu neferâtı ve cebehâne irsâl birle şakî-i merkûmun izâlesiyle te’mîn-i bilâd husûsuna müsâ‘ade-i seniyyem erzânî kılınmasını kazâ-i merkûme ahâlisi niyâz eyledikleri vârid olan i‘lâmât ve mehâzir mefâhiminden müstebân ve merkûm fî nefsu’l-emr vâcibü’l-izâle olduğundan iktizâ eden top ve neferât ve cebehâne mukaddemâ Ankara ve Kütahya’ya gönderilüp elyevm ol tarafda olan top ve mühimmâtıdan ve topçu neferâtı dahi Dersa‘âdetimden tertîb olunmağla ol tarafa lede’l-vüsûl ol havâliden sefer-i hümâyûnuma me’mûr olanların me’mûriyetlerine hâlel gelmeyerek etrâf kazâlar vücûhunu ma‘iyyetine celb ile şakî-i merkûmun i‘dâm ve izâlesiyle şerr ü mazarratdan bilâd ve ibâdın te’mîn ve tahlîsi husûsuna ikdâm ve gayret eylemen fermânım olmağın me’mûriyetini hâvî hâssaten işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi bu def‘a iktizâ eden top ve cebehâne ve topçu neferâtı ol tarafa irsâl olduğu ve etrâf kazâlardan sefer-i hümâyûnuma me’mûr olanların me’mûriyetlerine hâlel gelmeyerek vücûh ve ahaliyi ma‘iyyetine celb ile bir saat evvel merkûmun i‘dâm ve izâlesiyle şerr ve mazarratından bilâd ve ibâdın te’mîn ve tahlîsi matlûb-ı hümâyûnum idüğü ma‘lûmun oldukda ber vech-i muharrer sefer-i hümâyûnuma me’mûrlardan mâ‘adâ vücûh ve ahaliyi ma‘iyyetine celb ile bir gün evvel işbu irâde-i şâhânemin infâz ve icrâsına ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı rızâ ve münâfi-i şerî‘at-ı garrâ kazıyyede medhali olmayan bî-cürm kesâna azv-ı töhmet ve isnâd-ı kabâhat misillü vaz‘a cesâretten begâyet tehâşî ve mücânebet ve’l-hâsıl senden me’mûl olan gayret ve sadâkat levâzımını ibrâz ve izhâr ile tahsîl-i rızâ-yı pâdişâhâneme ikdâm ve gayret eylemen bâbında.

Sayfa 22/Hüküm 27

Hâssa silahşörlерimden Sinop vücûhundan Kavîzâde İbrahim zîde mecduhuya hüküm

Dergâh-ı mu'allâm humbaracı ocağı sipâhilerinden Konyalı Mehmed nâm sipahi kendü hâlinde olmayup dâimâ envâ' fesâda ve re'âyâ ve fukarâyı te'addî ve rencîdeye cesâret etmekde olduğundan kendüye her ne kadar nush ve pend olunmuş ise de terbiye ve ıslâh kabûl eder makûleden olmadığından bundan akdemce merkûmun ma'îyyetine üç nefer humbaracı ta'yîniyle Sinop kal'ası muhâfazasına bâ emr-i âlî me'mûr ve ta'yîn olunmuşidi ancak merkûmun müddet-i me'mûriyeti münkaziye oldukda yine ocağı tarafına gelüp ve envâ' fesâda ibtidâr edeceği bedîhiyâtdan olmakdan nâşî ber müceb-i kânûn-ı ocak ibreten li's-sâirîn ve zabten li'l-asâkir merkûm Mehmed sipahinin ol tarafda tertîb-i cezâsı bâbında sen ki mûmâ ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu humbaracı ocağı nâzırı Hasan dâme mecduhu bâ takrîr ifâde eylediğine binâen vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûm Mehmed sipahi tarafına asla ser-rîşte vermeksizin ve bir tarafa firârı gâilesi çekilmeksizin bi-eyyi vech-i kâne ahz u tertîb cezâsıyla ser-maktû'ını Deraliyyeme irsâle mübâderet eylemen matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete ve icrâ-yı emr-i cihân-mutâ'ıma dikkat ve iğmâz ve rehâvetden ittikâ ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı B sene 225

Sayfa 23/Hüküm 28

Gekbuze nâibine ve a'yân ve zâbitân ve iş erleri ve vücûh-ı ahaliye hüküm

Bu esnâda bazı erâzil ve eşhâs makûleleri başlarına haşerât cem'iyle Gekbuze kazâ ve kurâsına gelüp hilâf-ı şer'-i şerîf ve münâfi-i rızâ-yı şâhânem gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs misillü harekât-ı bâgiyâneye ictisâr eyledikleri vâsıl-ı sâmi'a-i şâhânem olup zât-ı hilâfet-penâh-ı mülûkâneme vedî'a-i cenâb-ı Rabb-ı izzet olan fukarâ-yı ra'îyyet ve aceze-i memleketin bi'l-vücûh mezâlim ve te'addiyâtdan vikâyeleriyle müsterîhü'l-bâl olmaları ehâss-ı metâlib-i cihândârânem olduğu ve o makûle erâzil ve eşhâs ve haşerât makûlesinin rızâ-yı yümn-iktizâ-yı şehriyârâneme mugâyir vukû'a gelen te'addiyâtın külliyyen def'iyle te'mîn-i bilâda dikkat lâzıme-i mülkdârîden idüğü zâhir ve bu misillü hilâf-ı şer'-i şerîf kazâ ve kurâyâ tasallut birle ahali ve fukarâ-yı ra'îyyeti tecrîme ictisâr

ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz misillü fezâhate ibtidâr eden erâzil ve eşhâs ve haşerât makûlelerinin demleri heder olduğu bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz fîmâba'd o misillü erâzil ve haşerât makûlesi Gekbuze kazâ ve kurâsına gelüp tecâvüz ve tasalluta cesâret ederler ise demleri heder olduklarına mebnî derhal bi'l-ittifâk üzerlerine varup izâle-i vücûdlarıyla te'mîn-i bilâd ve asâyîş-i ibâda dikkat eylemeniz fermânım olmağın rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi zamân-ı sa'id-iktirân-ı şâhânemde fukarâ-yı ra'yyet ve aceze-i memlekete zulm ve te'addî olunduğuna bir vechile rızâ-yı şâhânem olmadığı ve o makûle erâzil ve haşerât makûlesinin mugâyir-i şer'-i şerîf ve münâfi-i rızâ-yı mülûkânem vukû'a gelen harekât-ı bâgiyânelerine mebnî demleri heder olduğundan üzerlerine varılarak bi-eyyi vech-i kâne izâle-i vücûdları irâde-i kâtî'a-i şâhânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda bundan sonra o makûle erâzil ve haşerât makûlesi kazânıza vürûd birle tasalluta cesâret ederler ise derakab üzerlerine varup izâle-i vücûd-ı habâset-âlûdlarıyla te'mîn-i bilâd ve emn ü asâyîş-i ibâda bi'l-ittifâk dâmen-i dermiyân gayret ve hilâf-ı rızâ-yı mülûkânem o makûle haşerâtın izâle-i vücûdlarına betâet ve rehâveti tecvîz ile siz dahi mu'âteb olmakdan kemâl-i tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Zâ sene 225

Sayfa 23/Hüküm 29

Bosna vâlisi sadr-ı esbak vezîrim İbrahim Paşa iclâlehuya ve Saraybosna kâdîsına hüküm

Havene makûlesinden olup ber-takrîb eyâlet-i Bosna'nın defter kethudâlığı ve ba'dehu mîrmîrânlık tahsîl etmiş olan Travnik sâkinlerinden Sunullah Paşa nâm hâin hakkında olan inâyet ve ihsân-ı şâhânemin kadr ü kıymetini bilmeyüp hilâf-ı şerî'at-ı garrâ ve münâfi-i emr ü rızâ harekât-ı nâ-hemvâre ibtidâr ile harâbî-i memâlik ve perîşânî-i fukarâya cesâret etmekde olduğu ve merkûm fî'l-asl fûrûmâye olmakdan nâşî terbiye ve ıslâh kabûl eder makûleden olmayup vâcibü'l-izâle idüğü vâsıl-ı sâmi'a-i hidîvânem olmak hasebiyle bu makûle mazarr-ı ibâd ve sâ'î-i fî'l-arz bi'l-fesâd olan hâinin izâle-i vücûd-ı habâset-nemûdiyla sâire ibret kılınması irâde-i şâhânem muktezâsından olmakdan nâşî siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsiz vüsûl-i emr-i şerîfimde hâin-i merkûmun tarafına kat'â ser-rîşte verilmeksizin ne vechile ve ne tarîkle olur ise olsun ber vech-i suhûlet ber-takrîb dil-firîb ile ahz ve alâ eyyi hâl cezâ-yı mâ-belağının icrâsıyla ser-maktû'nın der-bâr-ı şevket-karârıma irsâline

ihitimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahfiyyen ve mektûmen rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfım ısdâr ve memhûren (boş) ile irsâl olunmuştur imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde hâin-i merkûm tarafına kat'an ve kâtibeten ser-rişte verilmeksizin ve bir gûne gâile ve fesâd tehaddüs etmeksizin ber vech-i suhûlet merkûmun bilâ ifâde tertîb-i cezâ-yı sezâsıyla ser-maktû'ının serî'an der-bâr-ı saltanatıma irsâli matlûb-ı mülûkânem idüğü ve paşa-yı merkûmun hakkında i'mâz ve rehâvet vukû'uyla irâde-i şâhânemin te'hîri veyahud irâde-i şâhânemin şuyû'uyla bir gûne fesâd tekevvün etdirilmek misillü vaz'a bir vechile rızâ-yı aliyyem olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer amel ve harekete ve icrâ-yı emr ü fermân-ı şâhâneme ihtimâm ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında

Fî evâil-i S sene 26

Sayfa 23/Hüküm 30

Sâdır olan fermân-ı âlî mücebince sınıf-ı askeriyenin sadr-ı sâbık müşârun ileyhden matlûb eyledikleri ulûfe için mahrûse-i Edirne'ye Asitâne-i aliyyeden irsâl olunan mebâliğ ile biraz eşyâ müşârun ileyhin dâyinlerine i'tâ olunup habbe-i vâhide matlûbları kalmadığını mübeyyin yedlerinden memhûr defter ahz idüp müşârun ileyh hazretlerine gönderüp yedinde gerek nükûd ve gerek eşyâsından bir habbe kalmadığını müş'ir müşârun ileyh hazretlerinden tahvîl ahzıyla çend-rûz zarfında ordu-yı hümâyûna azîmet edeceğini şâmil silahdar ağası Şerif Ahmed Ağa'nın vârid olan kâimesi mazmûnı işbu mahalle şerh verildi.

Fî evâsıt-ı Câ sene 26

Edirne bostancıbaşı Dağdevirenzâde Mehmed dâme mecduhuya hüküm

Sadr-ı sâbık el-Hâcc Gazi Yusuf Ziya Paşa'nın delî ve sekbânân zümresine güzeşte ulûfe ve ta'yînât bahâsından külliyetlü deyni olduğundan zümre-i mezkûre İslimye'de nezd-i müşârun ileyhe gelüp deynlerini talep eylediklerine mebnî müşârun ileyh yanında mevcûd eşyâsını dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından hâlâ silahdâr ağası Şerif Ahmed Ağa'yı tarafından tevkîl ile eşyâ-yı mezkûreyi mûmâ ileyh ile Edirne'ye irsâl birle ol tarafda fûruht olunarak te'diye-i deyn olunmasını tefhîm etmiş olduğunu bu tarafa bâ tahrîrât inhâ ve eşyâ-yı mezkûrenin defteri dahi takdîm ve isrâ kılınıp ancak eşyâ-yı mezkûre mezâd ile fûruht olunmak lâzım gelse kapadılup dûn bahâ ile fûruht olunacağı zâhir olduğundan hâsıl olan esmânı düyûna vâfi olmayup ashâb-ı duyûn kûsûr alacaklarını talep ile ta'cîzden hâlî olmayacakları bedîhî ve bâhir olduğuna binâen sen

ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin ma'rifetin ve vekîl-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle eşyâ-yı mezkûre ashâb-ı duyûna kabûl etdirilerek zikr olunan dâyinlerin irzâ ve iskâtı husûsuna irâde-i şâhânem müte'allık olmakdan nâşî ber vech-i muharrer eşyâ-yı mezkûre ile ashâb-ı duyûnun iskâtı fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan mahsûs işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunmuştur imdi zikr olunan eşyâ ashâb-ı duyûna kabûl etdirilerek irzâ ve iskâtı senden matlûb idüğü ve eşyâ-yı mezkûrenin bir kıt'a defteri tarafına gönderildiği ma'lûmun oldukda mârru'l-beyân eşyâ ile ashâb-ı duyûnun bi-eyyi vech-i kâne irzâ ve iskâtlarıyla tenfîz-i emr ü fermân-ı mülûkâneme be-gâyet i'tinâ ve dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Râ sene 226

Sayfa 24/Hüküm 31

Mezbûr Ali Molla'nın beş yüz nefer ile bi'n-nefs ordu-yı hümâyûna azîmet etmek şartıyla afvını müş'ir diğer emr-i âlî zîrde mukayyedir.

Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Paşa iclâlehuya hüküm Silahşörândan Benderkili muhtârı Ali Molla dimeğle meşhûr kimesne kendü hâlinde olmayup bâgiyâne harekete mübâderet ile ihtilâl-i memlekete cesâret eylediği bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i şehriyârânem olup bu makûle bâgiyâne harekete cesâret eden şâkinin i'dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınması nizâm-ı mülkdârîden olduğuna binâen i'dâmı husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk idüp ol bâbda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin olduğun mahalden bi'n-nefs hareket ve iktizâ eder ise Bolu sancağı muhtârlarını ma'iyetine celb ve cem' birle merkûm Ali Molla'nın üzerine varup i'dâm ve izâlesiyle fukarâ-yı ra'iiyyetin emn üistirâhatleri husûsuna ikdâm eylemen fermânım olmağın me'mûriyetini hâvî hassaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve memhûren (boş) ile irsâl olunmuştur imdi merkûmun i'dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınması hasren ve kasden senden matlûb-ı şâhânem idüğü ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda sen bi'n-nefs hareket idüp i'dâm ve izâlesi fakîr-i âmm vesâir ne gûne tedâbîr mevkûf ise icrâ ve Bolu sancağı muhtarlarını bi'l-istishâb merkûmun üzerine varup i'dâm ve izâlesiyle te'mîn-i bilâd veistirâhat-i ibâda ikdâm ve müsâra'at ve hilâf-ı rızâ bir nev' gâile hudûsundan begâyet tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı R sene 26

Sayfa 24/Hüküm 32

Kocaili ve Bolu sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Paşa'ya ve silahşörândan Benderkili muhtârı Ali Molla zîde mecduhuya hüküm

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin muhtâr-ı mûmâ ileyhin hilâf-ı fermân ve mugâyir-i rızâ harekete cesâretine binâen bundan akdemce hakkında fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr etmiş ise de mûmâ ileyh fîmâba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamak ve sülûsü süvari ve sülûsânı piyade olarak beş yüz nefer asker ile bi'n-nefs ordu-yı hümâyûnuma azîmet etmek şartıyla cerâyim-i güzeştesinin afvı için zeyl-i merhamet ve şefâ'ate teşebbüs ve bu misillü cürm ve kusûrunu i'tirâf ile istid'â-yı şefkat edenler haklarında ecvâb-ı müsâ'ade-i şâhânem meftûh olduğuna binâen ta'ahhüdü icrâ eylemek şartıyla afvı husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk edip ol bâbda emr-i hümâyûn-ı mevhibet-makrûnu şeref-rîz-i sudûr etmeğle sudûr eden emr-i hümâyûnum mûcebince muhtâr-ı mûmâ ileyhi sülûsü süvari ve sülûsânı piyade olarak beş yüz nefer asker ile bi'n-nefs ihrâc ve Asitâne-i sa'âdetim tarafından Rumili cânibine ısdâr ile bir saat evvel ordu-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at ve eğer muhâlefet eder ise hakkında vehâmeti müntic olacağını bilip âna göre hareket ile erzânî kılınan inâyet-i seniyyemin şükrünü îfâya müsâra'at eylemesi husûsuna dikkat eylemen fermânım olmağın ikdâmen mahsûsan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi mûmâ ileyhin ol mikdâr asker ile nihâyet üç beş gün zarfında hareket ve serî'an ve âcilen ordu-yı hümâyûnuma azîmet eylemek şartıyla cerîde-i cerâyim-i güzeştesine kalem-i afv ve safh-ı mülûkâneme keşîde kılınarak hakkında sudûr eden fermân-ı kazâ-cereyânım kaydı ref' ve terkîn kılındığı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda vüsûl-i emr-i şerîfimde mûmâ ileyhi sülûsü süvari ve sülûsânı piyade olarak beş yüz nefer asker ile ihrâc ve Dersa'âdetimden Rumili cânibine imrâr ile bir saat evvel ordu-yı hümâyûnuma irsâle müsâra'at ve hilâf-ı fermân irâet-i ruhsatdan tevakkî ve mübâ'adet eyleyesin ve sen ki muhtâr-ı mûmâ ileyhsin senin ol mikdâr asker ile bir saat evvel hareket ve Dersa'âdetimden mürûr ile ordu-yı hümâyûnuma vüsûle sür'at eylemen şartıyla sahîfe-i cerâyim-i güzeşten afv olunmağla vüsûl-i emr-i âlîşânımda derhal hareket ve ol mikdâr asker ile bir kadem akdem ve bir saat mukaddem ordu-yı hümâyûnuma vüsûle müsâra'at ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ harekete cesâret ile vahîmü'n-netîce olmakdan nefsinı sıyânet eylemen bâbında.

Fî evâil-i Câ sene 226

Sayfa 24/Hüküm 33

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılardan Karahisar-ı sâhib a‘yânı Mollazâde (boş) dâme mecduhuya hüküm

Larende vücûhundan bazı mefsedet-pîşe kendü hallerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olmadıklarından mütecâsir oldukları mefsedet ve hîle-yi setr dâ‘iyyesiyle Larende ahalisinden ve müfsid makûlesinden Bartuvazoğlu Hacı Hüseyin ve Hasta Mehmed ve Hacı Musa ve Osman nâm kimesnenin hıdmetkârı İbrahim nâm kimesneleri tahrîk ve iğvâ ile Larende’de medfûn mâder-i pâkize-i hazret-i Mevlânâ kuddise sırruhu’l-azîzin tekyesi şeyhi Şeyh Seyyid Abdurrahman nâm kâdî mazlûmun üzerine hücum ve katl ve i‘dâmıyla hângâh-ı mezkûrun hâsılâtını ve şeyh-i merkûmun dahi bi’l-cümle emvâl ve eşyâsını zabt ve yağmâya cesâret etmiş oldukları ve merkûmların bu vechile fezâhat-i nâ-meşrû‘aya cesâretleri mücerred ve Larende vücûhundan Müderris Sarı Abdurrahman ve Müftî Ömer ve Çardakoğlu Hacı Mustafa ve Mahmud’un iğvâ ve tahrîklerine mebnî idüğü tahkîk olunmakdan nâşî bu makûle hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u hareketin vukû‘ı münâfi-i rızâ-yı şâhânem olmakdan nâşî merkûm Ömer’in bu def‘a umûr-ı fetvâdan hicr ile Burusa’ya ve mezbûr Müderris Sarı Abdurrahman’ın Kütahya’ya nefyleri bâbında bâ işâret-i şeyhü’l-islâmî başka başka ve merkûm Çardakoğlu Hacı Mustafa ve Mahmud’un Kütahya’ya nefyleri bâbında başka evâmir-i aliyyem ısdâr olunduğundan mâ‘adâ hânedân-ı hazret-i Mevlana’ya ihânet ve hilâf-ı rızâ katl-i nefse cesâret eylediklerine mebnî kâtil-i merkûmûn Bartuvazoğlu Hacı Hüseyin ve Hasta Mehmed ve Hacı Musa ile Hacı Osman’ın hıdmetkârı İbrahim’in dahi tertîb-i cezâları husûsuna irâde-i şâhânem müte‘allık olmakdan nâşî sen ki kapucıbaşı-i mumâ ileyhsin işbu fermân-ı celâdet-unvânımın tarafına vüsûlü ânda aslâ ve kat‘â kimesne tarafına ser-rişte vermeksizin ve bir nev‘ kıl u kâli müntic olmaksızın bertakrîb dil-firîb ile kâtil-i merkûmûnun bi-eyyi vech-i kâne i‘dâm ve izâle-i vücûd-ı habâset-âlûduyla şerr ve mazarratlarının ol taraftan def‘ine ihtimâm ve dikkat eylemen fermânım olmağın mahfiyyen ve mektûmen rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ile irsâl olunmuşdur imdi kâtil-i merkûmûn mazarr-ı ibâd ve sâ‘î-i fesâd olduklarından ve hilâf-ı rızâ-yı hazret-i bârî katl-i nefse cesâret eylediklerinden bunların haklarında iğmâz ve ricâ ve şefâ‘at tecvîz olunmayup vech-i kâne i‘dâm ve izâleleri lâzıme-i mülkdârîden olduğu ve işbu fermân-ı şâhânemin tarafına vüsûlü ânda kimesne tarafına zinhâr ser-rişte vermeksizin ve bir nev‘ kıl u kâl tekevvün etmeksizin ber vech-i suhûlet merkûm Bartuvazoğlu Hacı Hüseyin ve Hasta Mehmed ve Hacı Musa ile İbrahim’in alâ eyyi hâl tertîb-i cezâlarıyla ser-maktû‘larının Dersa‘âdetime irsâli senden matlûb-ı mülûkânem idüğü ma‘lûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve

harekete ve icrâ-yı emr-i cihân-mutâ'ıma dikkat ve iğmâz ve rehâvetden mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı L sene 25

Sayfa 25/Hüküm 34

İstendil cezîre nâibine ve bu def'a İstendil voyvodası nasb olunan ... zîde mecduhuya hüküm

İstendil cezîresi kocabaşlarından Françesko Yorgandoblo ve Estelyo'nun oğlu Yani nâm zimmîler hilâf-ı rızâ-yı şâhânem harekâta cesâretlerine mebnî mesfûrların çavuş mübâşeretiyle Magosa kal'asına kal'abend olunmaları bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i âlişânıma adem-i itâ'at ile müsellah neferât ile geşt ü güzâr ederek menfâlarına gitmedikleri vâsıl-ı sâmi'a-i mülûkânem olup mesfûrların bu vechile emr-i şerîfime itâ'at etmediklerine mebnî te'dîbât-ı kat'ıyyelerinin icrâsına irâde-i seniyyem müte'allık olmakdan nâşî sen ki voyvoda-i mûmâ ileyhsin vüsûl-i emr-i âlişânımda alâ eyyi vech-i kâne mesfûrları hayyen ve meyyiten ahza mübâderet ve hayyen ahz olunurlar ise mukaddem sudûr eden emr-i şerîfim mücebince menfâları olan Magosa'ya irsâl ile Magosa kal'asına kal'abend olunmaları hususuna müsâra'at ve eğer hayyen ahzları mümkün olmayup meyyiten ahz olunur ise keyfiyeti der-bâr-ı saltanatıma inhâya sür'at eylemen fermânım olmağın mahsûsan rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve ile irsâl olunmuştur imdi mesfûrların hayyen ve meyyiten ahzı irâde-i seniyyem muktezâsından olduğu ve mesfûrların ahziyçün Sakız muhassılı Hüseyin Kamil zîde mecduhuya tarafından müsellah ve tuvânâ yiğitlerden otuz kırk mikdârı neferât irsâl olunması bâbında diğer emr-i âlişânım tasdîr ve tesyîr kılındığı ma'lûmun oldukda derhâl mesfûrları ahza ve hayyen ahz olundukları halde Magosa'ya irsâl ile Magosa kal'asına kal'abend olunmaları husûsuna müsâra'at ve meyyiten ahz olunur ise keyfiyeti Dersa'âdetime inhâ ile icrâ-yı irâde-i şâhâneme sür'at eyleyesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mazmûn-ı emr-i âlişânım senin dahi ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve hareket birle tenfîz ve icrâ-yı fermân-ı cihân-mutâ'ıma mübâderet ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Zâ sene 225

Sayfa 25/Hüküm 35

Bir sûreti

Emr-i şerîf-i mezkûr mefhûmı hikâye olunarak müsellağ ve işe yarar yiğitlerden otuz kırk nefer neferât intihâb birle İstendil cezîresine irsâl eyleseniyçün Sakız muhassılı Hâcegândan Hüseyin Kamil zîde mecduhuya iktizâsına göre

Sayfa 25/Hüküm 36

Mersûm Françesko Yorgandoblo fimâba'd cezîre-i mezkûrede kocabaşı olmamak ve umûr-ı re'âyâ ve memleket ve kocabaşılık umûrlarına karışmamak ve re'âyânın takas eyledikleri her ne ise bilâ cevır edâ eylemek üzre afv ve ıtlâkı içün emri ısdâr olunup kal'abend defterine kayd olunmuşdur.

İstendil cezîresi nâibine ve İstendil voyvodası (boş) zîde kadruhuya hüküm

Darbhâne-i âmiremden zabt ve idâre olunan İstendil cezîresinin kocabaşılarından Françesko Yorgandoblo ve Estelyo'nun oğlu Yani nâm zimmîlerin bundan akdemce hilâf-ı rızâ hareketlerine binâen bâ fermân-ı âlî Magosa'ya nefy ü iclâ olunmuş iseler de mersûmlar adem-i itâ'at ve bir takım müsellağ re'âyâ ile geşt ü güzâr ederek menfâlarına gitmediklerinden te'dîbât-ı lâıykalarının icrâsı lâzımeden olmakdan nâşî sen ki voyvoda-i mûmâ ileyhsin vüsûl-i emr-i şerîfimde mersûmları ber vech-i suhûlet ahz ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince menfâlarına irsâle ve eğer muhâlefet ederler ise bi-eyyi vech-i kâne hayyen ve meyyiten ahz u girift olunarak icrâ-yı fermân-ı cihân-mutâ'ıma ihtimâm ve dikkat eylemen fermânım olmağın rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ile irsâl olunmuşdur imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde mersûmûn Françesko Yorgandoblo ve Estelyo'nun oğlu Yani zimmîleri ber vech-i suhûlet ahz ile mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince menfâlarına irsâle ve muhâlefet ederler ise alâ eyyi hâl hayyen ve meyyiten ahz olunarak icrâ-yı fermân-ı cihân-mutâ'ıma ihtimâm ve dikkat ve hilâfından mübâ'adet eylesen ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin sen dahi müceb-i emr-i şerîfimle amel ve harekete ve icrâ-yı fermân-ı cihân-mutâ'ıma dikkat ve hilâfından mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i Zâ sene 25

Sayfa 26/Hüküm 37

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılardan Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhuya hüküm

Larende vücûhundan bazı mefsedet-pîşe kendü hallerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olmadıklarından mütecâsir oldukları mefsedet ve hîleyi setr dâ'ıyyesiyle Larende ahalisinden ve müfsid makûlesinden Bartuvazoğlu Hacı Hüseyin ve Hasta

Mehmed ve Hacı Musa ve Osman nâm kimesnenin hıdmetkârı İbrahim nâm kimesneleri tahrîk ve iğvâ ile Larendede medfûn mâder-i pâkize-i hazret-i Mevlânâ kuddise sırruhu'l-azîzin tekyesi şeyhi Şeyh Seyyid Osman nâm kâdî mazlûmun üzerine hücum ve katl ile hângâh-ı mezkûrun hâsılâtını ve şeyh-i merkûmun bi'l-cümle emvâl ve eşyâsını zabt ve yağmâya cesâret eyledikleri ve merkûmûnun bu vechile fezâhata cesâretleri Larendede vücûhundan Müderris Sarı Abdurrahman ve Müftî Ömer ve Çardakoğlu Hacı Mustafa ve Mahmud nâm kimesnelerin iğvâ ve tahrîklerine mebnî idüğü ve bu makûle fezâhatin zuhûru şer'-i şerîfin hilâfı ve rızâ-yı şâhânemin mugâyiri olmakdan nâşî merkûm Ömer'in umûr-ı fetvâdan hicriyle Burusa'ya ve Müderris Sarı Abdurrahman'ın Kütahya'ya nefyleriyçün bâ işâret-i şeyhü'l-islâmî ve merkûm Çardakoğlu Hacı Mustafa ve Mahmud'un Kütahya'ya nefyleriyçün başka başka ve hânedân-ı hazret-i Mevlana'ya ihânet ve hilâf-ı rızâ-yı aliyyem katl-i nefse cesâret etmiş olan merkûmûn Bartuvazoğlu Hacı Hüseyin ve Hasta Mehmed ve Hacı Musa ile Hacı Osman'ın hıdmetkârı İbrahim'in dahi tertîb-i cezâları husûsuna irâde-i şâhânem müte'allık olmak hasebiyle merkûmûnun dahi tertîb-i cezâlarına dikkat eylemesi bâbında başka dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Karahisar-ı sâhib a'yânı Mollazâde'ye hitâben bundan akdemce evâmîr-i şerîfem ısdâr ve tesyâr olunmuş ise de merkûmûnun bazı tarafgîrleri olduğu hasebî ve Larendede'nin Karahisar'a ba'diyeti takrîbiyle ber vech-i suhûlet emr-i şerîfimin icrâsı mümkün olamayacağı bi'l-ihitiyâr ma'lûm olan mevâddan ve sen ki mîr-i mûmâ ileyhsin kâtil-i merkûmûnun ber vech-i suhûlet cezâ-yı layıklarının icrâsıyla ser-maktû'larının Dersa'âdetime takdîmine dikkat etmek üze husûs-ı mezbûrun sana ihâlesi irâde-i şâhânem muktezâsından olmakdan nâşî işbu emr-i şerîfimin tarafına vüsûlü dakîka ne yapar isen yapup kat'an ve kâtibeten kimesne tarafına ser-rişte vermeksizin ve bir nev' kîl u kâl tekevvün etmeksizin bir takrîb ile alâ eyyi hâl kâtil-i merkûmûnun icrâ-yı cezâ-yı layıklarıyla ser-maktû'larının der-bâr-ı saltanatıma takdîmine dikkat eylemen fermânım olmağın ve me'mûriyetini şâmil rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde kat'a ve kâtibeten kimesne tarafına ser-rişte vermeksizin ve bir nev' fesâd tekevvün etmeksizin bi-eyyi vech-i kâne merkûmûn Bartuvazoğlu Hacı Hüseyin ve Hasta Mehmed ve Hacı Musa ile Hacı Osman'ın hıdmetkârı İbrahim'in tertîb-i cezâlarıyla ser-maktû'larının Dersa'âdetime takdîmi matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu bâbda iğmâz ve rehâvet veyahud a'zâr-ı beyhûdeden ibâret tahrîrât irsâliyle imrâr-ı vakte rızâ-yı şâhânem olmadığı ma'lûmun oldukda âna göre amel ve harekete dikkat ve hilâfından mücânebet eylemen bâbında.

Sayfa 26/Hüküm 38

Bir sûreti

Kâtil-i merkûmûnun tertîb-i cezâları husûsuna mûmâ ileyh Mollazâde bâ-fermân-ı âlî me'mûr ise de merkûmûnun mahallinde millet-i kesîreleri olduğı ve Karahisar kazâsı Larend'e'ye ba'îd olduğundan suhûlet vechile irâde-i şâhânemin icrâsı mümkün olamayacağından bu emrin husûlû mûmâ ileyh Cabbarzâde'ye ihâle kılınmış idüğü beyânıyla i'lâm-ı hâli müş'ir iktizâsına göre

Sayfa 26/Hüküm 39

Sayda ve Şam vâlisi vezîrim Süleyman Paşa iclâlehuya hüküm

Haleb havâlisinde kâin Korfina Şeyhi dimeğle arîf Ömer ve karındaşı Salih nâm kimesneler öteden berü kendü hâllerinde ırz ve edebleriyle mukayyed olmayup ızrâr-ı ibâdı müceb olur harekâta ve hatta bu esnâda dahi şeyh-i merkûm karındaşı Salih'i Kefr-i Tüccarîn nâm karyeye irsâl ile karye-i mezbûr şeyhi Ubeyd nâm mazlûmı hilâf-ı şer'-i şerîf katl ve emvâl ve eşyâsını zabt ile karındaşı merkûmı maktûl-i merkûmun yerine ik'âd ile karye-i merkûme ahalisi ve fukarâsının perîşânlıklarını muceb olur hâlâta cesâret etmiş olduğu ve başlarına dahi bir takım erâzil ve eşhas cem'îyle ol havâlîde vâkı' kurâ-i sâireyi dahi zabt dâ'îyesine müteşebbis oldukları beyânıyla merkûmânın izâle-i vücûdları ve avanelerinin ol havâlîden tard ve def'leriyle istihsâl-i emn üistirâhat-i fukarâyâ dikkat olunmak bâbında sana ve Haleb mütesellimine ve Antakya a'yânına hitâben evâmîr-i alıyyem sudûrı niyâzında oldukları bu def'a Haleb kâdisının el-Harim nâibiyle Antakya a'yânının der-bâr-ı saltanatıma tevârüd eden ma'rûzâtları mefâhiminden müstebân olduğuna binâen bu makûle ızrâr-ı ibâda mütecâsir olan havanenin def' ve tenkîlleriyle fukarâ-yı ra'ıyyetin vücûh-ı te'addiyâtıdan vikâyeleri irâde-i seniyyem muktezâsından olmakdan nâşî sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin merkûm Korfina Şeyhi Ömer ve karındaşı Salih'in taraflarına kat'a ser-rîşte vermeksizin ve bir nev' kıl u kâl tekevvün etmeksizin merkûmânın ve avanelerinden olup mukaddemâ haklarında fermân-ı cereyânım sudûr etmiş olan delibaşılardan Said ve Topal Ali'nin i'dâm ve izâle-i vücûdlarıyla şerr ve mazarratlarının def'ine ve merkûmlara tebe'ıyyet eden esâfil makûlelerinin dahi tard ve def'leriyle asâyîş-i ibâda dikkat eylemen fermânım olmağın rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mektûmen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde

merkûmların taraflarına kat'a ser-rîşte vermeksizin bir takrîb ile ve i'dâm ve izâle-i vücûdlarına dikkat ve tebe'îyyet eden eşhasın dahi ol havâlîden tard ve def'leriyle te'mîn ve irâde-i hâl-i ibâda mübâderet eylemen irâde-i kâtı'a-i mülûkânem idüğü ve merkûmânın izâle-i vücûdları husûsu Haleb mütesellimine ve Antakya a'yânına dahi diğer sâdır olan evâmir-i aliyyemle iş'âr kılındığı ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve harekete müsâra'at eylemen bâbında.

Evâsıt-ı R sene 26

Sayfa 27/Hüküm 40

Bir sureti

Haleb mütesellimine ve Antakya a'yânına sûret-i emr ü irâde-i aliyyem mûmâ ileyhimâya hikâye olunarak mûmâ ileyhi dahi Şam vâlîsi müşârun ileyhe ma'rûzât irsâliyle muhâbere ederek merkûmânın izâle-i vücûdları ve avanelerinin tard ve def'leri husûsuna dikkat eylemeleriçün başka başka

Sayfa 27/Hüküm 41

Bazı şurût ile ıtlâkiyçün muahharan sâdır olan emr-i âlî kaydı kaleminden defterine kayd etdirilmiştir.

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından hâlâ Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhuya hüküm

Birkaç seneden berü Ereğli kazâsında a'yânlık dâ'iyyesinde olan Bayburdî Deli Hasan eşkiyâ zümresinden olup başına cem' eylediği bir takım avaneleriyle yekdil olarak Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Divleli Abdülhalim zâde Ahmed dâme mecduhunun karındaşı Osman zîde kadruhunun Ereğli'de konağını basup derûnunda olan emvâl ve eşyâsını yağmâ ve gâret ve iyâlini dahi zabt ve konağını ihrâk eylediğinden sonra Divle'de mûmâ ileyh Ahmed'i dahi basup diğer karındaşı İbrahim'i ve kırk nefer ademlerini katl ve sekiz yüz kîselikden mütecâviz ecnâs-ı emti'a ve zehâyir vesâir mâl ve eşyâsını yağmâ ve gâret eylediği ve Niğde sancağı kurb ve civâr olduğundan ahalisine îsâl-i dest-i te'addî eylediğinden başka Kenisehisar karyesinden baruthâne-i âmireme müretteb ve güherçile nakl eden Beğrek aşiretinin iki nefer ihtiyârlarını katl ve i'dâm ve mâllarını yağmâ ve gâret vesâir fukarâsına dahi küllî hasâr ederek perîşâniyetine bâ'is olduğu ve Karapınar ve Aksaray vesâir mahallerin güherçilesini nakl Mutuşlu aşireti fukarâsına dahi îsâl-i zulm ve te'addî eylediğinden

merkûmlar terk-i evtân ederek mahall-i sâireye nakl etmişler ise de yine te‘addîsini kat‘ etmeyip aşîret-i mezkûre üzerine varup urmak dâ‘iyyesinde olduğundan gerek aşîret-i merkûme ve gerek Aksaray ve Niğde sancaklarında vâkı‘ bi’l-cümle ahalisinin merkûmun şerr ve mazarratlarından emniyetleri meslûb olduğu ve bunlardan başka geçen sene bâ fermân-ı âlî ordu-yı hümâyûnuma me’mûr iken sefere gideceğim şâyi‘asıyla fukarâdan hatta külliyyetlü akçe cem‘ ve tecrîm eylediğinden sonra adem-i itâ‘at birle sefere dahi gitmeyüp ihrâk-ı katl-i nüfûs ve hetk-i a‘râz ve gasb-ı emvâle ictisâr eylediği tahkîk-gerde-i şâhânem olduğuna binâen o makûle bâgiyâne harekete cesâret ile emr-i ulî‘l-emre itâ‘at etmeyen merkûmun tertîb-i cezâsıyla sâire ibret kılınması husûsuna irâde-i aliyyem ta‘alluk etmeğle sen ki Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyhsin merkûm Bayburdî Deli Hasan misillü rehîn-i deyn ve fukarâ olan zalemenin katl ve i‘dâmıyla irâde-i ibâd ve âsâyış-i bilâd lâzımeden olmakdan nâşî her ne sûretle olur ise olsun merkûmı ahz ve i‘dâm birle ser-maktû‘ını Deraliyyeme irsâle mübâderet eylemen fermânım olmağın mektûmen ve memhûren işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi sefer-i hümâyûnuma me’mûr iken gitmeyüp katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâle cesâret ile emr-i ulî‘l-emre itâ‘at etmeyen merkûmun tertîb-i cezâsıyla sâire ibret kılınması irâde-i şâhânem muktezâsından olduğu ma‘lûm-ı gayret-melzûmun oldukda vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûmun tarafına kat‘â ser-rîşte vermeksizin ahz ve cezâ-yı lâıyıkını icrâ ile ser-maktû‘ını Dersa‘âdetime irsâle mübâderet ve firârını müceb hareketden tevakkî ve mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i M sene 226

Sayfa 28/Hüküm 42

Varna muhâfızî vezîre hüküm

Bundan akdem Varna muhâfazasıyçün bâ fermân-ı âlî me’mûr kılınan bostâniyân neferâtı bölükbaşılardan Molla nâm bölükbaşı kendü hâlinde olmayup fesâdı mü‘eddî harekâtdan hâlî olmadığı tashîh-i tahkîk olunduğuna binâen merkûmun tertîb-i cezâsıyla sâire ibret kılınmasıyçün sen ki muhâfız-ı müşârun ileyhsin sana hitâben bir kıt‘a emr-i şerîfim ısdârını hâlâ hâssam bostancıbaşı olan (boş) dâme mecduhu bâ-takrîr inhâ etmeğle takrîri mücebince merkûm Molla bölükbaşının i‘dâm ve izâlesine mübâderet eylemen fermânım olmağın hâssaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve memhûren (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi merkûmun i‘dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınması lâzımeden idüğü ma‘lûmun oldukda ol tarafda olan asâkir ve rüfekâsı tarafından bir nev‘

gâile vukû'a gelmeyerek merkûm Molla bölükbaşyı ahz ve tertîb-i cezâsına ikdâm ve mübâderet ve hilâfî hareket zuhûrundan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı R sene 226

Sayfa 28/Hüküm 43

Sekbanbaşy (boş) dâme mecduhuya ve ocakdan ta'yîn olunan (boş) zîde kadruhuya hüküm

Etmekci esnâfından İsmail nâm mefsedet-i hallâk-ı şerî'at-i garrâ ve mugâyir-i rızâ hareketde bulunduğundan ubdetü li's-sâirin Limni cezâresine bâ-mektûb nefy olunmuş ise de esnâ-yı râhda cezâsı tertîb ve emsâlinin terhîni sen ki Sekbanbaşy-i mûmâ ileyhsin bâ takrîr ifâde etmeğle merkûm İsmail esnâ-yı râhda ocakdan ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle cezâsı tertîb olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin merkûmun esnâ-yı râhda cezâ-yı layıkını icrâya mübâderet ve hilâf-ı emr-i şerîfim vaz' u hareketden mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı C sene 226

Sayfa 28/Hüküm 44

Kapudan-ı derya vezîrim Hâfız Ali Paşa iclâlehuya hüküm

Benderkili muhtarı silahşörândan Ali Molla nâm şakînin i'dâm ve izâlesi irâde-i kâtî'a-i şâhânem muktezâsından olduğuna binâen ol bâbda kat'ıyyü'l-müfâd hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla merkûmun i'dâm ve izâlesiyçün hâlâ Kocaili ve Bolu sancakları mutasarrıfı vezîrim düstûr Hüsrev Paşa iclâlehuya bundan çend rûz akdemce fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve tesyâriyla tenbîh kılındığından başka sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin merkûm Ali Molla'yı bahren tazyîk için çend kıt'a sefâyin ta'yîn eylemen husûsu sana dahi bâ buyruldu tenbîh kılınmış ise de bu makûle yağmâ ve fesâda sülûk eden şakînin bir gûn evvel i'dâmıyla gâilesinin def'i lâzıme-i hâlden olduğundan merkûmun bir saat evvel i'dâmı husûsuna ikdâm olunmak te'kîd ve isti'câlini hâvî emr-i âlîşânım ısdârı ve firâr etdirilmek lâzım gelir ise bir dürlü cevâb verilemeyeceği mazmûnunda bu def'a dahi hatt-ı hümayûn-ı mevhibet-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olup merkûmun alâ eyyi hâl bir gûn evvel i'dâm ve izâlesiyçün tekrâr fermân-ı kazâ-cereyânım ısdârıyla müşârun ileyhe tenbîh ve te'kîd kılınmağla sen dahi ta'yîn eylediğin sefâyin kapudanlarına merkûmun kat'â firârına ruhsat vermeyerek ve müşârun ileyh ile muhâbere merâsimine ri'âyet eyleyerek bir saat evvel i'dâm ve izâlesine ikdâm eylemelerini tenbîh ve te'kîde mübâderet eylemen

fermânım olmağın hâssaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve memhûren (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi merkûmun beher hâl i'dâm ve izâlesi kâtı'a-i mülûkânemden olduğu ve diğer emr-i âlişânımla müşârun ileyhe tenbîh ve te'kîd kılındığı ve firârına ruhsat verenler sonra cevâba kâdir olamayacağı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i muharrer merkûmun kat'â firârına ruhsat vermeyerek ve müşârun ileyh ile muhâbere merâsimine ri'âyet eyleyerek merkûmun bir saat evvel i'dâm ve izâlesiyle def'-i gâilesi husûsuna ikdâm ve dikkat eylemelerini ta'yîn eylediğin kapudânân-ı mûmâ ileyhime tenbîh ve te'kîde mübâderet ve hilâf-ı rızâ harekete ruhsatdan tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı C sene 26

Sayfa 29/Hüküm 45

Hâlâ Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Paşa iclâlehuya hüküm

Benderkili vücûhundan ve silahşörândan Ali Molla dimeğle meşhûr şakînin hilâf-ı emr ü rızâ bazı kurâ ve kasabâta itâle-i lisân te'addî ile ahali ve fukarâsına envâ' gûne zulm ve te'addîye ictisâr eylediğine binâen merkûmun i'dâm ve izâlesi bâbında fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr etmiş ise de merkûm fîmâba'd o makûle hareketden keff-i yed ve piyade ve süvari beş yüz nefer asker ile bi'n-nefs ordu-yı hümayûnuma azimet eylemek şartıyla cerâyim-i güzestenin afvı bâbında muahharan sudûr eden emr-i âlişânım mücebince me'mûr istishâbı olduğu asâkir-i merkûme ile derhal hareket eylemesi lâzımeden iken merkûm emr-i âlişânıma adem-i itâ'at birle sefer-i hümayûnuma azîmet etmediğinden mâ'adâ harekât-ı sâbıkasında ısrâr ederek müteveffâ Hacı Ahmed oğlu eserine sülûk ile on sekiz kazânın kasabât ve kurâsına ve ahali ve fukarâsına itâle-i dest-i te'addîye cesâret eylediği ve etrafa bazı mekâtîb-i mefsedet-âmîz tahrîriyle rızâ-cûy-ı devlet-i aliyem sadâkatkârîni dahi i'tiyâd etdiği bağı ve tугyân-eserine da'vet eylediği vâsıl-ı sâmi'a-i hüsrevânem olduğundan başka gönderdiği mektûbları bizzat ta'alluk-ı nazar-ı mülûkânemle melhûz olup bu misillü bağı ve fesâda ictisâr ve fukarâ-yı ra'ıyyet ve sekene-i memleketin bâzde-i (?) huyûl-ı hasâr olmalarına bâ'is ve sebep olan bâğînin i'dâm ve izâlesi ile sâire ibret kılınması nizâm-ı mülkdârîden olduğuna binâen i'dâm ve izâlesine irâde-i seniyyem müte'allık olup ol bâbda kat'ıyyü'l-müfâd hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla merkûmu bahren tazyîk için donanma-yı hümayûnum sefâyininden çend kıt'a sefine ta'yîn kılınmağla vüsûl-i emr-i âlişânımda alâ eyyi hâl merkûmu ahz ve i'dâm ve izâlesiyleistirâhat-i ibâda ikdâm ve müsâra'at eylemen fermânım olmağın hâssaten işbu

fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve memhûren (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûmun beher hâl i'dâm ve izâlesi irâde-i kâtı'a-i mülûkânemden olduğu ve ber minval-i muharrer levâzım-ı i'ânenin icrâsiyçün sefâyın ta'yîn kılındığı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda vüsûl-i fermân-ı âlişânımda ne yapar isen yapup alâ eyyi hâl ber vech-i suhûlet şakî-i merkûm Ali Molla'yı ahz ve tertîb-i cezâsıyla fukarâ-yı ra'ıyyet ve sekene-i memleketin emn üistirâhatlerine ikdâm ve gayret ve hilâf-ı rızâ harekete irâet-i ruhsatdan ve bir nev' gâile hudûsünden begâyet ittikâ ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı C sene 26

Sayfa 29/Hüküm 46

Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Paşa iclâlehuya hüküm

Silahşörândan Benderkili muhtârı Ali Molla dimeğle meşhûr şahsın hilâf-ı rızâ harekete cesâretine binâen i'dâm ve izâlesi bâbında mukaddemâ fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr etmiş ise de merkûm piyade ve süvari beş yüz nefer asker ile bi'n-nefs ordu-yı hümâyûnuma azîmet etmek şartıyla afvı için diğer emr-i âlişânım sâdır olmuşıdi ancak merkûm Ali Molla sefer-i hümâyûnuma azîmet etmediğinden başka on sekiz kazânın ahali ve fukarâsına mugâyir-i rızâ-yı bârî ve münâfî-i irâde-i seniyyem itâle-i dest birle envâ' gûne zulm ve te'addîye ictisâr eylediği bi'l-ihbâr vâsıl-ı sâmi'a-i pâdişâhânem olduğundan merkûmun beher hâl i'dâm ve izâlesiyle te'mîn-i bilâd veistirâhat-i ibâda ikdâm olunmasına irâde-i şâhânem ta'alluk idüp ol bâbda kat'ıyyü'l-müfâd hatt-ı hümâyûn-ı mevhibet-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olduğuna binâen merkûmun i'dâm ve izâlesi bâbında sen ki vezîr-i müşârun ileysin sana hitâben çend rûz akdemce fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve hâlâ kapudan-ı derya vezîrim düstûr Hafız Ali Paşa iclâlehuya dahi merkûmu bahren tazyîk eylemek üzre donanma-yı hümâyûnum sefâyininden çend kıt'a sefâyın ta'yîn eylemesi husûsu bâ fermân-ı âlî tenbîh kılındığından müşârun ileyh dahi çend kıt'a sefâyın ta'yîniyle merkûmı tazyîk etdireceği âşikâr olup ancak bu makûle bagy ve fesâda ictisâr eden şakînin bir gûn evvel i'dâm ve izâlesiyleistirâhat-i ibâda ikdâm olunması lâzıme-i hâlden olduğundan bir gûn evvel i'dâmiyçün isti'câli hâvî tekrâr emr-i âlişânım ısdârıyla te'kîd kılınması ve firâr etdirilmek lâzım gelir ise bir dürlü cevâb verilemeyeceği mazmûnunda bu def'a dahi hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mehâbet-rîz-i sudûr olmağla vüsûl-i emr-i âlişânımda ne yapar isen yapup merkûmu alâ eyyi hâl ahz ve i'dâmıyla fukarâ-yı ra'ıyyetin emn üistirâhatlerine ikdâm ve müsâra'at eylemen fermânım olmağın te'kîden

ve isti'câlen hâssaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve memhûren (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi merkûmun beher hâl i'dâmı irâde-i kâtı'a-i cihândârânem muktezâsından olduğu ve bahren dahi tazyîk eylemek üzre ta'yîn kılınmış olan sefâyın kapudanlarına tenbîh ve te'kîd eylemesiçün derya kapudanı müşârun ileyhe dahi emr-i şerîfimle tekrâr tenbîh kılındığı ve merkûmun firârı husûsuna her kim ruhsat verir ise bir vechile cevâba kâdir olmayacağı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda muktezâ-yı me'mûriyetin üzre ne yapar isen yapup merkûmu alâ eyyi hâl ahz ve i'dâmı husûsuna ikdâm ve gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ ber-takrîb firârına irâet-i ruhsatdan ve bir nev' gâile hudûsünden tevakkî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı C sene 226

Sayfa 30/Hüküm 47

Hâlâ Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehuya hüküm

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin me'mûr-ı i'dâmı olduğun Benderkili a'yânı Ali Molla aleyhine i'mâl olunmak üzre gönderilen furunların keyfiyâtına ve yedişer ve beşer çapında külliyyetlü gülle ve cebehâne irsâl olunması husûsuna dâir tarafından bu def'a der-bâr-ı saltanatıma tevârüd eden ma'rûzâtın mübârek rikâb-ı kamertâb-ı mülûkâneme arz ve telhîs olundukda şakî-i merkûme kat'an ve kâtibeten emân ve zemân verilmeyüp alâ eyyi hâl i'dâm ve izâlesiyle itmâm-ı kârına müsâra'at olunması mazmûnunda hatt-ı hümayûn-ı celâdet-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmakdan nâşî derakab yüz kantar barut-ı siyah ve çapına göre beşer yüz kile tertîb ve gümrük emîni ma'rifetiyle İznikmid iskelesine sevk olunmak üzre Deraliyyemden sefâyine tahmîlen ol tarafa gönderilmek üzre olmak hasebiyle sen dahi mecbûl ve meftûr olduğun gayret-i zâtiye ve hamîyyet-i fitriyyen lâzımesince bu bâbda lâzım gelen tedâbîr ve ârânın icrâsına ve etrâf ve eknâfda muktezî olanların me'mûr ve ta'yînleriyle fukarâ-yı ra'îyyete bir nev' zulm ve hasâr vukû'a gelmeksizin ve şakî-i merkûmun takviye-i iktidârını müceb hareketin kat' ve kesrine ve ber-takrîb firâr etdirilmemesine ziyâde ihtimâm ve dikkat ederek ne vechile ve ne tarîkle olur ise olsun şakî-i merkûmun bi eyyi vech-i kâne serî'an i'dâm ve izâlesine ve bu bâbda bî-cürm makûlelerine bir vakitde azv-ı töhmet ve kabâhat isnâdıyla kimesne tarafından suâl ve cevâb olunmayacağını ve ancak şakî-i merkûmun ser-maktû'ı matlûb idüğünü ve fukarâ-yı ra'îyyetden cebren ve kerhen şakî-i merkûma tebe'îyyet eden aceze makûlelerine her hâlde te'mîn ve istimâlet vererek şakî-i merkûmdan kat'-ı rişte-i tebe'îyyet eylemelerini

lâzım gelenlere i'lân ve işâ'aya dikkat ederek icrâ-yı irâde-i mülûkâneme müsâra'at eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ber vech-i ta'cîl ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûm havene-i sâireye makîs olmayup i'dâmı vakti çokdan geçmiş vâcibü'l-izâle mazarr-ı ibâd bir şakî olmakdan nâşî hâin-i merkûm hakkında ecvâb-ı afv ve şefâ'at mesdûd olarak i'dâm ve izâlesi irâde-i hümayûnum muktezâsından idüğünü ve fukarâ-yı ra'ıyyetden cebren ve kerhen şakî-i merkûma tebe'ıyyet eden aceze makûlesine suâl ve cevâb olunmayup ancak şakî-i merkûmun ser-maktû'ı matlûb idüğünü lâzım gelenlere işâ'aya ve tedâbîr-i lâyıkanın i'mâl ve icrâsına dikkat ve şakî-i merkûmun ber-takrîb firârına ve esâfil ve havane makûlelerinin kendüye luhûk ve tebe'ıyyet etmelerine kat'â ruhsat vermeyerek ne vechile ve ne tarikle olur ise olsun bir ân akdem ve bir dakîka mukaddem şakî-i merkûmun itmâm-ı kârına dikkat ederek ser-maktû'ının der-bâr-ı saltanatıma irsâliyle ol havâlîden def'-i şürûr ve mefâsidine ziyâde sa'y ve gayret eylemen irâde-i kâtı'a-i şâhânem muktezâsından idüğü ve bu bâbda iğmâz ve rehâvet ve tekâsül ve betâet misillü vaz' u harekete bir vechile rızâ-yı alıyyem olmadığı ma'lûmun oldukda âna göre harekete ve icrâ-yı irâde-i hümayûnuma dikkat ve iğmâz ve rehâvetden ziyâde hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı B sene 226

Sayfa 30/Hüküm 48

Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehuya ve Benderkili kazâsı nâibine Benderkili havalisinde vâkı' kazâların kuzzât ve nüvvâbına ve a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı ahâlî ve iş erlerine hüküm

Mazârr-ı ibâd sâ'î-i fi'l-arz-ı bi'l-fesâd olan Ali Molla didikleri hâinin i'dâm ve izâle-i vücûd-ı habâset-âlûdıyla şerr ve mazarratından ol havâlînin istihlâsı irâde-i kâtı'a-i seniyyem muktezâsından idüğünden şakî-i merkûmun bi'eyyi vech-i kâne izâle-i vücûduna dikkat eylemen husûsu sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bi'd-defe'ât sâdır olan evâmîr-i alıyyemle sana tenbîh ve iş'âr kılındığından mâ'adâ çend rûz akdemce dahi te'kîd ve isti'câl kılınmışidi şakî-i merkûm havane-i sâireye makîs olmayup muzırru'n-nâs vâcibü'l-izâle bir şakî olmakdan nâşî bundan sonra merkûmun hakkında olup afv ve şefâ'at bi'l-küllîye mesdûd olduğundan ol havâlîde lâzım gelenleri teslît birle bulunduğu mahalden serî'an bi'n-nefs hareket ve şakî-i merkûmun üzerine hamle ve iktihâm ve i'dâm ve izâle-i vücûduna ikdâm ve sa'y-i mâlâ-keâm ederek ne vechile ve ne tarikle olur ise olsun bir ân akdem ve bir dakîka mukaddem merkûmun ikdâm-ı

kâriyle gâilesinin def'ine irâde-i hümâyûnum müte'allık olup ol bâbda kat'ıyyü'l-müfâd hatt-ı hümâyûn-ı mevhibet-makrûn-ı şâhânem celâdet-rîz-i sudûr olmuş ve merkûmun aleyhine i'mâl için bundan akdemce tarafından matlûb kılınan barut-ı siyah ve ma'lûmu'l-mikdâr güllerle dahi bahren İznikmid tarafına gönderilmiş olmak hasebiyle işbu emr-i âlişânımın tarafına vüsûlü ânda zinhâr imrâr-ı vakt etmeyüp derakab mükemmel dâiren halkıyla hareket ve lâzım gelenleri dahi asâkir ile şakî-i merkûmun üzerine sevk ve teslîl ederek sen dahi merkûmun üzerine varup hasr ve tazyîk ederek bir gûn evvel merkûmun i'dâm ve izâlesine ve şakî-i merkûm muzırr ve hâin olduğuna binâen i'dâm ve izâlesine bakılması cümleye vâcibe-i zimmet idüğünü ve matlûb-ı hümâyûnum olan ancak şakî-i merkûmun ser-maktû'ı olup merkûmun kemâl-i zulm ve te'addisine mebnî ırz ve mâlını şakî-i merkûmun şerr ve mefâsidinden muhâfaza zımnında bi'z-zarûr şakî-i merkûma mûmâşât eden zu'afâ makûlesi kat'an ve kâtibeten bir vakitte mes'ûl olmamak emr ü irâde-i hümâyûnum muktezâsından olmağla o makûlelere vakten mine'l-evkât kimesne tarafından suâl ve cevâb olunmayacağından o hâlde müsterîh ve mutmaînü'l-kulûb olarak şakî-i merkûmun izâle-i vücûduna cümlesinin ikdâm eylemelerini ve şakî-i merkûm magzûb-ı pâdişâhânem olduğundan bundan sonra afv ve itlâk bir vechile tecvîz olunmayacağından başka merkûmun afvı dâ'iyyesine teşebbüs edenler dahi vehâmet ve nedâmetini müşâhede edeceklerini lâzım gelenlere etrâfiyla i'lân ve işâ'a ederek ve merkûmun ber-takrîb mahall-i ahara firârına ve kimesne tarafından imdâd ve i'âne olunmasına kat'ân ve kâtibeten ruhsat vermeyerek hemen merkûmun üzerine hamle ve hücûm ve hasr ve tazyîk ile bir ân akdem ve bir dakîka mukaddem merkûmun mücâzât-ı lâıykasının icrâsıyla şerr ve mefâsidinden ol havâlînin tasfiye ve tathîrine müsâra'at eylemen fermânım olmağın te'kid-i me'mûriyetini ve hareket ve azîmetini şâmil rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfım ısdâr ve ber vech-i ta'cîlile irsâl olunmuşdur imdi bu husûs mevâdd-ı uhrâya ve şakî-i merkûmun havane-i sâireye bir vechile makîs olmayup mazarr-ı ibâd olduğundan izâlesine dikkat cümleye vâcib idüğü âşikâr ve merkûm magzûb-ı pâdişâhânem olduğundan hakkında ecvâb-ı afv ve merâhim mesdûd olduğunu ve merkûm ezlem-i halk olmak hasebiyle merkûmun kemâl-i zulm ve te'addisinden ırz ve hayatını muhâfaza zımnında mûmâşât üzre olan zu'afâ gürûhı olduğuna binâen o makûlelere bir vakitte suâl ve cevâb olunmayup ancak şakî-i merkûmun ser-maktû'ı matlûb idüğü bedîhî ve bedîdâr olduğunu ol havâlîde lâzım gelenlere i'lân ve işâ'a ederek o makûle mûmâşât üzre olanları berüye celb ile şakî-i merkûmun aleyhine i'mâl ve iktizâ edenleri dahi merkûmun üzerine sevk ve teslîl ve sen dahi mikdâr-ı kifâye asâkir ve dâiren

halkıyla şakî-i merkûmun üzerine varup hasr ve tazyîk ile ne vechile olur ise olsun bir ân akdem mücâzât-ı lâıykasının icrâsına ve bir tarafa firârına ve kimesne tarafından bir gûne imdâd ve i'âne vukû'ına ruhsat vermeyerek ve kendüye göz açdırmayarak üzerine hücum ve ihtihâm olunarak def'-i şürûr ve mefâsidiyle icrâ-yı irâde-i hümayûn ve fermân-ı cihân-mutâ'ıma dikkat eylemen irâde-i kâtı'a-i seniyyem muktezâsından idüğü ve iğmâz ve rehâvet ve zuhûl ve gaflet vukû'ına ve bu vesîle ile zât-ı hilâfet-meâbıma tevdî' kılınan fukarâ-yı ra'ıyyet ve aceze-i memlekete ve zu'afâ gürûhuna tarafından ve etbâ'ın câniblerinden vesâir kesân taraflarından azv-ı töhmet ve isnâd-ı kabâhat olunarak tekdîr ve tecrîm olunmalarına ve bir nev' zulm ve hasâr vukû'ına kat'ân ve kâtibeten rızâ-yı hümayûnum olduğı ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve harekete ve icrâ-yı irâde-i hümayûnuma ve serî'an hareket ve azîmetini Deralıyyeme tahrîre dikkat ve hilâfindan mücânebet eylesen ve siz ki mevlânâ ve a'yân ve vücûh vesâir mûmâ ileyhimsiz mazmûn-ı emr ü irâde-i şâhânemi ve merkûm mazarr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd olduğundan bunun i'dâm ve izâlesi cümleye vâcibe-i zimmet idüğünü ve zarûrî merkûma mûmâşât üzre olan zu'afâ vesâir kesâna bir vakitte suâl ve cevâb olunmayup ancak şakî-i merkûmun izâle-i vücûdı matlûb olduğunu ve merkûm magzûb-ı pâdişâhânem olduğundan afvı muhâlâtıdan idüğünü bilüp siz dahi her halde müşârun ileyhın emr ve re'yine ve emr ve tenbîhine mütâba'at ederek şakî-i merkûmun üzerine varup bi'l-muhâbere i'dâm ve izâle-i vücûduyla itmâm-ı kârîne ve bu vechile mazhar-ı id'ıyye-i fukarâ ve icrâ-yı fermân-ı cihân-mutâ'ıma dikkat ve hilâfindan mücânebet eylemeniz bâbında.

Evâhir-i B sene 26

Sayfa 32/Hüküm 49

İşbu emr-i âlî battâlde hıfz olunup kaydının terkîn olunması şifâhen fermân buyrulmağla mucebince kaydı terkîn olunup emri battâlde hıfz olunmuştur

Fî 11 Zâ sene 226

Hâlâ Kütahya mütesellimi el-Hâcc Abdurrahman zîde mecduhuya hüküm

Kapucibaşılardan Bilecik voyvodası Kalyoncu Ali emr-i âlişânımla sefer-i hümayûnuma me'mûr ve ta'yîn kılınup bi'd-defe'ât isti'câl kılınmışiken merkûm adem-i itâ'at birle azîmet etmeyüp gazâ ve cihâd umûmen ehl-i îmâna farz-ı ayn olarak bu bâbda sür'at-i mutâva'at farîza-i zimmeti iken bu vechile farîza-i cihâdı ihyâda ve emr-i cihâd-ı zâ'imi icrâda tekâsül ve bâgiyâne harekâta ibtidâr mugâyir-i rızâullah fukarâ-yı

ra'ıyyete envâ' zulm ve te'addiye ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâle tecasür eylediğinden başka bundan akdemce dergâh-ı âlî kapucibaşlarından İnegöllü Numan Bey üzerine bölükbaşlarından Sarıcaoğlu'nu ta'yîn ile çiftliği üzerine hücum ve emvâl ve eşyâsını gasb u gâret ve mevcûd olan nüfûs-ı zekiyyeyi katl ve ihlâke cesâret ve muahharan dahi semt ve civârında kârbânı gâret idüp otuz nefer mikdârı âdemleri ihlâk eylemiş merkûmun i'dâm ve izâlesiyle te'mîn-i bilâd ve âsâyiş-i fukarâyâ dikkat lâzıme-i mülkdârîden olduğuna mebnî i'dâm ve izâlesine irâde-i kâtı'a-i mülûkânem müte'allık olup ancak vakt-i sefer olmak mülâbesesiyle alenen merkûmun i'dâmı mâddesiyle iştigâl olunacak mevsim olmadığından ber vech-i hafî suhûletle i'dâm ve izâlesi ve hânesinde veyahud bir mahalle azîmetinden haberdâr olmaksızın ber vech-i suhulet katl ve ihlâki ile ser-maktû'ının der-bâr-ı saltanatıma irsâli fermânım olmağın mektûmen ve mahfiyen işbu emr-i âlişânım ısdâr ile irsâl olunmuşdur imdi ber vech-i muharrer merkûme kat'an ve kâtibeten ser-rişte verilmeyerek i'mâl-i tedâbîr-i lâyika ile hafice ber vech-i suhûlet hânesinde veyahud bir mahalle hîn-i azîmetinde göz açdırmayarak ve bir gûne gâile hudûs etdirmeyerek suhûletle i'dâm ve izâlesiyle ser-maktû'ının Dersa'âdetime irsâline mübâderet eylemen hasren ve kasren senden matlûb-ı şâhânem idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve hareket birle icrâ-yı irâde-i kâtı'a-i mülûkâneme sür'at ve bu vechile bir hıdmet ibrâzına gayret eylemen bâbında.

Evâsıt-ı Zâ sene 225

Sayfa 32/Hüküm 50

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Mir Süleyman dâme mecduhuya hüküm

Doğanhisarlı Hayta Ahmed dimeğle meşhûr kimesne kendü hâlinde olmayup bundan akdem Kırılı kazâsını basup a'yânı Hacı Ahmedzâde Mehmed'i kazâ-i mezbûrdan ihrâc ve bi'l-cümle emvâl ve eşyâsını yağmâ ve hânesini dahi ihrâk eylediğinden başka kazâ-i mezbûr ahalisinden otuz altı nefer kimesnelerin dahi emvâl ve eşyâlarını gasb ve gâret ve bunlardan mâ'adâ katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz ederek ahaliden bir def'a kırk dört buçuk ve bir def'a yirmi ve bir def'a on dokuz kîse akçe bi-gayr-i hakk cebren ve kahren tahsîl eylediği mukaddemâ bâ arz ve mahzar inhâ olunduğuna binâen merkûm Hayta Ahmed Karaman eyaletinde bulunduğu mahalde ahz ve dîvân-ı Karaman'a ihzâr ve kazâ-i mezbûr ahalisinden ta'yîn-i madde ve iddi'â-yı hukûk edenlerin vekilleriyle yegân yegân hesâbı rû'yet ve zimmetinde şer'an sâbit ve mütehakkık olan hukûk-ı fukarâ her ne ise tamâmen tahsîl ve ashâbına red ve teslîm

birle ihkâk-ı hakk olunmasıyçün Karaman vâlisine hitâben mukaddem ve muahhar bi'd-
defe'ât evâmir-i şerîfem ısdâr olunmuşiken merkûmun adem-i itâ'atinden nâşî icrâ-yı
hakk mümkün olamadığından başka merkûm Hayta Ahmed sene-i mâziyede bin nefer
asker ile ordu-yı hümâyûnuma me'mûr iken gitmeyüp bâşına haşerât cem'iyile
karyelerini basup bir ve iki ademlerini katl ve gâh dağlarının tarîkini kat' ile odun ve tuz
getirenlerin merkeb ve arabalarını ahz ve Kaya ve Ilımak karyelerini basup hatta vâfir
emvâl ve eşyâlarını yağmâ ve gâret ve kurâ-i sâirede dahi yirmi beş nefer kesânı tüfenk
kurşunuyla darb ve helâk eylediği Ilgın ve Karaağaç ve Kırili ve Beğşehir ve Yalvaç
kazâlarından vârid olan i'lâmât ve mahâzir mefâhiminden müstebân olmakdan nâşî
merkûmun bu vechile hilâf-ı rızâ-yı bârî katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz ve gasb-ı emvâle
ictisârı muvâfık-ı nefsü'l-emr olduğu takdîrde mücâzât-ı meşrû'asının icrâsı lâzım
gelmek hasebiyle sen ki mîr-i mûmâ ileyhsin merkûmun tarafına kat'â ser-rîşte
vermeksizin ahz ve icrâ-yı mücâzât-ı meşrû'asıyla ser-maktû'ını Deraliyyeme irsâl
eylemen fermânım olmağın hâssaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve mektûmen
ve memhûren ile irsâl olunmuştur imdi bu makûle fermân-ı âlişânıma itâ'at etmeyüp
kat'-ı tarîk ve gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz edenlerin icrâ-yı mücâzât-ı
lâyıkalarıyla sâire ibret kılınması lâzımeden olduğu ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun
oldukda vâkı' olan muvâfık-ı nefsü'l-emr olduğu hâlde merkûmun tarafına ser-rîşte
verilmeyerek ve bir gâile hudûs etmeyerek merkûm Hayta Ahmed'in bir tarîk suhûletle
ahz ve i'dâmıyla ser-maktû'ını Deraliyyeme irsâle mübâderet ve hilâf-ı rızâ bir nev'
gâile hudûsünden hazer ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı S sene 226

Sayfa 33/Hüküm 51

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından Sultaniye kal'ası dizdârı ve Bahr-ı sefid
boğazı muhafızı Hüseyin dâme mecduhuya hüküm

Dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından sâbıkâ Gümüşhane emîni Hacı Mustafa
bundan akdem İstanköy cezîresine nefy ü iclâ olunmuş ise de merkûm menfâsına
gitmeyüp nâ-mizâc olduğu beyânıyla elyevm Boğaz'da ârâm üzre olduğu vâsıl-ı sâmi'a-
i şehriyârânem olup merkûm muhrik makûlesinden lâzımü'l-izâle olmak hasebiyle
mesmûmen veya mahnûken i'dâm ve izâlesi husûsuna irâde-i seniyyem müte'allık olup
ol bâbda emr-i hümâyûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla vüsûl-i emr-i âlişânımda merkûm
vesâire kat'a ve kâtibeten ser-rîşte verilmeyerek ber vech-i suhûlet ya mahnûken
veyahud mesmûmen i'dâm ve izâlesine ve ol tarafda tevakkufu nâ-mizâclığından

olduğu serd ve beyân etmiş olmağla ecel-i müsemmâsıyla fevt olmuş sûretiyle techîz ve tekfîn idüp ser-maktû'ı gönderilmeyerek hemen mekâbire defniyle icrâ-yı irâde-i şâhâneme müsâra'at eylemen fermânım olmağın mektûmen ve mahfiyen rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve memhûren ile irsâl olunmuştur imdi merkûmun izâlesi husûsuna kat'a kimesne vâkıf olmayarak mesmûmen veyahud mahnûken i'dâm ve izâlesiyle nâ-mizâc olduğundan ecel-i müsemmâsıyla fevt olmuş idüğünü beyân ederek techîz ve tekfîn ve mekâbire defniyle icrâ-yı irâde-i şâhâneme sür'at eylesin şöyle ki i'dâm ve izâlesi şuyû'unda mehâzîr-i adîde derkâr olduğundan hulûl-i ecel-i mev'ûduyla fevt olmuş sûretiyle i'dâmına dikkat eylemen matlûb-ı mülûkânem idüğü ma'lûmun oldukda âna göre hareket birle ber vech-i suhûlet mesmûmen veya mahnûken i'dâmıyla ecel-i müsemmâsıyla fevt olduğunu beyân bu bâbda hiç ferde ser-rişte verilmemesine begâyet dikkat ve i'dâm olunduğunu dahi ber vech-i hafî iş'âra mübâderet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i Ş sene 225

Sayfa 33/Hüküm 52

İşbu kayd bâ fermân-ı âlî terkîn olunup ifâde-i hâli müş'ir sâdır olan emr-i âlî kalemde mahfûz mektûm defterinde mukayyedir

Fî evâhir-i Câ sene 27

Terkîn

Ankara sancağı mutasarrıfı vezîrim Abdurrahman Paşa iclâlehuya hüküm

Ankara sancağında vâkı' Yabanabad voyvodası Emir Süleyman ve Kôr Hacı nâm kimesne ezleme gürûhundan olup bir müddetden berü mürûr ve ubûr eden ebnâ-i sebîle ve kazâ-i mezbûrun ahali ve fukarâsına bilâ müceb envâ' mezâlim ve te'addiyâta ve gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz misillü harekâta ibtidâr ve bundan mâ'adâ merkûmân livâ-i mezbûrdan bâ evâmîr-i aliyye matlûb olan mübâya'a ve emvâl-i mîriyeyi kazâ-i mezbûr fukarâsından tahsîl idüp zimmetlerinde terâküm etmiş ve ahali-i fukarânın tekrâr edâya kudret ve tahammülleri kalmamış olduğundan ahâlî-i mezbûre terk-i evtâna yüz tutmuş olduklarından başka merkûmân Viranşehir sancağında Hamamlı karyesinde müteveffâ Hacı Ahmed oğullarının iyâl ve kerîmelerini ve emvâl ve eşyâsını cebren ve kahren ahz ve kazâ-i mezbûra nakl ve celb etmiş oldukları mukaddemce tarafından vârid olan tahrîrât ve i'lâm ve mahzarda tahrîr ve iş'âr kılınmışidi merkûmânın hâl ü hareketleri minvâl-i muharrer üzre olduğundan başka

merkûmlar mukaddemce Gerede kazâsına tâbi‘ ba‘zı kurâ ahalisi ücretiyle hatab ve şa‘îr ve dakîk nakliyle me‘lûf olduklarından esnâ-yı râhda merkûmların önlerine çıkup eşyâ nakl eyledikleri hayvânâtını cebren ahz ve gasb ve bu vechile kat‘-ı tarîk ve gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûsa ictisâr eyledikleri bu def‘a Bolu kâimmakâmı Bolu ve Gerede kazâlarından vârid olan tahrîrât ve i‘lâmât mefâhiminden müstebân olup bu makûle hilâf-ı rızâ-yı âlî gasb-ı emvâl ve hetk-i a‘râz ve katl-i nüfûsa ictisâr eden şekâvetkârların icrâ-yı mücâzât-ı meşrû‘alarıyla sâire ibret kılınması husûsuna irâde-i şâhânem ta‘alluk etmeğle sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin merkûmân Emir Süleyman ve Kôr Hacı nâm şakîleri bir nev‘ gâile vukû‘a gelmeyerek ahz ve mücâzât-ı meşrû‘alarını icrâ ile ser-maktû‘larını Deraliyyeme irsâle mübâderet eylemen fermânım olmağın hâssaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve memhûren ile irsâl olunmuştur imdi merkûmânın mücâzât-ı meşrû‘alarının icrâsıyla sâire ibret kılınmaları nizâm-ı mülkdârîden olduğı ma‘lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda kat‘â merkûmân tarafına ser-rişte verilmeyerek ve bir gûne gâile hudûs etmeyerek merkûmân Emir Süleyman ve Kôr Hacı nâm şakîleri ahz ve icrâ-yı mücâzât-ı meşrû‘alarıyla ser-maktû‘larını Deraliyyeme irsâle müsâra‘at ve hilâf-ı emr ü rızâ hareket vukû‘undan tevakkî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâil-i Câ sene 26

Sayfa 34/Hüküm 53

Beğşehirli sancağı mutasarrıfı vezîrim Osman Paşa iclalehuya hüküm

Doğanhisarlı Hayta Ahmed bundan akdem Kırili kazâsını basup a‘yânı Hacı Ahmedzâde Mehmed’in vesâir otuz altı nefer kimesnelerin emvâl ve eşyâlarını yağmâ ve gâret eylediğinden başka katl-i nüfûs ve hetk-i a‘râz ederek ahaliden hatta vâfir akçe tahsîl etmiş olduğuna binâen merkûm bulunduğu mahalde ahz ve dîvân-ı Karaman’a ihzâr ve ahaliden ta‘yîn-i madde ve iddi‘â-yı hukûk edenlerin vekîlleriyle yegân yegân hesâbları ru‘yet ve zimmetinde zuhûr eden hukûk-ı fukarâ her ne ise tamâmen tahsîl ve ashâbına red ve teslîm birle ihkâk-ı hakk olunmak için mukaddemâ emr-i şerîfim sâdir olmuş iken merkûm adem-i itâ‘at birle icrâ-yı hakk mümkün olmadığından mâ‘adâ sene-i mâziyede bin nefer asker ile ordu-yı hümâyûnuma me‘mûr iken gitmeyüp başına haşerât cem‘iyle karyelerini basup tüfenk endahla âdemlerini katl ve dağlarının tarîklerini kat‘ ve bu vechile zulm ve te‘addîsinin nihâyeti olmayup ahvâlleri diğerkûn olmağın bundan akdem bâ i‘lâm ve mahzar inhâ olunmakdan nâşî merkûm Hayta Ahmed’in icrâ-yı mücâzât-ı meşrû‘asıyla ser-maktû‘ının Deraliyyeme irsâliychûn hâlâ

Bozok sancağı mutasarrıfı Cabbarzâde Mîr Süleyman dâme mecduhuya bundan akdem fermân-ı kazâ-cereyânım ısdârıyla tenbîh ve te'kîd kılınmış ise de şakî-i merkûmun ber minvâl-i muharrer zulm ve te'addisinden bahisle i'dâm ve izâlesiyle fukarâ-yı ra'yyetin emn ü istirâhatleri husûsu ahalinin mahzar ile bu def'a vârid olan tahrîrâtında derc ve tastîr olunmuş olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bir nev' gâile hudûs etmeyerek merkûm Hayta Ahmed'i ahz ve icrâ-yı mücâzât-ı meşrû'asıyla ser-maktû'ını Deraliyyeme irsâle mübâderet eylemen fermânım olmağın hassaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve mektûmen ve memhûren ile irsâl olunmuşdur imdi bu makûle fermân-ı âlîşânıma adem-i itâ'at birle kat'-ı tarîk ve gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râz edenlerin icrâ-yı mücâzât-ı lâıykasıyla sâire ibret kılınması lâzımeden idüğü ve merkûmun i'dâm ve izâlesiyçün Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyhe diğêr emr-i âlîşânım ısdârına tenbîh ve te'kîd kılındığı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda bir nev' gâile hudûs etmeyerek merkûm Hayta Ahmed'in bir tarîk-i suhûletle i'dâm ve izâlesiyle ser-maktû'ını Deraliyyeme irsâle mübâderet ve hilâf-ı rızâ bir gûne gâile hudûsünden begâyet ittikâ ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâil-i Câ sene 26

Sayfa 34/Hüküm 54

Merkûm Hüseyin'in itlâkiyçün evâsıt-ı Câ sene 227 tarihinde emri yazılıp kalemde mektûm defterinde mukayyedir.

Beğşehri sancağı mutasarrıfı vezîrim Osman Paşa iclâlehuya ve hâssa silahşörlерimden Bozkır ma'deni emîni Ali zîde mecduhuya hüküm Bozkır kazâsı civârında vâkı' Seydişehri kazâsı kurâsından Akçalar nâm karye sâkinlerinden ve eşkiyâ gürûhundan bir iki seneden berü ber-takrîb kazâ-i mezbûra a'yân olan Hüseyin nâm şahs kendü hâlinde olmayup ahali ve fukarâya zulm ve te'addîsinin nihâyeti olmadığı ve kazâ-i mezbûre tâbi' Karaviran nâm karye hânedânından Karabeyzâde Hasan Bey nâm mazlûmı şakî-i merkûm tarafından adem ta'yîniyle hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi gayr-ı hakk leylen katl ve bi'l-cümle emvâl ve eşyâsını cebren ve kahren zabt eylediğinden başka yine karye-i mezbûrede nâibü's-şer' olan Halil Efendi dimeğle meşhûr mazlûmı dahi merkûm Hasan Bey'i sen katl eyledin diyü bi gayr-ı hakk katl ve i'dâm ve ânın dahi cümle emvâl ve eşyâsını zabt eylediği ve on seneden berü etrâf-ı erba'ası serseri geşt ü güzâr ile ma'den-i hümayûnun ta'tiline bâ'is olan Altıparmak nâm şakînin karındaşı İbrahim ve yine kazâ-i mezbûr kurâsından

Akkilisa nâm karye sâkinlerinden zümre-i mütegalibeden katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ile me'lûf Ömer Seydi nâm şakîleri yanına celb ile Akkilisa karyesi sâkinlerinden zükûr ve inâs birkaç nefer kimesneleri dahi bi gayr-ı hakk katl ve bu vechile zulm ve te'addîsinin nihâyeti olmayup fukarâ-yı ra'ıyyet ve sekene-i memleketin emn ü râhatları meslûb olduğundan hıdmet-i lâzımelerini edâ edemeyüp ma'den-i hümâyûnun ta'tiline bâ'is bir keyfiyet idüğü sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bu def'a tevârüd eden i'lâm ve mahzarı musaddak tahrîrâtın meâlinden müstebân olup bu makûle katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ile me'lûf olan bâğînin icrâ-yı mücâzât-ı meşrû'asıyla sâire ibret kılınması nizâm-ı mülkdârîden olduğuna binâen merkûm Hüseyin'in icrâ-yı mücâzât-ı meşrû'ası husûsuna irâde-i seniyyem ta'alluk etmeğle siz ki vezîr-i müşâr ve ma'den emîni mûmâ ileyhimâsız merkûm tarafına kat'â ser-rîşte verilmeyerek ve bir nev' gâile vukû'a gelmeyerek ahz ve mücâzât-ı meşrû'asının icrâsına müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın hâssaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve memhûren ve mektûmen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi bu makûle bâğiyâne harekete cesâret ile katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl eden şakînin icrâ-yı mücâzât-ı meşrû'asıyla sâire ibret kılınması irâde-i pâdişâhânem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda merkûm Hüseyin'in kat'â tarafına ser-rîşte verilmeyerek ve bir gûne gâile hudûs etmeyerek ahz ve icrâ-yı mücâzât-ı meşrû'asına dikkat ve hilâf-ı fermân ve münâfi-i rızâ bir nev' gâile hudûsünden gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı Câ sene 26

Sayfa 35/Hüküm 55

Sivas vâlisî olup sefer-i hümâyûnuma me'mûr vezîrim Celaleddin Paşa iclâlehuya hüküm

Bekirlili avanesinden Karlovalı Demircioğlu Mehmed nâm şekâvet-pîşeyi îcâb ve müceb-i nezâreti aklâmından Karlova nâm mahalle itâle-i dest-i te'addî ve tasalluta ictisâr eylediği ve şakî-i merkûm tarafından mûmâşât ve mu'âvenet vukû'a geldiği vâsıl-ı sâmi'a-i pâdişâhânem olup bu makûle kazâ ve nevâhiye tasallut ve ahali ve fukarâsına te'addîye cesâret eden şekâvetkârların def' ve izâlesiyle tathîr-i bilâd ve te'mîn-i ibâda dikkat lâzıme-i mülkdârîden olduğuna binâen merkûmun i'dâmı husûsuna irâde-i şâhânem ta'alluk etmeğle ne vechile ve ne tarîk ile olur ise olsun merkûmı alâ eyyi hâl ahz ve tertîb-i cezâsıyla ser-maktû'ını Deraliyyeme irsâle mübâderet eylemen fermânım olmağın hâssaten işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve mektûmen ve memhûren ile irsâl olunmuşdur imdi merkûmun beher hâl ahz ve i'dâm

olunması irâde-i kâtı'a-i şâhânem muktezâsından olduğu ve merkûm firâr etdirilmek veyahud rehâvet olunmak veya ricâ ve şefâ'ate teşebbüs kılınmak lâzım gelir ise bir vechile cevâba kâdir olamayup hakkında vahîmü'n-netice olacağı muhakkak idüğü ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda vüsûl-i emr-i âlişânımda ne vechile ve ne tarîkle olur ise olsun bir nev' gâile hudûs etdirmeyerek ber vech-i suhûlet merkûmu alâ eyyi hâl ahz ve tertîb-i cezâsıyla ser-maktû'ını der-bâr-ı saltanat-karâra irsâle müsâra'at ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ harekete cesâretten ittikâ ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i Câ sene 226

Sayfa 35/Hüküm 56

Mersûmların Maden ve Eğin'de mukaddemce temhîr olunmuş olan oda ve hâne ve emlâklerinin mühürleri fekk ve küşâd olunmak için başmuhâsebeden vürûd eden ilm u haber mücebince şerh verilip i'lâm-ı hâli müş'ir emr-i şerîf yazılmışdır

Fî evâil-i Râ sene 227

Mîrmîrân-ı kirâmdan Keban ve Ergani ma'denleri emîni vekîli olup bu def'a me'âdin-i mezkûre emâneti ihâleten uhdesine ihâle kılınan Ahmed dâme ikbâlehuya hüküm

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin mecbûl olduğun fart-ı gayret ve dirâyet iktizâsı üzre ma'âdin-i mezkûre vekâleti uhde-i ehliyetine ihâle kılınalıdan berü i'mâl-i ma'dende ve ahali ve sekene-i ma'denin himâyetleri husûsunda sa'y ve ihtimâmın ma'lûm-ı şâhânem olan mevâddan ve bundan böyle dahi muhavvel uhde-i ehliyetin kılınan mehâm-ı devlet-i aliyyemin rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı mülûkânem üzre tesviye ve tanzîmine sarf-ı makdûr edeceğin me'mûl idüğü vâzihâtdan olduğuna binâen ma'âdin-i mezkûr emâneti sadr-ı sâbıkın üzerinden ref' ile asâleten uhde-i liyâkatine âmâde ve tefvîz kılınup ol bâbda iktizâ eden emânet emr-i şerîfî ısdâr ve tarafına tesyâr olunmağla müceb ve muktezâsı üzre amel ve harekete dikkat ve sadr-ı sâbıkın ma'dende olan sarrâfî İlyar ve mesfûr İlyar'ın Eğin'de olan babası Filibos'un kâffe-i envâl ve eşyâları darbhâne-i âmirem tarafından zabt olunması ve mesfûrların bi eyyi vech-i kâne Dersa'âdetime ihzârları ve sadr-ı sâbıkın gerek sermaye ve gerek sâir mesfûrlar zimmetlerinde ve mahall-i sâirede her ne kadar sîm ve nühâs vesâir ism-i mâl itlâk olunur her nesi var ise ânın dahi darbhâne-i âmirem cânibinden zabtı irâde-i kâtı'a-i cihândârânem muktezâsından olmağla vüsûl-i emr-i âlişânımda mesfûrlara ser-rişte

verilmeyerek ve vechen mine'l-vücûh firâr etdirilmeyerek derhal ahz ve esnâ-yı râhda firârları vukû'a gelmemek için yanlarına mu'temed ve yarâr âdemler terfikiyle mübâşir ta'yin olunan teslîmen serî'an Dersa'âdetime ihzârlarına müsâra'at ve sadr-ı sâbıkın gerek sîm ve gerek sâir mesfûrlar zimmetlerinde vesâir mahallerde her nesi var ise ve kezâlik mesfûrlar neye mâlik iseler bir akçe ve hilâli zâyî' ve telef olmayarak defter birle defter-i mezkûrî mesfûrların verâsından Dersa'âdetime takdîme ve müşârun ileyh ve mesfûrların defter olunan eşyâsını müemmen mahalde hıfz ile bundan sonra ne vechile fermân-ı âlîşânım sâdır olur ise öylece amel ve hareket eylemen fermânım olmağın mahsûsan rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir-i mûmâ ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi ma'âdin-i mezkûrenin uhdene ihâlesinden maksûd-ı aslî her halde ibrâz-ı hüsn-i hıdmet ve be-tahsîs müşârun ileyh ve mesfûrların emvâlinin zâhire ihrâcî ve bi'eyyî vech-i kâne mesfûrların Dersa'âdetime ihzârı olmağla mefhûm emr-i şerîfimi bir hoşca mütâla'a birle tenfîz ve icrâsına vüs' ve makdûrını sarf eylesin şöyle ki mesfûrların ahz ve irsâli husûsunda rehâvet ve ma'azallâhi te'âlâ firârları vukû'a gelmek lâzım gelür ise bu bâbda îrâd-ı özr ve illete kat'â ve kâtûbeten karîn-i sem' ihfâ olmayarak nedâmet fâide vermeyecek vechile hakkında vahîm olacağı ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda ber vech-i muharrer mesfûrlara kat'â ser-rîşte verilmeyerek evvel emirde ahz ve yanlarına mu'temed ve yarâr âdemler terfikiyle mübâşir-i merkûma teslîmen Dersa'âdetime irsâllerine müsâra'at ve müşârun ileyh ve mesfûrların hasîs ve nefis ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise bir hilâli mektûm ve mensî kalmayarak cümlesini defter idüp defter-i mezkûrun mesfûrların verâsından derbâr-ı saltanatıma takdîmine müsâra'at ve eşyâ-yı mezkûreyi mü'emmen mahalde hıfz etdirderek ba'dehu ne vechile fermân-ı âlîşânım sâdır olur ise öylece amel ve hareket birle tenfîz-i emr-i cihân-mutâ'ıma begâyet dikkat ve hilâfî ednâ hareket ile vazîhü'n-netice olmakdan gâyetü'l-gâye mübâ'adet eylemen bâbında.

Evâhir-i Câ sene 26

Sayfa 36/Hüküm 57

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Keban ve Ergani madenleri emîni vekîli olup bu def'a ma'âdin-i mezkûre asâleten uhdesine ihâle kılınan Ahmed dâme ikbâlehuya hüküm

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin maâdin-i mezkûre vekâleti uhdene ihâle olunalıdan berü i'mâl-i ma'dende zuhûra gelen sa'y ve ikdâmın ma'lûm-ı hümayûnum olup bundan böyle dahi gerek ma'âdin-i hümayûnumun kemiyyetlü i'mâl ve idâresiyle hüsn-i hıdmet ibrâzı ve ahali ve sekene-i ma'denin her hâlde himâyesiyle sâye-i merâhim-vâye-i

mülûkânemde müstazill ve mahmî olarak rızâ-yı dâmen-iktizâ-yı mülûkâneme muvâfık harekât-ı marziye vücûda getireceğin me'mûl olduğuna binâen ma'âdin-i mezkûre mukaddemâ vekâleten uhde-i idârende iken bu def'a sadr-ı sâbıkın uhdesinden ref' ile asâleten uhde-i liyâkatine ihâlesine irâde-i seniyyem müte'allık olmak hasebiyle ma'âdin-i mezkûre emâneti asâleten rû'yet ve idâre ederek evvelkiden ziyâde kemiyyetlü i'mâl birle ber-vefk-i matlûb hüsn-i hıdmet izhârına sarf-ı makderet eylemen fermânım olmağın rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuştur imdi ma'âdin-i mezkûre emânetinin asâleten uhde-i ehliyetine ihâle kılındığı ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer zikr olunan ma'denlerin hüsn-i idâre ve kemiyyetlü i'mâliyle külliyyetlü sîm ü zer husûle getirerek senden me'mûl-i şâhânem olduğu vechile hüsn-i hıdmet ibrâzına ve ahali ve sekene-i ma'denin her halde himâyet ve sıyânetleriyle emn üistirâhatleri esbâbını istihsâl eyleyerek tahsîl-i rızâ-yı mülûkâneme dikkat ve hilâfindan hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i Câ sene 226

Sayfa 37/Hüküm 58

Mîrmîrân-ı kirâmdan Keban ve Ergani ma'denleri emîni Ahmed dâme ikbâlehuya hüküm

Ma'âdin-i mezkûre sadr-ı sâbıkın üzerinden ref'le asâleten uhdene ihâle olunmuş olduğundan ma'âdin-i mezkûrenin uhdene ihâle olunduğunu mübeyyin başka ve sadr-ı sâbıkın ma'dende olan sarrâfı İlyar ile mesfûr İlyar'ın Eğin'de olan babası Filibos'un kâffe-i emvâl ve eşyâlarının darbhâne-i âmirem tarafından zabtına irâde-i seniyyem ta'alluk eylediğinden mesfûrların Dersa'âdetime ihzâr kılınmalarını mutazammın başka çend rûz mukaddemce sana hitâben evâmir-i aliyyem ısdâr olunmuş idi mesfûr Filibos'un diğer oğlu Manok zimmînin dahi Deraliyyeme ihzârına irâde-i şâhânem müte'allık olmakdan nâşi vüsûl-i emr-i âlişânımda mesfûr Manok zimmîyi dahi bi eyyi vech-i kâne ahz ve esnâ-yı râhda firâr etdirilmemek için yarar ve mu'temed âdemler terfikiyle mübâşir ta'yîn olunan teslîmen serî'an Dersa'âdetime irsâle müsâra'at eylemen fermânım olmağın rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve mübâşir-i mûmâ ileyh ile irsâl olunmuştur imdi mesfûr Manok'un dahi Deraliyyeme ihzârı irâde-i kâtı'a-i mülûkânem muktezâsından idüğü ma'lûmun oldukda mesfûr bi eyyi vech-i kâne ahz ve esnâ-yı râhda firâr etdirilmemek için yanına yarar ve mu'temed âdemler terfikiyle mübâşir-i merkûma teslîmen Dersa'âdetime irsâle müsâra'at ve hilâfî hareketden begâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Sayfa 37/Hüküm 59

Mîrmîrân-ı kirâmımdan Keban ve Ergani ma‘denleri emîni Ahmed dâme ikbâlehuya hüküm

Sen ki mîrmîrân-ı mûmâ ileyhsin bundan akdem ma‘âdin-i mezkûre ahali ve sekene-i ma‘denin her halde himâyesiyle sâye-i merâhim-vâye-i mülûkânemde mustazill ve mahmî olarak rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı mülûkâneme muvâfık harekât-ı marziye vücûda getirmen ve evvelkiden ziyâde kemiyetlü i‘mâl birle ber vefk-i matlûb hüsn-i hıdmet izhârına sarf-ı makderet eylemen şartıyla sadr-ı sâbıkın üzerinden ref‘ asâleten uhdene ihâle olunduğunu mübeyyin başka ve sadr-ı sâbıkın ma‘dende olan sarrâfı İlyar ve mesfûr İlyar’ın Eğin’de olan babası Filibos’un kâffe-i emvâl ve eşyâları darbhâne-i âmirem tarafından zabt birle mesfûrların Dersa‘âdetime ta’yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle ihzârları ve sadr-ı sâbıkın gerek sermaye ve gerek sâir mesfûr zimmetlerinde ve mahâll-i sâirede her ne kadar sîm ve nühâs vesâir ism-i mâl itlâk olunur her nesi var ise ânın dahi darbhâne-i âmirem cânibinden zabtiyçün defterinin irsâli ve mesfûrların esnâ-yı râhda firârları vukû‘a gelmemek içün tarafından yarâr ve mu‘temed âdemler terfîki ile sâlimen Asitane-i sa‘âdetime irsâle müsâra‘at eylemen bâbında başka ve muahharan mesfûr Filibos’un diğer oğlu Manok zimmînin dahi Deraliyyeme ta’yîn olunan mübâşir ma‘rifetiyle ihzârı ve yanına mu‘temed âdemler ta’yîni ile sâlimen Dersa‘âdetime irsâl olunmak üzre başka üç kıt‘a evâmir-i şerîfem ısdâr ve tarafına tesyâr olunmuş ise de bu husûs lâzımü’ d-dikkat mevâddan olmağla vüsûl-i emr-i şerîfimde mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyyem müceblerince mesfûrların ta’yîn olunan mübâşirler ve yanlarına mu‘temed âdemler terfîkiyle bir ân evvel irsâllerine ve emvâl ve eşyânın defterini dahi tesyâra ikdâm ve gayret ve senden me’ mûl olan kârgüzârî ve dirâyet muktezâlarını icrâya kemâl-i acele ve şitâb eylemen fermânım olmağın isti‘câlen ve istisrâ‘an rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i âlîşânım ısdâr ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki ma‘âdin-i hümâyûnum emîni mûmâ ileyhsin mukaddem ve muahhar şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i şerîfem müceblerince amel ve hareket ve hilâf-ı emr ve irâde-i şâhânem vaz‘ u hareket hudûsüyle mes’ûl ve mu‘âteb olmakdan gâyetü’l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâhir-i C sene 226

Sayfa 38/Hüküm 60

Çekmece-i kebîr nâibine ve a'yân vesâir zâbitânına hüküm

Deraliyyemde kâin Üsküdar sükkânından elli dokuz bölüğün kahveci Eskici Osman dimeğle arîf şakî kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmadığından bundan akdemce Deraliyyemden firâr ve Çekmece-i kebîre varup ânda karâr etmiş ise de şakî-i merkûm sâire makîs olmayup i'dâm ve izâlesi lâzımeden olmakdan nâşî merkûmun bir tarafa firârı gâilesi vukû'a gelmeksizin ber-takrîb ahz ve cezâ-yı sezâsının icrâsıyla keyfiyeti Deraliyyeme tahrîre dikkat eylemeniz bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu rikâb-ı müstetâbımda sekbanbaşı olan Mehmed Emin dâme mecduhu bâ takrîr ifâde eylediğine binâen vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mahfiyen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve a'yân vesâir mûmâ ileyhimsiz vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûm Osman'ın tarafına kat'â ve kâtıbeten ser-rişte vermeksizin ve bir tarafa firârına ruhsat göstermeksizin ne vechile olur ise olsun bi eyyi vechi kâne i'dâm ve izâlesiyle keyfiyeti Deraliyyeme i'lâma dikkat ve iğmâz ve rehâvetden ve merkûmun bir tarafa firârına ruhsat vukû'ıyla vehâmet ve nedâmetini müşâhededen ziyâde hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i Z sene 26

Sayfa 38/Hüküm 61

Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehuya ve Alaplu ve Yedidivan ve Zerferne ve Gecnus ve Bartın ve Aktaş ve Haft ve Akşehir-i Bolu ve Yörük ve Ulus ve Şehabeddin ve Viranşehir ve Tarakluborlu ve Yenice-i Eflani ve Çeharşenbih ve Kızıl ma'a Kurukavak vesâir ol havâlîde vâkı' mahallerin kuzzât ve nüvvâbına ve a'yân vesâir zâbitân ve vücûh-ı ahaliye hüküm

İ'dâm ve izâlesine irâde-i kâtî'a-i hümâyûnum müte'allık olan Ali Molla dedikleri dîn hâini Moskovlu ile bi'l-muhâbere mukaddemâ Ereğli limanına gönderilmiş olan iki kıt'a korvetlerin çend kıt'a Moskovlu sefâyinini liman-ı mezkûre celb ile zabt etdirmiş ve kefare donanmasına tarafından kayıklar irsâliyle muhâbere ve ol sevâhile îsâl-i ahz dâ'iyyesine teşebbüs etmiş olduğu ve hâin-i merkûmun üzerine varılup kahr ve demârına dikkat olunmakda ise de cânib-i bahrîsi küşâde olmakdan nâşî zahîre celbi ve duhan sâire ile kendüye takviye vermekde olduğu ve meclisinde olan Devrek müftîsi ve Ereğli kâdîsı vesâir kesândan gayrı vâkı' i'lâmât ve mahzar ahz ve Deraliyyeme irsâl eder ise amel ve i'tibâr olunmaması keyfiyatı sen ki vezîr-i müşârun ileyhysin bâlâda mezkûr mahallerden bu def'a der-bâr-ı saltanatıma tevârüd eden i'lâmât meâlinden zâhir

ve merkûm Ali Molla havane-i sâireye makîs olmayup merkûmun bir vakitte afv olunması tecvîz kılınmayacağından başka merkûmun afvını hayal ve hatırına getirenler dahi vehâmet ve nedâmetini müşâhede edecekleri ve merkûmun i'dâm ve izâlesine irâde-i hümayûnum müte'allık olup ol bâbda kat'ıyyü'l-müfâd hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı mülûkânem şeref-rîz-i sudûr olmak hasebiyle bu def'a dahi Ereğli limânını gereği gibi sedd ü bend ile hasr ve tazyîk ederek şakî-i merkûmun kesr-i kuvvet ve miknete dikkat olunmasıyçün donanma-yı hümayûnum cânibinden tekmîl mühimmâtıyla on kıt'a salope tertîb ve ta'yîn kılınmış olduğu ve ancak şakî-i merkûmun i'dâm ve izâlesiyle ser-maktû'ı matlûb olduğundan fukarâ-yı ra'ıyyet ve aceze-i memleketden cebren ve kerhen şakî-i merkûma tebe'ıyyet eden mazlûm makûleleri bir vakitte suâl ve cevâb ve tekdîr olunmayacaklarını lâzım gelenlere ifâdeye dikkat ederek o makûle cebrî tebe'ıyyet etmiş olan kesânı berü tarafa celb birle merkûmun aleyhine i'mâle ve mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim mücebince ol havâlî müte'ayyinen ve asâkirini ma'ıyyetine celb ederek bi eyyi vechi kâne merkûmun üzerine varılup hasr ve tazyîk ve ne vechile olur ise olsun bir ân akdem ve bir dakîka mukaddem merkûmun itmâm-ı kâriyle def'-i mekr ve mekîdetine ziyâde ihtimâm ve sa'y-i mâlâkelâm eylemen fermânım olmağın mahsûsan rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi merkûmun hakkında hilâf-ı vâkı' zuhûr eden i'lâmât ve mehâzır ve arz-ı hâle kat'â ve kâtibeten i'tibâr ve iltifât olunmayacağı ve bir vakitte müsâ'ade ve afvı mâddesi tecvîz olunmayacağından başka belki afv olunur ümidini hayâl ve hâtırına getirenler dahi vehâmet ve nedâmetini müşâhede edeceklerini ve ancak şakî-i merkûmun ser-maktû'ı matlûb olup cebren ve kerhen merkûma tebe'ıyyet etmiş olan fukarâ-yı ra'ıyyet bir vakitte suâl ve cevâb olunmayup mazhar-ı lütf ve emân olacaklarını ve ne vechile olur ise olsun şakî-i merkûmun bir ân akdem ve bir dakîka mukaddem tertîb-i cezâ-yı sezâsıyla şerr ve mefsedetinin rûy-ı arzdan kaldırılması irâde-i seniyyem muktezâsından idüğünü lâzım gelenlere i'lân ve işâ'aya ve ber-takrîb ile tebe'ıyyet eden mazlûmîni berüye celb ederek ve ol havâlî müte'ayyinân ve asâkirini ma'ıyyetine alarak merkûmun üzerine hücûm ve iktihâm ederek ve hâin-i merkûma göz açdırmayarak ve ruhsat ve fırsat vermeyerek bir ân akdem merkûmun itmâm-ı kâriyle şerr ü mekrinin def'ine ziyâde sa'y ve dikkat eylemen matlûb-ı mülûkânem idüğü ve zikr olunan şalopeler Ereğli sevhiline irsâl olunarak Ereğli limanının ve sevhilinin gereği gibi sedd ü bendiyle bahren dahi hasr ve tazyîk olunmakda olduğu ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete dikkat ve iğmâz ve rehâvetden mücânebet eylesin ve siz ki mevlânâ ve a'yân vesâir mûmâ

ileyhimsiz siz dahi mûceb-i emr-i şerîfimle amel ve harekete ve şakî-i merkûmun üzerine taraf taraf hüçûm ve iktihâm ederek ve hâin-i merkûma göz açdırmayarak hasr ve tazyîk ve tekmîl-i kâriyle mefâsidinin def'ine ve icrâ-yı irâde-i hümâyûnuma bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve iğmâz ve rehâvetden begâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i Ş sene 26

Sayfa 39/Hüküm 62

İznikmid kâdîsına ve yeniçeri zâbitine hüküm

Bu def'a Deraliyyemden İznikmid cânibine firâr eden dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından otuz birinci bölüğün kahvecisi Pehlivan Ahmed ve Çamurcu nâm şahsların ve rûfekâsı olan erâzil makûlelerinin tecessüs olarak ve bir tarafa firârları gâilesi vukû'a gelmeyerek alâ eyyi vechi kâne zâhire ihrâclarıyla cezâ-yı sezâlarının icrâsıyla keyfiyetin Deraliyyeme tahrîrine dikkat olunması fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mektûmen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlânâ ve yeniçeri zâbiti mûmâ ileyhimâsız vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûmân Pehlûvan Ahmed ve Çamurcu ile refikleri olan erâzil makûleleri ol tarafda sırren ve alenen taharrî ve tecessüs olunarak bi eyyi vechi kâne ahz ve cezâlarının tertîbiyle keyfiyeti bu tarafa bildirmeye müsâra'at eylemeniz irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ve hâtır ve gönüle ve tama'a mebnî merkûmların tarafına bir nev' ser-rişte verilmek veyahud firârlarına ruhsat gösterilmek lâzım gelür ise vehâmeti mukarrer idüğü ma'lûmunuz oldukda âna göre harekete dikkat eyleyesiz diyü rikâb-ı müstetâbım sekbanbaşısı Mehmed Emin dâme mecduhu tarafından mühürlü mektûb verilmeğle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî evâhir-i C sene 26

Sayfa 39/Hüküm 63

Bahr-ı siyahın Anadolu sahiliyle Şile ve Ağva ve Kefgen adasına varınca vâkı' mahallerin kuzzât ve nüvvâbına ve a'yân ve zâbitân vesâir iş erlerine hüküm

Bu def'a Benderkili sevâhiline me'mûr kılınan on kıt'a şalopelerin bi-kazâillâhi te'âlâ muhâlif-i havaya tesâdüf ile bir kıt'ası Kefgen adası karşısında Cebeci karyesi pîşgâhına ve bir kıt'ası Kefgen burnunun gün doğusu tarafına ve üç kıt'ası dahi Şile ile Ağva arasına karaya düşüp derûnlarında olan asker ve mühimmât ve top vesâir levâzımâtı ihrâc olunmakda ise de zikr olunan top ve mühimmât-ı sâirenin serî'an ve

tamâmen ihrâcları husûsunda siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz tarafınızdan levâzım-ı mu'âvenet ve müzâheretin icrâsı lâzımeden olmakdan nâşî işbu emr-i şerîfimin tarafınıza vüsûlü ânda zıkr olunan top ve edevât-ı sâirenin bir nesnesi zâyî' ve telef olmaksızın levâzım-ı mu'âvenet ve müzâheretin icrâsıyla alâ eyyi vechi kâne mu'accelen ve müsâra'aten deryadan ihrâcları husûsuna bi'l-ittifâk ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ber vech-i ta'cîl ile irsâl olunmuşdur imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde tarafınızdan bu bâbda lazım gelen mu'âvenet ve müzâheret-i külliyyenin îfâ ve icrâsıyla deryâya tahassun olmuş olan o makûle top ve edevât-ı sâirenin bir nesnesi zâyî' ve telef olmaksızın bi eyyi hâl tamâmen ve kâmilen ve serî'an deryadan ihrâcları husûsuna begâyet ihtimâm ve dikkat eylemeniz irâde-i kâtı'a-i seniyyem muktezâsından idüğü ve bu emr-i ehemde iğmâz ve rehâvet olunmak lâzım gelir ise vehâmet ve nedâmeti tarafınıza râcî' olacağı ma'lûmunuz oldukda âna göre harekete dikkat ve iğmâz ve rehâvetden begâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i L sene 26

Sayfa 40/Hüküm 64

Bi'l-fi'il derya kapudanı vezîrim Hafız Ali Paşa iclâlehuya hüküm

Benderkili a'yânı Ali Molla dedikleri hâin havane-i sâireye makîs olmayup a'dâ-yı dîn ile muhâbere ve ittifâk ile bundan akdem iki kıt'a korvet sefinelerini düşmanın ahz ve istîsâl eylemesine sebeb-i müstakîl olmakdan nâşî merkûmun afv ve ıtlâkı bir vakitte tecvîz kılınmayacağından başka belki ıtlâk olunur ümîdini dahi hayâl ve hâtırına getirenler mücerred dîn ü devlet-i aliyyem havanesinden ma'dûd olarak vehâmetini müşâhede edecekleri ve merkûmun hayyen ve meyten ne vechile olur ise olsun ahz ve i'dâm ve izâlesi irâde-i kâtı'a-i seniyyem muktezâsından idüğü sen ki kapudan-ı deryâ vezîr-i müşârun ileyhsin sana ve Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı düstûr-ı vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehuya vesâir iktizâ edenlere bâ evâmir-i aliyye tenbîh ve te'kîd kılınmak hasebiyle berren ve bahren üzerine varılup el-hâletü hazihi Kocaili sancağı mutasarrıfı müşârun ileyh muktezâ-yı me'mûriyeti üzre hareket ve şakî-i merkûmun i'dâmına bezl-i makderet etmiş olduğu ve şakî-i merkûmun ne vechile olur ise olsun bi eyyi hâl şu günlerde hayyen ve meyyiten ahz ve i'dâm ve izâlesiyle şerr ve mefâsidinin rûy-ı arzdan kaldırılması zımnında sen ki kapudan paşasın senin dahi me'mûriyetine irade-i kâtı'a-i şâhânem müte'allık olup ma'iiyyetinde olan donanma-yı hümayûnum sefâyyinin münâsib olanlarından senin mikdâr-ı kifâye sūfûn-i

hümâyûnumu istishâb birle Ereğli limânına varup bahren dahi muhâsara ve def'-i mekâyidine müsâra'at eylemen bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla işbu emr-i şerîfimin tarafına vüsûlü ânda kat'â ve kâtıbeten özr ve illet îrâdıyla bir dakîka imrâr-ı vakt etmeyüp alâ eyyi hâl münâsib olanlardan mikdâr-ı kifâye sūfûn-i hümâyûnum istishâbıyla hareket ve Ereğli limânına varup hazr ve tazyîk ederek her ne sūret ile olur ise alâ eyyi vechi kâne şakî-i merkûmı hayyen ve meyyiten ahz ve girift ve âzâde-i vücûduyla mefâsidinin rûy-ı arzdan kaldırılmasına ziyâde acele ve müsâra'at ve ne vechile hareket ve azîmet eylediğini Deraliyyeme tahrîre mübâderet eylemen fermânım olmağın mahsûsan rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ber vech-i ta'cîl (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi işbu emr-i şerîfimin tarafına vüsûlü dakîka mikdâr-ı kifâye donanma-yı hümâyûnum sefâyiniyle hareket ve Ereğli limânına varup şakî-i merkûmun hasr u tazyîkiyle alâ eyyi vechi kâne hayyen ve meyyiten ahz u i'dâm ve âzâde-i vücûduna müsâra'at eylemen irâde-i hümâyûnum muktezâsından idüğü ve iğmâz ve rehâvet ve beyhûde özr ve illet vukû'ına kat'â rızâ-yı hümâyûnum olmadığı ma'lûmun oldukda âna göre harekete ve serî'an azîmetini der-bâr-ı saltanatıma bildirmene dikkat ve zuhûl ve gafletden begâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâil-i N sene 226

Sayfa 40/Hüküm 65

Derya kapudanı vezîrim Hafız Ali Paşa iclâlehuya hüküm

Ali Molla dedikleri hâinin i'dâm ve izâlesiyle şerr ve mefâsidinin rûy-ı arzdan kaldırılması irâde-i kâtı'a-i hümâyûnum muktezâsından olmakdan nâşî merkûmun bir ân akdem itmâm-ı kârî bâbında sâdır olan evâmîr-i aliyyem müceblerince sen ki derya kapudanı müşârun ileyhsin sekiz kıt'a şalope ve yirmi bir kıt'a alamana ve üç kıt'a filika istishâbıyla çend rûz mukaddemce hareket ve Ereğli üzerine teveccüh ve azîmet etmiş olduğun huzûr-ı mekârim-mevfûr-ı mülûkâneme arz ve telhîs olundukda şakî-i merkûmun i'dâmı bi eyyi hâl matlûbumdur buna me'mûrların her kangısı rehâvet ve iğmâz gibi hâlâta cesâret eder ise vehâmeti kendüye râci'dir diyü hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-efzâ-yı sudûr olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr hâlâ Kocaili ve Bolu sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehuya te'kîd ve isti'câl kılınmağla sen dahi muktezâ-yı me'mûriyet ve lâzım-ı gayret ve hamiiyyetin üzre müşârun ileyh ile merâsim-i ittifâk ve yekcihetîye ri'âyet ederek şakî-i merkûmun gerek cânib-i bahrîsini ve gerek cânib-i berrîsini sedd ü bend ederek ve bir taraftan kendüye imdâd ve i'âne olunmaklığa ruhsat vermeyerek ve merkûma göz açdırmayup

hasr ve tazyîk birle bir ân akdem ve bir dakîka mukaddem alâ eyyi hâl şakî-i merkûmun hayyen ve meyyiten ahz ve izâle-i vücûduyla şerr ve mefâsidinin def'ine ve ser-maktû'ının der-bâr-ı saltanatıma ırsâle kemâl-i müsâra'at eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ber vech-i ta'cîl ile ırsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûm havane-i sâireye makîs olmayup vâcibü'l-izâle bir hâin idüğü ve bundan sonra şakî-i merkûm hakkında bir nev' iğmâz ve müsâmaha olunmayup ne vechile olur ise olsun beher hâl ser-maktû'ı matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu emr-i ehemde zerre kadar iğmâz ve rehâveti rû-nemâ olan me'mûrîn her kimler olur ise olsun vehâmet ve nedâmetini müşâhede edecekleri mukarrer idüğünü etrâfiyla mütâla'a ve lâzım gelenlere i'lân ve işâ'a ederek ve bu bâbda zuhûl ve gaflet etmeyerek ve şakî-i merkûma göz açdırmayarak hasr ve tazyîk birle ne vechile olur ise olsun alâ eyyi hâl hayyen ve meyyiten ahz ve i'dâmıyla ser-maktû'ının Deraliyyeme gönderilmesine ziyâde sa'y ve dikkat eylemen irâde-i kâtı'a-i hümâyûnum muktezâsından idüğü ve iğmâz ve rehâvet edenler vehâmetini müşâhede edecekleri ma'lûmun oldukda âna göre amel ve harekete dikkat ve hilâfından mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâil-i N sene 26

Sayfa 41/Hüküm 66

Derya kapudanı vezîrim Hâfız Ali Paşa iclâlehuya hüküm

Hâin-i dîn ve devlet olan Ali Molla dedikleri hâinin aleyhine i'mâl olunarak cânib-i bahrîsinin sedd ü bendiyle hasr ve tazyîkine ikdâm kılınmasıyçün donanma-yı hümâyûnumdan ihzâr birle Benderkili sahiline gönderilen on kıt'a şalopeler muvâfık-ı hava ile azîmet ve ba'dehu zuhûr eden furtunada beş kıt'ası karaya düşüp diğere beş kıt'ası dahi ne mahalde olduğu ma'lûm olamadığından bahisle karaya düşen şalopelerin top ve mühimmâtının rûy-ı deryadan ihrâcına dikkat olunması husûsu sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bu def'a tarafından tersane-i âmirem cânibine tevârüd eden tahrîrât meâlinden müstebân olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr rikâb-ı kamer-tâb-ı hüsrevâneme arz ve telhîs olundukda bu husûs ben irâde eylediğim için el ucu ile iğmâz sûretiyle tutulmuş olduğu ve Ali Molla mâddesi mahzâ kapudan paşanın rehâvetinden iki sefine ve on şalope hebâ oldu bu nasıl keyfiyettir Ali Molla şakîsinin hayyen ve meyyiten ahzı kapudan paşadan kat'î matlûbumdur her ne vechile olur ise olsun bi eyyi vechi kâne kendüden matlûbumdur bundan fâriğ olmam diyü hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı şâhânem şeref-efzâ-yı sudûr olmakdan nâşî işbu emr-i şerîfimin tarafına vüsûlü

dakîkasında hareket ve Benderkili sevhiline varup hasr ve tazyîk ederek ve şakî-i merkûma göz açdırmayarak ne vechile olur ise olsun bir kadem akdem ve bir dakîka mukaddem şakî-i merkûmun hayyen ve meyyiten ahz ve izâle-i vücûd-ı habâset-âlûdıyla şerr ve mefâsidinin rûy-ı arzdan kaldırılmasına ve serî'an hareket ve azîmetini der-bâr-ı saltanatıma tahrîre ziyâde acele ve müsâra'at eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve tahrîren rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ta'cîl-i ale't-ta'cîl ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûmun bir gün akdem itmâm-ı kârîsinden matlûb-ı mülûkânem olmakdan nâşî çend-rûz mukaddemce ve bu def'a sâdır olan emr-i âlîşânımda beyân olunduğu vechile bir dakika akdem mu'accelen hareket ve Benderkili limanına varup gereği sedd ü bendine ve şakî-i merkûma göz açdırmayarak ve vakit kazandırmayarak hasr ve tazyîk ederek alâ eyyi hâl hayyen ve meyyiten bir gün evvel ahz ve izâle-i vücûduyla def'-i mekr ve mefsedetine ve icrâ-yı irâde-i hümâyûnuma ziyâde sa'y ve dikkat eylemen irâde-i hümâyûnum muktezâsından idüğü ve bundan sonra dahi iğmâz ve rehâvet ve zuhûl ve gaflet vukû'uyla ednâ derece nâ-mülâyim vaz' u hareket veyahud şudur budur diyü hareketde dakîka-i vâhide imrâr-ı vakt misillü vaz' u harekete kat'â ve kâtıbeten rızâ-yı hümâyûnum olmadığını bi'l-mülâhaza âna göre harekete ve hâin-i merkûmun bir ân akdem ve bir dakîka mukaddem itmâm-ı kârîyle mefâsidinin cihândan def' ve kal'ına ve sûret-i hareket ve azîmetini mu'accelen der-bâr-ı saltanatıma tahrîre müsâra'at ve iğmâz ve rehâvetden begâyet hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâil-i N sene 26

Sayfa 41/Hüküm 67

Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehuya ve ma'ıyyet-i müşârun ileyhe me'mûr a'yân ve zâbitân vesâir zîde kadruhuma hüküm

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin hakkında fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr idüp i'dâm ve izâlesine me'mûr olduğun Ali Molla dedikleri hâin havane-i sâireye makîs olmayup muzırru'n-nâs ve sâ'î-i bi'l-fesâd olmakdan nâşî merkûmun hakkında bâb-ı afv ve emân bi'l-küllîye mesdûd olduğuna binâen muktezâ-yı me'mûriyetin üzre şakî-i merkûmun üzerine azîmet ve izâlesine bezl-i makderet etmekde isen dahi semere-i ikdâmın olarak henüz bir eser zuhûr etmediği zâhir ve bi'l-fi'il derya kapudanı düstûr-ı vezîrim Hafız Ali Paşa iclâlehu dahi sekiz kıt'a şalope ve yirmi bir kıt'a alamana ve üç kıt'a filika istishâbıyla hareket ve şakî-i merkûmun cânib-i bahrîsinin sedd ü bendiyle izâle ve cevâbına dikkat etmek üzre çend rûz mukaddemce hareket ve Ereğli sahiline azîmet

etmiş idüğü bedîhî ve bâhir olup lakin şakî-i merkûmun i'dâmı bi eyyi hâl matlûbumdur buna me'mûrların her kangısı rehâvet ve iğmâz gibi hâlâta cesâret eder ise vehâmeti kendüne râci'dir diyü bu def'a dahi hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem mehâbet-rîz-i sudûr olduğundan sûret-i irâde-i hümayûnum derya kapudanı müşârun ileyhe diğer sâdır olan emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunmuş olmak hasebiyle sûret-i emr ü irâde-i hümayûnumu bi'l-mütâla'a iktizâ edenlere dahi i'lân ve işâ'aya ve ol havâlî a'yânlarından iktizâ edenleri asker ile ma'iyyetine celb ederek ve müşârun ileyh ile merasim-i ittifâk ve yekcihetîye ri'âyet olunarak şakî-i merkûmun bir gün evvel izâle-i vücûduna ikdâm ve gayret ve aceze-i ra'iyyetden olup cebren ve kerhen şakî-i merkûmun dest-i mezâlimine girüp tebe'iyet etmiş olanlara bir vakitte suâl ve cevâb olunmayup bi'l-vücûh taltîfden gayrı mu'âmele müşâhede etmeyeceklerini ve ancak şakî-i merkûmun ser-maktû'ı matlûb idüğünü lâzım gelenlere i'lân birle şakî-i merkûma tebe'iyet edenleri tarafına celbe ziyâde sa'y ve dikkat eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ber vech-i ta'cîl ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûm havane-i sâireye makîs olmayup mazarr-ı ibâd ve sâ'î-i fi'l-arz-ı bi'l-fesâd vâcibü'l-izâle bir şakî olduğundan merkûmun bir vakitte afv ve ıtlâkı şöyle dursun afv olunur ümîdini hayâl ve hâtırına getirenler her kim olur ise olsun vehâmetini müşâhede edecekleri âşikâr ve ne vechile olur ise olsun şakî-i merkûmun bir ân akdem ve bir dakika mukaddem izâle ve cevâbla ser-maktû'ının Deraliyyeme irsâline ihtimâm ve dikkat olunması irâde-i kâtı'a-i hümayûnum muktezâsından idüğü ve bu bâbda rehâvet ve tekâsülü zâhir olan me'mûrîn her kimler ise vehâmet ve nedâmeti kendüye râci' olacağı ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve harekete ve müşârun ileyh ile muhâbere merâsimine ri'âyet ederek ve ol havâlî müte'ayyinândan lâzım gelenleri ma'iyyetine celb eyleyerek bir ân akdem ve bir dakika mukaddem şakî-i merkûmun üzerine varup alâ eyyi vechi kâne ahz ve izâle-i vücûduyla ser-maktû'ını Deraliyyeme irsâle ziyâde ihtimâm ve dikkat ve iğmâz ve rehâvet vukû'ıyla vehâmetini müşâhedededen begâyet hazer ve mücânebet ve siz ki a'yân vesâir mûmâ ileyhimsiz siz dahi muktezâ-yı me'mûriyetiniz üzre müşârun ileyh ma'iyyetle hareket ve emr ü re'yine mütâba'at ederek şakî-i merkûma göz açdırmayarak üzerine varup bir ân akdem ve bir dakika mukaddem i'dâm ve izâlesine ikdâm ve gayret ve hilâf-ı fermân ve münâfî-i rızâ-yı şâhânem betâet edenler lede't-tahkîk vehâmetini müşâhede edecekleri âşikâr olmağla âna göre amel ve harekete ikdâm ve gayret ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i N sene 26

Sayfa 42/Hüküm 68

Hâlâ Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehuya hüküm

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin hâin-i dîn ü devlet olup bundan akdem hakkında fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr eden Benderkilili Ali Molla nâm habâset-irtisâmın pâdâşından olan Küçük Halil oğlu Halil nâm şakîyi muktezâ-yı gayret ve hamîyyetin üzre tarafından ahz u girift ile katl ve ser-maktû'ı Bolu'da nihâde-i cây-ı ibret kılındıktan sonra Ali Molla şakîsinin dahi kuvvet-i zahırî münkesir ve bundan akdem taraf-ı saltanat-ı seniyyemden husus-ı mezbura me'mûr kılınan hâlâ kapudan-ı derya düstûr-ı vezîrim Hafız Ali Paşa iclâlehu dahi mevcûd ma'îyyeti olan şalopeler ile ol tarafa vürûd ve seninle mülâkât ile şakî-i merkûm berren ve bahren muhâsara olarak hasr u tazyîk olunmakda olduğundan tâb-âver olamayacağını teyakkun birle pây-ı sebât ve karârına tezelzül gelüp leylen firâr etmiş olduğundan sen dahi Ereğli'ye girüp te'mîn-i ahali ve fukarâyâ dikkat etmekde olduğun bu def'a Dersa'âdetime tevârüd eden tahrîrâtında derc ve iş'âr olduğundan tahrîrât-ı vâriden rikâb-ı zilliyet-meâb-ı tâcdârâneme arz ve telhîs olundukda firârî-i menhûs kalemrev-i hükümetim olan emâkin ve araziye gitmiş ise bulunduğu mahalde ahz ve cezâsı tertîb olunsun ve her kim sahâbet ve ihfâ eder ise ol dahi bâgîdir afvı mümkün değildir mazmûnunda hatt-ı şerîf-i mehâbet-redîf- mülûkânem şeref-rîz-i sudûr olmakdan nâşî ol bâbda şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mücebince şakî-i merkûm bulunduğu mahalde alâ eyyi vechi kâne ahz u girift ve i'dâm ve izâlesiyle ser-maktû'ının Deraliyyeme irsâli husûsuna ikdâm ve dikkat olunmak üzre bahr-ı siyâhın Rumili ve Anadolu sevahilinde vâkı' kazâların hükkâm ve zâbitânına vesâir lâzım gelenlere müekked ve müşedded evâmîr-i şerîfem ısdâr ve tesyâr kılınmağla sen dahi meftûr olduğun gayret ve besâlet lâzimesince kapudan-ı derya müşârun ileyh ile levâzım-ı muhâbere ve ittihâda ri'âyet ederek ve bu bâbda dâmen-i gayreti meyân-ı hamîyyete bend ü berk eyleyerek şakî-i merkûmı zîr-i idârende olan mahallerde gereği gibi taharrî ve tecessüs birle ber-takrîb ele getirüp cezâ-yı sezâsının icrâsıyla ser-maktû'ının Deraliyyeme sevk ve tesyîri husûsuna şirdân-ı hamîyyet eylemen fermânım olmağın i'lâmen ve bu bâbda vâkı' olan hıdmet ve gayretini tahsînen rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûmun beherhâl i'dâm ve izâlesi irâde-i kâtı'a-i şâhânem muktezâsından olduğu ma'lûm-ı dirâyet-melzûmun oldukda muktezâ-yı me'mûriyet ve lâzime-i gayret ve sadâkatın üzre müşârun ileyh ile bu bâbda merâsim-i

muhâbere ve ittihâda ri'âyet ederek şakî-i merkûmı zîr-i idârende kâin mahâll ve mevâzî'de bulunur ise alâ eyyi vechi kâne ahz ve tertîb cezâsıyla ser-maktû'ının Dersa'âdetime tesyârı husûsuna bezl-i vüs' ve liyâkat ve senden me'mûl ve şimdiye meşhûd olan gayret ve hamîyyet muktezâsınca bundan sonra dahi icrâ birle hakkında derkâr olan hüsn-i zan ve teveccühât-ı mülûkânemin tezâyüdünü müceb olur vesâilin istikmâline sarf-ı yarârî-i liyâkat ve hilâfindan tevakkî ve mübâ'adet eylemen bâbında Fî evâsıt-ı N sene 226

Sayfa 43/Hüküm 69

Bir sûreti

Kapudan-ı derya vezîr Hafız Ali Paşa iclâlehuya aslına tevfikân iktizâsına göre

Sayfa 43/Hüküm 70

Bahr-ı siyahın Anadolu sahiliyle nihâyetine varınca vâkı' kazâların kuzzât ve nüvvâbına ve a'yân ve zâbitân ve bi'l-cümle iş erlerine hüküm

Hâin-i dîn ve devlet olup bundan akdemce hakkında fermân-ı kazâ-cereyânım sudûr eden Benderkilili Ali Molla nâm şekâvet-irtisâmın i'dâm ve izâlesi husûsuna hâlâ Bolu ve Kocaili sancakları mutasarrıfı düstûr-ı vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehu ve hâlâ kapudan-ı derya vezîrim Hafız Ali Paşa iclâlehumâ me'mûr ve ta'yîn kılınup müşârun ileyhimâ dahi birbirleriyle bi't-telâfî mukteza-yı memûriyeti üzre şakî-i merkûmı berren ve bahren hasr ve tazyîk etmekde olduklarından şakî-i merkûm tâb-âver-i tahammül olamayacağını teyakkun birle pâ-yı sebât ve karârına tezelzül gelüp leylen firâr etmiş olduğu ve müşârun ileyh Hüsrev Paşa Ereğli'ye gidüp te'mîn-i ahali ve fukarâya dikkat etmekde idüğü bu def'a Dersa'âdetime tevârüd eden tahrîrâtta derc ve iş'âr kılınmış tahrîrât-ı mezkûre huzûr-ı lâmi'u'n-nûr-ı cihândârâneme arz ve telhîs olundukda firârî-i menhûs kalemrev-i hükümetim olan emâkin ve araziye gitmiş ise bulunduğu mahalde ahz ve cezâsı tertîb olunsun ve her kim sahâbet ve ihfâ eder ise olduğu bâgîdir bir vechile afvı mümkün değildir diyü hatt-ı şerîf-i şevket-redîf-i mülûkânem şeref-rîz-i sudûr olmakdan nâşî siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûnum mücebince şakî-i merkûm zîr-i hükümetinizde kâin mahallerde sirren ve alenen gereği gibi taharrî ve tahkîk olunarak bulunduğu mahalde ahz ve i'dâm ve izâle birle ser-maktû'ının Deraliyyeme irsâliyle vücûd-ı habâset-âlûdunun rûy-ı arzdan ref'i husûsuna bi'l-ittifâk ikdâm ve gayret eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden ve tehdîden ve inzâren rikâb-ı müstetâbımdan

işbu emr-i şerîfîm ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûmun alâ eyyi hâl ahz ve i'dâmı irâde-i kâtı'a-i pâdişâhânem muktezâsından idüğü ve her kim sahâbet ve ihfâ eder veyahud fîrârına ruhsat gösterir ise ol dahi bâgî olup ânın dahi hakkından gelineceğı ve bu husûs sırren taharrî ve tecessüs olunmakda olduğı ma'lûmunuz oldukda şakî-i merkûm taht-ı hükûmetinizde kâin mahallerde sırren ve alenen gereğı gibi taharrî ve tahkîk ederek olduğı mahalde alâ eyyi vechi kâne ahz ve i'dâm ve izâlesiyle ser-maktû'ının Deraliyyeme tesyârı husûsuna bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkât ve zinhâr ve zinhâr hilâfı vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı gazab-ı pâdişâhânem olmakdan nefsinizi sıyânet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı N sene 26

Sayfa 43/Hüküm 71

Bir sûreti

Bahr-ı siyahın Rumili sahiliyle vâkı' hükkâm vesâire ber vech-i meşrûh

Sayfa 43/Hüküm 72

Bir sûreti

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Kastamonu mütesellimi Mehmed dâme mecduhuya şakî-i merkûmı livâ-i mezbûr dâhilinde ahz ve i'dâmına mübâderet eylemesiyçün aslına tatbîkan

Sayfa 43/Hüküm 73

Merkûm Ali Molla Sinop ve havalisine vürûd etmeyüp hîn-i vürûdunda derakab ahz ve i'dâm birle ser-maktû'ını Deraliyyeye irsâl edeceklerini mübeyyin Sinop muhâfızı Kavizâde'nin tahrîrâtıyla (sılık) üzerine i'dâmları bâ fermân-ı âlî fi 3 Z sene 26 tarihinde bâ fermân-ı âlî şerh verildi.

Bir sûreti

Sinop muhâfızı Kavizâde'ye şakî-i merkûm Sinop ve havalisinde bulunduğı mahalde ahz ve i'dâmına müsâra'at eylemesiyçün.

Sayfa 43/Hüküm 74

Emr-i şerîf-i mezkûre lede'l-vürûd mûmâ ileyh zîr-i idâresinde olan mahalleri taharrî ve tecessüs eyledikde merkûm Ali Molla ol tarafda olmayup hîn-i vürûdunda derakab i'dâm ve ser-maktû'ını irsâl edeceğini mübeyyin fermân-ı âlî şerh verildi.

Bir sûreti

Dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşlarından Canik muhassılı ve Trabzon mütesellimi Hazînedârzâde Süleyman dâme mecduhuya şakî-i merkûmı zîr-i idâresinde bulunduğu mahalde ahz ve i‘dâmiyçün

Sayfa 43/Hüküm 75

Bir sûreti

Varna ve havalisinde bulunduğu mahalde ahz ve i‘dâmiyçün

Sayfa 43/Hüküm 76

Bir sûreti

Ahyolu ve sevâhili muhâfazası nezâretine me‘mûr umde-i ricâl-i devlet-i aliyyemden Mehmed Emin ve dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşlarından Ahyolu a‘yânı Çilesizzade Mustafa dâme mecduhumâyâ şakî-i merkûmı Ahyolu ve havalisinde bulunduğu mahalde ahz ve i‘dâm ve izâlesine gayret eylemeleriçün ber vech-i meşrûh

Sayfa 44/Hüküm 77

Süzebolu limanının tâbî‘olduğu kazânın kâdîsına hüküm

Franca tüccâr sefâyininden iki kıt‘a sefine bundan akdem Karadeniz tarafından zî-kıymet emvâl ve emti‘a-i nefise tahmîlen Deraliyyeme gelürler iken esnâ-yı râhda muhâlif-i havaya tesâdüf ile Süzebolu limanına duhûl ve lengerendâz olduklarında sefineteyn-i merkûmeteynin kapudanları Süzebolu kocabaşlarından Bakkal Acı Nikola bir nefer ademiyle müttefikten sefineteyn-i merkûmeteynden ma‘lumu‘l-mikdâr emti‘a ve emvâl sevk ve Varnalı Dimitri nâm reisin kışçifte ta‘bîr olunur sefînesine tahmîl ve ber vech-i iştirâk vâcibü‘l-bey‘ Varna cânibine irsâl ve fûruht etmekde olduğu ve sefineteyn-i merkûmeteyn kapudanları bu husûs için ahz ve istintâk olunmakda iseler dahi reîs-i mesfûr Dimitri’nin yedinde mevcûd emti‘a ve emvâl-i mesrûkadan fûruht olanların akçesi ve mevcûd olan cüz’î ve küllî her ne ise Varna muhâfızı indinde hıfz ve reis-i mesfûr dahi ihzâr olunması Franca imparatoru ve pâdişâhı ve İtalya kralının Deraliyyemde mukîm maslahatgüzârı Lator Moçor hutimet avakıbuhi bi‘l-hayr tarafından lede‘l-inhâ ve‘l-istid‘â reis-i mesfûrun yedinde olan emti‘a ve içinde fûruht eylediği emti‘a bahâsı ahz ve emâneten hıfz ve reis-i mesfûrun tahkîk-i mâdde zımnında Dersa‘âdetime ihzârı bâbında çend rûz mukaddem emr-i şerîfim sâdır olmuşidi maslahatgüzâr-ı mûmâ ileyhın bu def‘a rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği memhûr

takrîrinde el-hâletü hazîhi kapudan-ı mersûmân ahz ve tarafından tevkiî olup ve sefineteyn-i merkûmeteyn dahi Deraliyyeme celbi lâzımeden olduğu beyânıyla sefineteyn-i merkûmeteyn derûnlarında mevcûd hamûle ve edevât ve emvâl her ne var ise bilâ noksan bu def‘a irsâl olunan Francaludan Antas Mavroyani ve refiki Mişel nâm müste‘menlere teslîmen Dersa‘âdetime irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmekden nâşî zikr olunan iki kıt‘a sefine giden âdemlere teslîmen Dersa‘âdetime irsâl olunmak fermânım olmağın imdi Devlet-i Aliyyemin Franca devleti dost-ı ehabb ve hemcivar-ı asdakı olup tüccâr ve âdemlerinin zarardan vikâyeleriyle himâyet ve sıyânetleri matlûb-ı mülûkânem idüğü ve sefineteyn-i merkûmeteyn Deraliyyeme irsâli lâzımeden olduğu malûmunuz oldukda ber vech-i muharrer sefineteyn-i merkûmeteyn derûnlarında mevcûd hamûle ve edevât ve ahvâl her ne ise maslahatgüzâr-ı mûmâ ileyh tarafından bu def‘a irsâl olunan Francalu mersûmâna teslîmen der-bâr-ı atûfet-medârıma irsâle mübâderet ve mugâyir-i emr-i âlî hâlet ve hareket vukû‘undan hazer ve mücânebet olunmak bâbında

Fî evâil-i C sene 226

Sayfa 44/Hüküm 78

İşbu fermân tahrîr olunmağla sehven kayd olunmuşdur.

İzmir nâibine ve İzmir meyve-i ter ve efrenc gümrükleri emînlerine hüküm

Devlet-i aliyye-i ebediyyü‘d-devâm ve saltanat-ı seniyye-i dâimiyyü‘l-kıyâmımla Amerikalı beyninde bir nev‘ ahd ü şart olmadığından Amerikalının bazı eşyâ ile aralık aralık memâlik-i mahrûsem iskelelerine sefâyini vürûd etmekde olduğundan gelen sefâyinin düvel-i sâire beyninde cârî olduğu vechile taraf-ı saltanat-ı seniyyemden dahi perende i‘tibâriyle ahz u girifti veyahud liman-ı Devlet-i Aliyyemden tard ve def‘iyle rûy-ı deryâda gezdirilmemesi lâzımeden ise de devlet-i aliyyemin öteden berü muttasıf olduğu adâlet ve hakkâniyet lâzımesince bu makûle gurebâ haklarında levâzım-ı bî-kes-i nüvvâzı icrâ olunmak şî‘âr-ı nısfet ve âtifetden olmakdan nâşî Amerikalı tüccârının getirdikleri ve gayr-ı ez memnû‘ alup götürdükleri emti‘anın yüzde altı hesâbıyla îcâb eden gümrükleri ahz olup siz ki mevlânâ ve İzmir efrenc gümrüğü emîni mûmâ ileyhimsiz ba‘de‘l-yevm tüccâr-ı mersûmenin li eclî‘t-ticâre İzmir’e getirdikleri ve gayr-ı ez memnû‘ alup götürecekleri emti‘a ve eşyanın yüzde altı hesâbıyla îcâb eden gümrüklerinin tahsîliyle yedlerine memhûr edâ tezkiresi verildikten sonra bî-vech kimesne tarafından müdâhale olunmaması husûsu bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfimle size tenbîh olunmuşidi lakin tüccâr-ı mersûme bu esnâda yüzde altı hesâbıyla

gümrük vermemek za'mıyla İzmir cânibine tevârüd eden Amerika sefâyinine âhar bayrak ta'lik ve küşâdıyla emti'alarını ketm ve ihfâya ve müste'men misillü gümrük i'tâsına ibtidâr etmekde oldukları inhâ olunduğundan fîmâba'd bu misillü desîse ve hileye sâlik olmak lâzım gelir ise sefîne ve emvâli zabt olunacağını gûş-ı hoşlarına ilkâ birle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince Deraliyyeme ve İzmir cânibine getirecekleri ve ticâret-i dâhiliyeye merbût ve memnû'âta dâhil olmayarak götürecekleri eşyâdan yüzde altı hesâbıyla îcâb eden resm-i gümrüklerinin tamâmen te'diye eylemelerini müte'ahhid oldukları ve ba'de'l-yevm eşyâ-yı mezkûrenin râyici tefâvüt eder ise de râyic-i vakte tatbîk ile yüzde altı hesâbıyla gümrüklerinin tahsîline ve tevârüd eden Amerika sefâyini ahar bayrak ile zuhûr eder ise Amerikalı oldukları ba'de't-tahkîk getirdikleri eşyaları derakab cânib-i mîriyçün zabt olunacağı beyânıyla işbu nizâm gümrüğü tarafının ma'lûmı olarak mucib ve muktezâsıyla amel ve harekete dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu dergâh-ı mu'allâm kapucibaşlarından İstanbul gümrüğü emîni Osman dâme mecduhu bâ takrîr ifâde etmekden nâşî vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur imdi siz ki mevlânâ ve gümrükçü-i mûmâ ileyhimsiz mazmûn emr-i şerîfimi sicill-i mahfûza kayd birle ba'de'l-yevm Amerika tüccârının Mudanya İzmir'e getirdikleri ve gayr-ı ez memnû' alup götürecekleri eşyâdan yüzde altı hesâbıyla îcâb eden resm-i gümrüklerini tamâmen tahsîle ve mürûr-ı vakt ile eşyânın bahâları tefâvüt eder ise râyic-i vakt üzre gümrükleri ahzına el-hâsıl Amerikalı emti'ası ol ahar cânibinden himâyet olunmasını saltanat-ı seniyyem bir vechile kabûl etmeyüp ahz ve i'tâ ve gümrüklerinin nizâm-ı mezkûr üzre tahsîline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat eylemeniz irâde-i seniyyem muktezâsından olmağla siz dahi işbu emr-i şerîfimi sicill-i mahfûza ve efrenc ve meyve-i ter gümrüklerine ba'de'l-kayd ale'd-devâm müceb ve muktezâsıyla amel ve harekete ve hilâfı vaz' u hâlet vukû'a gelmemesine begâyet ihtimâm ve dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Evâil-i N sene 26

Sayfa 45/Hüküm 79

Bağdad valisi vezîrim Abdullah Paşa iclâlehuya ve zikri âtî emr-i ehemme dersaatimden hâssaten mübâşir tayin olunan zîde mecduhuya hüküm

Devlet-i aliyye-i ebediyyü'd-devâm ve saltanat-ı seniyye-i dâimiyyü'l-karârımla İraniyan devleti beyninde derkâr olan bünyân-ı ahd ü peymân-ı metîn ve üstüvâr ve

hiyel-i hazûn ve müvâlât ârıza-i inkıtâ'dan masûn idüğü emr-i âşikâr ve cihet-i câmi'a-i İslâmiye takrîbiyle devlet-i kavî-şevketimin düşman-ı tabî'î olan Rusyalu ile Devlet-i Aliyyemin harb ve kıtâli derkâr olarak tedmîr ve tenkîli emrine İranîyan tarafından dahi ikdâm kılınmakda idüğü bedîdâr olduğundan beyne'd-devleteyn pâyidâr olan selem ve safvetin te'kîdine dikkat olunmak ve bi'l-cümle tebe'a ve ademlerinin hıfz u hırâsetlerine devlet-i aliyyem me'mûrları tarafından ve İranîyan ile hem-hudûd olan mahâll ve mevâzi'in hükkâm ve zâbitânı cânibinden bir gûne te'addî ve tecâvüz misillü vaz' u hareket vukû'a gelmemesine i'tinâ kılınmak lâzımeden iken bundan akdem mîrmîrânlık rütbesi ihsânım Beyanlı Abdurrahman Paşa bu dakîkalardan heman nazar ederek hilâf-ı ahd ve şart bilâ müceb hudûd-ı İran'a itâle-i dest-i te'addî ve tecâvüz ile harekât-ı bâgiyâneye cesâret etmiş olduğu vâsıl-ı sâmi'a-i şehriyârânem olduğundan bu husûs beyne'd-devleteyn derkâr olan selem ve safvete münâfî olup mîrmîrân-ı mûmâ ileyhin bu makûle cesâreti ne gûne esbâb ve illete mebnî idüğü tarafından tahrîr ve iş'âr olunmamış olduğundan hakikat-i mâddenin zâhire ihrâcıyla keyfiyetin vukû'ını ber vech-i tafsîl Dersa'âdetime iş'âr eylemen bâbında isti'lâm-ı keyfiyeti ve men' ü tahzîri şâmil sen ki vezîr-i müşârun ileyhysin sana hitâben başka ve hilâf-ı rızâ-yı şâhânem cesâret eylediği harekât-ı reddiyeden keff-i yed ve ferâgat eylemesiyçün mîrmîrân-ı mûmâ ileyhe hitâben başka sâdır olan evâmir-i şerîfemin vüsûlünden bahisle mûmâ ileyh Abdurrahman'ın İran hudûduna tecâvüzüne ve İranîyan'ın dahi bunun üzerine gelmek sadedinde olduklarına binâen tarafından te'lîf-i mâbeyne tavassut olunmakda ise de mîrmîrân-ı mûmâ ileyh tarz ve tavrını tebdîl ederek hilâf-ı rızâ harekete cesâret birle kendü tevcîh olunan mîrmîrânlık rütbesi tavrından hurûcuna illet-i müstakille olduğundan def' gâilesi zımnında merkûmun mîrmîrânlığı ref'iyle i'dâm ve izâlesi husûsunu bu def'a tarafından dürrer-i ma'delet-karârıma vârid olan tahrîrâtında derc ve iş'âr olunmuş olmağla tahrîrât-ı mezkûre huzûr-ı şâhâneme arz ve telhîs olundukda merkûmun mîrmîrânlığı ref'iyle i'dâm ve izâlesi husûsuna irâde-i kâtı'a-i şâhânem ta'alluk edip ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olmağla sen ki vezîr-i müşârun ileyhysin merkûm Abdurrahman kendü hâlinde durur ve idâre ve istihdâm olunur makuleden olmayup icrâ-yı mefsedetden hâlî olmayacağı sûret-i hâlimden müstebân ve merkûmun Devlet-i Aliyyemle İranîyan beyninde bir nev' gâile hudûs etdirmezden evvel çaresi görölüp izâlesi lâzımeden olduğu zâhir ve ayân olduğuna ibtinâen Diyarbakır valisi ve Rakka valisi ve Musul valisi düstûrûn-ı iclâlehumun me'mûriyetlerini hâvî başka başka evâmir-i aliyyem ısdâr ve lede'l-hâce müşârun ileyhime gönderilmek üzre tarafına tesyâr kılınmış olmağla sen dahi bir nev'

gâile hudûs etdirmeksizin emr ü irâde-i şâhânemi bir eyüce mütâla‘a ederek ve kat‘â merkûm Abdurrahman tarafına ser-rişte vermeyerek ber takrîb ahz ve tertîb-i cezâsıyla ser-maktû‘ını Deraliyyeme irsâle mübâderet ve hilâf-ı emr ü rızâ bir nev‘ gâile hudûsünden tevakkî ve mübâ‘adet eylemen fermânım olmağın memhûren ve mektûmen hâssaten rikâb-ı hümayûnumdan işbu fermân-ı kazâ-cereyânım ısdâr ve mübâşir-i mûmâ ileyhe irsâl olunmuşdur imdi merkûm Abdurrahman terbiye ve ıslâh olur makûleden olmayup ve hakkında olan inâyet ve âtîfet-i şâhânemin kadrini bilmeyüp hilâf-ı rızâ harekete cesâreti tertîb-i cezâsını îcâb etmiş olduğundan celâdet-zîr-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûnum mücebince merkûmun tarafına bir nev‘ ser-rişte vermeksizin ne vechile olur ise olsun ahz ve tertîb cezâsıyla alâ eyyi hâl ser-maktû‘ını Deraliyyeme göndermeğe ve bu bâbda Diyarbekir ve Rakka ve Musul vâlîlerinin i‘âneleri lâzım gelür ise müşârun ileyhimin me‘mûriyetlerini şâmil tarafına gönderilen evâmîr-i seniyyemi müşârun ileyhime irsâl ve ne vechile hareket eylemeleri lâzım geldiğini irâe ve iş‘âr ederek bir kadem akdem ve bir dakîka mukaddem merkûmun itmâm-ı kâriyle mekr ü mefsedetinin rûy-ı arzdan kaldırılmasına ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemen irâde-i kâtı‘a-i mülûkânem muktezâsından idüğü ve merkûmun tarafına ser-rişte verilerek ele getirilmeyüp firâr etdirilmesine veyahud bir nev‘ gâile vukû‘ıyla fukarânın pâymâl-ı huyûl-ı hasâr olmalarına rızâ-yı şâhânem olmadığı ma‘lûmun oldukda âna göre harekete ve merkûmun ser-maktû‘ıyla keyfiyeti der-bâr-ı saltanatıma iş‘âra dikkat ve iğmâz ve rehâvetden mübâ‘adet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin senin bu emr-i ehemme me‘mûriyetinden maksûd sen sâire makîs olmayup umûr-ı inhâ ve kâr-güzâr olman hasebiyle işbu emr-i şerîfimin hafî olduğunu bilüp derhal bu taraftan hareket ve doğru Bağdad valisi müşârun ileyhe varup işbu emr-i ehemmi begâyet hafî olarak ibrâz ve sûret-i emr ü irâde-i şâhânemi müşârun ileyhe sırren ifâde ve iş‘âr birle merkûmun bir kadem akdem itmâm-ı kâriyle ser-maktû‘ının Dersa‘âdetime gönderilmesi vesâilinin istikmâline dâmen-i dermiyân gayret ve hilâfından ittikâ ve mübâ‘adet eylemen bâbında.

Evâsıt-ı N sene 226

Sayfa 45/Hüküm 80

Bir sûreti

Diyarbekir vâlîsi vezîre iktizâsına göre

Sayfa 45/Hüküm 81

Bir sûreti

Rakka ve Musul vâlîlerine başka başka

Sayfa 47/Hüküm 8

Umde-i ricâl-i devlet-i aliyyemden olup Ahyolu sevhili muhâfazasının nezâretine me'mûr Mehmed Emin ve Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından Çilesizzâde Mustafa dâme mecduhumâyâ hüküm

Hâin-i dîn ü devlet olup i'dâm ve izâlesine irâde-i kâtı'a-i hümayûnum ta'alluk eden Benderkilili Ali Molla nâm şakînin berren ve bahren üzerine varılup hasr ve tazyîk olunarak i'dâm ve izâlesine dikkat olunmuş ise de şakî-i merkûm bir vechile tâb-âver-i tahammül olamayup ber-takrîb firâr etmiş ise de şakî-i merkûm havane-i sâireye makîs olmayup i'dâmı vakti çokdan geçmiş vâcibü'l-izâle bir şakî olduğundan merkûmun kalemrev-i hükümet-i şâhânem olan mahalde bi't-taharrî alâ eyyi vechi kâne ele getirilüp hayyen ve meyyiten ahz ve izâle ve cevâbına dikkat olunması irâde-i kâtı'a-i şâhânem muktezâsından olup ol bâbda kat'ıyyü'l-müfâd şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mücebince şakî-i merkûm Ahyolu ve havalisine varır ise emân ve zemân vermeyüp i'dâm ve izâlesiyle ser-maktû'ının Dersa'âdetime takdîmine dikkat eylemeniz husûsu siz ki mûmâ ileyhimâsız bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfimle size tenbîh olunmuş idi bu esnâda şakî-i merkûmun bölükbaşlarından Davud nâm şakî yanında on nefer ademiyle Ahyolu tarafına vürûdunda derakab tarafınızdan ahz u habs olunarak haklarında sünûh edecek irâde-i seniyyem intizâr üzre olduğunuz tarafınızdan tevârüd eden tahrîrâtıdan müstebân ve bölükbaşı-i merkûmun ahvâlî hâlâ Kocaili ve Bolu ve Viranşehir sancakları mutasarrıfı olup şakî-i merkûmun izâlesine me'mûr Hüsrev Mehmed Paşa iclâlehudan isti'lâm olundukda merkûm Davud şakî-i merkûmun avanelerinden ve şekâvetde pâdâş ve kafadarlarından vâcibü'l-izâle bir şahs idüğü müşârun ileyhin tahrîrât-ı vâridesinden ve Ali Molla dedikleri hâin dahi bu esnâda etbâ'-ı mahsûsasıyla Ahyolu Bergosu tarafına azîmet etmiş idüğü erbâb-ı vukûfun tahkîk ve ihbârından bedîhî ve nümâyân olduğundan husûs-ı mezkûr rikâb-ı zilliyet-meâb-ı mülûkâneme arz ve telhis olundukda merkûm Davud'un i'dâm ve izâlesi ile ser-maktû'ının irsâl olunması ve yanında olan on nefer ademisinin ordu-yı hümayûnuma gönderilmesi husûsuna irâde-i hümayûnum müte'allık olup ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olup ser-maktû'ı Dersa'âdetime getirilüp ba'dehu Akçaşehir ve Benderkili ve Bolu taraflarına irsâl ile sâire ibret kılınacak

olmağla işbu fermân-ı kazâ-cereyânım tarafınıza vüsûlünde şakî-i merkûm Davud'un derakab tertîb cezâsıyla ser-maktû'nın serî'an Dersa'âdetime gönderilmesine ve yanında olan on nefer avanesinin dahi ordu-yı hümâyûnuma irsâline ve şakî-i merkûm Ali Molla'yı Ahyolu ve havalisinde sirren ve alenen taharrî ve tecessüs ederek ve ol tarafdandahi mahall-i ahara firâr etdirilmesi vukû'a gelmeyerek alâ eyyi hâl hayyen ve meyyiten ele getirilüp ânın dahi cezâsını tertîb ve ser-maktû'nı Dersa'âdetime irsâl ederek icrâ-yı irâde-i hümâyûnuma ikdâm ve müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen ve mahfiyyen ve memhûren rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi şakî-i merkûm sâire makîs olmadığından bir vakitte merkûmun afv ve itlâkı tecvîz olunur mevâddan olmadığı şöyle dursun belki afv olunur mülâhazasını hayal ve hatırına getirenler ve ketm ve ihfâsına cesâret edenler havane makûlesinden ma'dûd olarak ânlar dahi mazhar-ı eşedd-i ukûbet ve cezâ olacakları mukarrer olmak mülâbesesiyle vüsûl-i emr-i âlîşânımda şakî-i merkûm Davud'un derakab tekâmîl kârıyla ser-maktû'nın serî'an Dersa'âdetime irsâline ve on nefer avanesini dahi ordu-yı hümâyûnuma sadr-ı a'zamımın ma'iyetine irsâle ve hâin-i merkûm Ali Molla'yı dahi ol havalide sirren ve alenen gereği gibi taharrî ve tecessüs ederek ne vechile ve ne tarîkle olur ise olsun bi eyyi hâl zâhire ihrâc ve hayyen ve meyyiten ele getirüp kat'â ve kâtıbeten emân ve zemân vermeksizin ve bir tarafa firâr etdirilmesi vukû'a gelmeksizin izâle-i vücûduyla terkîn-i bilâd ve âzâde-i hâl-i ibâda ve ser-maktû'nın Dersa'âdetime irsâliyle mebrûru'l-hademe olmaklığa bi'l-ittifâk ikdâm ve dikkat eylemeniz irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ma'lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer amel ve harekete ve icrâ-yı irâde-i hümâyûnuma bi'l-ittihâd ikdâm ve sa'y-i mâlâ-kelâm ve hilâfından begâyet ittikâ-i tâmm eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı L sene 226

Sayfa 47/Hüküm 83

Mezbûr Abdullah eşkiyâ zümresinden deli bölükbaşısı olup eğerçe hânesi Kozanlı karyesinde ise de kendüsi bir mahalde durmayup dâimâ deli tâifesi içinde ve etrafda serseri geşt ü güzâr eder makûleden olmağla taraf-ı çâkerîden mikdâr-ı kifâye asker gönderilse ele geçmeyeceğinden başka Eskiil dahi uhdesinde olmak hasebiyle asker ta'yîni belki nizâ'ı mü'eddî olacağı ve şakî-i mezbûr ber-takrîb ahz ve girift eylemesi husûsu bâ buyruldu Hasan Ağa tarafından tahrîr olunmuş olduğu ve el-yevm ne mahalde olduğu ma'lûm değil ise de yine taharrî ve tecessüsten hâlî olunmayup şakî-i merkûm mûmâ ileyhın uhdesinde olan mahallere gelir ise derakab ahz ve i'dâm birle

ser-maktû'ını Dersa'âdetime irsâl edeceğini mübeyyin Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyhın vârid olan tahrîrâtı fî 25 Zâ sene 26 tarihinde bâ fermân-ı âlî şerh verildi.

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşlarından ber vech-i mâlikâne Bozok sancağı mutasarrıfı Mîr Süleyman dâme mecduhuya hüküm

Bu esnâda eşkiyâ zümresinden Göriken İbrahim ve Mevlanlı Abdullah dimeğle arîf şakîler başlarına bir takım erâzil ve eşkiyâ makûlelerini celb ve cem' ile Ankara ve Karaman ve Eskiil taraflarında serseri geşt ü güzâr ile kat'-ı tarîk ve ebnâ-i sebîle îsâl-i rahne ve hasâra ve hatta bu mevsimde me'mûren Koçhisar tarafına azîmet eden hâssam hasekilerinden Hasan zîde mecduhuya dahi Koçhisar tarafında lede't-tesâdüf mûmâ ileyhın üzerine hücûm ile bi'l-cümle emvâl ve eşyâsını gasb ve gârâta cesâret etmiş olduklarını hâlâ Ankara sancağı mutasarrıfı düstûr-ı vezîrim Abdurrahman Paşa iclâlehu lede'l-inhâ müşârun ileyh dahi eşkiyâ-i merkûmeyi taharrî ve tecessüs ederek merkûm Göriken İbrahim'in Çubukabad kazâsı havâlisine vürûd eylediği ba'de't-tahkîk derakab üzerine âdemler ta'yîniyle şakî-i merkûm iki nefer bölükbaşısıyla hayyen ahz ve tertîb-i cezâ olunmuş oldukları ve bunlardan başka Beğbazarı tarafında serzede zuhûr olup gasb-ı emvâle ibtidâr eden sekiz nefer eşkiyâ dahi ber-takrîb ahz ve ânlar dahi tertîb-i cezâ olunarak ser-maktû'ları der-bâr-ı saltanatıma gönderilmiş olduğu ve şakî-i merkûm Mevlanlı Abdullah dahi başında olan bölükbaşı ve haşerât ile Eskiil cânibinde Kozanlı aşireti dâhilinde serseri geşt ü güzâr ve gasb-ı emvâle ictisâr üzre idüğü müşârun ileyh tarafından bu def'a der-bâr-ı şevket-karârıma tevârüd eden tahrîrât meâlinden müstebân olup aşîret-i mezkûre sen ki Cabbarzâde mîr-i mûmâ ileyhın senin uhdende olmak mülâbesesiyle bu makûle eşkiyâ yokdur denilmeyerek bi't-taharrî alâ eyyi hâl hayyen ve meyyiten ahz ve tertîb-i cezâ-yı sezâsıyla te'mîn-i turuk ve mesâlike ve âzâde-i mâl-ı ibâda ikdâm ve dikkat eylemen husûsuna irâde-i kâtî'a-i hümayûnum müte'allık olup ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı mehâbet-makrûn-ı şâhânem şeref-rîz-i sudûr olmağla şeref-yâfte-i sâdır olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mücebince şakî-i merkûm Mevlanlı Abdullah'ı aşâyir-i merkûme dâhilinde mi yohsa zîr-i idârende vâkı' sâir mahallerde mi bulunur hâsılı sırren ve alenen taharrî ve tecessüs ederek alâ eyyi hâl hayyen ve meyyiten ele getirilüp i'dâm ve izâlesiyle ser-maktû'ını Dersa'âdetime irsâle ikdâm ve dikkat eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen rikâb-ı müstetâbımdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ile irsâl olunmuştur imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde şakî-i merkûmı taharrî ve tecessüs ederek ve bir tarafa firârı vukû'a gelmeyerek alâ eyyi hâl hayyen ve meyyiten ahz ve tertîb-i cezâ-yı sezâsıyla şerr ve

mefâsidinin def'ine ve ser-maktû'ını Dersa'âdetime takdîme ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemen irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ve bu makûle eşkiyâ yokdur diyü iğmâz ve rehâvet vukû'uyla şakî-i merkûm mahall-i ahara firâr ve ruhsatyâb olmak lâzım gelürse vehâmetini tarafına âid ve râci' olacağı ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer amel ve harekete ve alâ eyyi hâl şakî-i merkûmun izâle-i vücûduyla ser-maktû'ının serî'an Dersa'âdetime irsâline dikkat ve avk u te'hîrden mücânebet eylemen bâbında.

Evâil-i Zâ sene 26

Sayfa 48/Hüküm 84

Bi'l-istiklâl Bosna valisi sadr-ı esbak vezîrim İbrahim Hilmi Paşa iclâlehuya ve Mostar kâdîsına ve Mostar müftîsine ve ocağ-ı âmirem turnacılarından olup husûs-ı âtiye mahsûs mübâşir tayîn olunan Serturnâyî ... zîde mecduhuya ve vücûh-ı ahaliye hüküm

Hersek sancağında vâkı' Lubin ma'a Nerebin ve İstolca ve Bolkay ve Nevesin ve Mostar kazâları ahalipleri mukaddemâ tebdîl-i meslek itâ'at etmiş olduklarından ol bâbda vesâyâ-yı lâzime derciyle tevbihi şâmil zikr olunan kazâların hükkâm vesâirine hitâben başka ve sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin sen dahi diğer sâdır olan emr-i şerîfimle bu husûsa mukaddemâ me'mûr kılınmış olduğuna binâen infâz-ı emr ve irâde-i seniyyeme sür'at ve Kilis sancağı mutasarrıfı mîrmîrân-ı kirâmımdan Süleyman dâme ikbâlehuyu ol havaliye ta'yîn ve irsâl etmiş isen de senin muahharan Sırplu maslahatına me'mûriyetin hasebiyle husûs-ı mezbûrı vaktine ta'lîk ile mîrmîrân-ı mûmâ ileyhi celb eylemiş isen dahi zikr olunan kazâların ihtilâli kazâ-i mezbûr sükkânından Serdergeçti Ali nâm şahsın mel'anetiyle vukû'a glemiş olduğunu hâvî ve merkûmun Karadağ vesâir tarafa irsâl ile ahz olunan iki kıt'a Sırbiyyü'l-ibâre mektûbları takdîm kılınmış olduğu bu def'a tarafından der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme vürûd eden tahrîrât meâlinden ve zikr olunan Sırbiyyü'l-ibâre mektûblardan merkûm Ali'nin habâset ve hıyâneti zikr olunduğuna binâen merkûmun i'dâm ve izâlesi husûsuna irâde-i aliyyem müte'allık olup ol bâbda sana ve Mostar kazâsının hükkâm vesâirlerine hitâben diğer emr-i şerîfim ısdâr ve tesyâr olunmuş olmağla hâin-i merkûm havane-i sâireye makîs olmayup vâcibü'l-izâle olduğuna binâen alâ eyyi hâl tertîb-i cezâsı irâde-i seniyyem muktezâsından olduğundan merkûm gerek avanesi ve gerek kazâ-i mezbûr ahalipleri taraflarından bir gûne tesâhüb olunmak lâzım gelür ise ashâb-ı mukâta'a olanların mukâta'aları ve sipâh ve müstahfizânın dirlikleri ve agavâtın mevâcibleri ve mültezimîn ve tüccârın taşrada bulunan emvâl ve eşyâları cânib-i mîriyçün zabt olunacağından

başka o makûlelerin eşedd-i ukbet ve cezâ ile haklarından gelineceği muhakkak idüğü ve fimâba'd Mostar kazâsına a'yân nasb olunarak Bosna valisi bulunanlar taraflarından re'âyâ-perver bir mütesellim nasbıyla adâlet olunacak olmak hasebiyle bir müddetden berü hilâf-ı rızâ-yı aliyyem zikr olunan kazâlar ahâlisinin mütecâsir oldukları adem-i itâ'at ve inkiyâddan men' ve zecrleriyle meslek-i itâ'at ve inkiyâda dâhildi ve her hâlde emr-i ulü'l-emre mutâva'at ve evâmîr-i aliyyemle vârid olan mehâm-ı saltanat-ı seniyyemin rü'yet ve tesviyesine mübâderet ve'l-hâsıl bu makûle hilâf-ı rızâ hareketden mübâ'adet ve cemî' umûr ve husûslarını sitâyîş-i mutahharaya tatbîk ve emr ü irâde-i seniyyeme tevfiik ederek rızâ-cûyâne hareket ve hilâfı vaz'ı tecvîzden mücânebet eylemeleri vesâilinin istikmâli şîrâze-i nizâm-ı memleketin istihsâline ikdâm ve mübâderet eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşîr-i mûmâ ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi ber vech-i muharrer ahali-i merkûmenin mütecâsir oldukları meslek-i sâriyeden men' u zecrleriyle her hâlde emr ü fermân-ı şâhâneme mutâva'at ve tamamıyla rızâ-yı bârî ve rızâ-yı pâdişâhâneme bi'l-ittihâd ihtimâm ve dikkat ve ba'de ezîn hilâfı ednâ vaz' u hareketleri ihsâs ve tahkîk olunmak ve lâzım gelirse te'dîbât-ı adîde ile haklarından gelinüp sâire ibret kılınacakları musammem ve mukarrer idüğünü iktizâ edenlerin mesâmi'-i intibâhlarına bir vechile ifâde ve tefhîm ile şîrâze-i nizâm-ı memleketin istikmâline dâmen-i dermiyân ibret eylemen hasren ve kahren senden matlûb-ı pâdişâhânem idüğü ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete dikkat ve hilâfından begâyet tevakkî ve mübâ'adet eylesesin ve siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz mazmûn-ı emr ü irâde-i şâhânem sizin dahi meczûmunuz oldukda her halde emr-i ulü'l-emre itâ'at ve vâlîiniz müşârun ileyhî re'y ve irâdesine mütâba'at ve evâmîr-i şâhânemle me'mûr olduğunuz hıdemat-ı saltanat-ı seniyyemin rızâ-yı yümn-iktizâ-yı mülûkâneme mutâbık vechile rü'yet ve tesviyesine ve'l-hâsıl her bir umûr ve husûsunuzu şer'-i şerîfe tatbîk ederek rızâ-cûyâne hareket ve hilâfı vaz'ı tecvîz ile mazhar-ı mu'âheze ve ikâb olmakdan nefsinizi sıyânet eylesesiz ve sen ki mübâşîr-i mûmâ ileyhîsin mazmûn emr-i şerîfim senin dahi ma'lûmun olarak muktezâ-yı me'mûriyetin üzre savb-ı maksûda varup müşârun ileyhî emr ve re'yi üzre amel ve hareket ve zikr olunan kazâlar ahâlisinin mukaddemâ tebdîl-i mekân oldukları meslek-i itâ'at ve inkiyâda idhâllerleriyle fimâba'd bu misillü hilâf-ı rızâ-yı aliyyem hareketde bulunmaları ve merkûm Ali'nin i'dâmı husûsunda gerek avanesi ve gerek kazâ-i mezbûr ahâlisi taraflarından tesâhüb olunmak lâzım gelir ise te'dîb ve gûşmâl kılınacakları husûslarını iktizâ edenlerin gereği gibi gûş-ı hoşlarına ilkâya hâsılı bu makûle hareketden mübâ'adet beherhâl emr ü irâde-

i pâdişâhâneme mütâba‘at eylemeleri vesâilinin istihsâliyle tekmîl emr-i mübâşerete ve ibrâz-ı kâr-güzârî ve sadâkate dâmen-i dermiyân gayret ve hilâfî vaz‘ı tecvîz ile sen dahi nefsinî sıyânet eylemen bâbında

Evâsıt-ı Zâ sene 226

Sayfa 49/Hüküm 85

Bi‘l-istiklâl Bosna valisi sadr-ı esbak vezîrim İbrahim Hilmi Paşa iclâlehuya ve Mostar kâdîsıyla Mostar müftîsi zîde fazluhumaya ve vücûh-ı ahaliye hüküm

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bu def‘a tarafından der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkâneme tevârüd eden tahrîrât meâlinde Hersek sancağında kâin Lubin ma‘a Nerebin ve İstolca ve Bolkay ve Nevesin ve Mostar kazâları ahalileri mukaddemâ tebdîl-i meslek itâ‘at etmiş olduklarından ol bâbda sâdır olan evâmir-i aliyyem mücebince Kilis sancağı mutasarrıfı mîrmîrân-ı kirâmımdan Süleyman dâme ikbâlehu havali-i merkûmeye gönderilmiş ve ol dahi infâz-ı evâmir-i aliyyeme mübâşeret ve gayret etmiş isen de müte‘akiben senin Sırlu maslahatına me‘mûriyetine mebnî husûs-ı mezbûrî vaktine ta‘lîk ile mîrmîrân-ı mûmâ ileyhi havâlî-i merkûmeden celb etmiş isen de infâz-ı evâmir-i aliyye lâzımeden ve sâlifü‘z-zikr kazâların ihtilâli Mostar kazâsı sekenesinden Serdengeçdi Ali nâm kimesnenin mel‘anetiyle vukû‘a gelmiş olduğundan başka merkûmun Karadağ vesâir tarafa irsâl ile ele geçmeyüp bu def‘a takdîm eyledikleri iki kıt‘a Sırbîyü‘l-ibâre mektûblardan habâset ve hıyâneti zâhir ve merkûmun ihtilâl-i nizâm-ı kazâ ve re‘âyâ emrinde envâ‘ fesâd ve mel‘aneti derkâr idüğü bedîhî ve bâhir olduğu beyânıyla merkûmun i‘dâm ve izâlesi bâbında emr-i âlîşânım ısdârı derc ve iş‘âr olunmuş olmakdan nâşî bu makûle havane-i dîn ve devletin vücûd-ı habâset-âlûdının rûy-ı arzdan izâlesiyle şerr ve mazarratının def‘i vâcibeden olduğuna binâen merkûm Ali’nin i‘dâm ve izâlesi husûsuna irâde-i aliyyem müte‘allık olmağla vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûm tarafına kat‘â ser-rişte vermeyerek ber-takrîb ahz ve tertîb-i cezâsıyla sâire ibret kılınması husûsuna mübâderet eylemen fermânım olmağın rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ve mektûmen (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûmun i‘dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınması ve sâlifü‘z-zikr kazâlar ahalisinin dahi mukaddemâ tebdîl etmiş oldukları meslek-i itâ‘at ve inkiyâda idhâlleri vesâilinin istikmâline mübâderet eylemen matlûb-ı mülûkânem idüğü ma‘lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete dikkat ve hilâfından mübâ‘adet eyleyesin ve siz ki mevlânâ vesâir mûmâ ileyhimsiz merkûm Ali’nin i‘dâm ve izâlesi maslahatında tarafınızdan ve taraf-ı ahardan bir gûne

tesâhüb vâkı' olur ise ashâb-ı mukâta'âtdan olanların mâlikâneleri ve sipah ve müstahfizânın dirlikleri ve agavâtdan olanların mevâcibleri ve mültezimîn ve tüccârdan bulunanların taşrada bulunan emvâl ve eşyâları zabt ve içlerinden ahz olunanları habs ve gûşmâl olunacakları ve fimâba'd Mostar kazâsında a'yân olmayup Bosna vâlîleri tarafından mütesellim ile idâre etdirileceği ma'lûmunuz oldukda müşârun ileyh ile bi'l-ittifâk merkûmun i'dâm ve izâlesine gayret ve her halde emr-i ulû'l-emre itâ'at ve inkiyâd ile temâmî-i rızâ-yı şâhâneme bi'l-ittihâd ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında.

Evâsıt-ı Zâ sene 26

Sayfa 49/Hüküm 86

Bağdad vâlisi vezîrim Abdullah Paşa iclâlehuya hüküm

Maktûl Süleyman Paşa'nın vaktinde Kehri sancağı beği olan Mehmed Bey nâm şahs kendü hâlinde olmayup bu esnâda mugâyir-i rızâ harekete ibtidâr ve Bağdad kâimmakâmı oldum diyerek hilâf-ı vâkı' ekâzîb ve erâcîf neşriyle ol havalinin ihtilâline ictisâr eylediği sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bu def'a tarafından der-bâr-ı şevket-karârıma vârid olan tahrîrâtından müstebân olup bu makule ihtilâl şîrâze-i memâlîke ictisâr eden fesedenin izâle-i vücûdlarıyla memâlikin istihsâl-i şîrâze-i nizâmına ikdâm levâzım-ı mülkdârîden olmağla vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûm Mehmed Bey'i ele getirip cezâ-yı sezâsını tertîb ve icrâ ile ser-maktû'ını Dersa'âdetime irsâle müsâra'at eylemen fermânım olmağın mahfiyyen rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi aralıkda vedî'atullâh olan sekene-i memleket ve fukarâ-yı ra'îyyet ziyâde huyûl-i hasâr olmayarak merkûmu ber-takrîb-i dil-firîb ile ahz ve mücâzât-ı meşrû'asını icrâ ve ser-maktû'ını Dersa'âdetime irsâl ve isrâya bezl-i vüs' ve makderet ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Evâhir-i Zâ sene 226

Sayfa 50/Hüküm 87

İşbu emr-i âlî mahalline vürûdundan üç gün mukaddem İzmir'den bahren ordu-yı hümayûna azîmet eden bayrak askeri cezîre-i mezbûra vürûd ve merkûm Mehmed Emin dahi yanına adem terfîkiyle hamama gider iken esnâ-yı tarîkde asker-i mezkûrun bayrakdarları tesâdüfle merkûmı cebren ahz ve derakab sefinelerine vaz' ve derhâl hareket etmiş olduklarını mübeyyin cezîre-i mezbûre nâibi ve nâzır ve dizdâr ve yeniçeri zâbitinin vürûd eden i'lâm ve arzları bâlâsına merkûmun hakkında sudûr iden

işbu emr-i âlînin kaydı terkîm ve terkîn olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî
mucebince işbu mahalle kayd ve terkîn olunmuşdur
Fî 23 Câ sene 27

Midillü cezîresi nâibine ve Midillü yeniçeri zâbiti (boş) zîde mecduhuya ve Midilli
dizdârına hüküm

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından otuz bir bölüğün sâbık mütevellîsi
Mehmed Emin kendü hâlinde olmayup hilâf-ı rızâ harekete cesâret eylediğine binâen
bundan akdem Midillü kal'asına nefy ve kal'abend olmuş ise de merkûm ıslâh-ı nefis
etmeyüp ol tarafdân dâimâ fesâdı müceb mekâtib tahrîriyle tahrîk ve fesâd misillü
harekete ibtidâr etmeğle bu makûle muhâfız-ı fitne ve fesâd olanların i'dâm ve
izâlesiyle sâire ibret kılınması lâzımeden olduğı beyânıyla merkûmun tertîb-i cezâsı
bâbında emr-i şerîfim sudûrunu rikâb-ı hümayûnumda bi'l-fi'l sekbânbaşı olan Derviş
Ali dâme mecduhu bâ takrîr istid'â etmeğle ocakdan ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle
merkûm Mehmed Emin'in i'dâm ve izâlesi fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ ve
yeniçeri zâbiti ve dizdâr-ı mûmâ ileyhimsiz ma'rifetiniz ve ocağ-ı âmirem tarafından
ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle merkûmun mahnûkan i'dâm ve
izâlesiyle tenfiz-i emr-i şerîfime ihtimâm ve dikkat ve cezâsı tertîb olunduğunu
mübâşiriyle Dersa'âdetime tahrîr ve inhâya müsâra'at ve hilâfindan hazer ve mücânebet
eylemeniz bâbında

Evâsıt-ı R sene 27

Sayfa 50/Hüküm 88

Sâdır olan fermân-ı âlî mücebince merkûm mahnûkan i'dâm ve izâle olunduğunu
mübeyyin Rodos nâibinin vârid olan i'lâmı bâ fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 23 Câ sene 227

Rodos cezîresi nâibine ve Rodos kal'ası dizdârına hüküm

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından on bir bölüğün orta bekciliğinden tard ve
teb'id olunan Sadullah'ın hilâf-ı rızâ hareketine binâen bundan akdem Rodos kal'asına
nefy ve iclâ olunmuş ise de merkûm ıslâh-ı nefis etmeyüp dâimâ fesâdı müceb mekâtib
tahrîriyle tahrîk-i ifsâd misillü harekete cesâret etmeğle bu makûle muhâfız-ı fitne ve
fesâd olanların i'dâm ve izâlesiyle sâire ibret kılınması lâzımeden olduğı beyânıyla
merkûmun i'dâm ve izâlesi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu rikâb-ı müstetâbımda bi'l-

fî'il sekbanbaşı olan Derviş el-Hâcc Ali dâme mecduhu bâ takrîr istid'â etmeğle merkûm Sadullah'ın ocakdan ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle i'dâm ve izâlesi fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve dizdâr-ı mûmâ ileyhimâsız ocakdan ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle merkûm Sadullah'ın mahnûkan tertîb-i cezâsıyla tenfîz-i emr-i şerîfime ihtimâm ve dikkat ve merkûmun i'dâm ve izâle olunduğunu mübâşiri mûmâ ileyh Deraliyyeme i'lâma müsâra'at ve hilâf-ı fermân hareketden hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Evâsıt-ı R sene 27

Sayfa 50/Hüküm 89

Merkûmun mahnûkan tertîb-i cezâsıyla mevcûd olan eşyâsı defteriyle mübâşirine teslîmen bu tarafa irsâl olunduğunu mübeyyin dizdâr-ı merkûmun ma'rûzât-ı vâridesi bâ fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 11 C sene 27

Seddülbahir kal'ası dizdârına hüküm

Bundan akdem otuz yedi cemâ'atin mütevellîsi olup ocağ-ı âmiremde mîr piyade ze'âmetine mutasarrıf olan Mürekkebcî Osman nâm şahsın bazı harekât-ı kerîhesine mebnî orta-i mezbûrda olan muhasebesi ba'de'r-rü'ye azl birle her ne kadar nüsh ve pend olunmuş ise de mütenebbih olmayup dürlü dürlü erâcîf tefevvühiyle icrâ-yı fesâda ibtidârı tahkîk olunmağla ocakdan mübâşir ma'rifetiyle merkûm diğêr sâdır olan emr-i şerîfimle Seddülbahir kal'asına nefy ve kal'abend olunmuş ise de bu makûle mazarr-ı ibâd ve sâ'î-i bi'l-fesâd olan havanenin izâle-i vücûdı lâzımeden olduğı beyânıyla ocakdan ta'yîn olunan mübâir ma'rifetiyle cezâsı tertîb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu rikâb-ı müstetâbımda bi'l-fi'il sekbanbaşı olan Derviş el-Hâcc Ali dâme mecduhu bâ takrîr ifâde etmeğle vech-i meşrûh üzre ocakdan mübâşir ma'rifetiyle mahnûkan cezâsı tertîb olunmak fermânım olmağın imdi sen ki dizdâr-ı merkûmsun merkûm-ı diğêr nefyi bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mücebince kal'a-i merkûma ba'de'l-vüsûl ma'rifetin ve ocakdan mübâşir ta'yîn olunan (boş) zîde kadruhu ma'rifetiyle mahnûkan cezâsını tertîb birle tenfîz-i emr-i şerîfime ikdâm ve müsâra'at ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Evâil-i C sene 27

Sayfa 51/Hüküm 90

Hâlâ Bağdad ve Basra ve Şehrizar valisi vezîrim Abdullah Paşa iclâlehuya hüküm

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin bu def'a tarafından der-bâr-ı şevket-karârıma tevârüd eden tahrîrâtta Kirmanşah'da mukîm İran şehzâdesi Mehmed Ali Mirza bu esnâda Beyan mutasarrıfı Abdurrahman Paşa'nın izâlesi hususuna taraf-ı devlet-i aliyyemden me'mûrîn şâyi'ası vererek bi'n-nefs hareket ve hudûd-ı devlet-i aliyyemi tecâvüz birle Zehad kasabasını ne vechile zabt etmiş ve tarafına ne mazmûnda tahrîrâtı vürüd eylemiş olduğu ve mâtde-i mezkûreye dâir Dersa'âdetimden tarafına bir gûne emr-i âlî ve tahrîrât tevârüd etmemesi şâhzâde-i müşârun ileyhın da'vâsında kâzib olmasına ve âhar gune sû-i mu'âmelesine delîl olduğu keyfiyâtından bahisle bundan böyle dahi zuhûr edecek hareketleri tahrîr ve işâret olunacağı husûsları ber vech-i tafsîl derc ve tastîr ve husûs-ı mezbûr Musul valisi düstûr-ı vezirim Sadullah Paşa iclâlehu tarafından tevârüd eden tahrîrâtta dahi te'yîd ve tahrîr olunmağla hâl ve mezâyâları ma'lûm-ı ilm-i âlem-ârâ-yı hüsvânem olmuştur cümleye ma'lûm olduğu vechile saltanat-ı şirket kabûl etmeyüp devlet-i aliyyem öteden berü re'y ve irâdesinde müstakil-i bi'l-re'y olarak memâlik-i fasîhatü'l-ircâ-yı saltanat-ı seniyyem mine'l-kadîm netâvül-i eyâdî-i ecnebîden masûn olup tebe'a ve me'mûrların lede'l-iktizâ te'lîf ve te'dîblerinde bir vechile izhâr-ı acz ve ızdırâb yoğiken Abdurrahman Paşa'nın te'dîb ve terbiyesini mirzâ-yı mûmâ ileyhe sepâş etmeyeceği ve fermân vermeyeceği zâhir ve bu keyfiyetin vukû'ı mahalli tasavvur kabîlinden ve bâ-husûs düvel-i ecnebiyenin hudûd-ı hâkâniyeme tahattî ve tecâvüzü bünyân-ı selem ve safveti her vechile terhîn edeceğine binâen düvel-i ecnebiye me'mûrı vesâtetiyle saltanat-ı seniyyemin vüzerâ ve vükelâ ve me'mûrlarının rencişdîde olması nezd-i saltanat-ı seniyyemde bir vechile tecvîz olunur mevâddan olmayup şâhzâde-i mûmâ ileyhın vâkı' olan da'vâsı ve paşa-yı mûmâ ileyh üzerine bâ emr-i âlî cânib-i saltanat-ı seniyyemden me'mûrum diyü işâ'ası mahz-ı kizb ve durûğ olup taraf-ı devlet-i aliyyemden husûs-ı mezkûre ruhsatı şâmil devlet-i müşârun ileyhâ cânibine emr ve tahrîrât verilmediği ve şehzâde-i mûmâ ileyhın ol vechile hudûd-ı tecâvüz birle kasaba-i mezkûreyi zabtı indirâs-ı esâs-ı müsâlemeti mûceb keyfiyâtından idüğü bedîhî ve bâhir olmağla şehzâde-i mûmâ ileyhın hilâf-ı selem ve safvet harekete mübâderet ile hudûd tecâvüz ve arazi-i devlet-i aliyyeme tahattî birle gasb-ı emvâl ve eşyâ ve katl-i nüfûsa ictisâr eylediği haberi her taraftan tevârüd ile resîde-i derc-i tahkîk olmakdan nâşî vukû'a gelen tугyân ve hareketi mugâyir-i usûl-i musâfât olduğundan bu husûsda İran şâhı ve veliahdının re'y ve ma'rifetleri munzamm ise devlet-i aliyyem dahi âna göre mu'âmele icrâsına bakmak iktizâ ideceği mezâmînini İran şâhı tarafına ve veliahdî Mirza Abbas cânibine tahrîr ve iş'âr olunmuş ve bunlara

dâir lâzım gelen dekâyıkı şâh ve şehzâde-i müşârun ileyhimâya ifâde ve isticvâb eylemesi tafsîlâtı İran'da mukîm devlet-i aliyyem sefirine dahi tahrîr ve tastîr kılınmış ise de merâsim-i hürm ve ihtiyâta ri'âyet cemî' zamânda lâzıme-i kâr-âşinâyî ve dirâyetden olduğu müstağnî-i ta'rîf ve iş'âr ve hakkında bi'l-vücûh mehâsin-i teveccühât-ı mekârim-gâyât-ı pâdişâhânem derkâr ve senden bundan böyle dahi her halde rızâ-cûyâne hüsn-i hıdmet ve âsâr-ı sıdk ve istikâmet me'mûl ve muntazır-ı mülûkânem olmakdan nâşî Bağdad ve Basra ve Şehrizer eyâletleri kemâkân uhdende ibkâ kılınup iktizâ eden tebşîr mektûbı hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kethudâsı Mehmed Said Halid dâme uluvvuhu cânibinden tarafına gönderilmiş ve Bağdad kal'asının ta'mîriyün irsâli matlûb olunan mi'mâr halife sen dahi ta'yîn ve tesyîr kılınmış ve mukaddem ve muahhar vârid olan tahrîrâtında iltimâs ve iş'âr kılınan husûsât-ı sâire dahi tertîb ve tesviye olunarak hemen irsâl kılınmak üzere idüğü ve bu bâbda lede'l-iktizâ bu tarafa tahrîr eylediğin gibi Musul ve Diyarbekir ve Rakka ve Haleb vâlîlerinin dahi ma'îyyetine me'mûr kılınmaları musahhah olmağla bu bâbda rikâb-ı hümâyûnum kâimmakâmı tarafından gönderilen tahrîrât iktizâsı ve mecbûl ve meftûr olduğun rüşd ve rû'yet ve kâr-âgâhî ve fetânet muktezâsı üzere bir taraftan istihzâr-ı esbâb-ı lâzıme ve bir taraftan dahi def' ve teskîn-i fesâda sarf-ı yarârî-i liyâkat ederek levâzım-ı tayakkuz ve basîretin icrâsına müsâra'at eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve istiklâl ve istikrârını i'lâmen rikâb-ı hümâyûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur imdi İran şehzâdesi mûmâ ileyh Mehmed Ali mirzânın vâkı' olan da'vâsı ve Abdurrahman Paşa üzerine taraf-ı devlet-i aliyyemden bâ fermân-ı âlî me'mûrum diyü işâ'ası mahz-ı kizb ve durûğ olduğu ve hudûd-ı hâkâniyemi tecâvüz etmesi beyne'd-devleteyn mer'î olan selem ve safvet ve ahd ü mîsâkın hilâfı olup devlet-i aliyyem eyâdî-i ızdırabla tesviye-i maslahata ibtidâr etmeyeceği ve me'mûrlarını ecnebî vâsıtasıyla te'dîb ve terbiye etdirmeyeceği ve o makûle inhâ ve ihbâra havâle-i sem' ve i'tibâr ve i'timâd olunmak bir vechile câiz olmadığı ve keyfiyet bâlâda beyân olunduğu vechile İran şâhı ve veliahdî müşârun ileyhimâya ve devlet-i aliyyem sefirine tahrîr olunmuş idüğü ve Bağdad eyaleti kemâkân uhdende mukarrer olmağla muktezâ-yı istikâmetin üzere Bağdad valiliğine müteferri' kâffe-i mehâmm-ı lâzımü'l-ihimâmın vech-i vecibe-i hüsn ü tavr mergûb ve müstahsen üzere rû'yet ve tesviyesine ve şehzâde-i mûmâ ileyh vâkı' olan da'vâ ve işâ'asının kat'â aslı olmayup kizb-i sarîh olduğunu lâzım gelenlere i'lân ve işâ'a birle levâzım-ı tayakkuz ve ihtiyâtın icrâsına ve bir taraftan teskîn-i mâdde-i fesâda ve bir cânibden dahi istihzâr-ı esbâb-ı lâzıme kemâliyle i'tinâ ve dikkat eylemen matlûb-ı şâhânem idüğü ve zuhûl ve gaflet ve gâile

hudûsünü müceb vaz' u hâlet bir vechile câiz olmadığı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete ve senden me'mûl ve muntazır-ı şâhânem olan âsâr-ı rüşd ve rû'yet ve kâr-âgâhî ve dirâyet muktezâsı üzre amel ve harekete i'tinâ ve dikkat ve lâzımü'l-inhâ olan ahvâl ve âsârı peyderpey Dersa'âdetime tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Evâil-i L sene 26

Sayfa 52/Hüküm 91

Bir sûreti

Musul valisi vezîrim Sadullah Paşa iclâlehuya asılda mûnderic mukaddimât iktizâsına göre bast u beyân olunarak müşârun ileyh dahi bir taraftan istihzâr-ı esbâb-ı lâzımeye teşebbüs birle müteheyî ve mütebassır bulunarak ve bir taraftan dahi teskîn-i fesâda dikkat ve şehzade-i mûmâ ileyhîn hâl ve hareketine ihâle-i inzâr-ı basîret ederek Bağdad tarafına hücûmları ihsâs olunur ise derhâl keyfiyeti der-ma'delet-makarra inhâya ve vürûd edecek emr ü irâdeye dikkat ve eğer Musul tarafına gelmeleri tebeyyün eder ise Musul'un istihsâl-i esbâb-ı muhâfazasına i'tinâ ve dikkat eylemesiyçün iktizâsına göre

Sayfa 52/Hüküm 92

Bir sûreti

Diyarbakir valisi şeyhzâde vezîrim İbrahim Paşa iclâlehuya asılda mûnderic mukaddimât iktizâsına göre hikâye olunarak şehzâde-i mûmâ ileyhîn vâkı' olan da'vâ ve işâ'asının kat'â aslı olmayup mahz-ı kizb ve durûğ olduğunu lâzım gelenlere i'lân ve işâ'at birle levâzım-ı teyakkuz ve basîretin icrâsına ve istihzâr-ı esbâb-ı lâzımeye i'tinâ ve dikkat eylemesiyçün iktizâsına göre

Sayfa 52/Hüküm 93

Sen ki Bağdad valisi vezîrim Abdullah Paşasın hıdmetinden mahfûz oldum berhûrdâr olasın kadrini terfî'zımnında işbu fermân-ı âlîşânımla seni taltîf eylemişimdir her halde Rabbim tevfiik ihsân eyleye âmîn diyü şeref-yâfte-i sudûr eden hatt-ı hümayûn-ı inâyet-makrûn bâ fermân-ı âlî şerh verildi

Hâlâ Bağdad ve Basra ve Şehrizar valisi vezîrim Abdullah Paşa iclâlehuya hüküm

Sen ki vezîr-i gayret-semîr ve müşîr-i müşterî-i tedbîr müşârun ileyhsin bu defa tarafından der-bâr-ı şevket-karârıma vârid olan tahrîrât sıdk-ı selmânında Beyan ve Gevi sancakları mutasarrıfı Kürd Abdurrahman Paşa'nın şekâvet ve hâlât-ı rızâ-yı şâhânem bâgiyâne hareketine binâen bundan akdem mîrmîrânlığı ref'iyle i'dâm ve izâlesi bâbında sudûr eden emr-i âlîşânının tenfiz ve icrâsı zımnında bi'n-nefs Bağdad'dan hareket ve Eskikeferi nâm menzilde muhârebeye mübâderet olundukda şakî-i merkûm ve askeri tâb-âver-i mukâvemet olamayup zahmdâr olarak çend nefer süvari ile firâr etmiş ve ekser tebe'ası ve çend nefer birader ve ammisâdeleri ve meşhûr ve ma'rûf agavâtı vâsıl-ı hevâdâr ve muharriki olan Beyan beyi İsmail Bey ve Canbeğleri ve aşiretleri ta'me-i şîr-i şemîr ve bir vâfiri dahi ahz-ı dil-sîr kılınmış ve meşâhîr-i merkûmenin ser-berîdeleri Dersa'âdetime gönderilmiş ve firârî-i merkûmun verâsından asker ta'yîniyle ta'kîb olunmuş olduğu tafsîlâtı muharrer ve mestûr olmağla tahrîrât-ı vâriden manzûr ve mefâhîm ve mezâyâsı bulmak ma'lûm-ı ilm-i âlem-ârâ-yı tâcdârânem olup re's-i maktû'a mersûle pîşgâh-ı bâb-ı hümâyûnumda Galata'da hâl-i ibret kılınmıştır hemîşe-i berhûrdâr ve hilâf-ı amîmü'l-tuvâl-i tâcdârânemden beherdâr olasın sen vüzerâ-yı izâmım beynlerinde sıdk ve istikâmet ve rızâ-cûy ve gayret ile ma'rûf ve gars-ı yemîn-i şâhâne ve çerâğ-ı dest-i efrûza-i pâdişâhânem olduğuna binâen senden her halde muvâfık-ı rızâ hüsn-i hıdmet ve bu makûle dîn ve îmândan bî-behre olan vâcibü'l-izâle serkeşân ve eşkiyânın te'dîb ve tenkîlleriyle hıttâ-i Bağdad'ın ikâme-i nizâm ve intizâmı ve ahali ve sekenenin sâye-i hümâ-vâye-i mülûkânemde kesb-i tereffüh ve âsâyışleri maddesinde sa'y ve sadâkat me'mûl ve melhûz-ı şâhânem olmakdan nâşî muktezâ-yı me'mûriyetin üzre bu bâbda vâkı' olan hıdmet ve gayretin nezd-i mekârim-i ferd-i cihândârânemde karîn-i pesend ve aferîn ve rehîn-i sitâyîş ve tahsîn olarak teşrîfât-ı hümâyûnumla taltîfe şâyân olmanla bu bâbda şeref-rîz-i sahîfe-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı mevhibet-makrûn-ı mülûkânem mücebince seni taltîf ve vâkı' olan hıdmetini tahsîn ve istiklâlini cümleye i'lân ve tebyîn zımnında hal'-i fâhire-i hüsrevânemden Sivas'da aheste yerleşüp semmûr-ı müseceli's-server-i hâkânî inâyet ve ihsân-ı şâhânem olup teblîğ ve îsâline me'mûr kılınan ile irsâl olunmuştur imdi hil'at-i seniyye-i mülûkânemi hatvât-ı ta'zîm ve ibcâl ile telakkî ve istikbâl ve zîver-i dûş-ı müfâharet ve agavât-ı hayriye-i hüsrevâneme muvâzebet ve iştigâl eyleyesin cânib-i celîlü'l-merâtib-i mülûkânemden Bağdad ve Basra ve Şehrizar eyaletleri bi'l-istiklâl

uhde-i liyâkatine müfevvez olup hakkında derkâr olan kânûn ve i'timâd-ı şâhâneme mebnî havali-i merkûmenin nîk ve yedi senden mes'ûl olarak zümre-i fesede ve eşkiyânın def' ve izâlesiyle vedî'atullâhdan rikâk-ı memâlik aceze ve re'âyânın semere-i sa'y ve gayretinle âsûde-nişîn mezelle-i emn üistirâhat olmaları esbâbının istihsâli ve alayını boşlamayıp şakî-i merkûmun avn-i hakla ahz ve i'dâmı maddelerinde bundan böyle dahi senden küllî hıdmet ve sadâkat me'mûl ve muntazır-ı şâhânem idüğü ma'lûm-ı gayret-melzûmun oldukda göreyim seni zürriyetinde merkûz olan cevher-i sıdk ve istikâmet ve mâye-i gayret ve hamîyyet muktezâsı üzre her bir husûsda harekât ve sekenâtını kıstâs-ı şer'-i şerîfe tevfiğ ve rızâ-yı meyâmin-irtizâ-yı şâhâneme tatbîk ederek eyâlet-i merkûmenin zabt u rabtında ve ahali ve sekenesinin âsâyiş ve istirahatleri husûsunda ve muhavvel dūş-ı liyâkat-pūşın kılınan bi'l-cümle mehâmm-ı vâcibü'l-ihtimâmın hâtırhâh-ı mülûkânem üzre merkez-i layıkında rû'yet ve tesviyesi emirlerinde ibrâz-ı hüsn-i hıdmet ve sadâkate ve şer'-i şerîfe ve emr-i ulû'l-emre muhâlif ve resm-i ubûdiyet ve sadâkate mugâyir harekete cesâret edenlerin te'dîb ve terbiyeleri levâzım-ı mülkdârî ve ra'îyyet-i perverîden olmağla âna göre amel ve harekete ve şakî-i merkûm Abdurrahman Paşa'nın araları boşlanmayarak bi-avnillâhi ta'âlâ ahz ve i'dâmı ile havali-i merkûmeyi levs-i vücûd-ı şekâvet-âlûdundan tasfiye ve tathîre ve senden me'mûl ve muntazır-ı şâhânem olan âsâr-ı rızâ-cûyî ve gayret ve levâzım-ı rûşd ve rû'yeti her halde ibrâz ve izhâra ve hakkında derkâr ve innen-fe-innen tezâyüdi bedîdâr olan mehâsin-i teveccühât-ı şâhânemi te'yîd ve tasrîfe bezl-i cell-i miknet eylemen bâbında.

Fî evâil-i Z sene 227

Sayfa 53/Hüküm 94

İstanköy cezîresi nâibine ve voyvodasına hüküm

İstanbul kâdisının muhızrlar kethudâsı olup hadd ve vazîfesinden hâric umûra müdâhale ve esnâfdan akçe ahzıyla gallâ-yı is'âra bâdî olduğuna binâen bâ işâret-i şeyhü'l-islâmî sâdır olan emr-i şerîfim mücebince çavuş mübâşeretiyle İstanköy cezîresine nefy ü iclâ olunan Ali nâm kimesnenin tertîb-i cezâsı ile sâire ibret kılınması husûsuna irâde-i seniyyem müte'allık olmağla siz ki nâib ve voyvoda-i mûmâ ileyhimâsız vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûmun bilâ emân cezâsını tertîb ve icrâ eylemeniz fermânım olmağın rikâb-ı hümayûnumdan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve memhûren ile ırsâl olunmuşdur imdi

vüsûl-i emr-i şerîfimde merkûmun cezâsını tertîb ve icrâ ile tenfiz-i emr-i âlîşânıma müsâra‘at eylemeniz matlûb-ı mülûkânem idüği ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete mübâderet ve hilâf-ı fermân vaz‘ı tecvîzden ittikâ ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî evâsıt-ı C sene 27

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

7 Numaralı Mühimme-i Mektume Defteri, 1810-1812 yıllarını ihtiva etmektedir. Padişah II. Mahmud dönemine ait olayları ihtiva eden hükümler, genellikle 1808-1812 yılları arasında devam eden, Osmalı-Rus Harbi ve Avusturya, İran ilişkilerini içermektedir. Ayrıca Fransız ihtilali neticesinde ortaya çıkan milliyetçilik akımı Osmanlı Devleti'nde de etkisini göstermiştir. İlk olarak Sırlar arasında görülen isyanlar daha sonra diğer milletleri de etkisi altına almıştır.

Osmanlı Devleti'ndeki XIX. yüzyılda bürokrasi alanında yaşanan değişimler ile taşra teşkilatının a'yan ve eşkıya görünömlü kişilerin kontrolüne girmesine neden olmuştur. Karar alırken bu kişilerin devletin bürokrasisinde söz söyleme duruma gelmelerine yol açan etkenler devleti birçok alanda zor durumda bırakmıştır. Bununla beraber II. Mahmut döneminde Alemdar Mustafa Paşa tarafından a'yanlara bazı imtiyazlar verilmiştir. Bu imtiyazlar karşısında güçlü bir konuma dönüşen a'yanlar yönetimde söz söyleme yetkisine sahip oldukları gibi padişaha bağılılıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca devlet adamları ve a'yanlar yanlarına eşkıya zümresini alarak taşra topraklarında eşkıyalık faaliyetinde bulunmuşlardır. Bu eşkıyalık faaliyetlerinin bir örneği olan Benderkili Ali Molla denen kişinin adı birden fazla belgede zikredilmiştir. Yukarıda adı geçen kişiye müdahale edilirken savaş döneminde devletin kurumları meşgul edilmiştir. Meydana gelen bu olay karşısında sorumlu olan kişiler askeri mühimmatın sevki ve Kaptan-ı Derya olan Hüsrev Paşa'nın görevlendirilmesi ile gerekli önlemler alınmıştır. Görüldüğü üzere Osmanlı Devleti'nin her kurumunda yenileşme hareketlerinin etkilerinin hissedilmesi ve askerlerin görevini kötüye kullanmasının yanında, savaşlardan alınan mağlubiyetler orduda bir değişimin gerekliliğini ortaya koymaktaydı.

Sonuç olarak 7 numaralı Mühimme-i Mektume Defteri'nde yer alan konular dönemin siyasi kararların yanında Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyılın sosya- ekonomik ve hukuk alanında yaşanan durumlar karşısında aldığı önlem ve kararlar hakkında bilgiler vermiştir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin toplumsal yapısının birçok vergiye maruz kaldığını ve ülkenin merkez zâhire ihtiyacının Anadolu topraklarından karşılandığını hükümlerde görölmüştür. Dönemin iktisadi hayatı ise uzun süren savaşlar ve yönetim alanında yaşanan değişimlerden ötürü sekteye uğramıştır. Osmanlı Devleti kötü gidişatı durdurmak ve iktisadi hayatı tekrardan canlandırmak için bazı önlemler aldıktan sonra yabancı devletlere imtiyazlar vermiştir. Yabancı devletlere verilen imtiyazların adı ve

miktarının değişmesinden dolayı gösterilen mücadele yetersiz kalmıştır. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin devletlerarası ticari ilişkileri ve yabancı bayraklı gemilerden alınan vergileri miktarı hakkındaki bilgiler 7 numaralı Mühimme-i Mektûme Defteri'nde geçmektedir. Adı geçen defterde hükümlerin ilgili makamlarda kimlerin durduğu hakkında bize önemli bilgiler aktarmıştır.

Osmanlı Devleti'nin hukuk sistem ise keyfi ve zorunlu durumların ortaya çıkmasından kaynaklı hukuk alanında ikili uygulamaların meydana gelmesine neden olmuştur. Bu gibi durumların ortaya çıkmasında görevini kötüye kullanan devlet adamları işledikleri suçların affedilmesi bazılarının ise ellerinde yer alan taşınmazların kayıt altına alındıktan sonra müsâdere edilmesi ya da birçok kişinin bu durumdan muaf tutulması gösterilebilir. Osmanlı Devleti, adalet sisteminin her ne kadar korunmaya çalışmış olsa bile devletin içindeki söz sahibi kişilerden dolayı verilen bazı idam kararları bizzat padişah tarafından affedilmiş ya da belirli bir nefer sayısı karşılığında iptal edilme yoluna gidilmiştir. Ceza durumlarında ise yöneticilere verilen emirlerin derhal uygulanıp asayişin tekrardan sağlanması hakkında emirler verilmiştir. Ayrıca suçu işleyen kişinin nüfusu karşısında devletin yetersiz kaldığı durumların ortaya çıktığı da görülmüştür. Bu durumda ise birden fazla eyalet yöneticisine görevler verilmiş ve suç işleyen kişinin bulunduğu eyalet veya diğer eyaletlere geçmeden devletin tüm olanakları ile müdahale edilmesi gerektiği hakkında hükümler yazılmıştır.

KAYNAKÇA

1. ARŞİV KAYNAKLARI

BAO DVNSMKM_MKM s.8 hk.1

BAO DVNSMKM_MKM s.20 hk.23

BAO DVNSMKM_MKM s33 hk.52

BAO DVNSMKM_MKM s44 hk.78

2. TETKİK ESERLER

HALAÇOĞLU, Yusuf, XIV.- XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1998

UZUNÇARŞILI, İbrahim Hakkı, Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı, İstanbul, 1988

KARAL, Enver Ziya, Osmanlı Tarihi V. Cilt, Türk Tarih Kurumu, Ankara

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S, Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik), İstanbul, 1994

GENÇ, İhsan, Yusuf vd (Haz), Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Başbakanlık Basımevi, İstanbul 2010

3. SÜRELİ YAYINLAR

BARDAKOĞLU, Ali, "EŞKIYA", TDV İslâm Ansiklopedisi,

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S, "Mühimme Defteri" *TDV İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul, TDV Yayınları, 2006), C.31

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Vedat ASLAN

Doğum Yeri ve Yılı :

Medeni Hali :

Yabancı Dili :

Eğitim Durumu

Lise : Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, 2012

Önlisans : Anadolu Üniversitesi -Sosyal Hizmetler, 2017

Lisans : Sinop Üniversitesi-Tarih, 2018

Yüksek Lisans : Sinop Üniversitesi-Yakınçağ Tarihi, 2022

Yayın Listesi :